

BOKSLUT 2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Översikt och organisation	1
1.1. Allmän översikt	1
1.2. Allmän ekonomisk översikt	3
1.3. Organisation	7
2. Resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl, inklusive affärsverk	9
2.1. Resultaträkning (1 000 €)	9
2.2. Sammandrag av driftsekonomi och resultat	10
2.3. Balansräkning 31.12.2017	11
2.4. Finansieringsanalys	13
2.5. Finansieringsdelens utfall	14
2.6. Totala inkomster och utgifter	15
3. Raseborgs koncern	16
3.1. Koncernens uppbyggnad	16
3.2. Koncernresultaträkning	17
3.3. Koncernbalansräkning	18
3.4. Koncernens finansieringsanalys	19
4. Nyckeltal inklusive affärsverk	20
5. Intern tillsyn och förslag till behandling av resultat	21
5.1. Riskhantering och intern kontroll	21
5.2. Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat	27
6. Budgetens utfall	28
6.1. Resultaträkningens utfall	28
6.2. Tablå över budgetens utfall	29
6.3. Avdelningarnas verksamhet och budgetutfall	31
Sektor: Koncerttjänster	34
Revision	36
Stadskansli	38
Ekonomi	41
Personal	43
Stadsutveckling	46
Kollektivtrafik	50
Sektor: Social- och hälsovård	52
Administration och stödtjänster	56
Vård i hemmet och stödtjänster	58
Dygnet runt boende	61
Hälsovårdstjänster	64
Mental- och missbrukarvård	69
Tandvård	72
Barn- och familjetjänster	74
Vuxensocialarbete, handikappservice och invandrarbyrå	77
Sysselsättningstjänster	81
Specialsjukvård / Bet.andel	85
Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård	89
Sektor: Bildning	91
Övrig utbildning	96
Småbarnspedagogik	99
Utbildning	103
Gymnasier	107
Muséer	110
Bibliotek	113

Fritid	116
Sektor: Tekniska sektorn	119
Administration	125
Samhällsteknik	129
Mätning- och fastighetsbildning	136
Utrymmesförvaltning	138
Städning och kosthåll	145
Planläggning	150
Bygg och miljö / Miljöenheten	154
Avfallsnämnden	158
6.4. Tablå över Investeringsprojektens förverkligande	160
6.5. Finansiering, skatteinkomster, stadsandelar, lånestock	164
6.6. Resultaträkning 31.12.2017	165
6.7. Balansräkning 31.12.2017	166
7. Noter	168
7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	168
7.2. Verksamhetens intäkter	169
7.3. Extraordinära poster samt försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva	170
7.4. Avskrivningsplaner	171
7.5. Bestående aktiva	172
7.6. Aktier och andelar	174
7.7. Rörliga aktiva, fordringar	176
7.8. Förändringar i eget kapital	177
7.9. Avsättningar	179
7.10. Främmande kapital	180
7.11. Passiva resultatregleringar	181
7.12. Ansvarsförbindelser, leasingansvar och övriga ekonomiska ansvar	182
7.13. Löneutgifternas utveckling	185
7.14. Personalkostnader	186
7.15. Arvoden till revisorer	187
7.16. Övriga noter	188
7.17. Förteckning över använda bokföringsböcker	190
8. Noter till koncernen	191
9. Underskrifter och revisonsanteckningar	198

1. Översikt och organisation

1.1 Allmän översikt

Stadsdirektörens översikt 2017

Raseborg gör ett synnerligen gott ekonomiskt resultat 2017

Raseborgs stads preliminära bokslut för år 2017 visar ett överskott på 9,4 miljoner euro inklusive resultatet från affärsverket Raseborgs Vatten. Detta kan anses som ett synnerligen gott resultat eftersom den ursprungliga budgeten var en nollbudget. Det här beror på många olika faktorer såsom de åtgärder som vidtagits gällande åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 och ökade skatteinkomster. De totala skatteinkomsterna blev 3,3 miljoner euro högre än budgeterat 112,5 miljoner euro och statsandelarna 0,7 miljoner euro högre än budgeterat 54,6 miljoner euro. Kostnaderna blev ca 5,3 miljoner euro lägre jämfört med budgeterade 214,4 miljoner euro. Ungefär hälften består av minskning i personalkostnader och hälften av andra kostnadsminskningar jämnt fördelade mellan köptjänster, material och understöd. Verksamhetens intäkter är en aning högre än budgeterat.

Alla 4 sektorer inom staden har haft lägre nettokostnader än budgeterat, koncerttjänsterna 0,3 miljoner, social- och hälsovårdssektorn 1,5 miljoner, bildningssektorn 1,7 miljoner och tekniska sektorn 1,4 miljoner euro. Raseborgs Vattens positiva resultat förbättrades också med 0,4 miljoner från budgeterat 0,5 miljoner euro.

Personalen har under år 2017 minskat med 30 personer. Personalkostnaderna har också blivit lägre på grund av den fortsatta sänkningen av semesterpengen som en del av det riksomfattande konkurrenskraftsavtalet. Den totala kostnaden för specialistsjukvården hölls inom budgeten 42,5 miljoner med beaktande av de 2,3 miljoner euro i återbetalning som erhöles från HNS. Fastighetsförsäljningen steg till 2,1 miljoner från budgeterade 1,7 miljoner euro. Grupperingen av stadens samtliga fastigheter i olika portföljer har varit en lyckad åtgärd och medfört att arbetet med fastigheterna blivit mera strukturerat. Detta är nödvändigt med tanke på kommande års omstruktureringar av fastighetsmassan och—också när social- och hälsovårdssektorn övergår till landskapet år 2020, eftersom en del av fastigheterna berörs av reformen.

Med det utmärkta resultatet sjunker det kumulativa underskottet per 31.12.2017 till 2,3 miljoner euro från att ha varit 11,8 miljoner euro vid föregående årsskifte. Det betyder att trycket för att balansera stadens ekonomi lättat. Försättningsvis bör man hålla en stram ekonomisk hushållning för att uppnå ett överskott, vilket även kommunallagen förpliktigar till. Stadens skuldbörda minskade under året och är nu ca 108,1 miljoner euro. Det är av stor betydelse att staden kunnat bryta den mångåriga trenden med ökande skuldsättning. Lånebördan per invånare ligger nu vid 3 880 euro.

Fortsatt utveckling

De åtgärder, som förverkligats i åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 har börjat bära frukt även om programmet i sin helhet inte kunnat genomföras. De tyngdpunkter som listats redan 2016 för att implementeras under ekonomiplaneåren 2017-2018 har delvis genomförts:

- en ny enklare förvaltnings- och förtroendemannaorganisation
- en effektivisering av servicestrukturen
- nya IT-lösningar
- nytt grepp om näringslivsutvecklingen
- totalgenomgång av stadens byggnader och fastigheter
- satsning på personalens kunskande och motivation
- satsningar på inflyttning, bostäder bl.a. via uppdatering av byggnadsordningen och enklare behandlingsprocesser.

Ändring av stadens organisation till fyra sektorer har genomförts och fungerar väl. Utvecklingsavdelningen har påbörjat sitt arbete och näringslivsteamet har fört framåt vissa idéer men mycket återstår att göra. Servicestrukturen har fastslagits på nytt år 2017, främst gällande skolnätet. Mera tidsenliga arbetsmetoder och IT-lösningar bör ännu utvecklas. Ledarskapsutbildningen under år 2017 var en stor satsning av staden tidsmässigt sett och bör synas i ledarskapet de kommande åren. Strategiarbetet påbörjades försenat under året. I arbetet har förtroendevalda, invånare och personalen deltagit aktivt och strategin 2018-2021 skall lanseras under år 2018.

Befolkningsutvecklingen i Raseborgs stad var negativ under år 2017, minskningen var ca 200 personer och stadens invånarantal ligger nu strax under 28 000. Sysselsättningsgraden har ökat och i vissa yrken finns det en brist på arbetskraft. Behandlingsprocesserna samt uppdatering av byggnadsordningen fortsätter under innevarande år, vilket borde främja inflyttning. Urbaniseringstrenden gör att det bör finnas moderna bostäder i våra centra.

Landskapsreformen

Landskapsreformen med tyngdpunkt på social- och hälsovårdsreformen men också tillväxttjänsterna medför ännu många osäkerhetsmoment. Lagen torde godkännas i juni 2018 och en temporär förvaltning tillsätts innan landskapsparlamentet börjar arbeta 2019. Under året ska en kartläggning om vilken del av personalen som övergår till i landskapet göras, och också vilka fastigheter som överflyttas eller hyrs ut till landskapet för åtminstone 3 år.

Vi är på rätt väg

Budgeten för år 2018 visar ett överskott på 1,7 miljoner euro. De löneförhöjningar som de nyligen gjorda kollektivavtalen medför ryms inom budgeterade ramar för år 2018. Emellertid innebär lösningen ett stort tryck på lönekostnaderna år 2019, dvs. en 2.5 % lönekostnadsökning totalt. Högkonjunkturen torde ännu fortsätta ett tag, vilket underlättar stadens ekonomiska utveckling och kan medföra satsningar. Man bör dock komma ihåg att landskapsreformen innebär att halva stadens aktivitet och ekonomi övergår i landskapet medan investeringsbehovet i staden förblir nästan på samma nivå. Räntenivån förutses stiga framöver vilket i sin tur höjer räntekostnaderna. Låneportföljen är dock till en del skyddad för att motverka räntehöjningar.

President Niinistö's tal vid öppnandet av riksmötet den 6 februari 2018 påpekar att "Vi har i flera repriser fått uppleva hur ett ekonomiskt uppsving snabbt får oss att tro att det är det nya normala, ett givet faktum för framtiden, och i enlighet med det lever vi över våra tillgångar. Nu har vi inte råd att gå i den fällan, än så länge ser vi bara början på det stora tryck som beror på den förändrade befolkningsstrukturen - och detta i ett läge där vi redan är färdigt skuldsatta. Det är lätt att förkunna måttfullhet, men särskilt aktörerna inom ekonomin och beslutsfattarna bör komma ihåg att det bästa är att själv föregå med gott exempel".

Så staden är på god väg att få ekonomin i balans men ännu behövs ansträngningar att få ett positivt kumulativt överskott och kunna satsa mera på utveckling för invånarnas och personalens bästa. Ett jättestort tack till hela personalen och alla som bidragit till att året 2017 blev lyckat.

Raseborg den 9 mars 2018

Ragnar Lundqvist
Stadsdirektör

1.2 Allmän ekonomisk översikt

Budgeten 2017 godkändes med ett överskott om 34 090 euro. Stadsfullmäktige beviljade under året budgetändringar sammanlagt 394 000 euro, netto. Slutresultatet blev dock betydligt bättre då bokslutet uppvisar ett överskott på 9,4 miljoner euro. Orsakerna till det goda resultatet är många och beskrivs nedan samt i de områdesvisa redogörelserna i bokslutsboken.

Raseborgs stads officiella bokslut består av stadens och affärsverket Raseborgs Vattens räkenskaper. I vidstående verksamhetsberättelse finns dock även uppgifter som behandlar dessa enheter separat för att ge en klar och mångsidig bild av stadens verksamhet och ekonomi.

Ändringar i budgeten ska enligt förvaltningsstadgan § 21 föreläggas fullmäktige under budgetåret. Utgiftsoverskridningar och inkomstunderskott bör motiveras i samband med analysen om hur målsättningar och prestationer uppnåtts i bokslutet för respektive år.

Några enskilda större budgetändringar gjordes inte under året.

Årsbidraget för år 2017 uppgick till 15,7 miljoner euro, vilket är 7,2 miljoner euro mer än år 2016. Jämfört med budgeten 2017 efter ändringar blev det slutliga årsbidraget 9,7 miljoner mer euro än budgeterat. Enbart stadens årsbidrag var 13,3 miljoner euro mot 6,1 miljoner euro 2016.

Verksamhetens intäkter uppgick till 53,4 miljoner euro vilket motsvarade det budgeterade beloppet. Försäljningsvinsterna för såld egendom uppgick år 2017 till 2,1 miljoner euro mot 1,0 miljoner euro år 2016. Försäljningsvinsterna budgeterades till 1,7 milj. euro vilket är en av orsakerna till att budgetmålen uppfylldes och överskreds. Raseborgs Vattens omsättning var 6,1 miljoner euro, en minskning med ca 60 000 euro. Verkets rörelseöverskott minskade med 46 000 euro och uppgick till 1,7 miljoner euro.

Verksamhetens kostnader var 209,2 miljoner euro mot ursprungligen budgeterade 214,1 milj. euro. Efter godkända budgetändringar var det budgeterade utgiftsanslaget 214,4 miljoner euro. Verksamhetsbidraget -155,8 miljoner euro blev 4,9 miljoner euro bättre än det ursprungligen budgeterade och 5,3 miljoner euro bättre än budgeterat då man beaktar budgetändringarna.

De bokförda personalkostnaderna uppgår efter periodiseringar till 79,8 miljoner euro mot 83,1 miljoner euro år 2016, vilket innebär en minskning om 3,3 %. Nämnas kan att sedan år 2013 har personalkostnaderna sjunkit med 6,6 miljoner euro. I budgeten för år 2017 beräknades personalutgifterna uppgå till 83,4 euro. Den betydande minskningen i personalkostnaderna beror delvis på konkurrenskraftsavtalet KIKY som sänkte kostnaderna med ca 1,4 miljoner euro i form av sänkta semesterlöner. Lönebikostnaderna blev nästan 2 miljoner euro lägre än budgeterat främst tack vare lägre pensions- och socialförsäkringspremier som man beslöt om i ett skede då budgeten redan fastslagits. Lönebikostnaderna var år 2017 17,6 miljoner euro mot 20,0 miljoner euro året innan.

Köp av tjänster ökade med 0,4 miljoner euro mellan 2016 och 2017 och uppgick till 92,2 milj. euro. I jämförelse med budgeten efter ändringar blev kostnaderna för köptjänsterna dock nästa 1 miljon euro lägre främst tack vare en större återbäring än beräknat från specialistsjukvården vilket i sin tur berodde på att sjukvårdsdistrikt HNS gjorde ett överskott år 2017.

De totala skatteinkomsterna uppgick till 115,8 euro mot budgeterade 112,5 miljoner euro. Jämfört med år 2016 ökade skatteinkomsterna med 3,8 miljoner euro, 3,0 %.

Inkomstskattesatsen var oförändrad 22,00 %. Kommunalskatteinkomsterna var 100,3 miljoner euro (99,5 miljoner euro 2016, ökning 2,2 %) och överskred det budgeterade beloppet med 2,1 miljoner euro.

Fastighetsskatt inflöt 11,1 miljoner euro, 65 000 euro mer än budgeterat medan samfundsskatteinkomsterna uppgick till 4,3 miljoner euro vilket var 1 miljon euro mer än budgeterat. Samfundsskatteinkomstutvecklingen på nationell nivå var betydligt positivare än vad som förutspåddes ännu under första halvåret, vilket också märktes i Raseborg.

Jämfört med år 2016 steg fastighetsskatteinkomsterna med 0,8 miljoner euro (0,6 %). Den allmänna skattesatsen var oförändrad, 1,35 % medan fastighetsskattesatsen för stadigvarande bostad höjdes från 0,37 % till den nya minimigränsen 0,41 %. Fastighetskattesatsen för övriga bostadsbyggnader, som inte tidigare fastslagits separat utan följt den allmänna skattesatsen, lades till 1,80 %. Samfundsskatteinkomsterna steg med 1,1 miljoner euro (33 %) jämfört med år 2016.

Beträffande skatteinkomsterna se närmare punkt 6.5 "Specifikation av skatteinkomsterna".

Statsandelarna uppgick till 55,3 miljoner euro, en ökning från föregående år med 0,8 miljoner euro (1,2 %) och var 0,7 miljoner euro högre än det budgeterade beloppet.

Räntekostnaderna var 1,8 miljoner euro, en minskning med 0,2 miljoner euro jämfört med föregående år och 0,2 miljoner euro lägre än budgeterat, främst tack vare en fortsatt låg räntenivå och utnyttjande av korfristiga krediter i form av kommuncertifikat. Kortfristiga krediter utnyttjades i planerad utsträckning. Övriga finansiella kostnader uppgick till 3 t € och övriga finansiella intäkter till 1,0 miljoner euro, mot budgeterade 0,9 miljoner euro.

Staden hade vid årsskiftet externa kortfristiga krediter om 43 miljoner euro € vilket är 2,3 miljoner euro mindre än vid motsvarande tidpunkt föregående år (en koncernlimit med ett saldo om 0,7 miljoner euro för stadens hyreshusbolag, där staden står som kontoinnehavare inkluderas inte). De långfristiga främmande krediterna uppgick 31.12.2017 65,1 miljoner euro mot 72,5 miljoner euro ett år tidigare.

Raseborgs Vatten hade interna krediter från staden om 3,4 miljoner euro (3,7 miljoner euro 2016), varav inga kortfristiga kassakrediter.

Totalt uppgick skuldbördan 31.12.2017 till 108,1 miljoner euro (117,8 miljoner euro 2016) eller 3 880 euro per invånare (4 185 euro 2016) varav affärsverkets andel var 6,7 miljoner euro eller 6,2 % (6,6 % 2016).

Kassamedlen uppgick vid årsskiftet till 5,7 miljoner euro jämfört med 3,5 miljoner euro föregående år. Av medlen tillhörde 3,4 miljoner euro Raseborgs stad och 2,3 miljoner euro Raseborgs Vatten.

Raseborgs Vattens avkastning på insatt grundkapital, 598 533 €, redovisas på skild rad i resultaträkningen. Enligt stadsfullmäktiges beslut åt 2014 är avkastningen för Raseborgs Vatten 6 %. Affärsverkets bokslut presenteras separat i slutet av verksamhetsberättelsen.

Resultatet belastas av planmässiga avskrivningar 6,3 miljoner euro (6,2 miljoner euro 2016). Stadens avskrivningar uppgick till 4,8 milj. euro (4,7 miljoner euro 2016) och Raseborgs Vattens till 1,5 miljoner euro (1,5 miljoner euro 2016).

Räkenskapsperiodens överskott är enligt resultaträkningen 9,4 miljoner euro (överskott 2,3 miljoner euro 2016). Med affärsverket frånräknat har staden ett överskott om 8,5 miljoner. euro jämfört med ett överskott om 1,4 miljoner år 2016.

Stadens egna investeringsutgifter 2017 uppgick till 3,8 miljoner euro jämfört med 7,6 miljoner euro år 2016 (ursprunglig budget 2017 5,6 miljoner euro). De största enskilda investeringsposterna var byggande och grundförbättringar av trafikleder, 1,5 miljoner euro och Bromarv skärgårdshamn 0,3 miljoner euro.

Raseborgs Vattens investeringar var totalt 0,9 miljoner euro (1,0 miljoner euro 2016), varav den största delen utgjordes av utbyggnad av ledningsnätet i bostads och industriområden, 0,4 miljoner euro och sanering av ledningar 0,4 miljoner euro.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var positivt, 12,0 miljoner euro (positivt 0,6 miljoner euro 2016) medan kassaflödet för finansieringens del var negativt, 9,1 miljoner euro (negativt 1,4 miljoner euro 2016). Förändringen av de likvida medlen var sålunda 2,9 miljoner euro och de likvida medlen uppgick 31.12.2017 till 6,5 miljoner euro.

Staden upptog nya lån 5 miljoner euro medan Raseborgs Vatten inte upptog krediter under året. Amorteringarna uppgick år 2017 12,4 miljoner euro, 0,3 miljoner euro mer än föregående år.

Balansräkningen uppvisade vid årets början ett kumulativt underskott om 11,8 miljoner euro. I och med det positiva resultatet om 9,4 miljoner euro 2017 är det kumulativa underskottet per 31.12.2017 2,3 miljoner euro vilket innebär 84 euro per invånare (419 euro 31.12.2016). Balansomslutningen var 205,8 miljoner euro (207,1 miljoner euro 2016).

Koncernen Raseborgs stad

Resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys för koncernen har uppgjorts. I koncernen ingår Raseborgs stad, affärsverket Raseborgs Vatten, 6 samkommuner i vilka staden är delägare, 4 aktiebolag, 1 bostadsaktiebolag och 5 fastighetsaktiebolag i vilka stadens ägarandel är mellan 51 och 100 %. Därtill ingår i koncernbokslutet 1 intressebolag (ägarandel 20-50 %). Intressebolaget är dock medtagen endast till den del det skiljer mellan stadens ägarandel av det egna kapitalet och bokföringsvärdet på bolagets aktier i stadens balansräkning.

En likvidationsprocess beträffande Bostads Ab Panorama i Karis pågår och kommer att slutföras efter att planeförändringarna i området godkänns.

Stadens aktieinnehav i Fastighets Ab Trollet, ett bolag som staden ägt till hälften, avyttrades hösten 2017.

Hyreshusbolagens ekonomi är i det stora hela stabil. Fastighets Ab Pojovägen har dock, främst i och med en låg uthyrningsgrad ett ansträngt ekonomiskt läge.

Aktiestocken för Raseborgs Elnät och Entreprenad, som varit ett dotterbolag till Ekenäs Energi Ab, löstes in av staden för 2 500 euro (aktiekapitalet) och samtidigt har namnbyte skett så att bolaget nu heter Raseborgs Utveckling Ab. Staden deltar via dotterbolagen Ekenäs Energi Ab och Raseborgs Utveckling Ab i havskabelprojektet Helsingfors-Rostock, C-Lion 1. Som ett delprojekt görs en förgrening med en kabel till Hangö. Raseborgs Utveckling Ab:s enda uppgift är att placera ett kapital om 500 000 euro i bolaget C-Fiber Hanko, vilket skedde i december 2016. Staden lyfte 500 000 euro i utdelning från fonden för fritt eget kapital från Ekenäs Energi Ab vilket finansierades ur bolagets kassamedel. Ekenäs Energi Ab:s aktieinnehav i C-Fiber Hanko är likaså 500 000 euro.

Ekenäs Energi Ab:s operativa resultat innan skatt och bokslutsdispositioner var 1 305 585 euro vilket var nästan 449 000 euro mer än föregående år. Bokslutet för året visar en vinst om 228 129 euro (199 835 euro år 2016). Bolaget betalade 1,8 miljoner euro i räntor på de långfristiga krediter som bolaget har till modersamfundet Raseborgs stad. Saldot på krediterna per 31.12.2017 var 29,1 miljoner euro och amorteringarna under året var drygt 1 miljon euro. Dividend utdelas inte för år 2017.

Koncernens resultaträkning 31.12.2017 visar ett överskott om 12,3 miljoner euro mot ett överskott om 3,5 miljoner euro året innan.

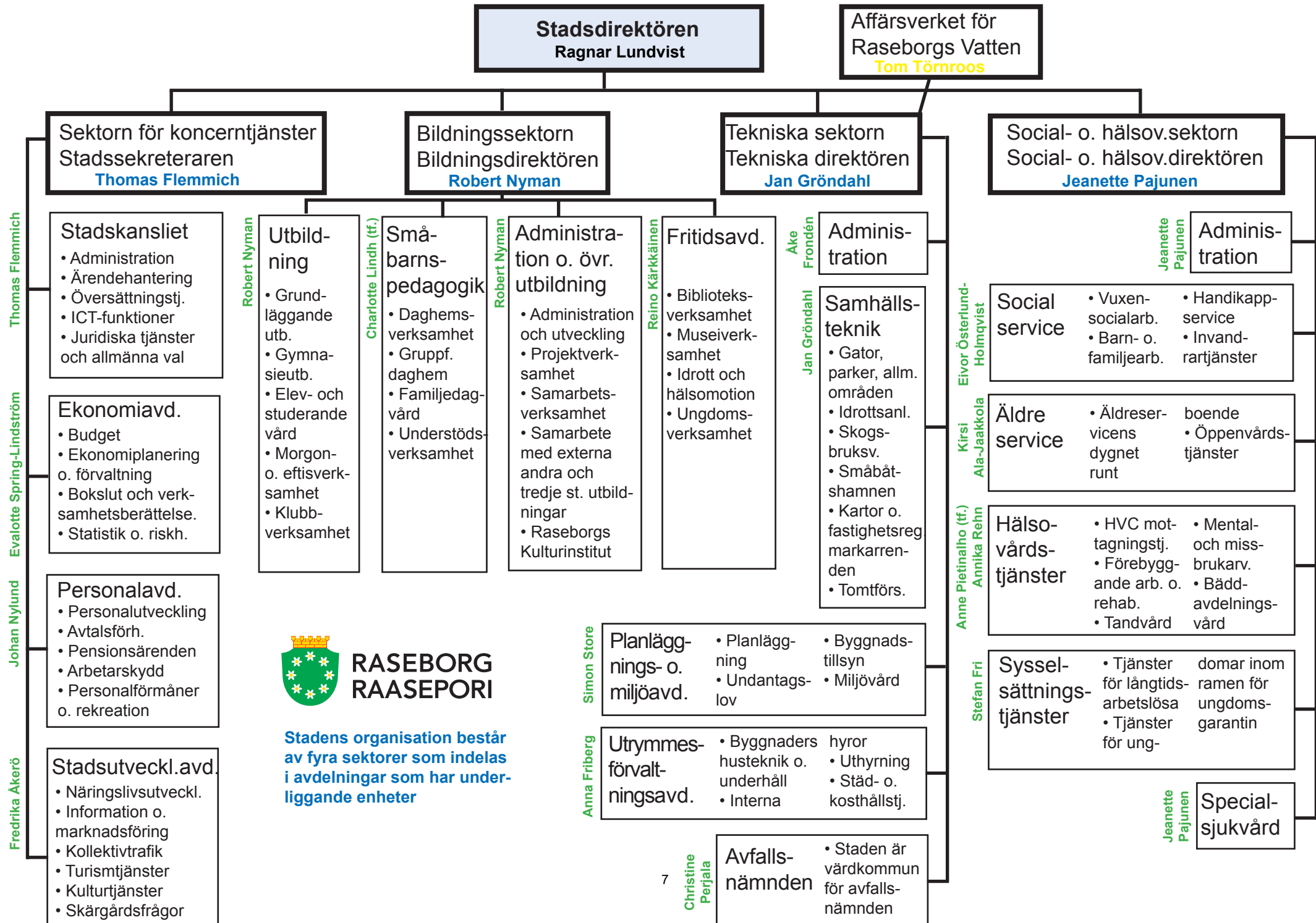
Staden är även huvudägare i Pojo Servicebostadsstiftelse som besitter servicebostäder för äldre vilka drivs av staden, ägarandelen är 66,6 %, vilken dock inte ingår i koncernbokslutet. Staden har ett borgensansvar för bolagets krediter till ett belopp som vid årsskiftet uppgick till 855 000 euro.

Stadsfullmäktige godkände 6.6.2011 § 63 koncerndirektiv för Raseborgs stad i vilken koncernen, dess syfte och bindande karaktär definieras. Vidare beskrivs de olika organens roller, befogenheter och arbetsfördelning i styrningen, hur rapportering, val av representanter sker och hur revision, finansiering, riskhantering och personalpolitik sköts. Koncerndirektiven uppdaterades i stadsfullmäktige 7.4.2014. Koncerndirektiven förnyas under år 2018 efter att direktiven för intern kontroll godkänts.

Uppbyggnaden av koncernen framgår av separata scheman i kapitel 3.1 "Koncernens uppbyggnad".

Skuldbördan för hela koncernen Raseborgs stad uppgår till 4 660 euro per invånare (4 929 euro 2016) och lånestocken till 129,9 miljoner euro (138,4 miljoner euro 2016). Balansomslutningen för koncernen var 243,0 euro (238,3 miljoner euro 2016).

Tjänstemannaorganisationen i Raseborg

Anställda (antal)

	december 2017	december 2016
Antal anställda i huvudtjänst		
Koncerntjänster	69	212
Allmän- och ekonomiförvaltning		60
Social- och hälsovård	654	680
Bildning	827	830
Teknik	277	74
Raseborgs Vatten	22	23
Sammanlagt	1 849	1 879
Antal anställda enligt anställningsform		
Heltid ordinarie	1 228	1 185
Heltid tidsbundna	219	231
Deltid ordinarie	255	301
Deltid tidsbundna	147	162
Sammanlagt	1 849	1 879

Antal årsarbeten/årsverken sektorvis 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Koncerntjänster						55,0
Allmän och ekonomiförvaltning			56,9	52,6	52,6	
Social- och hälsovård	508,7	521,5	545,7	539,4	516,9	498,1
Bildning	739,2	717,4	712,7	708,5	720,9	690,1
Teknik	67,3	49,5	53,1	61,7	67,3	226,2
Ekenäs Energi	27,7	28,7				
Raseborgs Vatten	22,9	21,9	22,1	21,1	20,8	20,5
Totalt	1 365,8	1 339,0	1 390,5	1 383,3	1 378,5	1 489,9

2. Resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl, inklusive affärsverk

2.1 Resultaträkning (1 000 €)

extern

	BS 2017	BS 2016
Verksamhetens intäkter	29 366	30 474
Försäljningsintäkter	9 755	9 816
Avgiftsintäkter	10 023	10 532
Understöd och bidrag	1 719	3 104
Övriga verksamhetsintäkter	7 869	7 022
Tillverkning för eget bruk	126	99
Verksamhetens kostnader	-185 257	-190 563
Personalkostnader	-79 808	-83 029
Löner och arvoden	-62 227	-63 003
Lönebikostnader	-17 581	-20 026
Pensionskostnader	-14 818	-16 265
Övriga lönebikostnader	-2 763	-3 761
Köp av kundtjänster	-62 288	-61 137
Köp av övriga tjänster	-18 340	-18 904
Köp av tjänster totalt	-80 628	-80 041
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-10 408	-10 218
Understöd	-9 120	-11 969
Övriga verksamhetskostnader	-5 293	-5 306
Verksamhetsbidrag	-155 765	-159 990
Skatteinkomster	115 802	113 028
Statsandelar	55 259	54 454
Finansiella intäkter och kostnader	426	1 014
Ränteintäkter	1 787	1 855
Övriga finansiella intäkter	434	1 168
Räntekostnader	-1 793	-2 004
Övriga finansiella kostnader	-2	-5
Årsbidrag	15 722	8 506
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 308	-6 197
Avskrivningar enligt plan	-6 307	-6 117
Nedskrivningar	-1	-80
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Räkenskapsperiodens över-/underskott	9 414	2 309

2.2 Sammandrag av driftsekonomi och resultat

SAMMANDRAG €	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Koncerttjänster						
Intäkter	3 567 939	3 707 130	0	3 972 981	265 851	107,2 %
Kostnader	-11 815 711	-11 476 600	-455 100	-11 926 789	4 911	100,0 %
Netto	-8 247 771	-7 769 470	-455 100	-7 953 809	270 761	96,7 %
Social- och hälsovård						
Intäkter	12 181 657	11 126 100	-135 000	10 276 348	-714 752	93,5 %
Kostnader	-110 967 758	-109 889 980	135 000	-107 452 265	2 302 715	97,9 %
Netto	-98 786 101	-98 763 880	0	-97 175 917	1 587 963	98,4 %
Bildning						
Intäkter	5 416 503	4 783 130	0	5 162 769	379 639	107,9 %
Kostnader	-57 256 245	-59 550 080	0	-58 249 120	1 300 961	97,8 %
Netto	-51 839 743	-54 766 950	0	-53 086 351	1 680 600	96,9 %
Tekniska sektorn						
Intäkter	25 214 578	27 605 630	35 000	27 720 279	79 649	100,3 %
Kostnader	-29 561 631	-29 754 400	-35 000	-28 432 866	1 356 534	95,4 %
Netto	-4 347 053	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2 %
Raseborgs Vatten						
Intäkter	6 196 843	6 162 170		6 139 287	-22 883	99,6 %
Kostnader	77 952	64 100		122 074	57 974	190,4 %
Netto	6 274 795	6 226 270	0	6 261 361	35 091	100,6 %
Raseborgs stad						
Intäkter	46 380 677	47 221 990		47 132 376	10 386	100,0 %
Kostnader	-209 601 346	-210 671 060	-355 100	-206 061 039	4 965 121	97,6 %
Netto	-163 220 669	-163 449 070	-455 100	-158 928 663	4 975 507	97,0 %
STADEN + AFFÄRSVERKEN TOTALT						
Intäkter	52 577 520	53 384 160	-100 000	53 271 663	-12 497	100,0 %
Kostnader	-209 523 394	-210 606 960	-355 100	-205 938 965	5 023 095	97,6 %
Netto	-156 945 874	-157 222 800	-455 100	-152 667 302	5 010 598	96,8 %
Räkenskapsperiodens överskott/underskott						
Raseborgs stad	34 090	-394 000	-359 910	8 511 304	9 774 424	
Raseborgs vatten	925 579	500 160	0	903 209	403 049	
Totalt	959 669	106 160	-359 910	9 414 514	9 668 264	
Kumulativt underskott		IB 2017		31.12.2017	Förändring	
		11 757 034	0	2 342 520	-9 414 514	

2.3 Balansräkning

INKL.AFFÄRSVERK

AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	185	265
Immateriella rättigheter	185	265
Materiella tillgångar	124 177	127 052
Mark- och vattenområden	17 548	17 721
Byggnader	62 159	65 256
Fasta konststruktioner och anordningar	42 661	42 194
Maskiner och inventarier	245	14
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1 564	1 867
Placeringar	38 444	38 199
Aktier och andelar	36 537	36 288
Övriga lånefordringar	1 240	1 240
Övriga fordringar	667	671
FÖRVALTADE MEDEL	1 160	900
Statens uppdrag	0	1
Donationsfondernas särskilda täckning	1 160	899
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	100	129
Material och förnödenheter	100	129
Fordringar	35 233	37 039
Långfristiga fordringar	28 508	29 684
Lånefordringar	28 189	29 206
Övriga fordringar	319	478
Kortfristiga fordringar	6 725	7 355
Kundfordringar	2 815	3 240
Lånefordringar	1 017	1 017
Övriga fordringar	2 812	3 011
Resultatregleringar	81	87
Finansiella värdepapper	11	11
Aktier och andelar	11	11
Kassa och bank	6 447	3 542
AKTIVA TOTALT	205 757	207 137

PASSIVA	31.12.2017	31.12.2016
EGET KAPITAL	70 631	61 238
Grundkapital	71 556	71 556
Uppskrivningsfond	812	833
Övriga egna fonder	606	606
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-11 757	-14 066
Räkenskapsperiodens över-/underskott	9 414	2 309
AVSÄTTNINGAR	286	355
Avsättningar för pensioner	103	170
Övriga avsättningar	183	185
FÖRVALTAT KAPITAL	1 160	899
Statens uppdrag	0	1
Donationsfondernas kapital	1 160	898
Övrigt förvaltad kapital		0
FRÄMMANDE KAPITAL	133 680	144 645
Långfristigt	57 671	63 951
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	53 126	59 696
Lån från offentliga samfund	372	443
Lån av övriga kreditgivare		
Erhållna förskott	57	63
Övriga skulder	4 115	3 749
Kortfristigt	76 009	80 694
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	54 570	57 434
Lån från offentliga samfund	73	223
Lån av övriga kreditgivare	726	1 195
Erhållna förskott	226	262
Skulder till leverantörer	5 547	6 526
Övriga skulder	3 741	3 766
Resultatregleringar	11 126	11 288
PASSIVA TOTALT	205 757	207 137

2.4 Finansieringsanalys

(1 000 €)

	INKL. AFFÄRSVERK	
	2017	2016
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	15 722	8 506
Extraordinära poster		
Korrektivposter till internt tillförda medel	-2 178	-1 299
	13 544	7 207
Investeringskassaflöde		
Investeringsutgifter	-4 757	-8 524
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	200	275
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	3 043	1 626
	-1 514	-6 623
Verksamhetens och investeringskassaflöde	12 030	584
Finansieringskassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen		-117
Minskning av utlåningen	4	161
Minskning/Ökning av övriga fordringar/anslutningsavgifter		
	4	44
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån	5 000	9 755
Minskning av långfristiga lån	-12 391	-12 142
Förändring av kortfristiga lån	-2 733	1 153
	-10 124	-1 234
Förändringar i eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av förvaldade medel och förvaltad kapital		-50
Förändring av omsättningstillgångar	29	24
Förändring av fordringar	1 807	828
Förändring av räntefria skulder	-841	-1 031
	995	-229
Kassaflödet för finansieringsdel	-9 125	-1 419
Förändring av likvida medel	2 905	-835
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12.	6 458	3 553
Likvida medel 1.1.	-3 553	-4 388
	2 905	-835

2.5 Finansieringsdelens utfall

INKL. AFFÄRSVERK

	Budget 2017	Budget- ändringar	Budget efter ändringar	Utfall 2017	Avvikelse
Ordinarie verksamhet och investeringar					
Internt tillförda medel					
Årsbidrag +/-	6 486 390	-394 000	6 092 390	15 722 289	9 629 899
Extraordinära poster +/-			0		0
Rättelseposter till internt tillförda medel +/-	-1 700 000		-1 700 000	-2 177 797	-477 797
Investeringar					
Investeringar i bestående aktiva -	-6 570 000	1 150 000	-5 420 000	-4 756 704	663 296
Finansieringsandelar för investeringsutg. +			0	199 837	199 837
Försäljningsintäkter av anläggningstillg. +	2 200 000		2 200 000	3 042 777	842 777
Ordinarie verksamhet och investeringar, netto	416 390	756 000	1 172 390	12 030 403	10 858 013
Finansieringsverksamhet					
Förändringar av utlåningen					
Ökning av utlåningen till övriga -					0
Minskning av utlåningen till övriga +	1 327 250		1 327 250	4 200	-1 323 050
Förändringar i lånestocken					
Ökning av långfristiga lån +	10 632 820		10 632 820	5 000 000	-5 632 820
Minskning av långfristiga lån -	-12 700 200		-12 700 200	-12 390 603	309 597
Förändring av kortfristiga lån +/-			0	-2 733 392	-2 733 392
Förändringar av eget kapital					
Inverkan på likviditeten	-323 740	756 000	432 260	1 910 608	1 478 348

2.6 Totala inkomster och utgifter ^{x)}

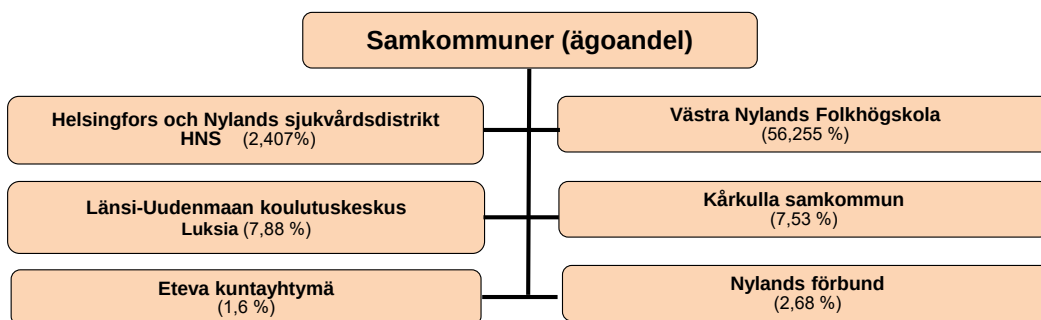
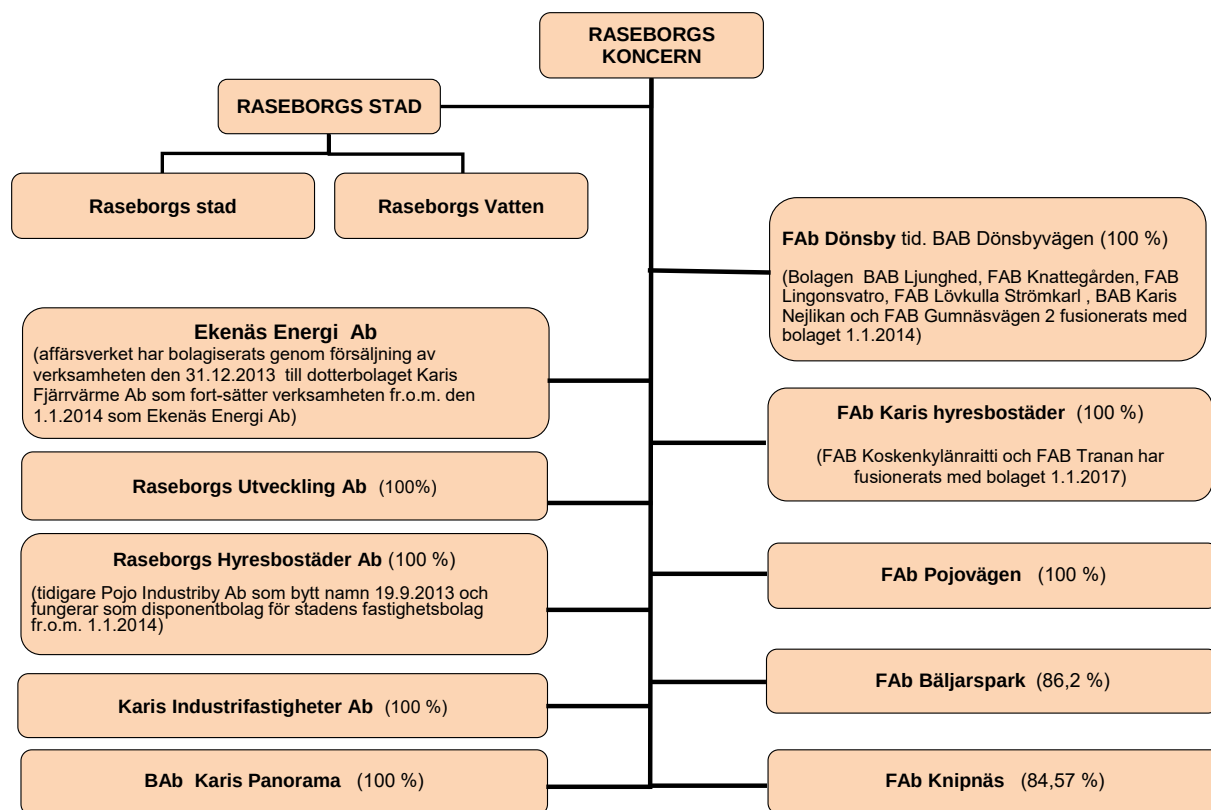
INKL. AFFÄRSVERK

INKOMSTER	m €	%	UTGIFTER	m €	%
Ordinarie verksamhet			Ordinarie verksamhet		
Verksamhetsintäkter	29,3	14,0	Verksamhetskostnader	-185,3	89,6
Skatteinkomster	115,8	55,5	- Tillverkning för eget bruk	0,1	-0,1
Statsandelar	55,2	26,5	Räntekostnader	-1,8	0,9
Ränteintäkter	1,8	0,9	Övriga finansiella kostnader		
Övriga finansiella intäkter	0,4	0,2	Extraordinära kostnader		
Extraordinära intäkter		0,0	Rättelseposter till internt tillförda medel		
Rättelseposter till internt tillförda medel			+/- Förändring av avsättningar		
- Vinst på försäljning av	-2,1	-1,0	- Förluster av försäljning av		
tillgångar bl bestående aktiva		0,0	tillgångar bl bestående aktiva		0,0
Investeringar			Investeringar		
Finansieringsandelar till	0,2		Investeringar i bestående aktiva	-4,8	2,3
investeringsutgifter		0,0			
Försäljningsinkomster av	3,0				
tillgångar bl bestående aktiva		0,0			
Finansieringsverksamhet			Finansieringsverksamhet		
Minskning av utlåningen			Ökning av utlåningen		
Ökning av långfristiga lån	5,0	2,4	Minskning av långfristiga lån	-12,4	6,0
Ökning av kortfristiga lån		0,0	Minskning av kortfristiga lån	-2,7	
Ökning av eget kapital			Minskning av eget kapital		
Totala inkomster, sammanlagt	208,6	100,0	Totala utgifter, sammanlagt	-206,8	100,0

X) Exklusive transaktioner utan finansieringsmässig inverkan på stadens ekonomi. Se not 7.17

3. Raseborgs koncern

3.1. Koncernens uppbyggnad 31.12.2017

Intressebolag (ägoandel 20-50 %)

FAB Jägarbacken

30,00 %

3.2 Koncernresultaträkning

RESULTATRÄKNING (tusen euro)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Verksamhetens intäkter	105 216	103 019
Verksamhetens kostnader	-249 832	-253 423
Andel av intressesamfundens vinst (förlust)	3	-3
Verksamhetsbidrag	-144 613	-150 407
Skatteinkomster	115 802	113 028
Statsandelar	55 259	54 454
Finansiella intäkter och kostnader	-1 349	-1 066
Ränteintäkter	22	96
Övriga finansiella intäkter	947	1 410
Räntekostnader	-2 020	-2 279
Övriga finansiella kostnader	-298	-293
Årsbidrag	25 099	16 009
Avskrivningar och nedskrivningar	-12 640	-12 210
Avskrivningar enligt plan	-12 640	-12 210
Räkenskapsperiodens över- och underparivärden		
Nedskrivningar		
Extraordinära poster	165	1
Räkenskapsperiodens resultat	12 624	3 800
Bokslutsdispositioner	2	-1
Räkenskapsperiodens skatter	-65	-82
Latenta skatter	-299	-220
Minoritetsandelar	-6	-4
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	12 256	3 493
Nyckeltal		
Verksamhetsink./-utgifter, %	42,1	40,7
Årsbidrag, / Avskrivningar, %	198,6	131,1
Årsbidrag, euro/invånare	900,5	570,1
Antal invånare vid årets slut	27 871	28 082

3.3. Koncernbalansräkning

AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	1 387	1 767
Immateriella rättigheter	666	782
Övriga utgifter med lång verkningstid	721	984
Förskottsbetalningar	0	1
Materiella tillgångar	204 686	205 681
Mark- och vattenområden	20 137	19 938
Byggnader	99 572	101 277
Fasta konstruktioner och anordningar	46 536	46 264
Maskiner och inventarier	23 257	22 107
Övriga materiella tillgångar	10 673	10 985
Förskottsbetalningar och pågående nyanskaffningar	4 511	5 110
Placeringar	7 392	6 624
Andelar i intressesamfund	515	472
Övriga aktier och andelar	6 375	5 646
Övriga lånefordringar	498	498
Övriga fordringar	4	8
FÖRVALTADE MEDEL	1 520	1 305
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	1 446	1 548
Fordringar	12 389	12 251
Långfristiga fordringar	818	964
Kortfristiga fordringar	11 571	11 287
Finansiella värdepapper	863	1 133
Kassa och bank	13 270	8 030
AKTIVA TOTALT	242 953	238 339
PASSIVA		
EGET KAPITAL	65 912	53 659
Grundkapital	71 556	71 556
Uppskrivningsfond	812	833
Övriga egna fonder	2 283	2 250
Överskott (underskott) från tidigare perioder	-20 995	-24 473
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	12 256	3 493
MINORITETSANDELAR	225	220
AVSÄTTNINGAR	1 579	1 690
Avsättningar för pensioner	127	198
Övriga avsättningar	1 452	1 492
FÖRVALTAT KAPITAL	1 529	1 314
FRÄMMANDE KAPITAL	173 708	181 456
Långfristigt	84 331	89 009
Kortfristigt	89 377	92 447
PASSIVA TOTALT	242 953	238 339
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, %	28,0	23,3
Relativ skulsättningsgrad, %	63,0	67,1
Ackumulerat överskott/underskott, 1 000 €	-8 739	-20 980
Ackumulerat överskott/underskott, €/invånare	-314	-747
Koncernens lån, €/invånare	4 660	4 929
Koncernens lånestock 31.12, 1 000 €	129 885	138 430
Koncernens lånefordringar 31.12, 1 000 €	498	498
Kommunens invånarantal	27 871	28 082

3.4. Koncernens finansieringsanalys

Finansieringskalkyl (1 000 euro)		2017	2016
Kassaflöde av egentlig verksamhet			
Årsbidrag	25 099	16 009	
Extraordinära poster	165	-1	
Korrektivposter till internt tillförda medel	-2 312	-1 389	14 619
Kassaflöde av investeringar			
Investeringsutgifter	-13 225	-14 888	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	250	291	
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	3 293	1 670	-12 927
Kassaflöde av egentlig verksamhet och investeringar		13 270	1 692
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i utlåningen			
Ökning av utlåningen (inkl. ansl.avg.)	-2	-588	
Minskning av utlåning	4	162	-426
Förändringar i lånebeståndet			
Ökning av långfristiga lån	7 427	9 807	
Minskning av långfristiga lån	-12 399	-13 713	
Förändring av kortfristiga lån	-4 711	628	-3 278
Förändring i eget kapital		28	0
Övriga förändringar i likviditeten			
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	1	-50	
Förändring av omsättningstillgångar	102	207	
Förändring av fordringar	1 745	2 006	
Förändring av räntefria skulder	-494	-1 087	1 076
Finansieringens kassaflöde		-8 299	-2 628
Förändring av likvida medel		4 971	-936
Förändring av likvida medel		4 971	-936
Likvida medel 31.12		14 133	9 162
Likvida medel 1.1.		9 162	10 098
Nyckeltal			
Verksamhetens o investeringarnas kassaflöde, €		1 415	-32 851
Intern Finansiering av investeringar, %		193,4	109,7
Låneskötselbidrag		1,9	1,1
Likviditet, kassadagar		18,6	11,7

4. Nyckeltal inklusive affärsverk

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
INVÅNARE	27 871	28 082
RESULTATRÄKNINGENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 8)		
Verksamh.intäkternas %-andel av verksamh.kostn.	15,9	16,0
verksamhetsintäkter / (verksamhetskostnader - tillverkning för eget bruk)		
Årsbidrag i procent av avskrivningarna	249,3	137,2
årsbidrag / avskrivningar		
Årsbidrag, €/invånare	564	303
FINANSIERINGSANALYSENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 12)		
Verksamhetens o investeringarnas kassaföljde under 5 år, 1 000 €	22 130	-5 402
Intern finansiering av investeringar %	345,0	103,1
årsbidrag / egen anskaffningsutgift för investeringar		
Låneskötselbidrag	1,2	0,7
(årsbidrag+räntekostnader)/(räntekostnader+amorteringar på lån)		
Lånestock 31.12, 1 000 €	108 141	117 796
Lån, €/invånare	3 880	4 195
Lånefordringar 31.12, 1 000 €	1 240	1 240
msb-lånefordringar och övr. lånefordr.som bokförts som placeringar		
Kassautbetalningar/år, 1 000 €	204 072	213 256
Kassamedel 31.12, 1 000 €	6 447	3 553
Likviditet (kassadagar)	12,0	6,0
365 dagar x kassamedel 31.12 / Kassautbetalningar under räkenskapsperioden		
BALANSRÄKNINGENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 10 - 11)		
Soliditetsgrad %	34,4	29,6
(eget kapital + avskrivn.differens och reserver) / (hela kapitalet - erhållna förskott)		
Relativ skuldsättningsgrad, %	66,6	72,9
(främmande kapital - erhållna förskott) / driftsinkomster		
Accumulerat över-/underskott, €/invånare	-84	-419

5. Intern tillsyn och förslag till behandling av resultat

5.1. Riskhantering och intern kontroll

Enligt gällande anvisningar och rekommendationer ska en bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens utveckling göras.

Kommunens verksamhet är beroende av operativa risker, finansieringsrisker och skaderisker.

Nämnderna har behandlat separata ärenden gällande riskhantering och intern kontroll inom respektive sektor.

lakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Koncernförvaltning: Stadens organisation är definierad i förvaltningsstadgan och budgeten och ekonomiplanen är uppställd i enlighet med denna. Separata direktiv har getts om uppgörande och justeringar av dispositionsplaner, förverkligande av budgeten, budgetens bindande nivåer och kontoplan samt rapportering. Förvaltningsstadgan uppdaterades av stadsfullmäktige 6.6.2016 och 19.9.2016. De ändrade budgetbindningsnivåerna gäller från och med 2017.

Sektorerna har utsett ansvarspersoner (attesterare) och kontrollörer för utbetalningar, samt ansvarsorgan och -personer för investeringsprojekten.

I budgeten har stadsfullmäktige fastställt bindande målsättningar som uppföljts kvartalsvis i rapporter vilka även distribuerats till sektorerna/enheterna och till fullmäktige. Stadsstyrelsen har erhållit månatliga uppföljningar om väsentliga nyckeltals och åtgärdsprogrammets förverkligande.

Om beslutanderätten stipuleras i förvaltningsstadgan. Tjänstemannabesluten i delegerade ärenden har registrerats i stadens ärendehanteringssystem och förelagts vederbörande nämnder och stadsstyrelsen.

Riktigheten i konteringen av inköpsfakturorna samt redovisningen av mervärdesskatt har undersökts och genomgått och restitutioner har erhållits från skatteverket. Enheterna har anvisats om vikten av att tillse att konteringen görs omsorgsfullt. En särskild granskning av att konteringen av mervärdesskatt för inköp gällande räkenskapsperioden 2017 har gjorts på ett korrekt sätt har utförts. Granskningen upprepas med regelbundna mellanrum

Beträffande löneutbetalningar finns en rutin där personalchefen signerar provberäkningarna inför varje lönekörning. Vidare har anvisningar till enheterna getts om att alla beslut i personalfrågor skall inkomma undertecknade från rätt enhet/förman till personalavdelningen.

Om beslutanderätten stipuleras i förvaltningsstadgan. Tjänstemannabesluten i delegerade ärenden har registrerats i stadens ärendehanteringssystem och förelagts vederbörande nämnder och stadsstyrelsen.

Social- och hälsovård: Inom sektorn har inte uppdagats brister i den interna kontrollen år 2017. Från tjänstemannahåll har aktualiserats följande frågeställningar i vilka man bett om revisors råd:

Nedsättning och efterskänkning av avgifter.

Ansökan om efterskänkning av avgifter som initierats av intressebevakare.

Uträkning av klientavgifter och problematiken då skattemyndigheterna inte utlämnar skatteuppgifter som behövs för inkomstutredning.

Ärendena har diskuterats och i samråd har man kommit till en förfaringsmodell i respektive ärende.

Ansvar och befogenheter styrs av stadens förvaltningsstadga och budget och ekonomiplan uppgörs i enlighet med stadgan.

Bildning: Verksamheten som underlyder bildningsnämnden är lagstadgad och ordnas i enlighet med gällande lagar och förordningar.

Ansvar och befogenheter styrs av stadens förvaltningsstadga. Budget och ekonomiplan uppgörs i enlighet med den. Stadsfullmäktige har fastställt bindande målsättningar och verksamhetsresultat i budgeten, vilka följs upp och rapporteras kvartalsvis. Dessutom görs på tjänstemannanivå månatliga uppföljningar av det ekonomiska utfallet.

Ansvarspersoner på respektive nivå har ansvaret för budgetuppföljningen. Förteckning över ansvarspersoner behandlas på nämndnivå i början av året och uppdateras då det krävs.

På alla nivåer inom sektorn har iakttagits sträng budgetkontroll, vilket bokslutet visar.

Under året har det framkommit att enstaka personer i förmansställning inte till alla delar följt de interna direktiven. De brister som kunnat konstateras har föranlett åtgärder för berörda tjänsteinnehavare och bildningssektorns administration har förtydligat vissa processer för att undvika motsvarande problem i framtiden.

Tekniska sektorn: Verksamheten 2017 har verkställts i enlighet med den av stadsfullmäktige godkända budgeten som byggde på ändrade budgetbindningsnivåer. I budgeten har stadsfullmäktige fastställt bindande målsättningar som följts upp kvartalsvis. Rapporterna har distribuerats till ansvarig nämnd, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige. Ansvarspersoner på respektive nivå har ansvarat för budgetuppföljningen. Avvikelse i verksamheten har rapporterats genast då behovet uppdragats och nödvändiga budgetändringar har verkställts.

Tekniska nämnden utsåg ansvarspersoner (attesterare och kontrollörer) för utbetalningar. Varje investeringsprojekt har också haft ansvarsperson(er). För investeringsprojekten har i likhet med driftsbudgeten framställts kvartalsvisa rapporter som distribuerats tekniska nämnden, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige. Nödvändiga budgetändringar har verkställts genast då behovet har uppstått.

Beslut inom tekniska sektorn har fattats i enlighet med den av stadsfullmäktige fastställda förvaltningsstadgan. Under året har inte framkommit att tjänsteinnehavare inom tekniska sektorn skulle ha fattat beslut på felaktiga grunder eller fattat beslut som strider mot gällande lagstiftning.

Uppfyllande av målsättningar, tillsynen över användningen av tillgångar, kompetent och tillförlitlig bedömning av lönsamheten

Koncernförvaltning: Om den regelbundna rapporteringen och uppföljningen redogörs ovan. Om verksamheten för hela året redogörs i bokslutet som behandlas i stadsstyrelsen och -fullmäktige. Inom ekonomi- och personalförvaltningen har man strävat till att i möjligaste mån undvika att så kallade farliga arbetskombinationer uppstår.

Social- och hälsovård: I budget 2017 ingår åtgärdsprogrammet Raseborg 2017 som brutits ned på sektor- och avdelningsnivå. Uppfyllande av målsättningar i åtgärdsprogrammet samt uppfyllande av bindande mål följs upp i den kvartalsvisa budgetuppföljningen samt i bokslutet.

Ansvarspersoner ansvarar för budgetuppföljningen. På alla nivåer inom sektorn iakttas sträng budgetkontroll och standardiserade uppföljningsblanketter har utformats för att underlätta rapporteringen. Förteckning över ansvarspersoner (attesterare) uppdateras fortlöpande då ändringar i organisationen så kräver.

Bildning: Uppfyllandet av målsättningen och verksamhetsresultatet uppföljs i samband med kontinuerlig budgetuppföljning och i bokslutet. Bokslutet för bildningsnämnden och fritidsnämnden visar att den ekonomiska uppföljningen varit tillräckligt eftersom nämnden har hållit sig inom givna budgetramar.

Tekniska sektorn: Kontinuerlig budgetuppföljning har uppgjorts under året. Förutom den kvartalsvisa uppföljningen har sektorns controller gjort upp månatliga rapporter över det ekonomiska utfallet. Rapporter har uppgjorts såväl för driftsekonomin som för investeringsprojekten.

Avvikelserna har analyserats och rapporterats vidare till ansvariga tjänstemän som vidtagit nödvändiga åtgärder. Web-rapporteringsverktyget används och det goda resultatet i tekniska sektorns bokslut indikerar att åtgärderna har varit tillräckliga.

Övervakning av egendomsanskaffning, överlåtelse och förvaltning

Koncernförvaltning: Stadens samtliga fastigheter är grupperade i portföljer, vilket gör stadens arbete med fastigheterna mera strukturerat. Samtidigt medför portföljindelningen en bättre förvaltning och övervakning av stadens egendom och optimering av anskaffningar och avyttringar.

Social- och hälsovård: Upphandling sker inom ramen för stadens upphandlingsdirektiv. Anskaffningar har inte gjorts på felaktigt sätt eller på felaktiga grunder.

Bildning: Upphandling sker inom ramen för stadens upphandlingsdirektiv. Anskaffningar har inte gjorts på felaktiga grunder.

Tekniska sektorn: Arbetet med fastighetsstrategin har fortsatt under året. Portföljindelningen har gjort arbetet med fastigheterna mera strukturerat och förbättrar möjligheterna till en optimal användning av fastigheterna. Överflödiga fastighetsmassa har avyttrats under året, vilket har medfört inbesparingar i fastigheternas driftskostnader. Intäkterna från fastighetsförsäljningen har uppnått en god nivå och bidrar starkt till sektorns fina resultat. Den interna hyran (kapitalhyran) har också uppdaterats till en nivå som motsvarar den kommunala genomsnittsnivån.

Under året har revision över materialanskaffningen inom tekniska sektorn gjorts. Tekniska sektorn upprätthåller inget lager utan målsättningen med materialförvaltningen är att minimera lagerhållningen och maximera omsättningshastigheten. Lagren hålls på en sådan nivå att den löpande verksamheten fungerar friktionsfritt. Interna direktiv gällande materialanskaffningar arbetades fram och sektorn fäster stor vikt vid att anskaffningen av material och egendom sköts enligt rådande direktiv.

Avtalsverksamhet

Koncernförvaltning: Under räkenskapsåret har inga avtal ingåtts som fått negativa följder för verksamheten. Staden utreder olika alternativ för avtalshanteringsprogram. Alternativen är en avtalsmodul som ingår i nuvarande ärendehanteringsprogram eller som en enskild programvara.

Social- och hälsovård: Under räkenskapsåret har inga avtal ingåtts som fått negativa följder för verksamheten. År 2017 reklamerades en privat serviceboendeproducent. Reklamationen resulterade i en kompensation som under år 2018 kommer att komma invånarna på serviceboendet tillgodo. Under året reklamerades också en serviceproducent inom personlig assistans. Reklamationen har inga ekonomiska konsekvenser.

Bildning: Under 2017 har inga avtal ingåtts som har fått negativa följder för verksamheten. Ikraftvarande avtal följs och övervakas av den ansvarige tjänsteinnehavaren. Reklamationer görs om behov uppstår, t.ex. inom skoltransporterna.

Tekniska sektorn: Under 2017 har inga avtal ingåtts som har fått negativa följder för verksamheten. Ikraftvarande avtal följs och övervakas av den ansvarige tjänsteinnehavaren. Reklamationer görs alltid om behov uppstår. Brister i tillämpningen av TS-lönesystemet har uppdagats. Som en följd av detta har en arbetsgrupp tillsatts, vars uppgift är att åtgärda bristerna.

Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna

Kommunens verksamhet är beroende av operativa risker, finansieringsrisker, skaderisker och miljöfaktorer.

Operativa risker och finansieringsrisker:

Koncernförvaltning: Skaderiskerna har minskats genom försäkringar. Staden har, förutom lagstadgade försäkringar, haft försäkringar för fastigheter och inventarier, till största delen till fullvärde, ansvarsförsäkringar för verksamhet och administrationsansvar, frivillig olycksfallsförsäkring och skogsförsäkring. Stadens försäkringsskydd konkurrensutsattes sommaren 2017 och med den valda samarbetspartnern, Fennia, har tecknats försäkringsavtal som sträcker sig fullmäktigeperioden ut. Staden utnyttjar dessutom en försäkringsmäklare som har relevant sakkunskap beträffande försäkringsskyddet. Självrisnivån har i vissa fall höjts som i sin tur medfört sänkta försäkringspremier.

Övriga risker för verksamheten och för finansieringen bärs av staden. För minskande av finansieringsrisker har staden ingått avtal med kreditinrättningar för säkerställande av kortfristig finansiering. Stadsutvecklingssektionen har godkänt limiter för dessa. Ränteriskerna har förebyggts genom att fördela den långfristiga låneportföljen mellan budgetlån med rörlig och fast ränta samt skilda ränteskyddsavtal. Dessa är specificerade bland noterna punkt 7.12. Staden har vidare ingått ett avtal med en oberoende samarbetspartner om ränterisksamarbete i syfte att uppfölja räntemarknaderna i realtid, reagera på kursförändringar och göra säkringsåtgärder i enlighet med vald strategi och optimera prissättningen vid ingående av derivatavtal.

Social- och hälsovård: Den främsta operativa risken föreligger i avsaknaden av en ordinarie chefsläkare. Myndighetsuppgiften sköttes under en stor del av år 2017 av en tf chefsläkare på deltid medan övriga uppgifter och ansvar fördelades mellan social- och hälsovårdsdirektören och översköterskan. I februari 2018 har val av en ordinarie chefsläkare gjorts och hon tillträder i augusti 2018.

I slutet av år 2017 aviserade social- och hälsovårdsdirektören om sin uppsägning. Rekryteringen av en ny social- och hälsovårdsdirektör påbörjades i januari 2018.

Bildning: Den största operativa risken är kanske tillgången till behörig personal. Detta gäller särskilt inom småbarnspedagogiken, där det råder brist på behöriga barnträdgårdslärare. Detta gäller i viss mån också inom den grundläggande utbildningen, främst vikarier och i viss mån speciallärare. Den nya läroplanen ställer nya krav på den pedagogiska personalens arbetssätt och kunskande. Trots omfattande fortbildningssatsningar och handledningsprojekt kommer detta att vara ett fokusområde för sektorn under de kommande åren. Överlag kan konstateras att den snabba förändringstakten i dagens samhälle medför ett konstant utvecklingsbehov för lärarkåren, som ska vara a jour med såväl nya pedagogiska arbetssätt som hantering av ny teknologi.

Digitala verktyg är idag en naturlig del av skolornas verksamhet. Utmaningar och risker uppstår då dessa inte fungerar vilket direkt påverkar såväl undervisningen som personalens vardag.

Personalresursen för en del av fritidsverksamheten är liten, vilket gör verksamheten sårbar t.ex. vid sjukdomsfall.

Under hösten 2017 har administrationen inom utbildningsavdelning haft utmaningar med arbetsbördan då avdelningen underlytt en avdelningschef. Det kunde snabbt konstateras att denna organisationsmodell inte var optimal varför också ett förslag om att återgå till en modell med två avdelningar inom utbildningen framlades.

Tekniska sektorn: En av de främsta operativa riskerna är tillgången till yrkeskunnig personal. Vid personalbyten under året har det visat sig att antalet sökande, till tjänster som kräver specifik yrkeskompetens, har varit lågt. Vid personalbyten uppstår också risker då den s.k. tysta informationen och erfarenheten minskar. Detta kan också ses som en möjlighet då nya personer bidrar med nytänkande.

Inom sektorns arbetsområde ingår många arbetsområden som innebär obekväma arbetstider och dejourering. Inom flera enheter är kunnandet koncentrerat och det uppstår risker gällande vikarier och ersättare samt resurseringen av egen personal. Vissa av arbetsuppgifterna blir ogjorda vid sjukdomsfall på grund av bristen på resurser och ersättare. Förbättrat samarbete mellan t.ex. samhällstekniska avdelningen och utrymmesförvaltningen har minskat på dessa risker.

En stor del av sektorns service utförs som köptjänster, t.ex. vinterunderhåll, teknisk planering, upphandlingsprocesser m.m. Det betyder att en fungerande (lokal) marknad är ytterst viktig för att täcka stadens behov av service. Konjunkturväxlingar spelar in och den nuvarande makroekonomiska situationen minskar dessa risker. Även tillgången på råvaror är viktig, t.ex. för kosthålls- och byggnadsverksamheten. Upphandlingen av råvaror måste ske vid rätt tidpunkt och till rätta mängder.

Datasystemens funktion blir allt viktigare, speciellt inom sektorns administration. Problem med datasystemen försvårar arbetet och minskar produktiviteten. Även föråldrade datasystem leder till att produktiviteten lider.

Läget på fastighetsmarknaden påverkar den tekniska sektorn. Fastighets- och tomtförsäljningen påverkas av konjunkturer och marknadens dragningskraft. Den lokala prisbildningen i förhållande till övriga delar av landet påverkar försäljningen. Tillräckliga inkomster behövs också för att täcka kommunaltekniska kostnader. Planläggningen kräver rätt styrning och medvetenhet om marknadens behov.

En stor del av sektorns verksamhet kräver också att personalen regelbundet håller sig uppdaterad gällande eventuella ändringar i lagstiftningen.

Finansieringsrisker uppstår i och med den stora mängden egendom som tekniska sektorn leasar. En förändring i marknadsräntorna leder till högre leasinghyror, vilket kan försvåra arbetet med att hållas inom givna budgetramar. Speciellt inom utrymmesförvaltningen där en betydande andel av fastighetsmassan leasas kan en höjning av räntorna leda till märkbara kostnadsökningar. Detta leder i förlängningen till högre interna hyror för användarna.

Skaderisker:

För alla sektorer föreligger skaderisker i form av skador som uppstår som följd av eldsvåda, vattenskador, innetluftproblem etc. liksom skador som förorsakas av yttre faktorer som inbrott och ofog vilka kan leda till avbrott i verksamheten.

Problem med inomhusluften i fastigheterna leder till att personalen och kunder/barn/elever mår dåligt och får symptom. Föranleder omfattande undersökningar och åtgärder. För att i möjligaste mån undvika att riskerna förverkligas är de förebyggande åtgärderna viktiga och ägnas därför allt större uppmärksamhet.

Bildning: Det finns en risk att de olika företagen som handhar skoltransporterna försätts i konkurs och staden med kort varsel måste upphandla rutterna på nytt. Detta kan medföra betydande tilläggskostnader för bildningssektorn. Om fordonen går sönder eller råkar ut för någon form av olyckshändelse påverkar det skoltransporterna. Under året har inomhusluften i vissa skol- och daghemsbyggnader varit mera aktuell än tidigare. Bildningssektorn arbetar tillsammans med tekniska sektorn för att i alla lägen garantera en frisk miljö för barn och personal.

Tekniska sektorn: Försäkringar i händelse av skador, olyckor, fel och avbrott i verksamheten behövs. Problem med inomhusluften i fastigheterna kan leda till att personalen och kunder/barn/elever mår dåligt och får symptom. Problem med inomhusluften kan också leda till ekonomiska förluster. Därför är det mycket viktigt med förebyggande åtgärder och inom tekniska sektorn koncentreras en hel del resurser på det förebyggande arbetet. Det förebyggande arbetet ägnas allt större uppmärksamhet.

Miljöfaktorer

Staden har en skyldighet att verkställa marksaneringar antingen som en följd av tidigare egen verksamhet eller då oklarheter råder om vem som förorsakat nedsmutsningen. Rengöringen av nedsmutsad marksubstans är ofta kostsamt och medför betydande ekonomiska risker.

Lovgivningen och interna processerna mellan operativ- och myndighetsverksamhet.

Förändringar i klimatet, snörika- eller snöfattiga vintrar, högt (havs)vattenstånd, stormar, torka m.m., kan t.ex. leda till högre kostnader för vinterunderhållet. Å andra sidan kan också ett mildare klimat bidra till lägre uppvärmningskostnader för fastigheterna.

Övrigt

Direktivet för intern kontroll är ett instrument för styrande av kommunens egen organisation, inklusive affärsverken. Befogenheterna för fullmäktige, styrelse och den övriga förvaltningen bestäms primärt i kommunallagen och ansvarsfördelningen regleras närmare av förvaltningsstadgan och instruktionerna. Verksamheten styrs med budgeten och ekonomiplanen. Det interna kontrolldirektivet fungerar dels som verkställighetsdirektiv till budgeten dels kompletterar de instruktionerna och förvaltningsstadgan på en operativ nivå.

Direktivet för intern kontroll beskriver koncernens administrativa system så konkret som möjligt och tydliggör ansvaret för intern kontroll. Det är avsett att ge stöd för skötseln av de dagliga rutinerna inom förvaltningen. Arbetet med att förnya direktiven från 2011, med vissa uppdateringar som gjorts under åren, har pågått under år 2017 och gjorts av en av tjänsteinnehavare bestående projektgrupp. Stadsfullmäktige har godkänt grunderna för de interna kontrolldirektiven och stadsstyrelsen behandlar direktiven i mars 2018. Därefter vidtar implementeringen av direktiven i hela administrationen.

En av bildningssektorns största utmaningar kommer att vara att anpassa verksamheten till ett sjunkande antal barn. Under de senaste åren har nativiteten sjunkit drastiskt och detta har inte kunnat kompenseras med inflyttning. Det är ett faktum att antalet småbarn i staden minskar märkbart vilket direkt påverkar småbarnspedagogikens verksamhet.

Elevantalet har sjunkit under en lång tid både inom den svensk- och den finskspråkiga utbildningen. Elevantalet förväntas vara konstant ännu i 3 år, varefter elevantalet fortsätter att sjunka.

Koncernen

Stadsfullmäktige godkände 6.6.2011 § 63 koncerndirektiv för Raseborgs stad i vilken koncernen, dess syfte och bindande karaktär definieras. Direktivet har uppdaterats av stadsfullmäktige 7.4.2014. I direktivet beskrivs de olika organens roller, befogenheter och arbetsfördelning i styrningen, hur rapportering, val av representanter sker och hur revision, finansiering, riskhantering och personalpolitik sköts. Direktivet förnyas under år 2018 efter att stadens intern kontrolldirektiv godkänts.

Redan innan direktiven godkändes vidtogs åtgärder för att förbättra styrningen av stadens bolag. Man har via bolagsstämmobeslut förenhetligat beslutsstrukturen så att 3 personer företräder staden i styrelserna för fastighetsaktiebolagen och bostadsaktiebolaget.

Vidare har en tjänsteman utsetts till disponent/verkställande direktör i dessa bolag. Även revisionen av bolagen har förenhetligats genom att det OFR-samfund som staden anlitar också handhar den externa revisionen av bolagen. Personerna som sitter i styrelserna har dessutom separat för stadsstyrelsen rapporterat och redogjort för verksamheten och det ekonomiska läget i bolagen. Vid dessa tillfällen har också framförts förslag och förberetts målsättningar för hur koncernstrukturen till denna del skall utvecklas och konsolideras. Vid årsskiftet 2017-2018 fanns i koncernen 10 aktiebolag (10 vid föregående årsskifte) av olika karaktär mot att man då Raseborg grundades år 2009 hade 25 bolag. Då nu pågående konsolideringar och likvideringar verkställts är antalet bolag nere i 8, vilket förenklar och förbättrar koncernstrukturen och gör administrationen av dessa lättare.

5.2 Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Stadsstyrelsen föreslår att överskottet om 9 414 514,23 euro kvarstår på kontot för räkenskapsperiodens över-/underskott. Stadsstyrelsen antecknar dessutom att det kumulativa underskottet i balansräkningen, eget kapital uppgår till 2 342 520,02 euro.

Den nya kommunallagen stipulerar att ett underskott i kommunens balansräkning ska täckas inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Kommunen ska i ekonomiplanen besluta om specificerade åtgärder genom vilka underskottet täcks under den nämnda tidsperioden. Processen "Raseborg 2020" har pågått sedan år 2016 pågår och omfattat hela stadens verksamhet. Arbetet med omstruktureringen omfattar följande helheter, stadens organisation, stadens servicestruktur och stadens fastigheter. Åtgärdsprogrammet inklusive Raseborg 2020 utgör numera en del av stadens budget och ekonomiplan. Sektorerna har separat i bokslutet 2017 rapporterat om förverkligandet av programmet.

För år 2018 har budgeterats ett överskott om 1,7 miljoner euro vilket, förutsatt att budgeten förverkligas inom givna ramar, innebär att det kumulativa underskottet för stadens del närapå elimineras till årsskiftet 2017-2018.

6. Budgetens utfall

6.1 Resultaträkningens utfall

INKL. AFFÄRSVERK

intern/extern					
RESULTATRÄKNING	Budget 2017	Budget- ändringar	Budget efter ändringar	Bokslut 2017	Avvikelse
Verksamhetens inkomster	53 448 260	-100 000	53 078 260	53 393 737	315 477
Försäljningsinkomster	22 003 450	-400 000	21 603 450	21 521 949	-81 501
Avgiftsinkomster	10 389 050	-100 000	10 289 050	10 022 850	-266 200
Understöd och bidrag	1 609 400	400 000	2 009 400	1 719 374	-290 026
Övriga verksamhetsinkomster	19 176 360	0	19 176 360	20 003 060	826 700
Tillverkning för eget bruk	270 000			126 504	126 504
Verksamhetsutgifter	-214 073 870	-355 100	-214 428 970	-209 158 098	5 270 872
Personalutgifter	-83 421 630	931 820	-82 489 810	-79 808 031	2 681 779
Köp av tjänster	-92 420 670	-777 720	-93 198 390	-92 249 273	949 117
Material, förnödenheter och varor	-11 311 040	25 900	-11 285 140	-10 561 048	724 092
Understöd till övriga	-9 567 190	-474 000	-10 041 190	-9 120 113	921 077
Övriga verksamhetsutgifter	-17 353 340	-61 100	-17 414 440	-17 419 633	-5 193
Verksamhetsbidrag	-160 625 610	-455 100	-161 080 710	-155 764 361	5 316 349
Skatteinkomster	112 400 000	61 100	112 461 100	115 802 030	3 340 930
Statsandelar	54 600 000		54 600 000	55 258 861	658 861
Finansiella inkomster och utgifter	112 000	0	112 000	425 758	313 758
Ränteinkomster, externa	1 785 000		1 785 000	1 787 324	2 324
Ränteinkomster, interna	66 000		66 000	66 840	840
Övriga finansiella inkomster	326 000		326 000	433 634	107 634
Avkastning på grundkapital	600 000		600 000	598 533	-1 467
Ränteutgifter, externa	-1 985 000	0	-1 985 000	-1 792 910	192 090
Ränteutgifter, interna	-66 000		-66 000	-66 840	-840
Ersättn. på grundkapital av affärsverk	-600 000		-600 000	-598 533	1 467
Övriga finansiella utgifter	-14 000		-14 000	-2 290	11 710
Årsbidrag	6 486 390	-394 000	6 092 390	15 722 288	9 629 898
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 452 300	0	-6 452 300	-6 307 775	144 525
Avskrivningar enligt plan	-6 452 300	0	-6 452 300	-6 306 775	145 525
Nedskrivningar				-999	-999
Extraordinära poster		0	0	0	0
Extraordinära intäkter		0	0	0	0
Extraordinära kostnader		0	0	0	0
Räkenskapsperiodens överskott (+) / underskott (-)	34 090	-394 000	-359 910	9 414 514	9 774 424

6.2 Tablå över budgetens utfall

(1 000 €)	ANSLAG					BERÄKNADE INKOMSTER				
	Budget 2017	Budget- ändringar	Budget efter budg.ändr.	Budget- utfall	Avvikelse	Budget 2017	Budget- ändringar	Budget efter budg.ändr.	Budget- utfall	Avvikelse
DRIFTSEKONOMIDELEN										
Koncerttjänster										
Revision	-76		-76	-72	4			0		0
Stadskansliet	-5 532	-61	-5 593	-5 638	-45	2 795		2 795	2 852	57
Ekonomi	-1 336		-1 336	-1 318	18	125		125	107	-18
Personal	-2 625	-290	-2 915	-2 883	32	675		675	808	133
Stadsutveckling	-1 663		-1 663	-1 629	34	82		82	90	8
Kollektivtrafik	-245	-104	-349	-387	-38	30		30	116	86
Koncerttjänster, totalt	-11 477	-455	-11 932	-11 927	5	3 707		3 707	3 973	266
Social- och hälsovård										
Administration och stödtjänster	-2 073		-2 073	-2 098	-25	90		90	62	-28
Vård i hemmet och stödtjänster	-9 689	-200	-9 889	-9 541	348	2 208		2 208	1 904	-304
Dygnet runt boende	-17 012	270	-16 742	-16 474	268	4 325	-150	4 175	4 239	64
Hälsovårdstjänster	-10 054	245	-9 809	-9 488	321	894	15	909	895	-14
Mental- och missbrukarvård	-3 581	340	-3 241	-3 053	188	421		421	422	1
Tandvård	-3 080		-3 080	-2 939	141	1 109		1 109	1 091	-18
Barn- och familjetjänster	-4 522	160	-4 362	-4 177	185	138		138	207	69
Vuxensocialarbete, handikappsservice och invandrarbyrå	-13 700		-13 700	-13 181	519	1 099		1 099	858	-241
Sysselsättningstjänster	-4 145	-90	-4 235	-3 912	323	692		692	454	-238
Specialsjukvård/Bet.andel	-36 970	-1 000	-37 970	-37 877	93	150		150	144	-6
Specialsjukvård/övrig specialsjukvård	-5 064	410	-4 654	-4 712	-58			0		0
Social- och hälsovård, totalt	-109 890	135	-109 755	-107 452	2 303	11 126	-135	10 991	10 276	-715
Bildning										
Övrig utbildning	-8 637		-8 637	-8 346	291	1 483		1 483	1 488	5
Småbarnspedagogik	-16 935		-16 935	-16 188	747	1 840		1 840	1 882	42
Utbildning	-25 248		-25 248	-25 057	191	386		386	602	216
Gymnasier	-3 618		-3 618	-3 530	88	18		18	57	39
Muséer	-874		-874	-979	-105	88		88	201	113
Bibliotek	-1 499		-1 499	-1 513	-14	21		21	58	37
Fritid	-2 739		-2 739	-2 636	103	947		947	875	-72
Bildning, totalt	-59 550	0	-59 550	-58 249	1 301	4 783	0	4 783	5 163	380
Teknik										
Administration	-2 481		-2 481	-2 439	42	145		145	134	-11
Samhällsteknik	-4 521		-4 521	-4 251	270	1 081		1 081	1 036	-45
Mätning- och fastighetsbildning	-619		-619	-614	5	2 465	145	2 610	3 091	481
Utrymmesförvaltningen	-11 344		-11 344	-10 885	459	14 388		14 388	14 447	59
Städning och kosthåll	-8 510		-8 510	-8 026	484	8 500		8 500	8 322	-178
Planläggning	-700		-700	-685	15	72		72	65	-7
Bygg och miljö	-1 374	-35	-1 409	-1 400	9	449	-110	339	346	7
Avfallsnämnd	-205		-205	-133	72	236		236	153	-83
Samhällsteknik, totalt	-29 754	-35	-29 789	-28 433	1 356	27 336	35	27 371	27 594	223
Driftsekonomi staden totalt	-210 671	-355	-211 026	-206 061	4 965	46 952	-100	46 852	47 006	154
Raseborgs Vatten	-4 905		-4 905	-3 097	1 808	6 226		6 226	6 261	35
DRIFTSEKONOMIDELEN TOTALT	-215 576	-355	-215 931	-209 158	6 773	53 178	-100	53 078	53 267	189
RESULTATRÄKNINGSDEL										
Kommunalskatt						98 070	0	98 070	100 336	2 266
Fastighetsskatt						11 080	61	11 141	11 145	4
Andel av samfundsskatt						3 250		3 250	4 321	1 071
Skatteinkomster						112 400	61	112 461	115 802	3 341
Statsandelar						54 600		54 600	55 259	659
Ränteintäkter						1 852		1 852	1 854	2
Övriga finansiella intäkter						925		925	1 027	102
Räntekostnader	-1 835	0	-1 835	-1 674	161					
Övriga finansiella kostnader	-9		-9	-2	7					
Extraordinära poster										
Finansieringskostnader totalt	-1 844	0	-1 844	-1 676	168	2 777		2 777	2 881	104
Raseborgs Vatten	-821		-821	-784	37	0			5	5
RESULTATRÄKNINGSDEL TOTALT	-2 665	0	-2 665	-2 460	205	169 777	61	169 838	173 947	4 109

6.2 Tablå över budgetens utfall

(1 000 €)	ANSLAG					BERÄKNADE INKOMSTER				
	Budget 2017	Budget- ändringar	Budget efter budg.ändr.	Budget- utfall	Avvikelse	Budget 2017	Budget- ändringar	Budget efter budg.ändr.	Budget- utfall	Avvikelse
INVESTERINGSDEL										
Mark- och vattenområden	-500		-500	0	500	500		500	174	-326
Byggnader										
Inköp och försäljning av fastigheter					0					0
Grundrenoveringar, Intern Service	-600		-600	-575	25					0
Hagahemmet, sprinklers	-200		-200	-165	35					
Karis nya daghem	-100		-100	-93	7					
Sisu-arenans grundförbättring		-100	-100	-91	9					
Ekåsen F-huset									773	
Camping bastu									8	
Anslutningsavgifter			0		0				0	0
Byggnader , totalt	-900	-100	-1 000	-924	76	0		0	781	0
Konstruktioner och anordningar										
Parkanläggningar, lekparker	-90		-90	-108	-18	0		0	18	18
Gäst- o småbåtshamnar	-250	200	-50	-25	25					
Trafikleder	-1 500		-1 500	-1 500	0					
Fritidsanläggningar	-250	250	0		0					
Karis centralidrottsplan		-150	-150	-129						
Järnvägsbrons grundförbättring	-1 000	950	-50	-28	22					
Markanvändningsavtal	-100		-100	-100	0					
Kommunalteknisk planering och utbyggnad av bostadsområden	-200		-200	-126	74					
Ishockeyrink, Karis idrottscentrum			0		0				60	60
Konstruktioner och anordningar totalt	-3 390	1 250	-2 140	-2 016	103	0		0	78	78
Projekt/planering mm.										
Norra hamnen i Ekenäs, planering			0		0					
Svartån fiskevägar	-220		-220	-301	-81	0		0		0
Bromarv skärgårdshamn	-300		-300	-367	-67	0		0	70	70
Projekt/planering mm. Totalt	-520		-520	-668	-148	0		0	70	70
Övrigt										
Ny adresskarta och numerisk baskarta	-60		-60	-43	17					
Övrigt totalt	-60	0	-60	-43	17					
Placeringar / Aktier och andelar										
Övriga aktier och andelar	-250		-250	-250	0			0	1	1
Aktier och andelar totalt	-250	0	-250	-250	0		0	0	1	1
Investeringsdelen staden totalt :	-5 620	1 150	-4 470	-3 901	548	500	0	500	1 104	-177
Raseborgs Vatten	-950		-950	-875	75	0		0	52	52
INVESTERINGSDEL TOTALT	-6 570	1 150	-5 420	-4 776	623	500	0	500	1 156	-125
FINANSIERINGSDEL										
Förändring av utlåningen										
Ökning av utlåning				0	0					0
Minskning av utlåning						1 017		1 017	4	-1 013
Minskning av utlåningen till affärsverk						310		310	310	0
Förändring av lånestocken										
Minskning av långfristiga lån	-12 700		-12 700	-12 391	309					
Ökning av långfristiga lån						10 633	0	10 633	5 000	-5 633
Förändring av kortfristiga lån (stadens)				-2 733	-2 733			0		0
Förändringar av eget kapital										
RASEBORGS VATTEN			0		0			0	0	0
TOTALT :	-237 511	795	-236 716	-231 518	5 177	235 415	-39	235 376	233 684	-2 473

6.3 Avdelningarnas verksamhet och budgetutfall

SAMMANDRAG €	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Revision						
Intäkter	0	0	0	0	0	0,0 %
Kostnader	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3 %
Netto	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3 %
Stadskansliet						
Intäkter	2 742 285	2 794 830	0	2 851 796	56 966	102,0 %
Kostnader	-5 840 720	-5 532 210	-61 100	-5 637 714	-44 404	100,8 %
Netto	-3 098 434	-2 737 380	-61 100	-2 785 918	12 562	99,6 %
Ekonomi						
Intäkter	121 386	125 000	0	107 096	-17 904	85,7 %
Kostnader	-1 389 312	-1 335 660	0	-1 317 706	17 954	98,7 %
Netto	-1 267 926	-1 210 660	0	-1 210 610	50	100,0 %
Personal						
Intäkter	542 666	675 000	0	807 773	132 773	119,7 %
Kostnader	-2 707 367	-2 624 740	-290 000	-2 883 188	31 552	98,9 %
Netto	-2 164 700	-1 949 740	-290 000	-2 075 415	164 325	92,7 %
Stadsutveckling						
Intäkter	94 266	82 300	0	90 006	7 706	109,4 %
Kostnader	-1 561 166	-1 662 810	0	-1 629 476	33 334	98,0 %
Netto	-1 466 899	-1 580 510	0	-1 539 470	41 040	97,4 %
Kollektivtrafik						
Intäkter	67 335	30 000	0	116 310	86 310	387,7 %
Kostnader	-241 939	-245 000	-104 000	-386 896	-37 896	110,9 %
Netto	-174 603	-215 000	-104 000	-270 586	48 414	84,8 %
KONCERTJÄNSTER TOTALT						
Intäkter	3 567 939	3 707 130	0	3 972 981	265 851	107,2 %
Kostnader	-11 815 711	-11 476 600	-455 100	-11 926 789	4 911	100,0 %
Netto	-8 247 771	-7 769 470	-455 100	-7 953 809	270 761	96,7 %
Administration och stödtjänster						
Intäkter	91 151	90 000	0	61 857	-28 143	68,7 %
Kostnader	-2 174 028	-2 072 960	0	-2 098 445	-25 485	101,2 %
Netto	-2 082 877	-1 982 960	0	-2 036 588	-53 628	102,7 %
Vård i hemmet och stödtjänster						
Intäkter	1 889 692	2 207 580	0	1 904 255	-303 325	86,3 %
Kostnader	-9 162 761	-9 688 850	-200 000	-9 541 365	347 485	96,5 %
Netto	-7 273 069	-7 481 270	-200 000	-7 637 109	44 161	99,4 %
Dygnet runt boende						
Intäkter	4 433 866	4 325 470	-150 000	4 238 813	63 343	101,5 %
Kostnader	-17 375 297	-17 012 080	270 000	-16 474 075	268 005	98,4 %
Netto	-12 941 431	-12 686 610	120 000	-12 235 262	331 348	97,4 %
Hälsovårdstjänster						
Intäkter	1 113 930	894 400	15 000	895 497	-13 903	98,5 %
Kostnader	-9 725 921	-10 053 720	245 000	-9 488 055	320 665	96,7 %
Netto	-8 611 991	-9 159 320	260 000	-8 592 559	306 762	96,6 %
Mental- och missbrukarvård						
Intäkter	415 591	420 780	0	422 248	1 468	100,3 %
Kostnader	-3 181 337	-3 581 010	340 000	-3 053 484	187 526	94,2 %
Netto	-2 765 747	-3 160 230	340 000	-2 631 236	188 994	93,3 %
Tandvård						
Intäkter	1 091 373	1 109 000	0	1 090 528	-18 472	98,3 %
Kostnader	-3 021 972	-3 080 340	0	-2 938 397	141 943	95,4 %
Netto	-1 930 598	-1 971 340	0	-1 847 869	123 471	93,7 %
Barn- och familjetjänster						
Intäkter	177 552	137 600	0	207 284	69 684	150,6 %
Kostnader	-4 199 880	-4 521 460	160 000	-4 177 316	184 144	95,8 %
Netto	-4 022 328	-4 383 860	160 000	-3 970 032	253 828	94,0 %

SAMMANDRAG €	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Vuxensocialarbetare, handikappservice och invandrarbyrå						
Intäkter	2 291 023	1 098 730	0	857 809	-240 921	78,1 %
Kostnader	-16 116 268	-13 699 940	0	-13 181 017	518 923	96,2 %
Netto	-13 825 244	-12 601 210	0	-12 323 208	278 002	97,8 %
Sysselsättningstjänster						
Intäkter	526 128	692 540	0	453 888	-238 652	65,5 %
Kostnader	-3 993 882	-4 145 320	-90 000	-3 911 515	323 805	92,4 %
Netto	-3 467 753	-3 452 780	-90 000	-3 457 627	85 153	97,6 %
Specialsjukvård / Bet.andel						
Intäkter	151 350	150 000	0	144 167	-5 833	96,1 %
Kostnader	-37 142 668	-36 970 000	-1 000 000	-37 876 514	93 486	99,8 %
Netto	-36 991 318	-36 820 000	-1 000 000	-37 732 347	87 653	99,8 %
Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård						
Intäkter	0	0	0	0	0	0,0 %
Kostnader	-4 873 743	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2 %
Netto	-4 873 743	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2 %
SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRD TOTALT						
Intäkter	12 181 657	11 126 100	-135 000	10 276 348	-714 752	93,5 %
Kostnader	-110 967 758	-109 889 980	135 000	-107 452 265	2 302 715	97,9 %
Netto	-98 786 101	-98 763 880	0	-97 175 917	1 587 963	98,4 %
Övrig utbildning						
Intäkter	1 479 383	1 483 150	0	1 488 498	5 348	100,4 %
Kostnader	-8 086 884	-8 637 200	0	-8 346 011	291 189	96,6 %
Netto	-6 607 501	-7 154 050	0	-6 857 513	296 537	95,9 %
Småbarnspedagogik						
Intäkter	2 095 330	1 839 680	0	1 881 885	42 205	102,3 %
Kostnader	-16 951 831	-16 934 930	0	-16 188 003	746 927	95,6 %
Netto	-14 856 500	-15 095 250	0	-14 306 118	789 132	94,8 %
Utbildning						
Intäkter	694 164	385 900	0	601 757	215 857	155,9 %
Kostnader	-23 856 528	-25 248 140	0	-25 056 919	191 221	99,2 %
Netto	-23 162 364	-24 862 240	0	-24 455 162	407 078	98,4 %
Gymnasier						
Intäkter	35 623	18 500	0	57 401	38 901	310,3 %
Kostnader	-3 524 878	-3 617 940	0	-3 530 360	87 581	97,6 %
Netto	-3 489 255	-3 599 440	0	-3 472 959	126 482	96,5 %
Muséer						
Intäkter	202 620	87 500	0	200 716	113 216	229,4 %
Kostnader	-934 346	-873 800	0	-978 521	-104 721	112,0 %
Netto	-731 726	-786 300	0	-777 805	8 495	98,9 %
Bibliotek						
Intäkter	44 099	21 000	0	57 758	36 758	275,0 %
Kostnader	-1 430 928	-1 498 610	0	-1 513 484	-14 874	101,0 %
Netto	-1 386 829	-1 477 610	0	-1 455 726	21 884	98,5 %
Fritid						
Intäkter	865 283	947 400	0	874 754	-72 646	92,3 %
Kostnader	-2 470 850	-2 739 460	0	-2 635 822	103 638	96,2 %
Netto	-1 605 567	-1 792 060	0	-1 761 068	30 992	98,3 %
BILDNING TOTALT						
Intäkter	5 416 503	4 783 130	0	5 162 769	379 639	107,9 %
Kostnader	-57 256 245	-59 550 080	0	-58 249 120	1 300 961	97,8 %
Netto	-51 839 743	-54 766 950	0	-53 086 351	1 680 600	96,9 %

SAMMANDRAG €	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Administration						
Intäkter	166 601	215 000	0	156 683	-11 317	72,9 %
Kostnader	-2 599 485	-2 481 280	0	-2 438 403	42 877	98,3 %
Netto	-2 432 885	-2 266 280	0	-2 281 720	-15 440	100,7 %
Samhällsteknik						
Intäkter	1 279 745	1 281 330	0	1 126 022	-155 308	87,9 %
Kostnader	-4 599 954	-4 521 210	0	-4 250 566	270 644	94,0 %
Netto	-3 320 210	-3 239 880	0	-3 124 544	115 336	96,4 %
Mätning- och fastighetsbildning						
Intäkter	1 903 577	2 465 000	145 000	3 091 466	481 466	118,4 %
Kostnader	-565 978	-618 980	0	-613 963	5 017	99,2 %
Netto	1 337 598	1 846 020	145 000	2 477 503	486 483	124,4 %
Utrymmesförvaltning						
Intäkter	12 714 518	14 387 380	0	14 446 992	59 612	100,4 %
Kostnader	-11 315 261	-11 344 110	0	-10 885 229	458 881	96,0 %
Netto	1 399 257	3 043 270	0	3 561 763	518 493	117,0 %
Städning och kosthåll						
Intäkter	8 512 998	8 499 920	0	8 322 529	-177 391	97,9 %
Kostnader	-8 440 380	-8 510 440	0	-8 026 059	484 381	94,3 %
Netto	72 618	-10 520	0	296 470	306 990	-2818,2 %
Planläggning						
Intäkter	65 250	72 000	0	67 860	-4 140	94,3 %
Kostnader	-556 980	-699 600	0	-685 437	14 163	98,0 %
Netto	-491 730	-627 600	0	-617 577	10 023	98,4 %
Bygg och miljö / Miljöenheten						
Intäkter	407 364	449 000	-110 000	355 721	16 721	104,9 %
Kostnader	-1 340 745	-1 374 130	-35 000	-1 399 844	9 286	99,3 %
Netto	-933 381	-925 130	-145 000	-1 044 123	26 007	97,6 %
Avfallsnämnden						
Intäkter	164 527	236 000	0	153 006	-82 994	64,8 %
Kostnader	-142 848	-204 650	0	-133 364	71 286	65,2 %
Netto	21 679	31 350	0	19 642	-11 708	62,7 %
TEKNISKA SEKTORN TOTALT						
Intäkter	25 214 578	27 605 630	35 000	27 720 279	79 649	100,3 %
Kostnader	-29 561 631	-29 754 400	-35 000	-28 432 866	1 356 534	95,4 %
Netto	-4 347 053	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2 %
Raseborgs stad						
Intäkter	46 380 677	47 221 990	-100 000	47 132 376	10 386	100,0 %
Kostnader	-209 601 346	-210 671 060	-355 100	-206 061 039	4 965 121	97,6 %
Netto	-163 220 669	-163 449 070	-455 100	-158 928 663	4 975 507	97,0 %
Raseborgs Vatten						
Intäkter	6 196 843	6 162 170	0	6 139 287	-22 883	99,6 %
Kostnader	77 952	64 100	0	122 074	57 974	190,4 %
Netto	6 274 795	6 226 270	0	6 261 361	35 091	100,6 %
STADEN + AFFÄRSVERKEN TOTALT						
Intäkter	52 577 520	53 384 160	-100 000	53 271 663	-12 497	100,0 %
Kostnader	-209 523 394	-210 606 960	-355 100	-205 938 965	5 023 095	97,6 %
Netto	-156 945 874	-157 222 800	-455 100	-152 667 302	5 010 598	96,8 %
Räkenskapsperiodens överskott/underskott						
Raseborgs stad	34 090	-394 000	-359 910	8 511 304	9 774 424	
Raseborgs vatten	925 579	500 160	0	903 209	403 049	
Totalt	959 669	106 160	-359 910	9 414 514	9 668 264	
Kumulativt underskott 31.12.		IB 2017 11 757 034		31.12.2017 2 342 520	Förändring -9 414 514	

Sektor: Koncerntjänster**Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen****Ansvarsperson: Stads.dir Ragnar Lundqvist, stadssekr. Thomas Flemmich****DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag****Grundläggande information om sektorn**

Sektorn ansvarar för tvärssektoriella stödfunktioner för förvaltningarna. Inom sektorn finns följande avdelningar: stadskansliet, ekonomiavdelningen, personalavdelningen och stadsutvecklingsavdelningen. Varje avdelning leds av en avdelningschef.

Stadskansliet är stadsfullmäktiges och stadsstyrelsens beredande och verkställande organ. Avdelningen fungerar som stadsdirektörens kansli och bistår stadsdirektören i dennes arbetsuppgifter. Verksamhetsområdet är allmän förvaltning och stadskansliet handhar uppgifter relaterade till allmänna val, juridiska tjänster, translatortjänster, information och intern postgång, arkivering. Till avdelningen hör IKT-enheten som handhar IT-funktioner, IT-stöd, stadens telefonväxel och front-officeverksamheten.

Staden köper skuldrådgivartjänster från Kyrkslätt kommun och fungerar som värdkommun för socialombudsmannen i Västra Nyland och säljer patientombudsmannatjänster till Hangö stad och Kyrkslätt kommun.

Ekonomiavdelningen ansvarar för ekonomiförvaltning och -planering, budget, bokslut och verksamhetsberättelse, statistik, upphandlingar och riskhantering. Fungerar som stöd för verksamhetsområdena i ekonomi- och rapporteringsärenden.

Personalavdelningen ansvarar för stadens personalutveckling, avtalsförhandlingar, löneräkning, pensionsärenden, arbetarskydd, läroavtal, sommarjobb, personalundersökningar, personalstatistik, ledarskapsutbildning, personalförmåner och rekreation, företagshälsovård för personalen, samt stöder de övriga sektorerna vid rekrytering. Avdelningens köpta tjänster består i huvudsak av; medlemsavgifter till kommunala arbetsmarknadsverket, lönespecifikationer, olika arbetshälsoprojekt, företagshälsovård, utbildningstjänster i ledarskap, språk och första hjälpen, kultursedlar och lunchsedlar.

Stadsutvecklingsavdelningen har till uppgift att befrämja näringslivsfrågor i staden tillsammans med stadsdirektören. Avdelningen ansvarar för marknadsföring och information, projekthantering, evenemang och skärgårds- samt kollektivtrafikfrågor. Till avdelningen hör turismenheten och kulturenheten.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Kommunalval ordnas i Finland i april 2017.

Stadsutvecklingsavdelningens roll i organisationen och arbetssätt utvecklas under verksamhetsåret. Målsättningen bör vara att Raseborgs synlighet och attraktionsvärde ökar. Kollektivtrafiken utvecklas och koordineras lokalt samt intressebevakningen gällande kollektivtrafiken till Helsingfors och Åbo intensifieras.

Sektorn jobbar med de interna processerna för att öka smidigheten i förvaltningen och utveckla det interna arbetet inom den nybildade sektorn. Målsättningarna för sektorn styrs av det av stadsfullmäktige 2016 fastställda åtgärdsprogrammet och de koncernövergripande målen.

Ekonomisystemets programvara uppdateras under år 2017. Tonvikt läggs vid utvecklandet av analys och rapporteringsmoduler och möjligheter att använda mobila tillämpningar eftersträvas.

Information och direktiv angående förändringarna i upphandlingslagen ges till sektorerna

Övervakningen av den köpta företagshälsovården systematiseras.

Elektroniskt arbetsbord och elektroniska blanketter implementeras.

Genomförande av samarbetsförfarande och uppföljning av samarbetsförfarandets resultat.,

En konsekvent personalpolitik som stärker arbetsgivarens anseende bäddar för lyckade rekryteringar.

Staden satsar på arbetshälsa som ger välmående och minskad sjukfrånvaro.

Analys över åtgärder

Arbetet med stadens strategi påbörjades hösten 2017 och fortsätter under våren 2018. Kommunalvalets röstningsprocent i Raseborg uppgick till 61,8 %.

Stadens IT – miljö har förbättrats bl. a. med att organisationen har till största delen uppgraderat till Office 2016. Dataförbindelsen mellan Pojo-Karis-Ekenäs har höjts till 10G. Prestandan i det trådlösa nätverket har förbättrats och åtkomst till flera av stadens tjänster på distans har möjliggjorts. Stadens tjänster har beskrivits i servicedatalagret på Suomi.fi i enlighet med Kapa-lagen. Telefonväxelsamarbetet med Hangö stad inleddes under hösten 2017.

Sektor: Koncerntjänster
Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen
Ansvarsperson: Stads.dir Ragnar Lundqvist, stadssekr. Thomas Flemmich
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Stadens kontrollerteam har utarbetat blanketter för kvartalsrapporteringen som gjordes i enlighet med den fr. o.m. 2017 fastställda anslagsfördelningen på fullmäktiges bindande nivå och rapporteringen har utvecklats.

Staden har gått med i Kommunförbundets produktivitetjämförelseuppföljning. Stadens försäkringar konkurrensutsattes under året.

Målsättningen att företagshälsovården ska genomföra 700 hälsogranskningar per år har inte riktigt uppfyllts. Alla anställda har in hörsammat kallelse till företagshälsovård.

Ibrukttagandet av Herman påbörjades under verksamhetsåret så att alla förvaltningar samt hälsovårdscentralens bäddavdelning fungerar som pilotgrupper.

För utvecklingsavdelningen har en resultatrapport sammanställts som komplement till bokslutet, där verksamheten och resultaten på detaljnivå beskrivs. Första verksamhetsåret för den nya stadsutvecklingsavdelningen uppvisar goda resultat, och en grund är lagd för det fortsatta utvecklingsarbetet. Näringslivsteamet och marknadsföringsteamet har etablerats.

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	2 899 407	3 475 530	-400 000	3 044 353	-31 177	99,0%
Avgiftsintäkter	19 780	21 600		21 609	9	100,0%
Understöd och bidrag	389 312	110 000	400 000	683 474	173 474	134,0%
Övriga intäkter	259 440	100 000		223 544	123 544	223,5%
Intäkter totalt	3 567 939	3 707 130	0	3 972 981	265 851	107,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				11,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-3 934 808	-4 038 560		-3 904 112	134 448	96,7%
Köp av tjänster	-5 373 882	-4 956 440	-290 000	-5 299 268	-52 828	101,0%
Material och varor	-162 993	-178 050		-157 033	21 017	88,2%
Understöd	-899 005	-970 000	-104 000	-996 994	77 006	92,8%
Övriga kostnader	-1 445 023	-1 333 550	-61 100	-1 569 382	-174 732	112,5%
Kostnader totalt	-11 815 711	-11 476 600	-455 100	-11 926 789	4 911	100,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				0,9 %		
Verksamhetsbidrag	-8 247 771	-7 769 470	-455 100	-7 953 809	270 761	96,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	2 481 765	2 571 830		2 633 944		
Interna kostnader	-1 166 222	-605 220		-667 565		

Analys av det ekonomiska utfallet

Verksamhetsbidraget för sektorn underskred – efter budgetändringar – budgeten med 270 761 €. Kostnaderna motsvarade det budgeterade anslaget medan inkomsterna överskred de budgeterade inkomsterna med 265 851 €. Budgetändringarna för sektorns kostnader uppgick till 455 100 € av vilket största delen var tilläggsanslaget för företagshälsovården (290 000 €)

Revision

Förtroendeorgan: Revisionsnämnd

Ansvarsperson:

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Lagstadgad revision (revisor) och ändamålsenlighetsrevision (revisionsnämnden).

Stadens förvaltning och ekonomi granskas i enlighet med kommunallagen, stadens revisionsstadga och godkänt revisions- och utvärderingsprogram. Antalet lagstadgade revisionsdagar uppgår till 75 dagar enligt av fullmäktige godkänd offert. Revisionsnämnden består av 9 medlemmar. Revisionsnämnden sammankommer årligen till ca 9 möten. Som sekreterare för revisionsnämnden fungerar revisorn i enlighet med den av stadsfullmäktige godkända revisionsofferten. Därtill har uppskattats åtgå 10 dagar totalt. Till mötena inkallas ledande tjänstemän för förvaltningsenheterna i enlighet med godkänt utvärderingsprogram.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Revisionen utförs i enlighet med godkänt arbetsprogram. Revisionsnämndens arbete utförs enligt godkänt utvärderingsprogram. Revisorerna rapporterar över utförda revisioner till revisionsnämnden 2-3 gånger per år skriftligen samt därtill muntligen enligt behov. Vid behov rapporteras även till stadsstyrelsen. Revisorernas arbete resulterar i en revisionsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad. Revisionsnämndens arbete resulterar i en utvärderingsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Antal mötesdagar (9 medlemmar)	81 mötesdagar totalt (9 medlemmar och 9 möten)
		11 möten (totalt 99 dagar)	
		Antal revisionsdagar (lagstadgade och uppgifter i revisionsnämnden)	85 dagar totalt (75 lagstadgade och 10 uppgifter för revisionsnämnden)
		91 dagar totalt (66,5 lagstadgade och 20 för revisionsnämnden – möten, föredragningslistor, protokoll, utvärderingsplanläggning och bindningsregister samt 4,5 för olika utlåande)	
		Revisors rapportering till revisionsnämnden	2-3 skriftliga rapporter under verksamhetsåret samt därtill revisionsberättelse inom maj månad
		Revisionsberättelse har avgetts för 2016 och skriftliga rapporter har delgivits nämnden i enlighet med målsättningen.	

Analys över åtgärder

Revisionsberättelse och utvärderingsberättelse över år 2016 tillställdes stadsfullmäktige inom maj månad. Revisionsnämnden har sammankommit regelbundet under året och i enlighet med kommunallagen uppgjort en utvärderingsplan för år 2017 samt en preliminär plan för den kommande fullmäktigeperioden.

Revision
Förtroendeorgan: Revisionsnämnd
Ansvarsperson:
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Hösten 2017 präglades av den i lagen tillkomna skyldigheten att övervaka att redogörelserna för bindningar iakttas och uppgörandet av ett bindingsregister. Bindningsregistret, registerbeskrivningen och processbeskrivning för redogörelser färdigställdes och kom fullmäktige till kännedom i december 2017.

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter						
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	0	0	0	0	0	0,0%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)						
Kostnader						
Personalkostnader	-9 369	-12 250		-15 334		
Köp av tjänster	-56 903	-61 750		-54 697		
Material och varor	-514	-550		-411		
Understöd						
Övriga kostnader	-8 422	-1 630		-1 368		
Kostnader totalt	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)		1,3 %	-100,0 %	-4,5 %		
Verksamhetsbidrag	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3%
Förändring (BS 2016 vs BS 2015)				-4,5 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-2 728	-1 660		-1 990		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Revisionen har underskridit sin budget år 2017.

Verksamhetsbeskrivning

Stadskansliet är stadsfullmäktiges och stadsstyrelsens beredande och verkställande organ. Avdelningen fungerar som stadsdirektörens kansli och bistår stadsdirektören i dennes arbetsuppgifter. Verksamhetsområdet är allmän förvaltning och stadskansliet handhar uppgifter relaterade till allmänna val, juridiska tjänster, translatortjänster, intern postgång och arkivering. Till avdelningen hör IKT-enheten som handhar IT-funktioner, IT-stöd, stadens telefonväxel och front-officeverksamheten.

Staden köper skuldrådgivartjänster från Kyrkslätt kommun och fungerar som värdkommun för socialombudsmannen i Västra Nyland och säljer patientombudsmannatjänster till Hangö stad och Kyrkslätt kommun.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Kommunalval ordnas i Finland i april 2017.

Äkta möjligheter till deltagande skapas - kommunen är lika med invånarna. Staden deltar fortsättningsvis i projektet Öppen förvaltning.

Staden värnar om tvåspråkigheten, som bidrar till kulturell mångfald. Staden är med i Nationalspråknätverket. Implementering av den nya Kommunallagen och den nya förvaltningsstadgan.

Beredning av stadens strategi.

Beträffande IKT-enheten förnyas Office-programvaran och staden övergår till Windows 10

Servermiljön uppgraderas för bättre prestanda och utbudet av datorer och telefoner förbättras.

Möjliggöra distans- och fältarbete utanför stadens nät och underlätta åtkomsten till stadens tjänster

Öka det trådlösa nätverkets stabilitet för att hantera det ökade antalet bärbara enheter

Beskrivning och uppdatering av stadens e-tjänster och införandet av Suomi.fi servicedatalager (enligt Kapa-lagen) i samarbete med övriga sektorer

Förberedelser för EU:s nya dataskyddsförordning 2018 i samarbete med övriga sektorer

Utreda möjligheterna att förnya administrations- och förvaltningsprogram

Inleda telefonväxelsamarbetet med Hangö stad

Förnyelse av Helpdesk-programvara och underlätta användningen för våra kunder

Vidare eftersträvar IKT-enheten att vara en enhet som tillsammans jobbar för gemensamma mål för att förbättra kommunikationen och sprida och dela den interna kunskapen

Tillsammans arbeta för den gemensamma trivseln och följa överenskomna arbetsrutiner.

I och med förvaltningsreformen flyttas 3,6 personer till IT (telefonväxelpersonal och huvudanvändare), så det sker en betydande ökning i lönekostnaderna som inte är motiverad att fördela ut på datorernas interna hyror. Vissa engångskostnader fördelas inte heller ut. I samband med förvaltningsreformen centraliseras under 2017 en större mängd programvara till IT, som kommer att räknas med i fördelningen för år 2018 då användningen kartlagts. Under året eftersträvas också inbesparingar på nätverks- och förbindelsekostnader som torde minska det budgeterade underskottet.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Beredning och godkännande stadens strategi för åren 2018 - 2021	Strategin godkänd av stadsfullmäktige hösten 2017
		Beredningen av strategin påbörjades i augusti 2017 och fortsätter under våren 2018.	
		Kommunalval 2017	Röstningsaktivitet 65 %
		Kommunalval hölls 9.4.2017. Röstningsaktiviteten i hela landet var 58,8 % och i Raseborg uppgick den till 61,8 %.	
		Antal avslutade helpdesk-uppdrag	2 500/år
		Antal avslutade helpdesk-uppdrag uppgick till 2 217 uppdrag under år 2017.	

Analys över åtgärder

Tidtabellen med utarbetandet av stadens strategi har varit utmanande och redan då strategiarbetet inleddes informerades det om att strategin inte kommer att färdigställas under verksamhetsåret. Orsaken till detta var att staden var utan ordinarie stadsdirektör under fyra månader.

Röstningsprocenten i kommunalvalet måste för Raseborgs del anses god trots att det uppställda målet på 65 % inte uppnåddes. Röstningsaktiviteten i Raseborg låg dock på en betydligt högre nivå än i hela landet, 3 %-enheter högre.

Under året har bland annat följande åtgärder utförts för att förbättra och effektivisera stadens IT-miljö:

- Staden har till största delen uppgraderat till Office 2016, och nya datorer levereras nu med Office 2016 och Windows 10.
- Delar av servermiljön har uppdaterats och kritiska nätverkskomponenter förnyats, vilket har ökat stabiliteten och överföringshastigheten i nätverket.
- Dataförbindelsen mellan Pojo-Karis-Ekenäs har höjts till 10G i samarbete med Karis Telefon, och utbyggnaden av egen fiberanslutning till stadens fastigheter har fortskridit tillsammans med Ekenäs Energi.
- Prestandan i det trådlösa nätverket har förbättrats, och åtkomst till flera av stadens tjänster på distans har underlättat fält- och distansarbete.
- Mjukvaran för säkerhetskopiering har bytts ut, och rutinerna för säkerhetskopiering har förnyats.
- Gamla servrar och dataförbindelser har stängts ned och städats upp.
- Filsystemet har flyttats till nya filservrar.
- Helpdesk-programmet har förnyats, och kontakten till IT-stöd har gjorts lättare.
- Stadens tjänster har beskrivits i servicedatalagret på Suomi.fi i enlighet med Kapa-lagen.
- Staden har förenhetligt mobilabonnemangen och förnyat dataanslutningarna i samband med KL-avtalet, och möjliggjort telefonväxelsamarbete med Hangö stad.
- Nya HRM-moduler som stegvis ersätter pappersblanketter med elektroniska versioner har tagits i bruk.
- Staden har uppfyllt 1:1 inom den grundläggande utbildningen, d.v.s. alla elever har en personlig bärbar enhet.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Stadsfullmäktige			
antal möten	9	9	8
antal behandlade paragrafer	130	140	147
Stadsstyrelsen			
antal möten	23	23	21
antal behandlade paragrafer	479	500	557
Antal servrar	104	110	95
Antal arbetsstationer	1 163	1 150	970
Mobila enheter, admin	83	90	88
Mobila enheter, edu	2 140	2 900	2 743
Användare	6 205	6 200	6 086
Avslutade HelpDesk uppdrag	2 299		2 217

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	2 580 323	2 665 830		2 718 066	52 236	102,0%
Avgiftsintäkter				0	0	0,0%
Understöd och bidrag	11 161	75 000		6 053	-68 947	8,1%
Övriga intäkter	150 801	54 000		127 678	73 678	236,4%
Intäkter totalt	2 742 285	2 794 830	0	2 851 796	56 966	102,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 814 101	-1 737 630		-1 663 868	73 762	95,8%
Köp av tjänster	-2 500 513	-2 344 780		-2 269 200	75 580	96,8%
Material och varor	-55 059	-58 500		-38 361	20 139	65,6%
Understöd	-315 855	-277 000		-322 330	-45 330	116,4%
Övriga kostnader	-1 155 191	-1 114 300	-61 100	-1 343 954	-168 554	114,3%
Kostnader totalt	-5 840 720	-5 532 210	-61 100	-5 637 714	-44 404	100,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,5 %		
Verksamhetsbidrag	-3 098 434	-2 737 380	-61 100	-2 785 918	12 562	99,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-10,1 %		
Därav:						
Interna intäkter	2 474 888	2 570 830		2 618 748		
Interna kostnader	-431 182	-290 680		-299 671		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Avdelningens nettoresultat ligger efter budgetändringen under det budgeterade med 12 562 €. Budgetändringen under övriga kostnader härrör från fastighetsskatten för Raseborgs ishall Ab. Intäkterna under budgetåret var 57 000 € högre än budgeterat och kostnaderna översteg budget med 44 400 €. I och med att ingen ersättning för ordnande av kommunalval erhålls uppgick understöd och bidrag till endast 8,1 % av budgeterat.

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomiavdelningen ansvarar för den övergripande ekonomiförvaltningen och –planeringen, budget, bokslut och verksamhetsberättelse, prognoser och statistik, rapportering, upphandling och riskhantering.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Ekonomisystemets programvara uppdateras under år 2017. Tonvikt läggs vid utvecklandet av analys och rapporteringsmoduler och möjligheter att använda mobila tillämpningar eftersträvas.

Information och direktiv angående förändringarna i upphandlingslagen ges till sektorerna

Ett sektorövergripande kontrollerteam har arbetat under år 2016, Teamets status blir permanent och uppgiften är att vidareutveckla rapporterings- och budgeteringsrutinerna samt ekonomifunktionerna i övrigt.

Stadens försäkringar konkurrensutsätts och upphandlas under året.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Ökning av de elektroniska transaktionernas andel vid inköp från nuvarande nivå (2016 = 52 %).	Andel elektroniska transaktioner = 75 %.
		Per 31.12 uppgick andelen elektroniska inköpsfakturer till 59,4 %. Konkreta insatser gjordes för att höja andelen elektroniska fakturer men trots det uppnåddes inte målsättningen. Arbetet fortsätter.	
		Ökning av de elektroniska transaktionernas andel vid försäljning från nuvarande nivå (2016 = 16 %).	Andel elektroniska transaktioner = 30 %.
		Per 31.12 uppgick andelen elektroniska försäljningsfakturer till 19,12 % Målsättningen är högt ställd med tanke på att många fakturer skickas till enskilda privatpersoner. Arbetet med att höja andelen elektroniska fakturer fortsätter.	
		Rapportering och prognostisering av verksamhet och ekonomi per kvartal till stadsstyrelsen och stadfullmäktige.	Övergripande rapport kvartalsvis + bokslut. Månatliga uppföljningskriterier till stadsstyrelsen.
		Uppföljning samt prognos för hela året rapporterades kvartalsvis. Månatliga uppföljningskriterier rapporterades fortlöpande till stadsstyrelsen.	
		Controllerteam, arbetsmöten	8-10 gånger per år.
		Controllerteamet hittade sin form och intensifierade sitt arbete under år 2017. Controllerteamets uppgift är att utveckla och samställa gemensamma funktioner. Arbetet kom bra i gång och fortsätter under år 2018.	

Ekonomi

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Controller Evalotte Spring-Lindström

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Analys över åtgärder

Controllerteamet utarbetade blanketter för kvartalsrapporteringen som gjordes i enlighet med den f o m år 2017 fastställda anslagsfördelningen på fullmäktiges bindande nivå. Rapporteringen inbegriper fortlöpande uppföljning av bindande mål samt åtgärdsprogram.

En beställning på uppdatering av ekonomisystemets programvara gjordes men själva uppdateringen görs under våren 2018 efter att bokslutet färdigställts. Staden gick med i Kommunförbundets produktivitetjämförelse-uppföljning och uppgifter för åren 2015-2016 matades in som jämförelsematerial. F o m bokslut 2017 matas siffror och prestationer in årligen. Olika rapporteringsverktyg utvärderades under år 2017 och en projektgrupp tillsattes med uppdrag att under år 2018 ge slutligt förslag till upphandling.

Stadens försäkringar konkurrensutsattes under året och upphandlingssektionen fattade beslut om upphandling.

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017		BS 2017		
Inköpsverifikat Rondo	48 398	52 000		46 108		
Beskattningskostnader till staten		680 000		648 717		

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	98 744	104 000		83 956	-20 044	80,7%
Avgiftsintäkter	19 780	21 000		21 609	609	102,9%
Understöd och bidrag				0	0	0,0%
Övriga intäkter	2 862			1 531	1 531	0,0%
Intäkter totalt	121 386	125 000	0	107 096	-17 904	85,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-11,8 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-532 995	-517 930		-536 853	-18 923	103,7%
Köp av tjänster	-790 914	-785 140		-750 443	34 697	95,6%
Material och varor	-6 280	-6 800		-6 563	237	96,5%
Understöd						
Övriga kostnader	-59 124	-25 790		-23 846	1 944	92,5%
Kostnader totalt	-1 389 312	-1 335 660	0	-1 317 706	17 954	98,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-5,2 %		
Verksamhetsbidrag	-1 267 926	-1 210 660	0	-1 210 610	50	100,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	2 862			13 339		
Interna kostnader	-81 149	-51 730		-53 628		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Kostnader som inte uppstått påverkar intäktssidan eftersom vissa kostnader vidarefaktureras. Personalkostnadernas överskridning kompenseras delvis genom intern fakturering och delvis genom underskridning av övriga kostnadsslag. Totalt sett överskreds ekonomiafdelingens budget med 31 000 euro medan budgeten för beskattningskostnader till staten underskreds med motsvarande belopp.

Verksamhetsbeskrivning

Personalavdelningen ansvarar för stadens personalutveckling, avtalsförhandlingar, löneräkning, pensionsärenden, arbetarskydd, läroavtal, sommarjobb, personalundersökningar, personalstatistik, ledarskapsutbildning, personalförmåner och rekreation, företagshälsovård för personalen, samt stöder de övriga sektorerna vid rekrytering. Avdelningens köpta tjänster består i huvudsak av; medlemsavgifter till kommunala arbetsmarknadsverket, lönespecifikationer, olika arbetshälsoprojekt, företagshälsovård, utbildningstjänster i ledarskap, språk och första hjälpen, kultursedlar och lunchsedlar.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

- Övervakningen av den köpta företagshälsovården systematiseras.
- Elektroniskt arbetsbord och elektroniska blanketter implementeras.
- Genomförande av samarbetsförfarande och uppföljning av samarbetsförfarandets resultat.
- En konsekvent personalpolitik som stärker arbetsgivarens anseende bäddar för lyckade rekryteringar.
- Vi satsar på arbetshälsa som ger välmående och minskad sjukfrånvaro.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Kvalitativ företagshälsovård	700 hälsogranskningar
	 Under året gjordes 568 hälsogranskningar.	
	Ibruktage av elektroniskt arbetsbord och elektroniska blanketter	För alla anställda 100 %
	 Alla förvaltningar samt hälsovårdscentralens bäddavdelning har tagit i bruk HERMAN som pilotgrupper.	
	Första Hjälpen kurser	60 personer
	 110 anställda deltog i första hjälpen utbildning under året.	
	Sommarjobbare	100 månader
	 100 ungdomar anställdes för stadens sommarjobb.	
	Läroavtalselever	10 personer
	 5 läroavtal har ingåtts under året.	
	Direktiv som stöder verksamheterna	
	 Skapandet av direktiv är en ständigt pågående verksamhet.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Minskning av personal genom naturlig avgång	2017 = 30 000 € 2018 = 20 000 € 2019 = 20 000 €
		Till följd av en pensionering har arbetet omfördelats internt.	

Analys över åtgärder

Målsättningen att företagshälsovården ska genomföra 700 hälsogranskningar per år har inte riktigt uppfyllts. Kallelser går ut till personalen enhetsvis, men alla anställda har inte deltagit. Arbetsgivaren kan tvinga anställda att delta i hälsogranskningar endast för sådana som jobbar i s.k. riskarbete.

Ibrukttagandet av Herman har påbörjats så att alla förvaltningar samt hälsovårdscentralens bäddavdelning fungerar som pilotgrupper.

Läroavtal har varit ett sätt för staden att utbilda och rekrytera inom yrken där det annars varit svårt att rekrytera utbildad personal. Behovet av att ingå nya läroavtal har minskat varför endast 5 nya läroavtal ingåtts.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Antal löneutbetalningar per år	41 549	35 000	40 825
Antal utdelade kultursedlar	18 620	19 000	18 820
Hälsoundersökning av personal	500	700	568
Antalet arbetsolyckor			127

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	216 174	655 000	-400 000	236 026	-18 974	92,6%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag	310 815	5 000	400 000	555 484	150 484	137,2%
Övriga intäkter	15 677	15 000		16 262	1 262	108,4%
Intäkter totalt	542 666	675 000	0	807 773	132 773	119,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				48,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 264 834	-1 252 280		-1 177 593	74 687	94,0%
Köp av tjänster	-1 259 490	-1 237 140	-290 000	-1 564 181	-37 041	102,4%
Material och varor	-75 106	-79 300		-87 630	-8 330	110,5%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-107 937	-56 020		-53 783	2 237	96,0%
Kostnader totalt	-2 707 367	-2 624 740	-290 000	-2 883 188	31 552	98,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				6,5 %		
Verksamhetsbidrag	-2 164 700	-1 949 740	-290 000	-2 075 415	164 325	92,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,1 %		
Därav:						
Interna intäkter	3 618			1 856		
Interna kostnader	-295 632	-106 460		-131 313		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Tilläggsanslaget för företagshälsovården var nödvändigt för att klara de ökade kostnaderna. I övrigt har verksamheten följt budgeten.

Verksamhetsbeskrivning

Stadsutvecklingsavdelningen har till uppgift att befrämja näringslivsfrågor i staden tillsammans med stadsdirektören. Avdelningen ansvarar för marknadsföring och information, projekthantering, evenemang och skärgårds- samt kollektivtrafikfrågor. Till avdelningen hör turismenheten och kulturenheten.

Turistbyrån verkar för att på olika sätt, i synnerhet genom information och marknadsföring, utveckla turismen som en av de viktigaste näringsgrenar i staden. Turismen har potential att genom kontinuerlig utveckling skapa nya arbetsplatser samt utveckla och öka antalet företag inom turismen. En målmedveten insats för att förlänga turistsäsongen är ett viktigt mål som också ökar den ekonomiska och sysselsättande effekten av turismen. En indirekt effekt av turismen är att den också tillför ortsborna ett ökat utbud av såväl tjänster som evenemang och sevärdheter. Konkreta uppgifter om turismens ekonomiska och sysselsättande effekter har utretts i en undersökning som presenteras i november 2016.

Kulturverksamheten utgör en långsiktig investering i kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Kulturväsendets uppgift är att erbjuda stadens invånare likvärdiga förutsättningar för kulturverksamhet samt en aktiv och meningsfylld fritid. Kulturverksamheten söker aktivt möjligheter till samarbete och fungerande samarbetslösningar med föreningar och kulturaktörer. Genom understödsverksamheten stöder man även föreningarnas och invånarnas egna engagemang.

God kvalitet och service gör Raseborg till en kreativ och trygg bostadsort för barnfamiljer. Genom kulturförskolan inom dagvården och skolväsendet skapas förutsättningar för att öka barnens och de ungas välbefinnande. Särskild uppmärksamhet fästs vid bildande kulturverksamhet med kvalitativt, dynamiskt och mångkulturellt innehåll. Kulturväsendet arbetar för att invånarna skall trivas i staden och når genom hälsofrämjande kulturverksamhet inom vården även den äldre generationen. Kulturverksamheten värnar om stadens svenska- och finskspråkiga kulturer och traditioner och försöker genom kulturupplevelser främja kunskaperna i de båda nationalspråken.

Kulturverksamheten finns i första hand till för stadens invånare men i enlighet med stadens strategi satsar kulturverksamheten även på image och attraktivitet för inflyttare och turister.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Kontakten till företagarna i staden utvecklas.

Stadens dragningskraft som inflyttningssort förbättras.

Sommarjobbssedel till år 2001 födda ungdomar

Information om Raseborgs som besöksmål: på turistbyrån, visitraseborg.com, mobilapplikationen Visit Raseborg, facebook, instagram, press mm.

Marknadsföring av Raseborg som besöksmål: visitraseborg.com, broschyrer och publikationer, mässor och workshops, bloggare mm.

Turismsamarbete med grannkommuner och VisitFinland (speciellt via projektet "Den maritima skärgården" vilket öppnar marknadsföringskanaler till internationella marknader, främst Tyskland, Frankrike och Italien i detta skede.) Även andra samarbetspartners finns, t.ex. Forststyrelsen, Nylands förbund och Södra Finlands turismsamarbetsgrupp. Skapa förutsättningar för kulturverksamhet i Raseborg genom att stöda föreningar, kulturaktörer och fria grupper genom samarbete och understödsverksamhet.

Erbjuda kulturupplevelser till daghem och skolor, inklusive det andra stadiet. Arrangera Raseborg Offspring för åk 6 och åk 8. Bygga upp en plan för Raseborgs kulturstig tillsammans med skolväsendet.

Erbjuda kulturupplevelser inom vården i samarbete med grundtryggheten.

Utställningsverksamhet i Galleri Perspektivet och i Galleri Fokus. (Under renoveringen av Fokus-huset arrangerar kulturbyrån inga utställningar i Karis)

Upprätthålla stadens konstregister och köpa in konst till samlingen.

Kulturbyrån arrangerar eller bidrar till arrangerandet av följande större evenemang för allmänheten: Kirjakekkerit, Ekenäs Sommarkonserter, Bokkalaset och Självständighetsdagen.

Bindande mål 2017

TP		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Företagarträffar	Fyra gånger under verksamhetsåret
		Två träffar ordnades under året, en i februari i Karis med 35 deltagare och en i september i Fiskars med 20 deltagare. Träffarna fortsätter under 2018, med en första träff på Svartå Slott 15.3.	
		Befolkningsmängd	En positiv utveckling av antalet invånare
		Staden nådde inte en positiv utveckling av antalet invånare, då befolkningsmängden sjönk med 206 personer under år 2017. Totala antalet invånare per 31.12.2017 var 27871 invånare.	
		Sommarjobbssedel	35 % av ungdomarna födda 2001 sysselsätts genom sommarjobbssedel
		Staden nådde inte målsättningen 2017, då sommarjobbssedeln sysselsatte 60 ungdomar, dvs. ca 20 % av årskullen.	
		Kulturbyrån ordnar eller fungerar som samarbetspart kring följande evenemang: Kulturkaffe-sammankomster och Kulturtalko för föreningar och kulturaktörer, Kirjakekkerit, 1 maj konserter, Barnens skattjakt, Ekenäs sommarkonserter, Bokkalaset, Självständighetsdagens fest i Ingå.	50 programpunkter för allmänheten
		Kulturbyrån ordnade under året 50 programpunkter för allmänheten.	
		Kulturbyrån koordinerar skol- och dagisföreställningar samt Finländska Kammarorkesterns konserter för alla tredjeklassister i Raseborg. Kulturbyrån ordnar Raseborg Offspring för alla elever i åk 6 och åk 8. Kulturbyrån erbjuder kulturevenemang till olika avdelningar inom grundtryggheten.	150 programpunkter inom vård och skola
		Kulturbyrån ordnade 376 programpunkter under året.	
		Kulturbyrån koordinerar utställningsverksamheten i Galleri Fokus och Galleri Perspektivet samt upprätthåller kontinuerligt stadens konstregister.	18 utställningar
		Kulturbyrån koordinerade 32 utställningar under 2017.	

TP		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Den sammanlagda besökarmängden för egna evenemang, samarbetsevenemang, skol/vårdevenemang och utställningar.	25 000 besökare
		Den sammanlagda besökarmängden för egna evenemang överstiger klart 25 000 besökare, då även Ekenäs höstmarknad är ett eget evenemang som ingår i denna siffra och uppskattas ha närmare 25 000 besökare. Kulturbyråns evenemang lockade 23 564 besökare under 2017, totalt 48 564 besökare.	
		Öka antalet besökare på hemsidan Visitraseborg.com och turistbyrå.	
		Hemsidan Visitraseborg.com hade betydligt flera besökare (både sessioner och unika besökare) 2017 jämfört med 2016. Sessioner: + 37.49 % dvs 267 643 st. år 2017 vs 194 666 st. år 2016 Besökare: + 32.72 %, dvs 178 485 st. år 2017 vs 134,479 år 2016 Sidvisningar: + 20.58 %, dvs 734 828 st år 2017 vs 609 418 år 2016 Den traditionella turistinformationen vid torget i Ekenäs hade en nedgång i antalet besökare (-10 %), vilket stämmer överens med trenden inom turismbranschen, att kunden alltmer söker information via digitala tjänster. Totala antalet besök 2017: 17847.	
		Öka intäkterna från turismen i Raseborg (en ny undersökning om turismens sysselsättande och ekonomiska effekter som presenteras i november 2016 utgör grund för jämförelse kommande år).	
		En undersökning kommer att utföras 2018 eller 2019, men då en sådan inte gjordes 2017 finns det inte jämförande siffror att hänvisa till.	
		Öka antalet grupper som besöker Raseborg	
		Att staden uppnått målsättningen kan inte bevisas då sådan statistik inte finns tillgänglig.	

Analys över åtgärder

En resultatrapport för avdelningen är sammanställd som komplement till bokslutet, där verksamheten och resultaten på detaljnivå beskrivs. Första verksamhetsåret för den nya stadsutvecklingsavdelningen uppvisar goda resultat, och en grund är lagd för det fortsatta utvecklingsarbetet. Under året har också näringslivsteamet jobbat aktivt, som består av medlemmar från koncerttjänster och tekniska sektorn, samt marknadsföringsteamet med medlemmar från stadsutvecklingsavdelningen och fritidsavdelningen.

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017	BS 2017			
Sommarjobbssedel		130	60			

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	4 165	50 700		6 305	-44 395	12,4%
Avgiftsintäkter		600			-600	0,0%
Understöd och bidrag				5 627	5 627	0,0%
Övriga intäkter	90 101	31 000		78 073	47 073	251,8%
Intäkter totalt	94 266	82 300	0	90 006	7 706	109,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,5 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-313 509	-518 470		-510 463	8 007	98,5%
Köp av tjänster	-716 674	-494 630		-482 159	12 471	97,5%
Material och varor	-26 034	-32 900		-24 067	8 834	73,2%
Understöd	-390 599	-481 000		-466 356	14 644	97,0%
Övriga kostnader	-114 349	-135 810		-146 431	-10 621	107,8%
Kostnader totalt	-1 561 166	-1 662 810	0	-1 629 476	33 334	98,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,4 %		
Verksamhetsbidrag	-1 466 899	-1 580 510	0	-1 539 470	41 040	97,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,9 %		
Därav:						
Interna intäkter	397	1 000				
Interna kostnader	-355 531	-154 690		-180 963		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Med de budgeterade anslagen kunde avdelningen dels förverkliga den verksamhet som var planerad men utöver det även delta i ett turismprojekt med Hangö och marknadsföringen av datacentertomten i Horsbäck samt understöda Helsinki West, Slow Food Västnyland och Optowest fiberprojekt. Det är viktigt att avdelningen har möjlighet att reagera och agera flexibelt under verksamhetsåret.

Verksamhetsbeskrivning

Kollektivtrafiken inom staden och inom regionen samt mot Helsingfors och Åbo. Interessebevakningen beträffande kollektivtrafiken görs som ett regionalt samarbete. Regionen har en gemensam logistiker som tillsammans med kommunerna utvecklar tjänsterna.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Interessebevakningen gällande kollektivtrafiken intensifieras.
 Easybreak biljettsystemet uppföljs.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	EasyBreak biljettsystemet utvärderas.	Rapport till stadsstyrelsen 10/2017
	 I samband med rapporten utvärderades biljettsystemet. Användningen har ökat under året, och staden anser att det är ett fungerande system för att stöda pendling med tåg.	
	Högre nyttjandegrad och samordning av kollektivtrafiken inom staden.	
	 En fungerande dialog har byggts upp under året mellan stadens fyra olika sektorer. I samband med uppgörandet av kollektivtrafikrapporten kartlade utredningsplaneraren stadens behov av persontransport i sin helhet. Grunden är lagd för fortsatt utvecklingsarbete under perioden 2018-2019.	
	Det regionala samarbetet i kollektivtrafikfrågor intensifieras.	
	 Staden beslöt 2017 att köpa två nya tågturer tillsammans med Sjundeå, samt slöt under året interkommunala avtal om upphandlade bussturer med NTM-centralen och grannkommunerna.	

Analys över åtgärder

Avdelningen lyckades få 86 000 euro mera i statsunderstöd, då det var budgeterat 30 000 euro. Det innebär att trots tilläggsutgifter för direkt upphandlad busstrafik kunde avdelningen hålla sin budget och uppvisar ett överskott, i förhållande till budgeten, för bokslutet 2017. De två nya tågturerna som köptes innebär en tilläggsutgift på 104 000 euro för hösten 2017. För detta var avdelningen tvungen att anhålla om tilläggsanslag av fullmäktige.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Regionbiljetter		235	243
Stadsbiljetter		2 010	2 346
Arbetsresor		30	13
HRT		805	842
VR (Easybreak)		1 060	1 376

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter					0	0,0%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag	67 335	30 000		116 310	86 310	387,7%
Övriga intäkter					0	0,0%
Intäkter totalt	67 335	30 000	0	116 310	86 310	387,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				72,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader					0	0,0%
Köp av tjänster	-49 387	-33 000		-178 589	-145 589	541,2%
Material och varor					0	0,0%
Understöd	-192 551	-212 000	-104 000	-208 307	107 693	65,9%
Övriga kostnader					0	0,0%
Kostnader totalt	-241 939	-245 000	-104 000	-386 896	-37 896	110,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				59,9 %		
Verksamhetsbidrag	-174 603	-215 000	-104 000	-270 586	48 414	84,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				55,0 %		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Avdelningens verksamhet utvidgades under året, och det innebar högre utgifter. Ser man på resultatet via nyckeltalen så uppfyllde avdelningen fyra av fem målsättningar.

Grundläggande information om sektorn

Social- och hälsovårdssektorn är som organisation indelad i fem avdelningar samt en avdelning för administration och stödtjänster. Varje avdelning leds av en avdelningschef förutom specialistsjukvården som social- och hälsovårdsdirektören ansvarar för. Social- och hälsovårdsdirektören ansvarar ytterligare för verksamheten inom administration och stödtjänster.

Sektorns grundläggande uppgift är att säkerställa att kommuninvånarna erhåller en kvalitativt god och tillräcklig vård och service inom social- och hälsovård. Tjänsterna produceras i egen regi eller som köptjänster.

Äldreservice

Äldreservicen erbjuder de äldre i Raseborg individuellt stöd och service. Målsättningen är att de äldre tryggt kan bo i sina hem eller hemlika förhållanden så länge som möjligt. De centrala verksamhetsformerna är förebyggande verksamhet, hemvårdstjänster samt stödtjänster och dygnet runt-boendeservice.

Hälsovårdstjänster

Hälsovårdstjänsternas service innefattar öppna hälso- och sjukvårdsmottagningen på hälsostationerna, rehabiliterande verksamhet (fysioterapi, talterapi och ergoterapi) förebyggande verksamhet (barn- och modrådgivning, skol- och elevhälsovård, familjecenter), HVC bäddavdelning, mental- och missbrukarvård samt tandvård.

Social service

Social service präglas starkt av myndighetsuppgifter. Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom barn- och familjetjänster (förebyggande barnskydd (socialjourens verksamhet), öppen vård och eftervård, placerade barn och unga samt barnatillsyningsmannauppgifter). Till social service hör även vuxensocialarbete samt handikappservicen som är indelad i egen produktion och externa avtal (köptjänster inom specialomsorgen). Utöver detta hör invandrarbyrå till avdelningens verksamhetsområde.

Sysselsättningstjänster

Sysselsättningstjänsterna erbjuder tjänster åt långtidsarbetslösa i form av rehabiliterande arbetsverksamhet, hälsogranskningar, bedömning av arbets- och funktionsförmågan samt arbetsträning. För unga utanför arbets- och studielivet erbjuds tjänster i form av verkstadsverksamhet, uppsökande ungdomsarbete samt arbetsträning. Arbetsträning i verkstadsform erbjuds även för personer inom mentalvården.

Specialsjukvård

Till verksamhetsområdet hör all specialistsjukvård köpt av HNS samt övriga producenter av specialistsjukvård. Annan verksamhet som följs upp under specialistsjukvården är stödtjänster producerade av specialistsjukvårdens affärsverk så som röntgen och laboratorietjänster. Även den prehospital akutsjukvården, hjälpmedelscentralen samt anslag för pensioner för tidigare anställda inom specialistsjukvårdens samkommuner och kommunalförbund hör till verksamhetsområdet.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Hela sektorns målsättningar styrs långt av det åtgärdsprogram som fullmäktige sommaren 2016 fastställde i ett led att balansera stadens ekonomi. Utöver åtgärdsprogrammet arbetar man inom sektorn aktivt med att utveckla samarbetet både internt inom sektorn, mellan stadens sektorer men också externt. Vad gäller förberedelser för social- och hälsovårdsreformen framstår samarbetet med specialistsjukvården som extra viktigt.

Fr.o.m. 2017 har sektorn en förändrad organisationsstruktur vilket kräver vissa satsningar speciellt under våren 2017. Inom hälsovårdstjänster sker de största förändringarna där antalet enheter kraftigt minskar. Förmän på nya positioner behöver vägledning och hjälp med att hitta sin plats och personalen behöver tid för att anpassa sig till den nya situationen och de nya arbetssätten. Stor vikt läggs fortsättningsvis vid budgetuppföljning och rapportering. En målsättning är att arbetsbeskrivningar speciellt inom administration och stödtjänster uppdateras så att de motsvarar dagens verklighet.

Substansmässigt präglas sektorn av de planerade verksamhetsförändringarna specifikt inom äldreservicen och hälsovårdstjänsterna. Äldreservicens minskning av långvårdsplatser planeras genomföras under våren 2017. En noggrann planering behövs gällande både förflyttning av patienter och personal. Satsningarna inom dagverksamhet och hemvård sker hand i hand med minskningen av långvårdsplatser.

Inom hälsovårdstjänster handlar den stora förändringen om planeringen och omstruktureringen av den öppna hälso- och sjukvårdsmottagningen på hälsostationerna. Förnyade verksamhetssätt tas i bruk i form av bl.a. nättjänster vilket frigör personal till bl.a. satsningar på ansvarsskötarsystem. Mental- och missbrukarvården flyttar till nya verksamhetsutrymmen, till det så kallade Psyke-huset, under hösten 2017. Denna enhets samarbete med specialistsjukvården fördjupas då verksamheterna finns under samma tak.

Social services satsningar handlar främst om att leva upp till den nya socialvårdslagens krav på arbetsfördelningen mellan barnskydd och förebyggande familjearbete. Familjecenters roll står i fokus. Inom handikappservicen tas nya arbetssätt i bruk och en del av den verksamhet som tidigare sköts som köptjänster från specialomsorgen sköts från 2017 i egen regi, bl.a. uppgörande av omsorgsplaner. Vuxensocialarbetet genomgår en märkbar förändring då handläggningen av det grundläggande utkomststödet stegvis flyttar över till FPA under våren 2017.

Sysselsättningstjänsternas utmaning är att klara av att erbjuda ett så brett sortiment som möjligt inom rehabiliterande arbetsverksamhet i syfte att stävja kostnadsökningen inom kommunens andel av arbetsmarknadsstödet.

Inom specialistsjukvården fortsätter en genomgång och utvärdering av arbetsfördelningen mellan staden och HNS Raseborgs sjukhus. Flera av stadens medvetna satsningar förväntas ha en positiv kostnadseffekt inom specialistsjukvården, bl.a. ökad läkarresurs på HVC bäddavdelningen och förlängda öppethållningstider på hälsostationen.

Analys över åtgärder

Den planerade nerdragningen av antalet dygnet runt-platser kunde förverkligas genom stängning av Bromarfhemmet, redan i mars 2017. Nedläggningen av verksamheten gick förhållandevis smidigt både ur klienternas men också ur personalens synvinkel, stängningen av hemmet ledde inte till uppsägningar bland personalen.

Omändring av Tunahemmet från åldringshem till serviceboende genomfördes inte som planerat. Invånarna på enheten har ett högt vårdbehov vilket gör att personaldimensioneringen inte kan ändras fast verksamhetsformen ändrar från institution till serviceboende. P.g.a. detta kan den ekonomiska inbesparingen inte uppnås utan att invånarnas rätt till vård kraftigt påverkas.

Tenala-Bromarv hemvårdsenhet startade sin verksamhet på våren 2017. Verksamheten har kommit bra igång.

Läkarmottagningen på Pojo hälsostation stängde fr.o.m. den 1.3.2017, därefter har en klar ökning av patientströmmarna till Karis läkarmottagning skett. Antalet läkarbesök på Karis hälsostation ökade under 2017 med 23%. Planen på att minska antalet dagar med läkarmottagning i Karis har därför inte genomförts.

Planeringen av förlängda öppethållningstider har pågått under 2017 och förverkligas fr.o.m. mars 2018

Elektronisk tidsbokning och automatiserad Marevanordination är under planering och tas i bruk under våren 2018, eftersom de it-tekniska lösningarna har krävt mera tid än förväntat. Ansvarsskötarsystemet är i bruk på specialmottagningarna och de flesta månganvändare har en ansvarsskötare. Ansvarsläkarsystem har inte tagits i bruk på grund av att läkarbemanningen varit utmanande.

Familjecenterverksamheten har fortsatt att utvecklas under 2017. Kommunens deltagande i det nationella spetsprojektet LAPE-har givit en god draghjälp för fortsatt utveckling av verksamheten.

Barn- och mödrarådgivningen koncentrerades 2017 till färre verksamhetspunkter i och med att Österby rådgivning flyttade till Ystadsgården.

Den fysioterapeutiska akuta mottagningen utvidgades till att omfatta hela kroppens stöd- och rörelseproblematik för att effektivisera vårdprocesserna för den här patientgruppen. Den fysioterapeutiska akutmottagningen hade 203 besök under 2017.

Läkarbemanningen på HVC bäddavdelningen har stärkts under 2017. Bäddavdelningen har under 2017 drabbats av ett flertal olika epidemier med intagnings- och utskrivningsstopp som följd. Totalt sett har avdelningen under 47 dygn inte kunnat ta in patienter från sjukhuset p.g.a. epidemier. Detta syns också i avdelningens medelvårdtid som för 2017 var 21,6 (2016 18,6 dygn). Olika utvecklingsprojekt har under året startats på bäddavdelningen i syfte att försnabba patientströmmarna. Projekten fortsätter under 2018.

Mental- och missbrukarvården flyttade i december 2017 in i gemensamma utrymmen tillsammans med specialsjukvården i Raseborgs mentalvårdscenter. Genom gemensamma möten förbättrades samarbetet så att klienterna kanaliseras i ett tidigare skede till rätt mottagning, vilket leder till en mera enhetlig och ändamålsenlig vård där överlappningar kan undvikas.

Det har under år 2017 åtgått mycket resurser från vuxensocialarbetets sida för att reda ut ärenden kopplade till Folkpensionsanstaltens handläggning av det grundläggande utkomststödet. Det stöds också av att antalet kompletterande och förebyggande utkomststöd visar en ökning från år 2016 med hela 46%.

Barnskyddsanmälningarna har gått ner och antalet kontakttagande enligt SVL har ökat. Den här utvecklingen har gjort det möjligt för barnskyddets socialarbetare att arbeta intensivare med barnskyddsfamiljerna, vilket kan synas i att arbetet i många familjer kunnat avslutas. Den här utvecklingen berättar också att det har blivit lättare att ta kontakt enligt SVL och på så sätt i tidigare skede hitta rätt stöd till familjerna.

De pauser mellan avtalen som hålls inom rehabiliterande arbetsverksamheten under året märks klart i aktiveringen och stävande av kostnaderna för arbetsmarknadsstödet då kommunen betalar delar av arbetsmarknadsstödet under pauser. Då man jämför aktiveringsgraden under olika månader ser man en klar svacka under perioden juni-augusti. Under denna period var 167 personer aktiverade i medeltal/månad) medan årets övriga månader ger ett medeltal på 219 personer.

Inom sysselsättningstjänsterna kom arbetet inom arbete med stöd kommit bra igång. Inom gruppverksamheten har planerna förverkligats. Verkstäderna har utvecklats mot en större mångsidighet och beläggningen har varit god.

Kostnaderna inom psykiatri (ungdoms + vuxen) sjönk med 10,8 %, 520 000 euro, jämfört med år 2016.

Kostnaden för fonden för dyr vård erläggs som ett förskott som beräknas enligt 28 euro/capita. Kostnaden för fonden för dyr vård har under åren inte budgeterats i och med att förskottet i princip återbetalats vid utjämnningen. År 2017 uppgick den slutliga kostnaden till 524 750 euro vilket är ett så pass betydande belopp att man för att minska risktagningen bör överväga att i fortsättningen budgetera för fonden.

Många diskussioner har förts kring den prehospitla akutsjukvården och kostnadsfördelningen för kommunerna. Under år 2017 uppnådde HNS tillsammans med sina medlemskommuner en överenskommelse om att det kumulativa underskott som uppstått till följd av den så kallade ambulansrabatten utjämnas då HNS återbetalar sitt överskott till kommunerna för 2017.

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 520 150	1 462 800		1 545 692	82 892	105,7%
Avgiftsintäkter	7 272 548	7 165 190	-135 000	6 810 763	-219 427	96,9%
Understöd och bidrag	1 956 224	1 165 540		484 659	-680 881	41,6%
Övriga intäkter	1 432 734	1 332 570		1 435 235	102 665	107,7%
Intäkter totalt	12 181 657	11 126 100	-135 000	10 276 348	-714 752	93,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-15,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-31 852 667	-32 315 850	931 820	-30 204 680	1 179 351	96,2%
Köp av tjänster	-64 907 027	-65 308 140	-452 720	-65 266 441	494 419	99,2%
Material och varor	-1 582 211	-1 748 530	25 900	-1 761 511	-38 881	102,3%
Understöd	-9 116 344	-6 523 090	-370 000	-6 309 771	583 319	91,5%
Övriga kostnader	-3 509 509	-3 994 370		-3 909 862	84 508	97,9%
Kostnader totalt	-110 967 758	-109 889 980	135 000	-107 452 265	2 302 715	97,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,2 %		
Verksamhetsbidrag	-98 786 101	-98 763 880	0	-97 175 917	1 587 963	98,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-1,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	127 948	7 500		14 314		
Interna kostnader	-5 732 474	-6 173 600		-6 059 812		

Analys av det ekonomiska utfallet

Intäkterna underskreds med 714 752 euro (93,5 %) varav underskridningen inom Understöd och bidrag står för 680 881 euro. För grundläggande utkomststöd budgeterades statsandelar 390 000 som i och med överföringen till FPA inte inflöt. Övriga uteblivna intäkter hänför sig till projekt som inte förverkligats. Motsvarande inbesparingar syns på kostnadssidan.

Personalkostnaderna underskreds med 1 179 350 euro (96,2 %). En bidragande orsak till underskridningen är att lönebikostnaderna budgeterades till 27,38 % men bokades enligt 25,55 %. Också samhällsfördragets sänkta semesterpremie som var relativt svår att bedöma i budgeteringsskedet påverkar utfallet mot budget positivt.

Utfallet för utbetalda understöd är 91,5 % och underskridningen uppgår till 583 319 euro. Kostnaden för grundläggande utkomststöd budgeterades till 780 000 euro medan utfallet är 134 029 och inbesparingen mot budget 645 970 euro. Däremot överskreds budgetanslaget inom förebyggande utkomststöd med 51 087 euro.

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen ansvarar för den övergripande administrationen och stödfunktionerna inom hela sektorn samt för den avdelningsvisa administrationen inom sektorns avdelningar. Avdelningen leder och koordinerar ekonomiplaneringen för sektorn samt ansvarar för sektorns totala ekonomiuppföljning. Avdelningen ansvarar dessutom för det sektoröverskridande samarbetet. Inom administrationen hanteras ytterligare de understöd till sammanslutningar som social- och hälsovården beviljar.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Avdelningschefernas ekonomiska ansvar gentemot förtroendeorgan förtydligas. Administrationen förstärks med en avdelningschef för hälsovårdstjänster. Chefläkarens roll inom hela sektorn tydliggörs och stärks.

Arbetsfördelningen inom administrationens personal tydliggörs och arbetsprocesserna effektiveras.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
		Arbetsbeskrivningar uppgörs eller uppdateras för administrationens personal	Alla inom den administrativa personalen har en arbetsbeskrivning som motsvarar arbetsuppgiften samt arbetsgivarens förväntan på arbetsinsats
		Alla arbetsbeskrivningar har uppdaterats för sektorns kanslipersonal enligt stadens standardiserade blankett.	

Analys över åtgärder

Vid hållna utvecklingssamtal har arbetsbeskrivningar och arbetsuppgifter diskuterats. Alla har efter detta uppdaterat sina arbetsbeskrivningar enligt stadens standardiserade blankett. P.g.a. kommande pensioneringar under 2018 kommer arbetsbilderna igen att förändras om vilket det hålls skilda diskussioner med berörda.

Administration och stödtjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	60 564	80 000		48 695	-31 305	60,9%
Avgiftsintäkter	605				0	0,0%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter	29 983	10 000		13 162	3 162	131,6%
Intäkter totalt	91 151	90 000	0	61 857	-28 143	68,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-32,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 214 822	-1 205 580		-1 143 897	61 683	94,9%
Köp av tjänster	-564 963	-570 640		-627 688	-57 048	110,0%
Material och varor	-19 125	-25 950		-16 404	9 546	63,2%
Understöd	-230 067	-153 690		-212 346	-58 656	138,2%
Övriga kostnader	-145 052	-117 100		-98 109	18 991	83,8%
Kostnader totalt	-2 174 028	-2 072 960	0	-2 098 445	-25 485	101,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,5 %		
Verksamhetsbidrag	-2 082 877	-1 982 960	0	-2 036 588	-53 628	102,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,2 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-163 077	-135 770		-146 939		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Sektorns administration överskred budgeten med 14 000 euro trots att riktade understöd utbetalades till ett belopp om 212 346 euro mot budgeterat belopp om 153 690 euro och trots att budgeterade intäkter underskreds med 20 000 euro på grund av periodisering av handledningspengar.

Inom avdelningsadministrationen har utfördelning av personalkostnader till enheterna inte till fullo gjorts i enlighet med budget, vilket lett till en överskridning om 40 000 euro.

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsområdet Vård i hemmet och stödtjänster omfattar förutom hemvård och hemsjukvård, trygghets- och måltidstjänster också hälsofrämjande och förebyggande verksamhet för äldre.

Seniorrådgivningen erbjuder de äldre samt deras närstående personlig rådgivning, information och stöd i frågor som gäller de äldres fysiska, psykiska och sociala hälsa och välfärd. Målet är att stödja de äldres funktionsförmåga och ett självständigt boende. I arbetet ingår bl.a. stöd för närståendevård, krigsinvalid- och krigsveteranärenden, bedömning av servicebehov, rådgivning i frågor gällande sociala förmåner, hälso- och sjukvård och -granskningar samt mottagning för personer med minnessjukdomar. Samarbetet med tredje sektorn och frivilliga är viktigt för att bekämpa ensamheten hos äldre.

Dagverksamheten betjänar de äldre som bor i sina hem men som drar nytta av att besöka en dagverksamhetsgrupp för att få innehåll i vardagen. Grupperna fungerar i alla stadsdelar.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Förebyggande verksamhet

Seniorrådgivningen vidareutvecklar innehållet i verksamheten i samarbete med övriga enheter som jobbar med äldre. Viktigt är att skapa smidiga vårdprocesser som stöder de äldre i olika skeden då behovet av vård och omsorg varierar.

Utvecklandet av dagverksamheten är en förutsättning för att man ska kunna tillgodose hemmaboende äldres sociala behov. Som en satsning på grund av stängningen av Bromarfhemmet utvecklas dagverksamheten i Tenala-Bromarvområdet men också i de övriga stadsdelarna. Uppmärksamhet fästs vid både verksamhetstider och verksamhetsinnehåll samt resursfördelning. Ett samarbete med rehabiliteringsenheten ger möjligheter till ett mångsidigare innehåll.

Vård i hemmet

Inom hemvården fortsätter man med utvecklandet av arbetet så att ett optimalt utnyttjande av resurser och en effektiv tidsanvändning nås. Detta sker bl.a. genom att centrera arbetstidsplaneringen, att sudda ut de gamla kommungränserna för hemvårdsområdena och genom att flexibelt flytta på personal enligt verksamhetens behov. Tenala och Bromarv hemvårdsenheter slås ihop och utvidgas så att enheten har också nattpersonal, detta som en effektiviseringsåtgärd på grund av stängningen av Bromarfhemmet.

Hemvården bör kunna svara mot allt mer varierande och högre vårdbehov. Servicen ska utvecklas så att en effektiviserad hemsjukvård kan ges i hemmet. Man ska också trygga vården i hemmet för dem vars vårdbehov plötsligt har stigit. Man kommer att stegvis skapa en effektiviserad hemvårdsverksamhet som fungerar inom hela Raseborg. Som ett första steg i processen startar en maximal hemvårdsinsats till personer som t.ex. kommer hem efter en vårdperiod på bäddavdelning eller sjukhus.

Antalet klienter inom vård i hemmets verksamhet förväntas inte stiga märkbart under planeringsperioden. Däremot kommer antalet besök att stiga eftersom de personer som vårdas i sina hem har allt högre vårdbehov och oftare bör få besök av två vårdare.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Startandet av ett hemförlovningsteam inom hemvården	Våren 2017
		Ett preliminärt planeringsarbete har gjorts. Man har konstaterat att verksamheten kräver ett bredare samarbete och bör planeras tillsammans med rehabiliteringsenheten. Detta kommer att ske med utomstående sakkunnighjälp under år 2018. Startandet av ett hemförlovningsteam kräver satsningar som bör beaktas i uppgörandet av budget 2019.	
		Genomgång av kriterier för beviljandet av hemvård. Målsättningen är att antalet klienter inom hemvården är inom gränserna för de nationella rekommendationerna (13-14 % av alla 75 år fyllda)	2017-2018
		Frågan om startandet av hemförlovningsteamet har varit öppen och därför har inte kriterierna färdigställts. Detta sker under våren 2018. Kriterierna kompletteras senare efter behov med information om hemförlovningsteamet.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Bildandet av Tenala-Bromarv hemvårdsenhet samt satsning på dagverksamhet i Tenala-Bromarvområdet	2017: 80 000 euro 2018: 60 000 euro 2019: 60 000 euro 2020: 50 000 euro
		Tenala-Bromarv hemvårdsenhet startade sin verksamhet i mars 2017.	

Analys över åtgärder

Centreringen av arbetsfördelningen inom hemvården genomfördes i september 2017. Detta har lett till att man har en bättre översikt över verksamheten samt att resursfördelningen kan ses i förhållande till hela enheten.

Tenala-Bromarv hemvårdsenhet startade sin verksamhet på våren 2017. Verksamheten har kommit bra igång. Under år 2018 utvidgas den så att området kommer att ha en egen nattskötare.

En indelning av vård i hemmet Raseborg i olika områden genomfördes fr.o.m. 1.4.2017 (Karisområdet, Pojoområdet, Ekenäs västra område, Ekenäs östra område samt Tenala-Bromarvområdet). Samtidigt ändrades förmännens vakansbenämningar till områdesansvarig.

Arbetet inom regeringens spetsprojekt kring centrerad klient- och servicekoordinering (KAPO: keskitetty asiakas- ja palveluohjaus), familje- och närståendevård, hemrehabilitering samt främjande av äldres hälsa och välbefinnande har pågått i Nyland under år 2017. Inom den förebyggande verksamheten har man deltagit i arbetsgruppernas arbete som kommer att fortsätta under år 2018. Projektresultat kommer att vara centrala för utvecklandet av den förebyggande verksamheten.

Hemvårdens kriterier fastställs under våren 2018.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Seniorrådgivning, antal besök	1 586	1 800	1 673
Vård i hemmet/antal klienter	691	650	600
Vård i hemmet/antal besök	199 784	200 000	213 740
Vård i hemmet, tid för direkt klientarbete (%)	44	55	46
Vård i hemmet, pris per besök	29	30	27
Dagverksamhet, antal klienter		170	167

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	260 119	420 000		348 538	-71 462	83,0%
Avgiftsintäkter	1 625 552	1 787 580		1 545 768	-241 812	86,5%
Understöd och bidrag	1 438			1 000	1 000	0,0%
Övriga intäkter	2 583			8 949	8 949	0,0%
Intäkter totalt	1 889 692	2 207 580	0	1 904 255	-303 325	86,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				0,8 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-6 105 431	-6 261 330		-6 234 467	26 863	99,6%
Köp av tjänster	-1 468 473	-1 699 450		-1 442 365	257 085	84,9%
Material och varor	-404 315	-473 370		-435 040	38 330	91,9%
Understöd	-1 023 697	-1 000 000	-200 000	-1 197 151	2 849	99,8%
Övriga kostnader	-160 846	-254 700		-232 341	22 359	91,2%
Kostnader totalt	-9 162 761	-9 688 850	-200 000	-9 541 365	347 485	96,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,1 %		
Verksamhetsbidrag	-7 273 069	-7 481 270	-200 000	-7 637 109	44 161	99,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				5,0 %		
Därav:						
Interna intäkter				538		
Interna kostnader	-550 270	-591 340		-557 844		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Budgeten för närståendevård justerades med 200 000 euro. Bokslutet visar en överskridning av den justerade budgeten med 11 000 euro. Anslaget för förebyggande verksamhet totalt överskreds med 16 000 euro medan budgeten för vård i hemmet underskreds med 60 000 euro

Verksamhetsbeskrivning

Boendeservicen erbjuder omsorg och ett tryggt boende för dem som inte längre kan bo i sina egna hem trots maximal hemservice. Även inom boendeservicen ska klienterna ha möjlighet till ett självständigt liv med olika aktiviteter. Klienternas självbestämmanderätt respekteras i alla frågor som gäller hennes liv och vardag. På alla boende-enheter vårdas invånarna till livets slutskede.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Målsättningen är att inom boendeservicen nå och bibehålla en servicestruktur som ligger inom ramarna för de nationella rekommendationerna (Kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen, SHM 2013:15) för det effektiverade serviceboendets del, samt ytterligare sänka antalet institutionsplatser. Efter nedannämnda ändringar (åren 2017-2018) bor ca 6,6 % av 75 år fyllda personer på resurserat serviceboende (rekommendation 6-7 %) och 1,7 % inom institutionsvård (rekommendation 2-3 %). Efter att rekommendationen gavs ut har Lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) kompletterats med ett tillägg där det stipuleras att kommunen får tillgodose en äldre persons servicebehov med långvarig institutionsvård endast om det finns medicinskt motiverade skäl eller skäl som anknyter till klient- eller patientsäkerheten. En ytterligare nerdragning av antalet institutionsplatser kan genomföras om serviceboendeverksamheten samt hemvården utvecklas. Ett alternativ till boende på dygnet runt-boende-enheter är familjevård för äldre som inte längre klarar sig i sitt eget hem med hjälp av hemvård och stödtjänster.

Alla boende-enheter inom egen produktion har goda personaldimensioneringar, minst 0,62 vårdare/invånare. Även inom köptjänster är dimensioneringen 0,60–0,62 vårdare/invånare.

Inom boendeverksamheten finns i början av år 2017 totalt 295 platser. Av dessa utgör köptjänster ca 26 %, ingen ökning av antalet köptjänstplatser sker under planeringsperioden.

En genomgång/förnyande av kriterierna för beviljande av dygnet runt-boendeservice genomförs. Kriterierna är viktiga för att nå de nationella rekommendationernas servicestruktur.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Minskning av antalet långvårdsplatser med 20 platser	En servicestruktur som är i enlighet med nationella rekommendationer, lagstiftning och behovet inom staden, ca 2,3 % av alla 75 år fyllda bor inom institutionsvård
		Bromarhemmet stängdes i mars 2017, servicestrukturen motsvarar de nationella rekommendationerna.	
		Genomgång/förnyande av kriterier för beviljande av dygnet runt-boende	Våren 2017
		Kriterierna har utarbetats under 2017 och fastställs av social- och hälsovårdsnämnden i mars 2018.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Stängning av Bromarfhemmet	2017: - 600 000 euro 2018: - 475 000 euro
		Nettokostnader 2016: 804 595 (brutto 1 098 518) Netto per 31.12.2017: 135 567 (brutto 162 384) Målet för år 2017 har uppnåtts	
		Omändring av Tunahemmet från åldringshem till serviceboende	2018: - 95 000 euro
		Tunahemmets invånare har en mycket hög vårdtyngd. Om Tunahemmet skulle ändras från institution till serviceboende borde även personaldimensioneringen minska. Detta går inte att förverkliga med tanke på invånarnas vårdbehov. Därav uppnås ingen inbesparing. Provberäkningar har genomförts. Social- och hälsovårdsnämnden behandlar ärenden i mars 2018.	

Analys över åtgärder

Den planerade nerdragningen av antalet dygnet runt-platser kunde förverkligas genom stängning av Bromarfhemmet, redan i mars 2017. Nedläggningen av verksamheten gick smidigt både ur klienternas men också ur personalens synvinkel, stängningen av hemmet ledde inte till uppsägningar bland personalen.

Omändring av Tunahemmet från åldringshem till serviceboende genomfördes inte. Ändringen var inte ekonomiskt motiverad då invånarna på enheten har ett så högt vårdbehov att en personalminskning inte är möjlig.

De nya kriterierna för dygnet runt-boende fastställs i mars 2018.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Serviceboende/antal platser	114	114	114
Institution/antal platser	98	78	79
Intervallvård/antal platser	15	13	14
Dygnet runt platser/ egen prod./medelvårddygnspris		124	120

Serviceboendeplatser = egen produktion

Dygnet runt-boende

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldre-service Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	75 678			68 229	68 229	0,0%
Avgiftsintäkter	3 273 434	3 227 150	-150 000	2 989 090	-88 060	97,1%
Understöd och bidrag	8 524			3 884	3 884	0,0%
Övriga intäkter	1 076 229	1 098 320		1 177 611	79 291	107,2%
Intäkter totalt	4 433 866	4 325 470	-150 000	4 238 813	63 343	101,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-9 261 633	-8 704 650	190 100	-8 408 256	106 294	98,8%
Köp av tjänster	-5 869 596	-5 904 230	64 000	-5 677 440	162 790	97,2%
Material och varor	-268 814	-231 650	15 900	-249 140	-33 390	115,5%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-1 975 254	-2 171 550		-2 139 239	32 311	98,5%
Kostnader totalt	-17 375 297	-17 012 080	270 000	-16 474 075	268 005	98,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-5,2 %		
Verksamhetsbidrag	-12 941 431	-12 686 610	120 000	-12 235 262	331 348	97,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-5,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	40			1 851		
Interna kostnader	-2 817 944	-3 100 900		-3 048 704		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Anslaget för dygnet runt boende/egen produktion underskrids med 172 000 euro. Bromarvhemmet stängdes tidigare än planerat vilket till stor del förklarar avvikelserna såväl på intäktssidan där avgifterna underskrids med 61 500 euro som på kostnadssidan som underskrids med 126 000 euro.

Anslaget för dygnet runt boende/externa avtal underskrids med 159 000 euro. Budgeten baserade sig på en uppskattning av antal vård dygn som inte uppfyllts till 100 %.

Verksamhetsbeskrivning

Hälsovårdstjänsternas service innefattar öppna hälso- och sjukvårdsmottagningen på hälsostationerna, rehabiliterande verksamhet (fysioterapi, talterapi och ergoterapi), förebyggande verksamhet (barn- och mödrarådgivning, skol- och elevhälsovård, familjecenter) samt HVC bäddavdelningen.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning

Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning (sjukskötar- läkarmottagning) fungerar vid stadens tre hälsostationer enligt följande:

Under våren upphör läkarmottagningen vid Pojo hälsostation, sjukskötarmottagningen fortsätter tre dagar/vecka. En kartläggning av hur patientströmmen till de andra hälsostationerna ändrar görs.

Karis hälsostation har fr.o.m. hösten 2017 tidsbeställd läkarmottagning tre dagar/vecka, sjukskötarmottagningen fortsätter fem dagar/vecka. Kartläggningen av hur patientströmmen ändrar efter att läkartjänsterna avslutas vid Pojo hälsostation avgör läkarfördelningen mellan Karis och Ekenäs hälsostationer. Detta för att på ett adekvat sätt kunna bemöta befolkningens behov att läkartjänster.

Ekenäs hälsostation har tidsbeställd sjukskötar- läkarmottagning fem dagar/vecka. Förlängda öppethållningstider på sjukskötarmottagningen tas i bruk våren 2017 och gällande läkarmottagning under hösten 2017. De förlängda öppethållningstiderna förväntas ha en positiv effekt på kostnaderna inom samjouren.

Hälsostationernas så kallade sidomottagningar i Bromarv, Tenala, Österby och Svartå där det i en mycket liten och begränsad utsträckning ges sjukskötartjänster utvärderas under 2017. Syftet med kartläggningen är att utreda vilka av sjukskötartjänsterna som kan övergå i hemsjukvårdens regi och vilka tjänster som behöver centraliseras till hälsostationerna.

Jourverksamheten för hela Raseborgsområdet sköts som samjour i HNS Raseborgs sjukhus regi.

Elektronisk tidsbokning och automatiserad Marevanordination tas i bruk, vilket underlättar smidigheten för patienterna. Även ansvarsskötarsystem för de patienter som är månganvändare av hälsovårdsservice och/eller mångsjuka utvecklas så att dessa patienter har en ansvarsskötare och om möjligt en ansvarsläkare. Verksamheten tas i bruk på alla tre hälsostationer.

Rehabiliterande verksamhet

Det nya senorgymmet beläget i Villa Anemone ger möjlighet att centralisera seniorernas egen- samt gruppträning till ett ställe i Karis.

Den fysioterapeutiska akuta mottagningen kommer att utvidgas till att omfatta hela kroppens stöd- och rörelseorganproblematik i syfte att ytterligare förbättra arbetsfördelningen mellan läkare och vårdutbildad personal och i syfte att försnabba vårdprocessen för patienterna.

Verksamheten utökas med en ergoterapeut för vuxenneurologiska klienter. Detta innebär att man kan avstå från köp av tjänster inom medicinsk rehabilitering och effektivisera rehabiliteringen av klienter med neurologiska funktionsnedsättningar. Talterapiresurserna normaliserades under år 2016 och man kan i huvudsak avstå från köp av tjänster år 2017, kriterierna för beviljandet av talterapi-tjänster för barn och vuxna uppdateras under våren 2017.

Förebyggande verksamhet

Barn- och mödrarådgivningen har många verksamhetspunkter vilket till en del splittrar helheten och gör det svårt för hälsovårdarna att specialisera sig på endera barn- eller mödravård. Under 2017 koncentreras verksamheten till färre verksamhetspunkter.

Elevhälsan inom skol-studerandehälsovården utvecklas för att ge ännu mera stöd för barns och ungas välbefinnande.

Familjecenterverksamheten är den största satsningen inom den förebyggande verksamheten och lyder under socialvårdslagen. Familjecenter mottar alla barnskyddsanmälningar och utför alla initialutredningar eftersom barnskyddet enbart har hand om den reparerande funktionen. Familjecenterverksamheten utvecklas så att alla tjänster samordnas för barn, ungdomar och familjer till en barn- och familjeorienterad helhet av tjänster.

HVC bäddavdelning

HVC bäddavdelningen är en kortvårdsavdelning med 40 platser. Största delen av patienterna kommer från Raseborgs sjukhus, via samjouren eller för eftervård från avdelning. Verksamhetens betoning är kortvård och verksamhetens målsättning är att så fort som möjligt kartlägga patientens situation och tillsammans med patient och anhöriga planera hemförloven eller den fortsatta vården. Avdelningens samarbete med samjouren, jour- och uppföljningsavdelningen och speciellt hemvården är avgörande för hur detta lyckas. Planerna och verkställigheten av ett hemförlovensteam inom vård i hemmet förväntas möjliggöra en snabbare hemförloven och en smidigare vårdkedja för patienten.

Kortare vårdtider och intensivare vård på avdelningen ställer krav på en rätt resursering av såväl vårdpersonal som läkare. En satsning på läkarresurserna genom en utökning av heltidsläkarresursen från en till två förväntas ge ett bra resultat med tanke på vårdtiderna och vårdplaneringarna.

Under 2017 tas en smärmtätare i bruk för att garantera en adekvat smärtlindring. Förebyggande av trycksår intensifieras genom regelbundet kartläggning av risken för uppkomst av trycksår.

Samarbetet med samjouren fortsätter. I första hand tar bäddavdelningen i mån av möjlighet emot jourpatienterna via samjouren, vårdkedjan med jour- och uppföljningsavdelningen klarläggs.

Ett större samarbete med jour- och uppföljningsavdelningen startas. Arbetsfördelningen gällande palliativ vård kartläggs.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvat nivå / Mätare
		Kartlägga patientströmmarna på hälsostationerna i syfte att ha en så adekvat bemanning som möjligt på stationerna.	Antalet läkar- och sjukskötarbesök på hälsostationerna följs upp
		Antalet läkar- och sjukskötarbesök följs kontinuerligt upp. I detta nu är sjukskötarbemanningen adekvat, läkarbemanningen är ännu inte fulltalig. De tidsbeställda läkarbesöken på Karis hvc har ökat betydligt sedan läkarmottagningen i Pojo stängde.	
		Förlängda öppethållningstider på hälsostationen/hälsostationerna.	Uppföljning av antalet besök på samjouren.
		P.g.a. flera chefsläkarbyten har koordineringen av detta arbete blivit lidande. Planeringen tog längre tid än väntat. Planeringen slutfördes inom 2017 och förlängda öppethållningstider tas stegvis i bruk på Ekenäs hälsostation fr.o.m. den 5.2.2018. Antalet besök på samjouren har regelbundet följts upp, besöksmängden ökade 2017 med ca 2%.	
		Ansvarsskötersystem tas i bruk på alla tre hälsostationer.	Våren 2017
		Ansvarsskötersystemet tagits i bruk på specialistsjukskötermottagningar	
		Österby barn- och modrådgivning flyttas till Ystadsgården.	Senast hösten 2017
		Österby barn- och modrådgivning flyttade till Ystadsgården i december 2017	

		Kriterierna för beviljande av talterapi för barn och vuxna uppdateras.	Våren 2017
		Kriterierna för beviljande av talterapi uppdaterades hösten 2017 av social- och hälsovårdsnämnden.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Läkartjänsterna koncentreras till två hälsostationer, Barn- och mödrarådgivningen koncentreras till färre verksamhetspunkter	2017: - 62 000 euro 2018: - 135 000 euro
		Barn- och mödrarådgivningen har koncentrerats till färre verksamhetspunkter i och med Österby rådgivning flyttade. Läkartjänsterna har inte koncentrerats till två hälsostationer utan verksamheten har fortsatt fem dagar/vecka i Karis och Ekenäs, eftersom läkarbesöken till Karis har ökat betydligt under 2017.	
		Förlängda öppethållningstider på hälsostationen/stationerna	De ekonomiska effekterna av åtgärden beskrivs under anslaget Specialsjukvård / Bet.andel.
		Påbörjas stegvis den 5.2.2018 på Ekenäs hälsostation.	

Analys över åtgärder

Läkarmottagningen på Pojo hälsostation stängde den fr.o.m. den 1.3.2017, därefter har en ökning av patientströmmarna till Karis läkarmottagning skett. Läkarbesöken var till antalet 3030 i Karis under 2016 och 2017 var de 3921 (läkarmottagningen i Pojo stängdes, under 2017 besöktes läkarmottagningen 127 gånger). Ingen koncentring av läkartjänster har därför gjorts.

Planeringen av förlängda öppethållningstider har inte förverkligats under 2017, men påbörjas stegvis i februari 2018. Läkarbemanningen har varit utmanande under 2017. De förlängda öppethållningstiderna förväntas ha en nedåtgående inverkan på samjoursbesöken.

Familjecenterverksamheten har fortsatt att utvecklas under 2017. Sensommaren 2017 blev personalstyrkan fulltalig, vilket möjliggjorde ett mera intensivt utvecklingsarbete. Utvecklingen av en familjeorienterad, sektoröverskridande helhet av tjänster har fortsatt under 2017. Kommunens deltagande i det nationella spetsprojektet LAPE-har givit en god draghjälp för fortsatt utveckling av verksamheten. För att få ökade synergier med barn och familje-enheten så att en satsning på förebyggande arbete kan betonas istället för det reparerande arbetet utvärderades verksamheten under hösten 2017 och man beslöt att familjecenter överflyttas till social service fr.o.m. den 1.1.2018

Barn- och mödrarådgivningen koncentrerades 2017 till färre verksamhetspunkter i och med att Österby rådgivning flyttade till Ystadsgården.

Elektronisk tidsbokning och automatiserad Marevanordination är under planering och tas i bruk under våren 2018, eftersom de it-tekniska lösningarna har krävt mera tid än förväntat. Ansvarsskötarsystemet är i bruk på specialmottagningarna och de flesta månganvändare har en ansvarsskötare. Ansvarsläkarssystem har inte tagits i bruk på grund av att läkarbemanningen varit utmanande.

Hälsovårdstjänster
Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden
Ansvarsperson: tf. chefsläkare Anne Pietinalho
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Den fysioterapeutiska akuta mottagningen utvidgades till att omfatta hela kroppens stöd- och rörelseorganproblematik för att effektivisera vårdprocesserna för den här patientgruppen. Den fysioterapeutiska akutmottagningen hade 203 besök under 2017.

En ergoterapeut för vuxenneurologiska patienter anställdes våren 2017, detta har lett till att kostnaderna för köp av tjänster har minskat.

Läkarbemanningen på HVC bäddavdelningen har stärkts under 2017. Bäddavdelningen har under 2017 drabbats av ett flertal olika epidemier med intagnings- och utskrivningsstopp som följd. Totalt sett har avdelningen under 47 dygn inte kunnat ta in patienter från sjukhuset p.g.a. epidemier. Detta syns också i avdelningens medelvårdtid som för 2017 var 21,6 (2016 18,6 dygn).

Olika utvecklingsprojekt har under året startats på bäddavdelningen i syfte att försnabba patientströmmarna. Projekten fortsätter under 2018.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning/ antal sjukskötarbesök	25 441	23 500	22 535
Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning/ antal läkarbesök	8 866	10 000	9 966
Icke brådskande vård/kötider	20	20	15

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	252 067	113 600		150 796	37 196	132,7%
Avgiftsintäkter	852 729	776 500	15 000	738 626	-52 874	93,3%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter	9 134	4 300		6 075	1 775	141,3%
Intäkter totalt	1 113 930	894 400	15 000	895 497	-13 903	98,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-19,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-6 449 417	-7 133 260	212 420	-6 561 572	359 268	94,8%
Köp av tjänster	-2 204 409	-1 647 200	27 580	-1 547 191	72 429	95,5%
Material och varor	-530 868	-581 240		-687 701	-106 461	118,3%
Understöd		-10 000	5 000	0	5 000	0,0%
Övriga kostnader	-541 227	-682 020		-691 592	-9 572	101,4%
Kostnader totalt	-9 725 921	-10 053 720	245 000	-9 488 055	320 665	96,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,4 %		
Verksamhetsbidrag	-8 611 991	-9 159 320	260 000	-8 592 559	306 761	96,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-0,2 %		

Därav:

Interna intäkter	94 891		
Interna kostnader	-1 179 986	-1 300 660	-1 267 102

Analys av ekonomi och nyckeltal

HVC-bäddavdelningen står för 206 000 underskridning av totala 307 000. Detta beror på att man fått in mera intäkter än budgeterat (+40 000€). Rekrytering av både sjuk- och semestervikarier har varit utmanande hela året, vilket har lett till en inbesparing i vikariekostnader. Man hade budgeterat för 2 fysioterapeutvikarier för sommaren, rekryteringen av dessa lyckades dock inte. Bäddavdelningen fick också in mera sjukförsäkringsersättningar än budgeterat (19 300 euro).

Läkartjänster som finns budgeterade inom hälsovårdstjänster har till en del varit obesatta under 2017 vilket på verkar utfallet av personalkostnaderna.

Verksamhetsbeskrivning

Mentalvårdsenheten är uppdelad i ett vuxenteam, ett barn- och ungdomsteam och rehabcenterverksamhet. Mentalvårdsenhetens verksamhet är en lågtröskelverksamhet som skall vara mycket lättillgänglig för befolkningen.

Missbrukarvården består av en tidsbeställd mottagning A-klinik, samt en mobil verksamhet. A-kliniken har verksamhetspunkter i Ekenäs, Karis och Pojo. Mobila verksamheten har sin verksamhetspunkt i Ekenäs men utsträcker sig till hela Raseborg.

Missbrukarvården stöder människor med olika beroendeproblematik och/eller deras anhöriga. Vården baserar sig på frivillighet och fungerar med låg tröskel.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Mentalvårdsenheten och missbrukarvården har slagits ihop till en enhet vilket gör att samarbetet inom området kan utvecklas mera.

Mentalvården utvecklar under 2017 ytterligare kontakterna till specialistsjukvården. De regelbundna mötena och träffarna fortsätter med den vuxenpsykiatriska avdelningen, tidsbeställningspolikliniken och Bro-enheten.

Från och med 2017 kommer mentalvårdens vuxenmottagningar och Rehabcenter att köpa psykiaterkonsultationer av specialistsjukvården istället för att upphandla psykiatertjänsterna. Detta för att ytterligare öka samarbetet.

Under år 2017 utvecklas gruppverksamheterna inom vuxenteamet med t.ex. depressionsgrupper. Nätterapi är även på kommande.

En målsättning för barn- och ungdomssidan är att tillsammans med andra aktörer (barnskydd, familjecenter, övriga) utveckla en tydligare och mer genomskinlig service för barn och unga och deras familjer.

Personal från Rehabcenter gör upp vårdplan för alla patienter på de olika servicehem som Raseborg använder samt följer upp vårdplanen. Regelbunden kontakt hålls till servicehemmen.

Missbrukarvården har stegvis övergått från avdelningsvård till intensifierad öppenvård fr.o.m. 1.1.2016. Samarbetet med övriga enheter och instanser inom staden har en central roll i det dagliga arbetet och målsättningen är att ännu effektivisera samarbetet.

Samarbete med tredje sektorn utvecklas och genom detta synliggörs i större utsträckning missbrukarvårdens tjänster. Mobila verksamhetens arbete utvecklas och utvärderas regelbundet för att kunna erbjuda ändamålsenlig service för kunderna.

Satsningen på det förebyggande missbrukarvårdsarbetet fortsätter. Tyngdpunkten ligger på att utveckla och effektivisera det förebyggande arbetet i alla åldersgrupper. Samarbete med olika verksamheter och sektorer bl.a. äldre servicen, bildningen, socialvården och hälsovården stärks för att effektivisera och förbättra tidigt stöd och ingripande vilket är en förutsättning för att minska det reparerande arbetet.

Köptjänster används för att svara mot klienternas behov av stödboende eller långvarig rehabilitering på anstalt för att säkerställa ett människovärdigt liv.

Läkartjänsten fortsätter under år 2017 som köptjänst men målet är att på sikt anställa en egen läkare eller utveckla ett samarbete med specialistsjukvården för att säkerställa kontinuiteten.

Under slutet av år 2017 flyttar missbrukarvården till det så kallade Psyke-huset tillsammans med mentalvården och delar av den psykiatriska vården. Synergierna av att flera verksamheter finns i samma byggnad förväntas underlätta kanaliseringen av klienterna till rätt vårdinstans och mottagning i ett tidigt skede. Samarbete kommer att ske mera naturligt vilket gagnar patienten som får en mångprofessionell och helhetsmässig vård oberoende av organisationsgränser.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Verksamheterna sammanslås till en helhet och flyttar fr.o.m. hösten 2017 in i det så kallade Psykebygget.	Det konkreta samarbetet med vuxenpsykiatri utvecklas efter att verksamheterna flyttat in i samma utrymmen hösten 2017. De ekonomiska effekterna finns beaktade inom anslaget specialistsjukvård/bet.andel
		Mental- och missbrukarvården flyttade in i gemensamma utrymmen i Raseborgs mentalvårdscenter i december 2017.	

Analys över åtgärder

Mental- och missbrukarvården flyttade i december 2017 in i gemensamma utrymmen tillsammans med specialistsjukvården i Raseborgs mentalvårdscenter. Genom gemensamma möten förbättrades samarbetet så att klienterna kanaliseras i ett tidigare skede till rätt mottagning, vilket leder till en mera enhetlig och ändamålsenlig vård där överlappningar kan undvikas.

Barn- och ungdomssidan har tillsammans med andra aktörer påbörjat utvecklandet av en tydligare service för barnfamiljer, deltagande i LAPE-projektet har gett goda förutsättningar för utvecklingsarbetet, vilket fortsätter under 2018.

Personal från rehabcenter besöker servicehemmen regelbundet för att uppgöra och följa upp vårdplaner.

Inom den förebyggande missbrukarvården har tyngdpunkten varit på barn, ungdomar och deras familjer. Tidigt ingripande och snabba, ändamålsenliga interventioner i förebyggande syfte är avgörande för ett långsiktigt preventivt arbete och utvecklingen av dessa metoder har fortsatt under 2017. För att hitta målgruppen överfördes den förebyggande missbrukarvården till familjecenter vid årsskiftet.

Missbrukarvården övergick från avdelningsvård till intensifierad öppenvård den 1.1.2016. Det sektorövergripande arbetet har utvecklats kontinuerligt under 2017 med övriga sektorer inom staden. Samarbetet med tredje sektorn har också utökats. Köpläkartjänsterna har fortsatt under 2017.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Missbrukarvård, antal klienter		370	449
Missbrukarvård, antal besök		3 800	4 364
Missbrukarvård, stödboende, antal dygn		1 100	424

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	30 102	25 000		21 240	-3 760	85,0%
Avgiftsintäkter	228 161	238 780		240 360	1 580	100,7%
Understöd och bidrag	618				0	0,0%
Övriga intäkter	156 709	157 000		160 649	3 649	102,3%
Intäkter totalt	415 591	420 780	0	422 248	1 468	100,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				1,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 397 013	-1 520 720	45 220	-1 339 926	135 574	90,8%
Köp av tjänster	-1 656 663	-1 894 460	294 780	-1 547 039	52 641	96,7%
Material och varor	-15 679	-19 600		-22 239	-2 639	113,5%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-111 982	-146 230		-144 280	1 950	98,7%
Kostnader totalt	-3 181 337	-3 581 010	340 000	-3 053 484	187 526	94,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,0 %		
Verksamhetsbidrag	-2 765 747	-3 160 230	340 000	-2 631 236	188 994	93,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,9 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-219 647	-249 070		-213 646		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Mentalvård utfall 95,86 % av anslaget, motsvarar 89 356 euro.

Missbrukarvård utfall 85,0 % av anslaget, motsvarar 99 204 euro.

Underskridningarna beror på att det både inom mental- och missbrukarvården är svårt att förutse behovet av stödboende. Platserna är dyra och summorna för respektive kostnadsställe motsvarar ca 1,5-2 klienters dygnet-runt stödboendeplatser. Personalkostnaderna underskrids för att det varit utmanande att rekrytera psykologvikarier till barn- och ungdomsmottagningen.

Verksamhetsbeskrivning

Ordnandet av kommuninvånarnas munhälsovård i enlighet med lagstiftning, förordningar och direktiv. Verksamheten omfattar undersökning av mun och tanduppsättning, vård och förebyggande vård samt ordnande av brådskande vård dygnet runt. Basvård ska ordnas inom 3 månader, senast dock inom 6 månader och den brådskande vården enligt bedömning av vårdbehovet inom 24 timmar.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Den övergripande målsättningen för år 2017 är att kötiden gällande helhetsvården av mun och tanduppsättning är högst 4 månader på samtliga mottagningar.

Lyckad rekrytering av specialtandläkare för tandreglering förutsätter en medveten satsning på rekrytering.

Verksamheten för telefonväxel och tidsbeställning förbättras så att den till fullo kan svara mot lagens krav.

Mottagningen i Österby stängs och sköts i fortsättningen i Ekenäs centrum.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Förkortning av patientkön till helhetsvård av mun och tanduppsättning	Basvården ordnas inom 4 månader
		Förkortning av kötiden har inte förverkligats p.g.a. tandläkarbrist och ett ökat patientantal. Medelkötiden under 2017 var 6 månader.	

Bindande mål 2018

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Uppdatering av patientdatasystemet	2018
		Effica har tagits i bruk och fungerar som väntat.	

Analys över åtgärder

Förkortning av patientkön till 4 månader förverkligades inte, medelkötiden under 2017 var 6 månader.

Bemanningsituationen inom tandvården har varit bättre än tidigare, men antalet nya patienter i vårdkön har ökat.

Patientdatasystemet Effica uppdaterades 2017 och fungerar som optimalt.

Tandläkarmottagningen i Österby flyttar till tandläkarmottagningen i Ekenäs i mars 2018.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Besök - tandläkare	24 790	24 580	25 565
Besök - tandhygienist	3 500	3 500	4 282
Besök - tandskötare		1 300	922
Kötid - månader		4	6

Tandvård

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: tf. chefsläkare Anne Pietinalho

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	69 728	57 000		73 679	16 679	129,3%
Avgiftsintäkter	1 021 645	1 052 000		1 016 819	-35 181	96,7%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter				30	30	0,0%
Intäkter totalt	1 091 373	1 109 000	0	1 090 528	-18 472	98,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-0,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-2 301 017	-2 267 440		-2 140 229	127 211	94,4%
Köp av tjänster	-300 574	-310 070		-316 465	-6 395	102,1%
Material och varor	-292 861	-321 900		-298 968	22 932	92,9%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-127 519	-180 930		-182 735	-1 805	101,0%
Kostnader totalt	-3 021 972	-3 080 340	0	-2 938 397	141 943	95,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,8 %		
Verksamhetsbidrag	-1 930 598	-1 971 340	0	-1 847 869	123 471	93,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,3 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-196 901	-262 100		-263 630		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Sjukförsäkringsersättningar samt periodisering av lönekostnader påverkar utfallet för personalkostnader. Personalstyrkan under 2017 var jämförelsevis bättre än under 2016 vilket de ökade besöken både hos tandläkare och munhygienist indikerar. Trots detta har köerna inte kunnat minskas eftersom nya patienterna kommer i kön kontinuerligt. Personalstyrkan är ännu inte helt adekvat vilket också utfallet i personalkostnader påvisar.

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom barn- och familjetjänster. Verksamheten är indelad i förebyggande barnskydd (socialjourens verksamhet), öppen vård och eftervård, placerade barn och unga samt barnatillsyningsmannauppgifter.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Barn- och familjetjänster har efter socialvårdslagens ikraftträdande 2015 en tydlig tyngdpunkt i det reparerande barnskyddet. Barnskyddets familjearbete är också reparerande familjearbete eftersom det sker i barnskyddskontext och kräver ett klientskap inom barnskyddet. Det förebyggande barnskyddet hör inte till barn- och familjetjänster utan det är ett särskilt stöd som ges inom ramen för kommunens andra tjänster (ex. rådgivningen, familjecenter, dagvård, skola, ungdomsarbete) då barnet eller den unga inte är klient inom barnskyddet.

Till de centrala förändringarna inom enheten hör en målinriktad satsning inom det öppna barnskyddet, vilket är möjligt då kartläggningen och bedömningen av servicebehovet sker i en förnyad kontext. Ett effektiviserat familjearbete under flexibla arbetsformer gör det möjligt att i större utsträckning stöda barnskyddsfamiljer i det egna hemmet.

Fortsatta satsningar görs inom utbildningen av familjevårdare, stödfamiljer och stödpersoner. Kommunen har nu egna socialarbetare och familjevårdare som har fått utbildarutbildning inom detta verksamhetsområde. Detta innebär att det finns större placeringsmöjligheter inom familjevården, vilket är en kostnadseffektivare lösning än placeringar inom institutioner eller yrkesmässiga familjehem.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Fortsatt utbildning av familjevårdare, stödfamiljer och stödpersoner	En finskspråkig utbildning av familjevårdare genomförs 2017
		Planen var att hålla en utbildning hösten 2017 men det kom inte tillräckligt många anmälningar. Nya satsningar görs 2018	
		Antalet klientärenden inom barn- och familjetjänster förväntas sjunka med hjälp av satsningar inom familjecentret	Färre klientärenden/socialarbetare/familjearbetare
		Under år 2017 skötes 307 barn inom barnskyddet. Detta är en väsentlig minskning jämfört med år 2015 (413 barn) och år 2016 (386 barn). Utvecklingen har gått i enlighet med målsättningen och antalet barn per socialarbetare har sjunkit. År 2015 var antalet barn 69/6 socialarbetare. Siffran har kontinuerligt minskat – år 2016 var antalet barn 64/6 socialarbetare och år 2017 var siffran 62 barn/5 socialarbetare. En socialarbetartjänst var obesatt år 2017.	

Analys över åtgärder

Socialvårdslagen (SVL) trädde i kraft 2015. Raseborg satsade på att utöka resurserna inom familjecentret för viss tid för att där sköta initialbedömningarna i enlighet med den nya lagstiftningen. Det är värt att notera effekterna av satsningarna.

År 2015 innan familjecentret kommit igång med sin verksamhet var barnskyddsanmälningarna 362 och kontakttagande enligt SVL 46. År 2016 var barnskyddsanmälningarna 410 och kontakttagande enligt SVL 105. År 2017 då familjecentret hade nått en mera komplett resursering och kunde arbeta mera ändamålsenligt var anmälningarna 332 och kontakttaganden enligt SVL 467. Utvecklingen har varit i enlighet med målsättningen. Barnskyddsanmälningarna har gått ner och antalet kontakttagande enligt SVL har ökat.

Barn- och familjetjänster
Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden
Ansvarsperson: Chef för social service Eivor Österlund-Holmqvist
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Den här utvecklingen har gjort det möjligt för barnskyddets socialarbetare att arbeta intensivare med barnskyddsfamiljerna, vilket kan synas i att arbetet i många familjer kunnat avslutas. Den här utvecklingen berättar också att det har blivit lättare att ta kontakt enligt SVL och på så sätt i tidigare skede hitta rätt stöd till familjerna. För att den här positiva utvecklingen skall kunna fortsätta är det viktigt att barnskyddets resurser finns kvar för att stävja de dyra lösningarna med dyra placeringar och att satsningarna på familjecentret fortsätter och utvidgas.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Barnskydd - institutionsplaceringar/antal dygn/år	7 461	8 500	8 598
Barnskydd - familjevård/antal dygn/år	5 946	6 000	5 694
Barnskydd - antal klientärenden		390	307
Institutionsplaceringar/€/dygn	247	253	228
Familjevård/€/dygn	59	62	87

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter					0	0,0%
Avgiftsintäkter	177 552	37 600		207 284	169 684	551,3%
Understöd och bidrag		100 000			-100 000	0,0%
Övriga intäkter					0	0,0%
Intäkter totalt	177 552	137 600	0	207 284	69 684	150,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2015)				16,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-894 075	-926 710		-915 941	10 769	98,8%
Köp av tjänster	-3 086 415	-3 329 330	145 000	-3 117 691	66 639	97,9%
Material och varor	-6 809	-18 330		-4 903	13 427	26,7%
Understöd	-110 023	-207 000	15 000	-105 814	86 186	55,1%
Övriga kostnader	-102 559	-40 090		-32 966	7 124	82,2%
Kostnader totalt	-4 199 880	-4 521 460	160 000	-4 177 316	184 144	95,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2015)				-0,5 %		
Verksamhetsbidrag	-4 022 328	-4 383 860	160 000	-3 970 032	253 828	94,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2015)				-1,3 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-156 801	-66 220		-63 220		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Barn- och familjetjänster visar som helhet ett bra resultat. Budgeten underskrids med ca 250 000 euro. Inom öppen vård och eftervård kan noteras en inbesparing på bl.a. kundtjänster köpta utifrån. Familjearbetarna har i större utsträckning kunnat ge ett intensifierat stöd till familjerna då familjecentret tagit hand om initialbedömningarna.

Även de ekonomiskt tunga posterna med placeringar utanför hemmet har i någon mån underskridit de budgeterade anslagen. Antal dygn fördelade på institutionsplaceringar och familjevård är inte helt i enlighet med målsättningen. Detta har sin orsak i att de placeringar som gjorts under året har varit så krävande att familjevården inte har varit ett alternativ.

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom vuxensocialarbete samt handikappservicen som är indelad i egen produktion och externa avtal (köptjänster inom specialomsorgen). Utöver detta hör invandrarbyrån till avdelningens verksamhetsområde. Invandrarbyrån koordinerar även servicen för Hangös del genom avtal som är uppgjort mellan kommunerna.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Vuxensocialarbete

Socialvårdslagen som trädde i kraft 1.1.2015 och överföringen av det grundläggande utkomststöd till Folkpensionsanstalten (FPA) från 1.1.2017 gör det möjligt för kommunerna att satsa mera av resurserna inom socialt arbete och social handledning på klientarbete inom socialvården. Det rutinemässiga räknandet av utkomststöd flyttas från kommunen till FPA. Socialvårdslagen ställer nya krav på kommunens vuxensocialarbete och betonar vikten av en effektivisering av servicesystemet och en ändamålsenlig resursanvändning. Det strukturella socialarbetet, som innebär information gällande klienternas behov och behovens samhälleliga kopplingar, målinriktade åtgärder med tanke på ett förebyggande arbete samt sektoröverskridande samarbete och samverkan med andra aktörer, har fått en större tyngdpunkt i den förnyade lagstiftningen. Bedömning av servicebehovet och uppgörande av en klientplan tillsammans med klienten och eventuella andra aktörer är ett viktigt arbetsredskap. Särskilt den grupp klienter som är under 25 år behöver ökade insatser i samarbete med andra aktörer och kommer fortsättningsvis att styras till socialbyrån eftersom det behövs ett bredare samarbetsnätverk för att ge rätt service till den här gruppen. År 2015 var 24,7 % (367) av klienterna under 25 år.

Handikappservice

Verksamheten inom handikappservicen styrs rätt långt av att det är fråga om subjektiva rättigheter. Inom handikappservicen är klient- och serviceplanerna viktiga arbetsredskap. Utmaningarna inom handikappservicen finns inom den personliga assistansen och färdtjänsten. Här finns de största ekonomiska satsningarna. Det är aktuellt med nya serviceproducenter från 1.12.2016 då det gäller personlig assistans. I enlighet med kommunens målsättning fungerar en stor del av de handikappade som beviljats personlig assistans som egna arbetsgivare. Kommunen har vid sidan av denna serviceform både köptjänster och assistenter som är anställda av staden.

Från 1.1.2017 kommer handikappteamet att ansvara för uppgörandet av omsorgsplanerna både då det gäller Kårkulla och Eteva. Detta leder till att kommunen har möjlighet att tillsammans med den handikappade, hans personliga nätverk och andra aktörer göra upp de planer som styr servicens innehåll. I övrigt ligger tyngdpunkten på fortsatt utveckling av nya arbetssätt speciellt då det gäller klienter inom specialomsorgen som bor hemma med stödfunktioner och klienter som är i utlokaliserat arbete med hjälp av olika stödfunktioner. Sysselsättningsavdelningen är här en viktig samarbetspart för att åstadkomma nya kostnadseffektiva lösningar.

Inom specialomsorgen finns det närmare 20 klienter som väntar på en boendeplats. Av den här gruppen är närmare 10 personer ungdomar, av vilka största delen nu bor hemma. Det är således frågan om ny servicevolym i form av ett ungdomsboende som kommer att bli aktuellt. För att nå kostnadseffektivare lösningar kunde den här nya serviceformen konkurransutsättas eller servicen erbjudas via servicesedlar. Planeringen och utredningen kring detta sker under våren 2017.

Invandrarbyrå

Kommunen har under 2016 godkänt 68 kommunplatser (inklusive de kvotflyktingar som kommunen har avtal med NMT-centralen om) för asylsökande som får uppehållstillstånd. Tyngdpunkten inom invandartjänsten ligger i de utmaningar detta medför. Eftersom kommunen erhåller kalkylerade ersättningar för den här gruppen så finns det förutsättningar att på ett kostnadseffektivt sätt samarbeta med andra verksamhetsområden för att utveckla ändamålsenlig service som främjar integrationen. Man får räkna med att det sker en ökad inflyttning av personer som beviljas uppehållstillstånd med flyktingstatus.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Grundläggande utkomststödet överförs till FPA → minskning av årsverken	Antalet utkomststödsbeslut minskar med ca 60 %
		Antal utkomststödsbeslut minskade från år 2016 till år 2017 med 83,2 %	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
		Minskning av resurser inom vuxensocialarbete	Minskning med 5 årsverken under perioden 2017-2020
		Från 1.4.2017 övergick behandlingen av det grundläggande utkomststödet i sin helhet till Folkpensionsanstalten. Under år 2017 har antalet resurser minskat med ett årsverke.	
		Handikappteamet börjar ge stöd i arbete och stödtjänster för hemmaboende (klienter inom specialomsorgslagen) från 1.3.2017 i samarbete med sysselsättningstjänster. Servicen har tidigare skötts som köptjänst.	2017: - 30 000 € 2018: - 20 000 € 2019: - 20 000 €
		Arbete med stöd inleddes i kommunens regi 1.5.2017. Överflyttningen av verksamheten från Kårkulla har gått smidigt. Antalet klientkontakter har under året varit 34. Det har inte varit möjligt att hitta nya lösningar inom ramen för "stöd i arbete" för alla som har en plats inom specialomsorgens dagverksamhet på basen av socialvårdslagen. Stödtjänster för hemmaboende har fortsättningsvis köpts från Kårkulla eller Eteva.	

Analys över åtgärder

Det har under år 2017 åtgått mycket resurser från vuxensocialarbetets sida för att reda ut ärenden kopplade till Folkpensionsanstaltens handläggning av det grundläggande utkomststödet. Det stöds också av att antalet kompletterande och förebyggande utkomststöd visar en ökning från år 2016 (578 beslut) till år 2017 (1077 beslut). Effektiveringen av servicesystemet och en mera ändamålsenlig resursanvändning har inte kunnat förverkligas i enlighet med målsättningen dels på grund av att mycket av resurserna gått till att hantera oklara frågor i Folkpensionsanstaltens handlägningsprocess.

Inom handikappservicen har processerna kring uppgörandet av omsorgsprogrammen inom specialomsorgen tydligare hittat sina strukturer. Handikappservicen har gått igenom sina arbetsprocesser och arbetat med att få bättre strukturer inom det mångfasetterade arbetet. Bokförings- och stödtjänsterna för de personer som beviljats personlig assistans och som valt att fungera som egenarbetsgivare konkurransutsattes på hösten 2017 med målsättningen att få en konkurrenskraftigare och enhetligare service. Under året har det visat sig att antalet personer som önskar vara egenarbetsgivare har minskat i förhållande till köptjänsterna.

Invandrantjänster

Stadsstyrelsen beslöt 7.3.2016 § 72 att under åren 2016-2017 bevilja kommunplats för sammanlagt 68 flyktingar inklusive den kvot på 25 kvotflyktingar för vilka staden redan har ett avtal med NTM-centralen. År 2017 flyttade sammanlagt 56 flyktingar till kommunen. Av dessa blev 33 beviljade kommunplats. De övriga blev på andra sätt kommuninvånare. Från kommunen flyttade under år 2017 40 personer som föll under integrationslagen (flyktingar som varit under tre år i Finland). I slutet av år 2017 bodde sammanlagt 99 flyktingar i Raseborg. Staden erhåller kalkylerade ersättningar för alla dessa.

Under hösten 2017 har invandrantjänsten haft kontakt med ca 20 papperslösa personer. Våren 2017 stängdes flyktingförläggningen som upprätthölls av Röda Korset i Mjölbolsta. Den öppnades på nytt i oktober 2017 i Medividas regi. Det återspeglas i invandrantjänstens verksamhet att det finns en flyktingförläggning på orten. Barnen från förläggningen går i Kiilan koulu.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017		
Utkomststöd (alla stödformer)					
antal hushåll/år	1 285	700	795		
Kompletterande utkomststöd					
antal hushåll/år		450	505		
Förebyggande utkomststöd		120	191		
Personlig assistans - egenarbetsgivarmodellen/%		55	33		

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	548 300	555 200		658 144	102 944	118,5%
Avgiftsintäkter	87 769	45 580		69 432	23 852	152,3%
Understöd och bidrag	1 496 859	435 000		75 038	-359 962	17,3%
Övriga intäkter	158 096	62 950		55 196	-7 754	87,7%
Intäkter totalt	2 291 023	1 098 730	0	857 809	-240 921	78,1%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-62,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 310 856	-1 185 360		-1 129 823	55 537	95,3%
Köp av tjänster	-9 200 545	-9 293 630		-9 387 756	-94 126	101,0%
Material och varor	-5 768	-9 130		-8 656	474	94,8%
Understöd	-5 509 011	-3 107 400		-2 542 780	564 620	81,8%
Övriga kostnader	-90 087	-104 420		-112 003	-7 583	107,3%
Kostnader totalt	-16 116 268	-13 699 940	0	-13 181 017	518 923	96,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-18,2 %		
Verksamhetsbidrag	-13 825 244	-12 601 210	0	-12 323 208	278 002	97,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-10,9 %		
Därav:						
Interna intäkter				2 520		
Interna kostnader	-153 035	-162 310		-178 610		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Vuxensocialarbete

Utfall 69,8 %, 413 163 euro.

Grundläggande utkomststödet överfördes till FPA 1.1.2017. Processen var ännu oklar i det skede då budgeten för år 2017 gjordes upp. Bokslutet uppvisar en underskridning av intäkter på 337 332 euro och även en underskridning av kostnader på 645 986 euro som härleds till det grundläggande utkomststödet. Anmärkningsvärt är att notera att antalet hushåll som erhållit förebyggande utkomststöd har ökat kraftigt. Detta syns både i nyckeltal och i budgetutfallet. Flera hushåll som belastas av olika slag av kumulativa skulder (ex obetalda hyror, el- och vattenavgifter) återkommer med sina komplicerade ärenden till socialbyrån.

Handikappservice/egen produktion

Utfall 106,7 %, -244 663 euro

Service för gravt handikappade är en subjektiv rättighet om man uppfyller kriterierna enligt handikappservicelagen. Under år 2017 har den personliga assistansen den största överskridningen. Under året har sammanlagt 99 personer erhållit personlig assistans, vilket är en ökning med 23 personer jämfört med år 2016.

Handikappservice/externa avtal

Utfall 98,6 %, 109 519 euro

År 2017 visar ett bra resultat med ett litet underskott. Den sammanlagda budgeten utgör 7 542 770 € så ett underskott på ca 100 000 visar att det funnits en balans mellan inkomster och utgifter. Inom detta verksamhetsområde kan det under året ske en hel del förändringar som är omöjliga att beakta på förhand.

Verksamhetsbeskrivning

Sysselsättningstjänsterna erbjuder tjänster åt långtidsarbetslösa i form av rehabiliterande arbetsverksamhet, hälsogranskningar, bedömning av arbets- och funktionsförmågan samt arbetsträning. För unga utanför arbets- och studielivet erbjuds tjänster i form av verkstadsverksamhet, uppsökande ungdomsarbete samt arbetsträning. Arbetsträning i verkstadsform erbjuds även för personer inom mentalvården.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Kommunens andel av arbetsmarknadsstödet

För att stävja kostnaderna för kommunens andel av arbetsmarknadsstöd krävs aktiveringsåtgärder. Aktiveringsåtgärderna är för kommunens del rehabiliterande arbetsverksamhet och arbetsprövning. Dessa åtgärder ordnas alltid i samarbete med TE-tjänsterna vid uppgörandet av en aktiveringsplan.

Det totala antalet personer vars arbetslöshet varat längre än 300 dagar uppgår till ca 650.

Budget 2017 utgår kalkylmässigt ifrån att kommunen betalar arbetsmarknadsstöd för 400 personer och att 250 personer kan erbjudas aktivering.

Aktiveringsåtgärder

Målsättningen är att varje månad kunna erbjuda 250 rehabiliterande arbetsverksamhetsplatser inom egna verkstäder, gruppverksamhet, arbete med stöd, inom stadens organisation samt via köptjänster inom tredje sektorn. För att även stöda vägen vidare ut i studie- och arbetslivet erbjuds arbetstränartjänster för unga och vuxna. Inom TYP-samservice för arbetslösa utgår man från att träffa alla långtidsarbetslösa och unga så fort som möjligt för att kartlägga deras behov av service tillsammans med TE-tjänsterna och Folkpensionsanstalten.

Bedömning av arbets- och funktionsförmågan

Bland långtidsarbetslösa finns många som inte klarar av en aktiveringsåtgärd p.g.a. nedsatt arbets- och funktionsförmåga. För denna grupp erbjuds utredningar och bedömningar av hälsovårdare, psykolog, läkare mm. Dessa åtgärder ger ingen inbesparing i arbetsmarknadsstödet före man fått ett sjukpensionsbeslut eller deltagande i någon arbetsrehabilitering.

Uppsökande ungdomsarbete

Från det uppsökande ungdomsarbetet kontaktas de unga som blivit utan studieplats efter grundskolan och de som avbrutit sina studier eller sin militärtjänst. Arbetet formas utgående från varje individs livssituation och mående med målsättning att hitta tillbaka till arbets- eller studielivet.

Övriga förändringar

Tillsammans med mentalvården granskas arbetsträningen i Tamfix-verkstden för personer inom mentalvården för att hitta nya helhetslösningar från 2018.

Samarbete med tekniska sektorn är viktigt med tanke på aktiveringen av de arbetslösa. Strävan är att hitta lämpliga arbetsuppgifter som sysselsättningen internt kan sköta samtidigt som ett brett utbud av aktivering kan erbjudas de arbetslösa.

Sysselsättningens verkstäder utvecklas och blir mera "vägglösa". Verksamhetsinriktningarna för 2017 är följande: sy- och handarbeten, träarbeten, intern flyttservice, små reparationsarbeten, fastighetsskötseluppgifter, matlagning, startträning för unga, återvinningscentral och skötsel av stadens bilar.

Tillsammans med läroinrättningarna utvecklas erkännande av kunskande i verkstäderna vilket betyder att personen som deltagit i verksamheten erhåller ett intyg över sitt kunskande som kan tillgodoses i studier.

För unga erbjuds lågtröskelverksamhet inom startträningen på ungdomsverkstden KOI.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Erbjuda ett brett utbud av rehabiliterande arbetsverksamhetsplatser	250 platser
		Inom sysselsättningstjänster finns 272 platser inom rehabiliterande arbetsverksamheten.	
		Stävja kostnaderna för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet	Stävja kostnaderna för arbetsmarknadsstödet via aktivering med 1 560 000 €
		Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet har lyckats stävas med 1 332 926 € vilket är 227 074 € från målsättningen. Under året har 206 personer varit aktiverade i medeltal/månad.	
		Unga under 30 år som kommer vidare från sysselsättningstjänsterna	80/år
		Under året har 82 unga kommit vidare från sysselsättningstjänsterna.	
		Vuxna som kommit vidare från sysselsättningstjänsterna	60/år
		Under året har 60 vuxna kommit vidare från sysselsättningstjänsterna.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
		Arbete med stöd i samarbete med handikappservice. Erbjuder individuellt stöd och lösningar med lämpliga arbetsuppgifter.	10-15 platser Beräknas stävja kostnadsökningen för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet med totalt 70 000 euro fördelat över åren enligt följande: 2017: - 30 000 euro 2018: - 20 000 euro 2019: - 20 000 euro
		Arbete med stöd kom igång först i maj månad vilket påverkat hur den ekonomiska målsättningen för 2017 uppnått. Inom arbete med stöd är kundgruppen i slutet av året uppe i 16 personer vilket gett en inbesparing via aktivering på 15 000 €.	
		Mångsidig gruppverksamhet inom rehabiliterande arbetsverksamheten	10 platser Beräknas stävja kostnadsökningen för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet med 50 000 euro
		Gruppverksamheten har under året stävat kostnaderna för arbetsmarknadsstödet med ca 50 000 €.	

Sysselsättningstjänster
Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden
Ansvarsperson: Chef för sysselsättningstjänster Stefan Fri
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

		Skapa flera rehabiliterande arbetsverksamhetsplatser inom stadens alla sektorer	Öka från 25 till 50 platser. Beräknas stävja kostnadsökningen för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet med 100 000 euro
		Under året har 25 nya platser skapats. Av de totala platserna har aktiverade funnits på 21 av dem i medeltal/månad.	

Analys över åtgärder

De pauser mellan avtalen som hålls inom rehabiliterande arbetsverksamheten under året märks klart i aktiveringen och stävjande av kostnaderna för arbetsmarknadsstödet då kommunen betalar delar av arbetsmarknadsstödet under pauser. Då man jämför aktiveringsgraden under olika månader ser man en klar svacka under perioden juni-augusti. Under denna period var 167 personer aktiverade i medeltal/månad) medan årets övriga månader ger ett medeltal på 219 personer.

Inom arbete med stöd har träffar hållits med många inom kundgruppen, planer har även påbörjats. Färre än beräknat klassas att tillhöra den sysselsättning som direkt påverkar kostnaderna för arbetsmarknadsstöd. Beaktas bör även att kundgruppen ibland behöver mera tid och längre processer än andra.

Inom gruppverksamheten har planerna förverkligats, flera deltagare behövs ännu för att bättra nå kostnadseffektivitet. Inom TYP-samservice för arbetslösa har 247 sektorövergripande sysselsättningsplaner uppgjorts under året och sammanlagt har 162 personer deltagit. Under året har 100 personer deltagit i hälsogranskningar.

Verkstäderna har utvecklats mot en större mångsidighet och beläggningen har varit god.

Nyckeltal			
	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Arbetsmarknadsstödet €/år	2 221 801	2 190 000	2 220 750

Sysselsättningstjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för sysselsättningstjänster Stefan Fri

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	72 243	62 000		32 204	-29 796	51,9%
Avgiftsintäkter	5 100			3 384	3 384	0,0%
Understöd och bidrag	448 785	630 540		404 737	-225 803	64,2%
Övriga intäkter				13 563	13 563	0,0%
Intäkter totalt	526 128	692 540	0	453 888	-238 652	65,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-13,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 162 720	-1 360 800	74 080	-1 038 498	248 222	80,7%
Köp av tjänster	-297 342	-374 830	15 920	-306 330	52 580	85,4%
Material och varor	-37 973	-67 360	10 000	-38 460	18 900	67,1%
Understöd	-2 243 546	-2 045 000	-190 000	-2 251 680	-16 680	100,7%
Övriga kostnader	-252 300	-297 330		-276 546	20 784	93,0%
Kostnader totalt	-3 993 882	-4 145 320	-90 000	-3 911 515	323 805	92,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,1 %		
Verksamhetsbidrag	-3 467 753	-3 452 780	-90 000	-3 457 627	85 153	97,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-0,3 %		
Därav:						
Interna intäkter	33 017	7 500		9 405		
Interna kostnader	-294 814	-305 230		-320 116		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Intäkterna underskrider budget vilket beror på färre antal aktiveringsdagar än planerat.

De projekt som budgeterades förverkligades inte vilket syns i bokslutet som uteblivna intäkter men även som motsvarande lägre kostnader. Personalkostnaderna påverkas av att ersättning för lönestöd underskred budgeterat anslag då antalet inom sysselsättningsskyldigheten var färre än beräknat. Personalkostnaderna påverkas också av att tjänsten som enhetschef lämnades obesatt, av att lönestödsanslagen inte användes till fullt belopp och av icke förverkligade projekt.

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör specialsjukvården (Nord DRG-produkter, antal vård dagar/psykiatri, antal besök/psykiatri och somatik). Till anslaget hör dessutom Raseborgs andel av jour- och uppföljningsavdelningen samt samjouren vid HNS Raseborgs sjukhus.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

HNS Raseborgs sjukhus uppgjorde på våren 2016 en handlingsplan med målsättning att sänka kostnaderna för specialsjukvården. Handlingsplanens effekt på Raseborgs kostnader under åren 2017-2019 beräknas till 1,8 miljoner euro, varav 520 000 euro år 2017. Av 1,8 miljoner euro hänför sig 500 000 euro till den prehospitala specialsjukvården som budgeteras under anslaget för övrig specialsjukvård.

Den största förändringen i sjukhusets verksamhet sker inom psykiatrin som på hösten 2017 flyttar in i den nybyggnad som uppförs invid Raseborgs sjukhus, det så kallade PSYKE-bygget. Verksamheten ändrar karaktär redan från början av år 2017. Betoningen går från avdelningsvård till öppenvård. Antalet avdelningsplatser (vuxenpsykiatrisk- och ungdomspsykiatrisk vård) sjunker från 19 till 10. Två av avdelningens platser är reserverade för ungdomspsykiatriska patienter. Kostnaderna för psykiatrin beräknas sjunka med totalt 1 miljon euro varav 167 000 euro år 2017.

År 2017 överförs den psykiatriska verksamheten (vuxenpsykiatri och ungdomspsykiatri) till HUUS, varmed kostnaderna för stadens del beräknas sjunka med 500 000 euro.

Verksamheten vid jour- och uppföljningsavdelningen evalueras i samråd med kommunerna. Samtidigt uppdateras vårdkedjorna i anslutning till avdelningen.

Samjouren vid Raseborgs sjukhus blev en realitet i november 2015 då Ekenäs hälsostation flyttade in i sjukhusets fastighet. Verksamheten har kommit väl igång och fungerar smidigt. Styrningen av patientströmmarna är central inom samjourens verksamhet. En förlängning av öppethållningstiden vid Ekenäs hälsostation torde påverka antalet besök vid samjouren, vilket förväntas ha en positiv effekt på stadens kostnader och märkbart förbättra tillgängligheten på hälsocentraltjänster för befolkningen.

2017 års kommunfakturering av specialsjukvården innehåller flera förändringar. På övervakningen övergår man från dygnsavgift till minutpris och dessutom kommer användningen av läkemedel att faktureras separat. Trots att handlingsplanen beaktats då Raseborgs sjukhus uppgjort sin kostnadsbudget föreligger risken att den effekt handlingsplanen får på stadens kostnader inte motsvarar den som eftersträvas.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Förstärkning av läkarresurseringen vid stadens bäddavdelning för att för snabba övergången från specialsjukvård till primärvården	Inga övertidsdygn registreras på sjukhuset
	Läkarbemanningen på HVC bäddavdelningen har stärkts. Under året har bäddavdelningen drabbats av fyra olika influensa och NORO-virus epidemier vilket tvingat avdelningen till intagnings- och utskrivningsstopp. Totalt sett har avdelningen under 47 dygn inte kunnat ta in patienter från sjukhuset p.g.a. epidemier. Detta syns också i avdelningens medelvårdtid som för 2017 var 21,6 (2016 18,6 dygn). Antalet övertidsdygn som registrerades på HNS Raseborgs sjukhus 2017 uppgick till 203 jämfört med enbart 9 år 2016. Olika utvecklingsprojekt har under året startats på bäddavdelningen i syfte att för snabba patientströmmarna. Projekten fortsätter under 2018.	

Specialsjukvård / Bet.andel

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		Förlängda öppethållningstider på Ekenäs hälsostation gällande sjukskötarmottagningen tas i bruk våren 2017 och gällande läkarmottagning under hösten 2017	Antalet besök på samjouren sjunker
		Projektet försenades långt p.ga. flera chefsläkarbyten. Planeringen tog även längre tid än förväntat. De förlängda öppethållningstiderna tas stegvis i bruk först i februari 2018. Läkarbemanningen har varit utmanande under större delen av året. Som positivt kan dock poängteras att planeringen av de förlängda öppethållningstiderna primärt utgått ifrån att det bibehålls en måndag-fredag läkarbemannning på både Karis och Ekenäs hälsostation. Ingen koncentrerings av läkartjänsterna har förverkligats. Antalet besök på samjouren ökade aningen under 2017 i jämförelse med 2016 (2,1%). Kostnaden minskade dock eftersom enhetspriset för 2017 var lägre än 2016.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro												
		Raseborgs sjukhus handlingsprogram beaktas i budgeten	2017: - 520 000 euro 2018: - 780 000 euro												
															
		Den psykiatriska verksamheten överförs organisatoriskt till HUCS	2017: - 500 000 euro												
		Kostnaderna inom psykiatri (ungdoms + vuxen) sjönk med 10,8 %, 520 000 euro, jämfört med år 2016. Antalet vård dagar hölls på ungefär oförändrad nivå medan kostnaderna sjönk med 21,2 %, 395 000 euro. Antalet besök ökade med 22,0 % men kostnaderna för besöken sjönk däremot med 4,6 %, 126 000 euro. Vuxenpsykiatri: <table><tr><td>Antal besök</td><td>Euro</td><td>Euro/besök</td></tr><tr><td>2015: 6 981</td><td>2015: 1 905 066</td><td>2015: 273</td></tr><tr><td>2016: 7 080</td><td>2016: 1 874 025</td><td>2016: 265</td></tr><tr><td>2017: 8 793</td><td>2017: 1 970 669</td><td>2017: 224</td></tr></table> Inför övergången av vuxenpsykiatri till HUCS beräknades priset/besök sjunka från ca 300 (2015) till ca 220. Nationellt sett har 2017 konstaterats vara ett år då användningen av psykiatrisk specialsjukvård ökat.		Antal besök	Euro	Euro/besök	2015: 6 981	2015: 1 905 066	2015: 273	2016: 7 080	2016: 1 874 025	2016: 265	2017: 8 793	2017: 1 970 669	2017: 224
Antal besök	Euro	Euro/besök													
2015: 6 981	2015: 1 905 066	2015: 273													
2016: 7 080	2016: 1 874 025	2016: 265													
2017: 8 793	2017: 1 970 669	2017: 224													
		Öppethållningstiden vid Ekenäs hälsostation förlängs med målsättning att sänka antalet besök vid samjouren	2017: - 70 000 euro 2018: - 130 000 euro												
		Fastän de förlängda öppethållningstiderna inte förverkligats under 2017 och användningen av samjouren aningen ökat har kostnaden sjunkit med 140 500 euro. Enhetspriset var 2016 116 euro och 2017 97 euro.													

Specialsjukvård / Bet.andel

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Analys över åtgärder

2017 var utmanande främst p.g.a de många och långa intagningsstoppen på HVC bäddavdelningen. Det försvårade verksamhetsförutsättningarna både för staden och för sjukhuset då de så kallade överbeläggingsdygna blev så många.

Planeringen av de förlängda öppethållningstiderna tog längre tid än beräknat. Resultatet är dock gott och utgår ifrån att det fortsätter med full läkarbemanning på både Ekenäs och Karis hälsostationer.

Nvckeltal						
	BS 2016	BU 2017	BS 2017			
Antal vårddygna vid jour- och uppföljningsavdelningen	1 263	940	1570			
Euro/vårddygna		480	480			
Antal besök på samjouren	8 243	8 170	8 419			
Euro per besök (medeltal)		115	97			

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	151 350	150 000		144 167	-5 833	96,1%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter					0	0,0%
Intäkter totalt	151 350	150 000	0	144 167	-5 833	96,1%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader					0	0,0%
Köp av tjänster	-37 139 985	-36 970 000	-1 000 000	-37 876 463	93 537	99,8%
Material och varor					0	0,0%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-2 683			-50	-50	0,0%
Kostnader totalt	-37 142 668	-36 970 000	-1 000 000	-37 876 514	93 486	99,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				2,0 %		
Verksamhetsbidrag	-36 991 318	-36 820 000	-1 000 000	-37 732 347	87 653	99,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				2,0 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader						

Analys av ekonomi och nyckeltal

Skillnaden i euro per produktionsform år 2017 jämfört med år 2016 framkommer ur följande tabell:

	2017 €	2016 €	Skillnad €
Vård dagar	1 473 816	1 980 475	-506 659
NordDRG	23 215 267	21 681 475	
- återbetalning	-2 330 904	-1 153 808	
	20 884 363	20 527 667	356 696
Besök	11 662 692	10 672 989	989 703
Samjouren	815 233	955 711	-140 478
Uppföljningsavdelningen	754 122	622 545	131 577
Övertidsdygn	121 800	5 400	116 400
Patientförsäkring	2 486	219 025	-216 539
Övrigt	1 637 252	1 981 709	-344 457
Fonden för dyr vård	524 750	177 147	347 603
			733 846

Källa: HUS/Total per 31.12.2017

Den största enskilda kostnadsökningen uppstår inom ramen för besöksproduktion. Antalet avdelningsplatser inom vuxenpsykiatri minskade ytterligare vilket syns i ökningen av besök. Fr.o.m. inflyttningen i det nybyggda Raseborgs mentalvårdscenter har psykiatri 9 vuxenplatser och 2 platser för ungdomspsykiatrisk dygnet runt vård.

Kostnaden för fonden för dyr vård erläggs som ett förskott som beräknas enligt 28 euro/capita. Fonden fungerar som en säkerhet för dyra fall, dvs produkter vars enhetspris överstiger 60 000 euro. I slutet av året görs en avstämning varmed kommunen får en utjämning av förskottet som grundar sig på kostnaden för dyra fall under året men som också påverkas av andra medlemskommuners andel dyra fall. Kostnaden för fonden för dyr vård har under åren inte budgeterats i och med att förskottet i princip återbetalats vid utjämningen. År 2017 uppgick den slutliga kostnaden till 524 750 euro vilket är ett så pass betydande belopp att man för att minska risktagningen bör överväga att i fortsättningen budgetera för fonden.

Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård
Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör röntgen, laboratorium, prehospita akutsjukvård, hjälpmedelscentral, övrig specialsjukvård samt anslag för pensioner för tidigare anställda inom specialsjukvårdens samkommuner och kommunalförbund.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

De västnyländska kommunernas kostnader för den prehospita akutsjukvården budgeteras år 2017 enligt 60 euro per capita mot 50 euro per capita år 2016. Det innebär att kostnaden för den prehospita akutsjukvården stiger med 240 000 euro år 2017 jämfört med år 2016.

I det handlingsprogram som HNS Raseborgs sjukhus uppgjorde våren 2016, med målsättning att sänka kostnaderna för specialsjukvården, ingick ett planerat avtal om ambulanssamarbete som beräknades sänka kostnaderna för den prehospita akutsjukvården med totalt 1 miljon euro under åren 2018-2019. Samarbetsavtalet förverkligades inte varmed den planerade inbesparingen som för stadens del beräknades uppgå till 500 000 euro inte ingår i stadens åtgärdsprogram för 2018-2019.

Kostnaderna för övriga specialsjukvårdens delområden budgeteras i enlighet med bokslut 2015 förutom hjälpmedelscentralen som budgeteras på samma nivå som 2016.

Kostnaden för pensioner för tidigare anställda beräknas sjunka årligen.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Kostnaden för den prehospita akutsjukvården beräknas utgående ifrån ett fastställt per capita pris	60 euro/capita
		För den prehospita akutsjukvården betalades 60 euro/capita.	

Analys över åtgärder

Många diskussioner har förts kring den prehospita akutsjukvården och kostnadsfördelningen för kommunerna. Under år 2017 uppnådde HNS tillsammans med sina medlemskommuner en överenskommelse om att det kumulativa underskott som uppstått till följd av den så kallade ambulansrabatten utjämnas då HNS återbetalar sitt överskott till kommunerna. År 2017 betalade Raseborg 60 euro/capita för den prehospita akutsjukvården då den verkliga kostnaden för HNS Raseborgs sjukhus överstiger 90 euro/capita.

Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Jeanette Pajunen

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter						
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	0	0	0	0	0	0,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)						
Kostnader						
Personalkostnader	-1 755 683	-1 750 000	410 000	-1 292 070	47 930	96,4%
Köp av tjänster	-3 118 060	-3 314 300		-3 420 013	-105 713	103,2%
Material och varor					0	0,0%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader					0	0,0%
Kostnader totalt	-4 873 743	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,3 %		
Verksamhetsbidrag	-4 873 744	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,3 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader						

Analys av ekonomi och nyckeltal

Kostnaden för pensioner för tidigare anställda inom specialsjukvårdens samkommuner och kommunalförbund sjönk med knappa 0,5 miljoner jämfört med år 2016.

Budgeten för lab (HUS) överskreds med 65 000 euro och budgeten för röntgen (HUS) med 20 000 euro. Verksamheten budgeterades enligt bokslut 2015 som fanns tillhanda när budget för år 2017 gjordes upp. Kostnaderna varierar år från år och är svåra att prognostisera.

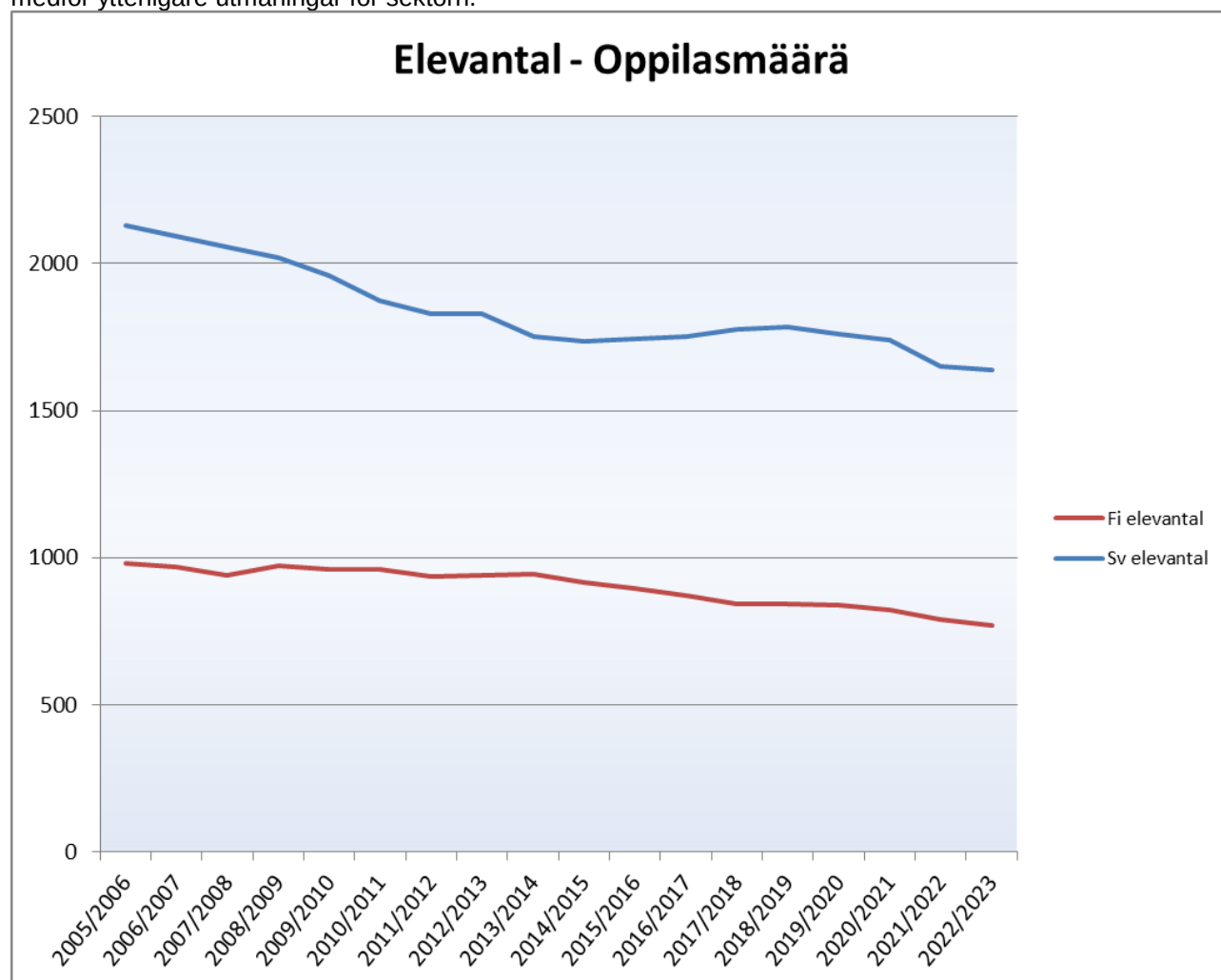
Grundläggande information om sektorn

Sektorn omfattar service för alla åldersgrupper i staden. Sektorn består av fyra avdelningar; småbarnspedagogik (dagvård), utbildning, fritidsverksamhet samt administration och övrig utbildning.

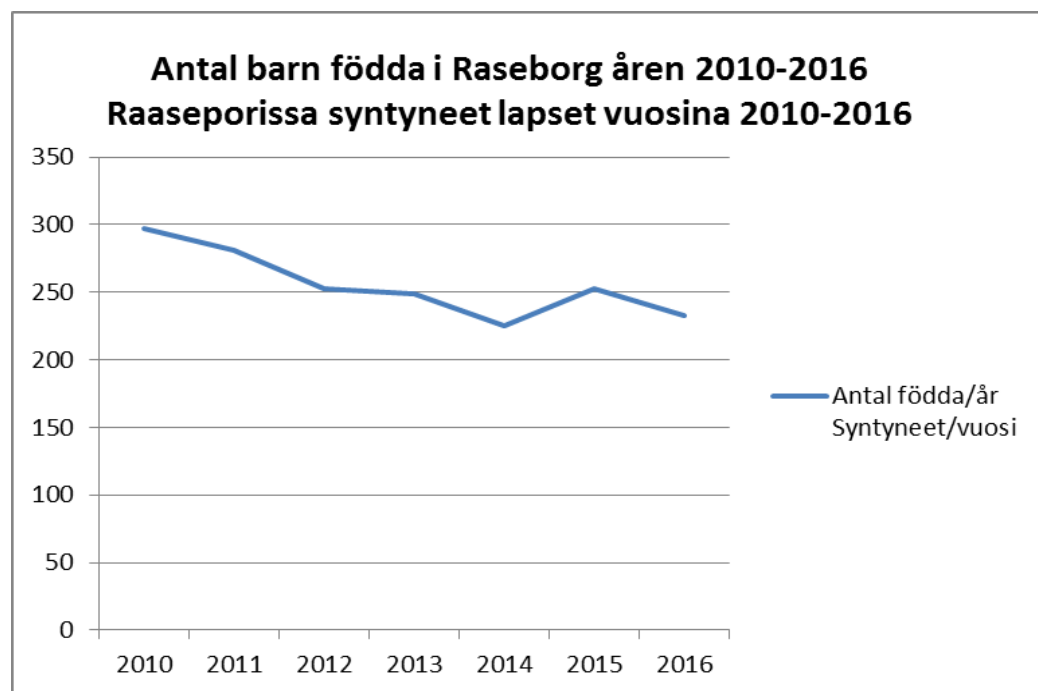
Tyngdpunkterna inom bildningssektorn är att stödja barns och ungas välmående, förebygga marginalisering av unga och stärka kundernas möjligheter till deltagande. Målet inom sektorn är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö som främjar kontinuitet för barn och unga i ett livslångt lärande. Verksamheten ska fostra till sund självkänsla och medmänsklighet samt ge barn och unga goda kunskaper och färdigheter för ett kvalitativt liv.

Till bildningssektorns grundläggande uppgifter hör också att skapa förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid för kommuninvånarna. Bildningssektorn bidrar till stadens attraktionskraft både som boendekommun, studieort och turistmål och ser det som sin uppgift att främja en hållbar utveckling och att verka för tolerans i vardagen. Centrala innehåll i verksamheten är också att för sin del garantera att ungdomsgarantin genomförs samt verkställa och följa upp välfärdsplanen för barn och unga.

En stor utmaning är att anpassa verksamheten till ett sjunkande antal barn. Elevantalet har sjunkit under en lång tid både inom den svensk- och den finskspråkiga utbildningen. Det faktum att även antalet nyfödda i staden minskar medför ytterligare utmaningar för sektorn.

Elevantalet inom stadens grundläggande utbildning, åk 1-9.

Antal barn födda i Raseborg åren 2010-2016 (2016 års siffra är en uppskattning som baserar sig på läget 30.10.2016).

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Verksamheten inom bildningssektorns administration utvecklas vidare så att förvaltning och ekonomi bättre stöder sektorns serviceproduktion. Administrationens arbete ska även stöda personalutvecklingen och främjandet av arbetshälsan. Sektorns jobbar enligt devisen en "välmående arbetsplats bidrar till en höjd kvalitet i serviceproduktionen".

Utvecklingen av utbildningen fokuserar på att genomföra en förändring inom det pedagogiska arbetet enligt den nya läroplanen för förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och förberedande undervisning. Ett prioriteringsområde är att trygga tillräckliga resurser, så att reformen kan genomföras. I budgeten ingår anslag för förverkligande av målet samt utvecklingsprojekt för att trygga lärarnas möjligheter att öka sin kompetens så att målet i fråga kan uppnås. En del av verksamheten planeras att finansieras genom eventuella externa medel (projektbidrag/understöd).

Jubileumsåret Finland 100 år uppmärksammas med olika teman, projekt och program inom alla avdelningars verksamhet.

Ett långsiktigt arbete med att utveckla en trygg, utvecklande, tillgänglig/hinderfri och trivsamt daghems- och förskolemiljö i enlighet med stadens välfärdsplan för barn och unga och de lokala läroplanerna inleds.

Förskolenätet ses över och komprimeras på områden där det är möjligt och gagnar helheten.

Skolstrukturutredningen fortsätter och sammanställs till beslut under hösten 2017.

Analys över åtgärder

Stadens invånarantal fortsatte sjunka under året. Då detta kombineras med vetskapen om att barn- och elevantalet med största sannolikhet kommer att fortsätta sjunka, står staden inför stora utmaningar då serviceproduktionens kvalitet ska garanteras.

Enligt gällande prognoser kommer antalet barn under skolåldern att fortsätta sjunka. Elevantalet i stadens skolor kommer att hållas konstant 2-3 år framöver varefter elevantalet förväntas minska ytterligare. Elevantalet inom den grundläggande utbildningen har sjunkit med nästan 400 elever sedan staden grundades och med över 500 elever sedan år 2005 (primärkommunernas sammanlagda elevantal).

Bildningssektorns administration minskades med ett årsverke genom en sammanslagning av den finska och svenska undervisningsavdelningen som en del av processen Raseborg 2020. Målsättningen med åtgärden var att effektivera förvaltningen men också att förenhetliga utbildningsavdelningarnas verksamhet.

Bildningssektorn fick igen 2017 överlag goda resultat i stadens personalenkät. De flesta enheter utmärker sig med resultat som är bättre än genomsnittet i staden. Dessvärre förekommer stora variationer mellan enheterna och under 2017 hade sektorn också ovanligt mycket krävande personalärenden som påverkade flera enheters välmående. Sektorn bör också i framtiden aktivt arbeta för att främja välmående och personalens trivsel på arbetsplatsen.

Bildningssektorn upprätthöll flera utvecklingsprojekt med extern finansiering. Huvudmålet med detta arbete har varit att skapa förutsättningar för enheternas och för personalens individuella och kollegiala utveckling. Raseborg har upprätthållit egna och regionala projekt ss. tutorlärarnas utbildning och verksamhet, Skola i rörelse, olika projekt för utveckling av verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken, i förskola och skola.

Utöver bildningssektorn egna projekt har bildningen varit en aktiv part i stadens engagemang för att upprätthålla statusen som en barnvänlig kommun (Unicef) samt i det sk. LAPE-arbetet/regeringens program för utveckling av barn- och familjetjänster.

Jubileumsåret uppmärksammades i praktiken i alla enheter med serviceproduktion. Det ordnades temafester, seminarier, föreläsningar mm. Arbetet i staden koordinerades av en arbetsgrupp där även bildningssektorn var representerad.

Under året gjordes en kartläggning av samtliga daghems- och skolgårdar. Kartläggningen gjordes av fritidsavdelningens personal och den presenterades i en slutrapport. Tack vare denna kartläggning fick staden en helhetsbild över daghems- och skolgårdarnas skick och rådande investeringsbehov vilket i sin tur möjliggjorde att de första förbättringsprojekten kunde initieras i samband med budgetbehandlingen. Kartläggningen utnyttjades också bl.a. i samband med genomförandet av de satsningar som gjordes inom projektet Skola i rörelse.

Bildningsnämnden behandlade ett förslag till ett komprimerat förskolenät men beslutade att remittera ärendet och återuppta behandlingen under hösten 2018.

Skolstrukturutredningen fortsatte och ärendet behandlades slutligen i stadsfullmäktige i november 2017. Stadsfullmäktige beslutade då att återta gjorda beslut om skolstängningar.

Sektor: Bildning
Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman
**BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 317 029	1 243 590		1 334 006	90 416	107,3%
Avgiftsintäkter	2 742 347	2 560 260		2 547 088	-13 172	99,5%
Understöd och bidrag	640 909	307 200		526 368	219 168	171,3%
Övriga intäkter	716 217	672 080		755 307	83 227	112,4%
Intäkter totalt	5 416 503	4 783 130	0	5 162 769	379 639	107,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-35 345 774	-34 871 490		-34 078 133	793 357	97,7%
Köp av tjänster	-12 054 393	-12 688 040		-12 568 450	119 590	99,1%
Material och varor	-1 818 894	-1 910 570		-1 799 900	110 670	94,2%
Understöd	-1 752 309	-1 870 600		-1 612 985	257 616	86,2%
Övriga kostnader	-6 284 876	-8 209 380		-8 189 652	19 728	99,8%
Kostnader totalt	-57 256 245	-59 550 080	0	-58 249 120	1 300 961	97,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				1,7 %		
Verksamhetsbidrag	-51 839 743	-54 766 950	0	-53 086 351	1 680 600	96,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				2,4 %		
Därav:						
Interna intäkter	853 613	824 430		879 406		
Interna kostnader	-13 204 251	-15 490 640		-15 533 478		

Analys av det ekonomiska utfallet

Bildningssektorn uppvisar ett överskott på + 1 680 599 € i relation till nettobudgeten. De budgeterade inkomsterna överskreds med 379 639 € och utgifterna underskreds med 1 300 960 €. Den förverkligade nettobudgeten uppgår till 53 086 351 €, inkomster 5 162 769 € och utgifter 58 249 120 €.

Det bör konstateras att lönebikostnaderna i stadens hela budget var beräknade 1,83 % för högt och det utgör drygt 500 000 € av bildningssektorns resultat.

Samhällsfördraget sänkte semesterpremien och det var ganska svårt att i budgeteringsskedet uppskatta hur stor inverkan skulle vara. Det har visat sig att inbesparingen varit större än man bedömde, så det har också inverkat positivt på utfallet. Detta gäller hela staden.

En kort beskrivning över avdelningarnas ekonomiska resultat följer nedan. Resultatet beskrivs utförligare i avdelningsblanketterna.

Övrig utbildning

Övrig utbildning består av Administration, Transporter, Kuratorsverksamhet, Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt Mbi och musikinstitut.

Övrig utbildning uppvisar ett nettoresultat på -6 857 513 €. Budgeten underskreds med 296 537 € (4,1 %).

Inbesparingen beror främst på att de budgeterade hemkommunersättningarna till andra kommuner underskreds med ca 106 000 € samt på att MBI underskred sina personalkostnader med ca 97 000 €.

De för högt budgeterade lönebikostnaderna för avdelningens del utgör 51 000 €.

Småbarnspedagogik

Småbarnspedagogik består av Administration, Familjedagvård och Daghem.

Småbarnspedagogiken har ett nettoresultat på -14 306 118 €. Budgeten underskreds med 789 132 € (5,2 %). Det finns tre förklaringar till att underskridningen är så stor. En förklaring är hemvårdsstödet, som underskred budgeten med 233 000 €. Budgeten uppgick till 1 530 000 €. T.ex. 2015 utbetalades stöd för 1 505 000 €. Hemvårdsstödet utbetalas till de vårdnadshavare som inte utnyttjar dagvårdstjänster för barn under 3 år, utan sköter sina barn själva. Det minskade hemvårdsstödet kan ganska långt förklaras med att årskullarna 2016 och 2017 är väldigt små. Den andra förklaringen är att personalkostnaderna för familjedagvården är avsevärt lägre än budgeterat, vilket till stor del beror på att familjedagvårdare slutat eller inte kommit tillbaka från vårdledigheter. Eftersom barnantalet sjunkit har det inte funnits behov av att anställa ersättande personal. Familjedagvårdens förverkligade budget är 329 000 € lägre än budgeterat. Den tredje förklaringen är de för höga lönebikostnaderna som för småbarnspedagogikens del totalt betyder ca 155 000 euro.

Utbildning

Utbildning består av svensk- och finskspråkig grundläggande utbildning.

Utbildningen har ett nettoresultat på -24 455 162 €. Budgeten underskreds med 407 078 € (1,6 %).

Inkomsterna har överskridits med 215 000 €. Understöd och bidrag 97 000 € och hemkommunsersättningar 91 000 €.

Sistnämnda består av inkomster från Sjukhusundervisningen samt ersättningar för elever som är placerade i Raseborg enligt barnskyddslagen och går i skola här.

De för högt budgeterade lönebikostnaderna för avdelningens del utgör 232 000 €

Gymnasier

Gymnasierna uppvisar ett nettoresultat på -3 472 959 €. Budgeten underskreds med 126 482 € (3,5 %).

Personalutgifterna underskreds med 102 000 €, varav de för högt budgeterade lönebikostnaderna utgör 37 000 €.

Den interna måltidsservicen har underskridits med ca 38 000 €, då användningen av denna är låg vid Ekenäs gymnasium.

Museer

Museerna följde budgeten och uppvisar ett nettoresultat på -777 805 €. Budgeten underskreds med 8 495 € (1,1 %).

Bibliotek

Biblioteket följde budgeten och uppvisar ett nettoresultat på -1 455 726 €. Budgeten underskreds med 21 884 € (1,5 %).

Fritid

Fritid består av Ungdomsverksamhet och Motion & idrott.

Fritidsväsendet följde budgeten och uppvisar ett nettoresultat på -1 761 068 €. Budgeten underskreds med 30 992 € (1,7 %).

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen omfattar bildningssektorns administration och producerar tjänster för hela sektorn. Till avdelningen hör även ansvaret för den fria bildningen, grundläggande utbildning i konst, samarbete med övriga utbildningsanordnare, morgon- och eftermiddagsverksamheten, skolornas sociala arbete (skolkuratorerna) samt det övergripande ansvaret för sektorns projektverksamhet. Till avdelningen hör också utvecklingen och styrningen av sektorns personalfortbildning.

Avdelningen ska stöda bildningsektorns substansavdelningar genom att handha det övergripande ledarskapet av bildningssektorns verksamhet. Avdelningen producerar administrativa tjänster, ansvarar för alla elevtransporter, leder och koordinerar ekonomiplaneringen och -uppföljningen samt stöder avdelningarna i alla avdelnings- och sektorövergripande frågor.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Mål:

Fortsätta stöda och utveckla användningen av IKT i förskolor, grundläggande utbildning och gymnasier.

Den nya läroplanen ställer nya krav på den pedagogiska personalens arbetssätt och kunnande. Avdelningen ska under året garantera personalen möjligheter till att utveckla sitt kunnande och sina arbetssätt genom att erbjuda pedagogiskt stöd och genom riktade satsningar för lärarfortbildning och handledning beträffande användningen av IKT i skolor och förskolor.

I samarbete med stadens IT-avdelning slutföra verkställigheten av 1:1 projektet inom den grundläggande utbildningen.

Verskställa en sammanslagning av Musikinstitutet Raseborg och Raseborgs medborgarinstitut fr.o.m. 1.8.2017.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvt nivå / Mätare
		Slutförandet av projektet 1:1 inom stadens grundläggande utbildning	Varje elev inom den grundläggande utbildningen har en personlig IKT enhet till stöd för sin inläring.
		Projektet som inleddes år 2013 fortskred enligt plan och kunde slutföras inför terminsstart hösten 2017. Alla elever inom den grundläggande utbildningen i Raseborg följer nu den s.k. 1:1 pedagogiken Detta omfattande projekt är m.a.o. nu slutfört - användningen av teknologi som stöd för lärande har blivit en naturlig del av det dagliga arbetet i stadens skolor.	
		Övergripande utveckling av verksamheten.	Minst 3 nya projekt inleds där minst 50 % av finansieringen garanteras genom externt understöd.
		Avdelningen har initierat och lett flera externt finansierade projekt. Bl.a. statlig finansiering för utbildning av tutorlärare (80 % av 12 875 €), tutorlärarnas verksamhet (80 % av 35 000 €), jämlik grundläggande utbildning (70 % av 190 000 €), utveckling av språkundervisning i åk 0-3 (95 % av 19 000 €) och Skola i rörelse (50 % av 100 000 €) m.fl.	
		Verskställa sammanslagningen av Musikinstitutet Raseborg och Raseborgs medborgarinstitut.	Det nya institutet inleder sin verksamhet fr.o.m. 1.8.2017.
		Kulturnämnden gjorde de sista besluten och förberedelserna för skapandet av det som fick namnet Raseborgs Kulturinstitut. Det sammanslagna institutet inledde sin verksamhet i början läsåret 2017-2018.	

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		En systematik för personalfortbildningen för den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och förskolornas personal skapas.	En plan för personalfortbildningen uppgörs inför läsåret 2017-2018.
		Inledningen av tutorlärarprojektet och omorganiseringen av bildningens förvaltning var två delar som starkt påverkade lärarfortbildningen och även planeringen av en gemensam fortbildningsplan. En helhetsplan skulle uppgöras under året men arbetet kunde inte slutföras. Arbetet med denna helhetsplan fortsätter för grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och förskolornas personal.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
		Verskställa sammanslagningen av Musikinstitutet Raseborg och Raseborgs medborgarinstitut.	Det nya institutet inleder sin verksamhet fr.o.m. 1.8.2017.
		Kulturnämnden gjorde de sista besluten och förberedelserna för skapandet av det som fick namnet Raseborgs kulturinstitut. Det sammanslagna institutet inledde sin verksamhet i början läsåret 2017-2018.	

Analys över åtgärder

Utöver det som ovan beskrivits om uppnådda verksamhetsmål bör det nämnas att avdelningen stött sektorns övriga avdelningarnas utvecklingsarbete. Bl.a. har det fortsättningsvis gjorts ganska omfattande fortbildningssatsningar, i synnerhet för lärarna inom den grundläggande utbildningen. Trots att arbetet med 1:1 projektet pågått under en lång tid kommer olika former av handledning, stöd och fortbildning att behövas för all undervisande personal.

Kulturinstitutet certifierades i hållbar utveckling i enlighet med OKKA-stiftelsen samtidigt som institutet grundades och de gamla institutens förvaltningar flyttades till gemensamma utrymmen i Karis.

Bildningsnämnden beslutade under hösten 2017 att ta i bruk ett optionsår för skolskjutsar. Planen är att en ny upphandling ska göras inför läsåret 2019-2020.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Skjutskostnad/skjutselev		2 011	1 942
Antal undervisningstimmar/Mbi	17 259	19 000	17 178
Antal deltagare/Mbi	8 053	8 200	7 934
Antal veckotimmar/Musikinst.	495	502	476

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Robert Nyman

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	602 113	578 490		583 470	4 980	100,9%
Avgiftsintäkter	627 520	643 260		636 546	-6 714	99,0%
Understöd och bidrag	212 020	257 500		228 480	-29 020	88,7%
Övriga intäkter	37 731	3 900		40 002	36 102	1025,7%
Intäkter totalt	1 479 383	1 483 150	0	1 488 498	5 348	100,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				0,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-3 498 133	-3 539 770		-3 446 755	93 015	97,4%
Köp av tjänster	-3 860 543	-4 259 890		-4 123 096	136 794	96,8%
Material och varor	-138 565	-189 670		-141 506	48 164	74,6%
Understöd	-159 650	-166 000		-162 950	3 050	98,2%
Övriga kostnader	-429 993	-481 870		-471 704	10 166	97,9%
Kostnader totalt	-8 086 884	-8 637 200	0	-8 346 011	291 189	96,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				3,2 %		
Verksamhetsbidrag	-6 607 501	-7 154 050	0	-6 857 513	296 537	95,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				3,8 %		
Därav:						
Interna intäkter	236 461	251 250		259 080		
Interna kostnader	-513 920	-792 370		-824 077		

Analys av ekonomi och nyckeltal
Administration

Budgetförverkligande 93,7 % (-158 225 €). Inbesparingen beror dels på hemkommunersättningarna till andra kommuner som underskreds med ca 106 000 €, dels på att några budgeterade projekt inte hann slutföras under året.

Transporter

Budgetförverkligande 97,9 % (-38 888 €). Inför hösten gjordes vissa förändringar som föranledde en inbesparing. Skjutskostnaden per elev är därför också något lägre än budgeterat.

Kuratorsverksamhet

Budgetförverkligande 96,2 % (-12 018 €).

Morgon- och eftermiddagsverksamhet

Budgetförverkligande 104,4 % (34 602 €). Personalkostnaderna överskreds med knappt 50 000 €, vilket berodde på att man var tvungen att anställa flera eftisledare p.g.a. många barn med specialbehov.

MBI och Musikinstitut

Budgetförverkligande 92,9 % (-122 007 €). Den främsta orsaken är att MBI underskridit sina personalkostnader med ca 97 000 €, vilket beror på att kursantalet minskat med ca 10 %, medan deltagarantalet sjunkit med endast drygt 3 % och man har kommit upp till de budgeterade inkomsterna. MBI:s hyror har varit ca 18 000 € lägre än budgeterat.

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsområdet småbarnspedagogik består av småbarnspedagogisk verksamhet och förskoleundervisning.

Målet inom den småbarnspedagogiska verksamheten är att stöda barnets uppväxt, utveckling och lärande samt att främja barnets välbefinnande. Småbarnspedagogiken är en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas.

Målet inom förskoleundervisningen är att i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna främja barnens förutsättningar för utveckling och lärande samt att stärka barnens sociala färdigheter och sunda självkänsla med hjälp av lek och positiva upplevelser av lärande.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

En ny plan för småbarnspedagogiken utarbetas i enlighet med de nationella grunderna. Den nya planen godkänns av bildningsnämnden under våren för att träda i kraft 1.8.2017. Den lokala läroplanen för förskoleundervisningen 2016 implementeras.

Jubileumsåret Finland 100 år uppmärksammas med olika teman, projekt och program inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

Ett långsiktigt arbete med att utveckla en trygg, utvecklande, tillgänglig/hinderfri och trivsamt daghems- och förskolemiljö i enlighet med stadens välfärdsplan för barn och unga och de lokala läroplanerna inleds.

Förskolenätet ses över och komprimeras på områden där det är möjligt och gagnar helheten.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvt nivå / Mätare
		Verksamhetskulturen när det gäller inlärningsmiljö utvärderas och utvecklas (förskoleundervisningens läroplan 2016)	Fortbildning för personalen inom småbarnspedagogiken ordnas. Utgångsläget för att utveckla inlärningsmiljön kartläggs i en utvärderingsenkät riktad till barn, vårdnadshavare och personal.
		Fortbildningsdag för hela personalen inom småbarnspedagogiken och förskola har arrangerats i september. Under hela året har alla yrkesgrupper inom avdelningen (assistenter, närvårdare, barnträdgårdslärare, föreståndare) erbjudits möjlighet att delta på fortbildning inom ett gemensamt utvecklingsprojekt med sex andra västnyländska kommuner. All daghemspersonal deltog i en webbaserad fortbildning inom pedagogisk dokumentation. Utvärdering riktad till vårdnadshavare har genomförts under våren, förskolebarnets utvärdering gjordes via enkät i början på året, barn 3-6 år med hjälp av spel och intervjufrågor och barn 0-3 via observationsschema. Utvärderingarna visar på en överlag välfungerande verksamhet men svarsprocenten i vårdnadshavarnas utvärdering är låg med endast 167 svar.	
		Verksamhetskulturen när det gäller barndelaktigheten utvecklas (förskoleundervisningens läroplan 2016)	Fortbildning för personalen inom småbarnspedagogiken ordnas. Raseborgs stads, Hangö stads och Ingå kommuns gemensamma utvecklingsprojekt Tillsammans med barnet! med målsättningen att utveckla verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken slutförs.

		Tillsammans med barnet projektet slutfördes per 31.12.2017 där goda resultat uppnåts. Med pedagogisk dokumentation som verktyg och implementering av planen för småbarnspedagogik förstärktes barnets och vårdnadshavarnas delaktighet ytterligare. Pedagogiskt forum utgående från projektet färdigställdes.
		I samarbete med elevkårer och föräldrar och andra medaktörer inleddes ett arbete med att systematiskt utveckla daghemsgårdar.
		En arbetsgrupp för utvecklandet av daghems- och skolgårdarna tillsätts. Arbetsgruppen uppgör en plan för hur daghems- och skolgårdar ska utvecklas.
		Under året gjordes en kartläggning av samtliga daghems- och skolgårdar. Kartläggningen gjordes av fritidsavdelningens personal och den presenterades i en slutrapport. Tack vare denna kartläggning fick staden en helhetsbild över daghems- och skolgårdarnas skick och rådande investeringsbehov. Daghemsgårdarna är till stor del i gott skick och erbjuder goda möjligheter till aktivitet. Med enkla medel kunde gårdarna ytterligare utvecklas och vissa mindre brister korrigeras.
		En plan för IKT inom småbarnspedagogiken uppgörs.
		Planen för IKT inom småbarnspedagogiken godkänns av bildningsnämnden år 2017.
I		Plan för IKT inom småbarnspedagogiken och förskolan godkändes i bildningsnämnden 31.5.2017
		Förskolenätet ses över och komprimeras på områden där det är möjligt och gagnar helheten.
		Antalet förskolegrupper har minskat.
I		Bildningsnämnden behandlade ett förslag till ett komprimerat förskolenät men beslutade att remittera ärendet och återuppta behandlingen under hösten 2018.

Bindande mål 2018

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Ett nytt daghem på Karis-området planeras, byggs och tas i bruk. Verksamhetspunkternas antal minskar.	Det nya daghemmet har tagits i bruk. Färre verksamhetspunkter inom småbarnspedagogiken på Karis området.
		Upphandling av huvudplanerare fastställts, byggnadens ritningar godkända, arbetet fortsätter tillsammans med tekniska sektorn och daghemmet beräknas vara klart inför verksamhetsåret 2019-2020.	

Analys över åtgärder

Raseborgs stads plan för småbarnspedagogik och barnets plan för småbarnspedagogik fastställdes i bildningsnämnden 31.5.2017 och togs i bruk 1.8.2017.

Jubileumsåret Finland 100 år har uppmärksamats via olika projekt på alla enheter inom småbarnspedagogiken och avslutades under högtidliga former med kaka och sång 5.12.2017.

Kartläggning av daghemsgårdarna visar på att daghemsgårdarna i stort har en utvecklande, trygg och trivsamt miljö.

Bildningsnämnden behandlade ett förslag till ett komprimerat förskolenät men beslutade att remittera ärendet och återuppta behandlingen under hösten 2018.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Barn födda mellan åren 2011-2015		1 231	1 262
av vilka i kommunal dagvård		983	954
Barn födda 2010		307	319
av vilka i kommunal förskola		307	309
Stöd för vård av barn (FPA)	408	420	379
Nettoutgift/dagvårdsbarn	10 022	10 362	10 124

* Barnantalet och användningen av kommunal dagvård är avstämt 15.3.2017. FPA stödet är ett medeltal för hela året.

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	13 920			10 807	10 807	0,0%
Avgiftsintäkter	2 049 799	1 827 000		1 833 471	6 471	100,4%
Understöd och bidrag	22 170	11 000		33 042	22 042	300,4%
Övriga intäkter	9 442	1 680		4 565	2 885	271,7%
Intäkter totalt	2 095 330	1 839 680	0	1 881 885	42 205	102,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-10,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-11 176 990	-10 969 680		-10 515 875	453 805	95,9%
Köp av tjänster	-2 351 882	-2 378 820		-2 286 287	92 533	96,1%
Material och varor	-247 685	-268 850		-217 526	51 324	80,9%
Understöd	-1 442 439	-1 530 000		-1 306 052	223 948	85,4%
Övriga kostnader	-1 732 834	-1 787 580		-1 862 263	-74 683	104,2%
Kostnader totalt	-16 951 831	-16 934 930	0	-16 188 003	746 927	95,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,5 %		
Verksamhetsbidrag	-14 856 500	-15 095 250	0	-14 306 118	789 132	94,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,7 %		
Därav:						
Interna intäkter	6 113	1 680		3 911		
Interna kostnader	-3 812 739	-3 866 210		-3 852 176		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Administration

Budget: 1 779 250, budgetförverkligande: 1 526 150 = 85,8 % (-253100 €). Största delen av denna summa beror på hemvårdsstödet som utbetalas av FPA, men sedan faktureras kommunen. Hemvårdsstödet utbetalas till de vårdnadshavare som inte utnyttjar dagvårdstjänster för barn under 3 år, utan sköter sina barn själva. Det är främst de minsta barnen som är hemma med sina föräldrar och det minskade hemvårdsstödet kan ganska långt förklaras med att årskullarna 2016 och 2017 är väldigt små. Stödet har minskat med ca 200 000 € på två år.

Familjedagvård

Budget: 1 554 750, budgetförverkligande: 1 225 658 = 78,8 % (-329092 €).

Personalkostnaderna för familjedagvården är avsevärt lägre än budgeterat vilket till stor del beror på att familjedagvårdare slutat eller inte kommit tillbaka från vårdledigheter. Eftersom barnantalet sjunkit har det inte funnits behov av att anställa ersättande personal. Därutöver har övertid ersättningarna blivit mindre än beräknat då de tagits ut som utjämningsledning.

Daghem

Budget: 11 761 250, budgetförverkligande: 11 554 310 = 98,2 % (-206940 €). Inkomsterna har varit 42 800 högre än budgeterat. Personalkostnaderna är ca 150 000 € lägre än budgeterat, vilket uteslutande beror på att bikostnaderna varit för högt budgeterade. Föreligger inga större budgetavvikelser.

Verksamhetsbeskrivning

Målet inom verksamhetsområdet är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö. I utbildningen främjas kontinuiteten i ett livslångt lärande. Verksamheten ska fostra barnen och de unga till sund självkänsla och medmänsklighet, samt ge dem goda kunskaper och färdigheter för fortsatta studier och ett kvalitativt liv.

Den grundläggande utbildningen i Raseborg genomförs i skolor med årskurserna 1-6 (14), 7-9 (3) samt i enhetsskola med årskurserna 1-9 (2).

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Tyngdpunkten på arbetet under året ligger på implementeringen av de lokala läroplanen 2016. Ett långsiktigt arbete med att utveckla en trygg, utvecklande, tillgänglig/hinderfri och trivsamt skolmiljö i enlighet med stadens välfärdsplan för barn och unga och den lokala läroplanen inleds.

Jubileumsåret Finland 100 år uppmärksammas med olika projekt och program i skolorna.

Under året granskas skolstrukturen i staden till de delar som beslut ännu inte fattats.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		I slutet av 2017 har skolorna inlett verksamheten enligt 1:1 principen (en dator/lärplatta/hybrid/elev).	Alla elever inom den grundläggande utbildningen har tillgång till en dator, lärplatta eller hybrid.
		1:1 –principen har verkställts i sin helhet.	
		Verksamhetskulturen när det gäller inlärningsmiljö utvärderas och utvecklas (läroplanen 2016).	Fortbildning för skolornas personal ordnas. Utgångsläget för att utveckla inlärningsmiljön kartläggs i en utvärderingsenkät riktad till elever, vårdnadshavare och personal.
		Personalens fortbildning har i enlighet med planen riktats på bedömning och synligt lärande. Under året ordnades det över 10 större fortbildningstillfällen i Raseborg. Fortbildningen baserade sig på det behov som kunde konstateras genom olika kartläggningar som gjordes under våren 2017.	
		Verksamhetskulturen när det gäller elevdelaktigheten utvecklas (läroplanen 2016).	Bildningsnämnden hör ungdomsfullmäktige i minst ett ärende som gäller unga. Ungdomsfullmäktige begär utlåtande av skolornas elevkårer i ärendet.
		Ungdomsfullmäktige har inte hörts under året. Elever har varit med bl.a. i projektet Skolan i rörelse, skolans matråd och deltagit i planeringen av skolgårdarna. Enkäter som kartlägger skolans omständigheter och verksamhet har riktats också till eleverna.	

Utbildning
Förtroendeorgan: Bildningsnämnd
Ansvarsperson: Undervisningschef Jukka Hautaviita
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

		I samarbete med elevkårer och föräldrar och andra medaktörer inleddes ett arbete med att systematiskt utveckla skolgårdarna.	En arbetsgrupp för utvecklandet av daghems- och skolgårdarna tillsätts. Arbetsgruppen uppgör en plan för hur daghems- och skolgårdar ska utvecklas.
		Klassificering av dagis- och skolgårdarna färdigställdes i september. Rapporten har skickats till rektorer och daghemsföreståndare. Rapporten har fungerat som grund för investeringsplanen. Skolgårdarna grundförbättras i en bestämd ordning på basen av konstaterat behov. Arkitektplaneringen av skolgårdarna i Hakarinteen koulu, Karjaan yhteiskoulu/lukio och Karis svenska högstadium beställdes inom gällande ramavtal och arbetet inleddes i samarbete med elevkårerna vid nämnda skolor.	
		Skolstrukturen granskas.	En utredning av skolstrukturen färdigställs.
		En kompletterad utredning över skolstrukturen behandlades i stadsfullmäktige i november. Stadsfullmäktige beslutade att återta sitt beslut från 6.6.2016 beträffande skolstängningar.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvt nivå /Mätare/Euro
		Stadsfullmäktiges beslut 6.6.2016 § 60 verkställs.	Västerby skola stängs efter läsåret 2017 – 2018. Snappertuna skola stängs efter läsåret 2017 – 2018. Klinkbackan koulu stängs efter läsåret 2017-2018.
		Stadsfullmäktige beslutade i november att återta sitt beslut från 6.6.2016 beträffande skolstängningar.	

Analys över åtgärder

Det mångåriga 1:1-projektet slutfördes enligt målsättningarna under verksamhetsåret och alla elever har nu tillgång till en personlig lärplatta. Tack vare denna satsning har skolornas pedagogik kunnat utvecklas i enlighet med läroplanen 2016. Fortbildning inom området har erbjudits kontinuerligt och i skolorna kan man utnyttja digitalisering på ett ändamålsenligt sätt.

Utvecklandet av skolgårdarna har framskridit i god fart och konkreta åtgärder kommer att ske under år 2018. Till att börja med fokuseras det på tre skolor, vars gårdar enligt kartläggningen är i största behov av åtgärder.

Förverkligandet av den nya läroplanen har fortsatt. Inom läroplanens olika delområden har det erbjudits gott om fortbildning för skolornas personal. I alla skolor har det satsats på elevernas delaktighet.

Planerna gällande skolnätet förverkligades inte.

Utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Jukka Hautaviita

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
elevantal totalt åk 1-9	2 652	2 624	2 619
nettoutgift/elev, totalt inkl. skjutsk.	9 348	10 042*	9 942*
nettoutgift/elev för undervisning	6 380	6 483*	6 499*
timresurs/elev	2,09	2,11*	2,16*
placering i andra stadiets utb. %		100	99
* förberedande undervisning och sjukhusundervisning ingår inte			

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	210 524	169 400		260 848	91 448	154,0%
Avgiftsintäkter	950			528	528	0,0%
Understöd och bidrag	283 776	38 700		136 010	97 310	351,4%
Övriga intäkter	198 915	177 800		204 371	26 571	114,9%
Intäkter totalt	694 164	385 900	0	601 757	215 857	155,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-13,3 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-15 844 475	-15 720 780		-15 529 229	191 551	98,8%
Köp av tjänster	-4 461 338	-4 523 990		-4 533 198	-9 208	100,2%
Material och varor	-652 324	-644 300		-689 738	-45 438	107,1%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-2 898 392	-4 359 070		-4 304 754	54 316	98,8%
Kostnader totalt	-23 856 528	-25 248 140	0	-25 056 919	191 221	99,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				5,0 %		
Verksamhetsbidrag	-23 162 364	-24 862 240	0	-24 455 162	407 078	98,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				5,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	180 030	177 800		185 380		
Interna kostnader	-7 009 424	-8 529 760		-8 504 299		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Nyckeltalen gällande elevantal och nettoutgifter/elev stämmer väl överens med de budgeterade. Timresurs/elev är 2,16 mot budgeterade 2,11 vilket är ett kast på 2,4 %.

Grundläggande utbildning, svenska

Budget: 16 032 880, budgetförverkligande: 15 823 662 = 98,7 % (-209 218 €). De utbetalda lönerna har gått jämnt ut med budgeten men lönebikostnaderna har varit 143 000 € lägre än budgeterat. Inkomsterna har överskridits med knappt 73 000 €. Understöden har varit ca 45 000 högre än budgeterat och hyresinkomsterna (interna och externa hyror för gymnastiksalarna etc) har överskridits med 15 000 €.

Utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Jukka Hautaviita

BOKSLUT 2017**DRIFTSHUSHÅLLNING****Sammandrag****Grundläggande utbildning, finska**

Budget: 8 829 360, budgetförverkligande: 8 631 499 = 97,8 % (-197 861 €). Inkomsterna har överskridits med 143 000 €. Projektbidragen har varit 52 000 € högre än budgeterat och inkomsterna för hemkommunersättningarna har överskridits med ca 84 000 €. Det gäller inkomster från sjukhusundervisningen men också ersättningar från andra kommuner gällande undervisningen för elever som varit placerade i Raseborg enligt barnskyddslagen. De utbetalda lönerna har överskridits med ca 47 000 € men p.g.a. att lönebikostnaderna underskridits med ca 85 000 € har personalkostnaderna underskridits med ca 38 000 €. Utgifterna stämmer i övrigt väl överens med de budgeterade.

Verksamhetsbeskrivning

Målet inom verksamhetsområdet är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö. Gymnasieutbildningen ger allmänbildande utbildning av hög kvalitet som ger goda förutsättningar för fortsatta studier, och som utgör den viktigaste kanalen till universitets- och högskolestudier. Utbildningen ska fostra till sund självkänsla och medmänsklighet samt ge barn och unga goda kunskaper och färdigheter för ett kvalitativt liv.

Gymnasierna samarbetar med yrkeshögskolan, övriga läroinrättningar på andra stadiet samt med den fria bildningen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Den lokala läroplanen 2016 implementeras. En kvalitativ gymnasieutbildning upprätthålls, samtidigt som den svenskspråkiga gymnasieutbildningen samordnas genom en sammanslagning av Karis Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium. Målsättningen med sammanslagningen är en effektivisering av administrationen och gymnasiet verksamhet.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Skapa en ny struktur för den svenskspråkiga gymnasieutbildningen i staden skapas där de två gymnasierna fusioneras.	Efter beslutet om en sammanslagning av gymnasierna fastställs en gemensam verksamhetsmodell för den svenskspråkiga gymnasieutbildningen. Det nya gymnasiet inleder sin verksamhet 1.8.2017. Karis Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium fusioneras. Gymnasiestuderande erbjuds en gemensam kursbricka.
		Karis-Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium fusioneras inte. Skolorna har gemensam rektor läsåret 2017-2018.	
		En kvalitativ gymnasieutbildning upprätthålls.	95 % av årskullen slutför gymnasiestudierna på tre (3) år. 98 % av studerande får examen och avgångsbetyg.
		Antalet digitala kursprov ökar. 87 % av årskullen slutförde gymnasiestudierna inom 3 år.	
		Gymnasiebenägenheten hos elever som avslutat den grundläggande utbildningen stiger.	Den totala gymnasiebenägenheten överstiger 50 %. Över 45 % av samtliga elever i staden som avslutat den grundläggande utbildningen antas till stadens egna gymnasier.

	Den totala gymnasiebenägenheten var 49 %. 47 % av 9.-klassisterna valde stadens eget gymnasium.
---	--

Åtgärdsprogram 2018-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
		Den svenskspråkiga gymnasieutbildningen samordnas.	Karis Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium fusioneras. Gymnasiestudierna erbjuder studerande i en gemensam kursbricka.
		Karis-Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium fusioneras inte. Skolorna har gemensam rektor läsåret 2017-2018.	

Analys över åtgärder

Karis-Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium blir inte Raseborgs gymnasium. Raseborg förlorar smågymnasietillägget om fusionen förverkligas. I stället har skolorna gemensam rektor.

Den totala gymnasiebenägenheten 2017 steg inte till den eftersträvalade nivån. Raseborgs egna gymnasier popularitet har varit bra.

Digitalisering utnyttjas i gymnasierna på adekvat nivå. Studentskrivningarna är helt och hållet digitala våren 2019 och färdigheterna till det har vi redan.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
antal studerande totalt		442	443
nettoutgift/stud.i gymnasiet	7 859	8 143	7 840
gymnasiebenägenhet totalt, %		53	49
gymnasiebenägenhet, andel av årskullen som			
inleder studier i egna gymnasier, %	53	47	47
stud.examen och avgångsbetyg			
inom 3 år, %		95	87

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter					0	0,0%
Avgiftsintäkter	8 226	17 000		17 120	120	100,7%
Understöd och bidrag	17 359			32 884	32 884	0,0%
Övriga intäkter	10 038	1 500		7 397	5 897	493,1%
Intäkter totalt	35 623	18 500	0	57 401	38 901	310,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				61,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-2 605 740	-2 554 930		-2 452 634	102 296	96,0%
Köp av tjänster	-573 428	-534 230		-537 974	-3 744	100,7%
Material och varor	-45 917	-42 100		-50 122	-8 022	119,1%
Understöd				-23	-23	0,0%
Övriga kostnader	-299 793	-486 680		-489 607	-2 927	100,6%
Kostnader totalt	-3 524 878	-3 617 940	0	-3 530 360	87 581	97,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				0,2 %		
Verksamhetsbidrag	-3 489 255	-3 599 440	0	-3 472 959	126 482	96,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-0,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	4 265	1 500		4 340		
Interna kostnader	-757 805	-914 800		-890 988		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Gymnasier, svenska

Budget: 2 486 390 €, budgetförverkligande: 2 370 561 € = 95,3 % (-115 829 €). Inkomsterna överskreds med 38 740 €, vilket till största delen beror på projektinkomster. Lönebikostnaderna har underskridits med ca 43 000 €. De utbetalda lönerna har underskridits med 17 500 €. Det beror på gemensam rektor under hösten samt på att några ordinarie lärare varit tjänstlediga och vikarierna har haft lägre lön. Den interna måltidsservicen har underskridits med ca 38 000 €.

Gymnasier, finska

Budget: 1 113 050 €, budgetförverkligande: 1 102 399 € = 99,0 % (-10 651 €). Inbesparingen beror på lönebikostnaderna. I övrigt har budgeten följts.

Verksamhetsbeskrivning

Västra Nylands landskapsmuseum är en sakkunnigorganisation vars vision är att utgöra en kunskapsbank och ett kulturhistoriskt kunskapscentrum för västra Nyland i Raseborgs stad. Museet vill utgående från sina samlingar och sin verksamhet öka förståelsen och kunskapen om stadens och regionens historia och sålunda bidra till utvecklingen av samhället. Museet verkar som kunskapsförmedlare av det historiska kulturarvet sådant som det utformas i föremål, fotografier, arkivalier och muntlig tradition. Målsättningarna uppnås genom en aktiv forsknings-, utställnings-, publikations-, informations- och undervisningsverksamhet.

Museet utgör Raseborg stads museum samt landskapsmuseum för västra Nyland. Museet är enligt avtal med Museiverket den myndighet som tar ställning till frågor som berör kulturmiljön i västra Nyland. Denna verksamhet omfattar dels sakkunniguppgifter i anslutning till stadsplanering och markanvändning samt inspektioner, rådplågningar, skrivande av myndighetsutlåtanden samt rådgivande instans i fråga om sanering och reparation av kulturhistoriskt värdefulla byggnader dels koordinera museiverksamheten samt ge råd i museifrågor till de lokala museerna i regionen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Verksamhetens tyngdpunkt är i uppmärksammandet av Finlands 100-årsjubileum i samarbete med de övriga professionella museerna samt övriga organisationer i regionen. Under året förverkligas utställningar, mobila applikationer (digitala utställningar), seminarier, evenemang och publikationer. Programmet utgör en del av det av Statsrådet godkända officiella nationella Finland 100-programmet. Förverkligandet av den regionala kulturarvscentralen fortsätter.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Förverkligandet av jubileumsutställning om Dragsvik i EKTA	Besökarantalet uppgår totalt till 20 000 registrerade besökare
		Utställningen om Dragsvik i samband med Finlands 100-årsjubileum förverkligades planenligt. Det sammanlagda antalet registrerade besökare uppgår till 21 029 besökare, varmed målsättningen uppnåddes.	
		Öppna museisamlingarna i Leiras för allmänheten genom en regional magasinutställning	Öppnas hösten 2017. Grupper tas emot på beställning. Målsättning 10 grupper.
		Planeringen av den regionala samlingsutställningen i samarbete med de övriga professionella museerna i regionen fortskred under året. Enligt gemensamt beslut flyttades dock invigningen till början av 2018. Grupper inbjöds vid olika tillfällen för att testa magasinutställningen. Målsättningen på 10 grupper förverkligades.	
		Fortsätta utvecklandet av den regionala kulturarvscentralen i Leiras	Utöka verksamheten i kulturarvscentralen med två nya aktörer
		Utvecklandet av den regionala kulturarvscentralen i Leiras har fortsatt planenligt.	

Analys över åtgärder

Finlands 100-årsjubileum uppmärksammades planenligt i samarbete med de övriga professionella museerna samt övriga organisationer i regionen varav samarbetet med Nylands brigad samt Krigshistoriska föreningen i Västra Nyland (Frontmuseet) var i en central roll. Under året förverkligades flera utställningar, mobila applikationer (digitala utställningar), seminarier och evenemang samt museet bidrog i utgivandet av två publikationer.

Förverkligandet av det regionala samlingsmagasinet (kulturarvscentralen) i samarbete med de övriga museerna fortsatte planenligt och den stora satsningen med att bygga upp samlingsutställningen fortskred.

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017		BS 2017		
Utställningar: permanenta		7		7		
Specialutställningar		5		5		
Utställningsbesökare totalt		20 000		21 029		
Utlåtanden totalt	178	150		182		

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	80 389	30 000		68 961	38 961	229,9%
Avgiftsintäkter	22 039	40 000		24 046	-15 954	60,1%
Understöd och bidrag	96 600			74 869	74 869	0,0%
Övriga intäkter	3 593	17 500		32 840	15 340	187,7%
Intäkter totalt	202 620	87 500	0	200 716	113 216	229,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-0,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-535 105	-522 080		-553 906	-31 826	106,1%
Köp av tjänster	-193 657	-147 510		-193 832	-46 322	131,4%
Material och varor	-62 355	-23 450		-34 717	-11 267	148,0%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-143 230	-180 760		-196 066	-15 306	108,5%
Kostnader totalt	-934 346	-873 800	0	-978 521	-104 721	112,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,7 %		
Verksamhetsbidrag	-731 726	-786 300	0	-777 805	8 495	98,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				6,3 %		
Därav:						
Interna intäkter	52 598	17 500		35 637		
Interna kostnader	-169 115	-221 150		-221 334		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Museets bokslut uppgår till 777 805 € vilket är 98,9% (- 8 495€) av budgeten (utgifterna 978 521€ /112%, inkomsterna 200 716 € / 229,4% fördelat på Landskapsmuseum: 99,1 % (-5 260 €) och EKTA & övrigt: 98,4% (-3 234 €)

Intäkterna har kommit via olika understöd (Undervisnings-och kulturministeriet, Museiverket, Svenska kulturfonden i Finland, Svenska litteratursällskapet), försäljning av expert- och arkeologiska tjänster samt interna tjänster inom staden. Intäkterna via försäljningen i caféet samt museishopen uppgår till 93,7%(28 104€) medan biljettintäkterna uppgår till 68,7%(24 046€), vilket är under målsättningen.

Museet har planenligt haft 5 tillfälliga utställningar under året. Utställningarna har sammanlagt haft 21 029 registrerade besökare, vilket är enligt målsättningen. Antalet myndighetsutlåtanden uppgår till 182 st. vilket är en ökning jämfört med tidigare år.

Verksamhetsbeskrivning

Biblioteket utformar sin verksamhet enligt bibliotekslagen, vars syfte med de allmänna bibliotekens biblioteks- och informationstjänster är att främja befolkningens lika möjligheter till bildning, litterära och konstnärliga intressen, fortlöpande utveckling av kunskaper, medborgerliga färdigheter, internationalisering och till livslångt lärande.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Ett utvidgat samarbete med de allmänna biblioteken i Östnyland inleds. Samarbetet betyder i praktiken ett gemensamt bibliotekssystem med en gemensam låntagar- och materialdatabas inom ett större område än nuvarande Lukassamarbetsområde. Samtidigt byts webb biblioteket ut. Det nya bibliotekssystemets och webb bibliotekets driftskostnader är mindre än nuvarande systemens driftskostnader. Materialdatabasen, d.v.s. samlingen av lånematerial som finns till låntagarnas förfogande blir större. Bibliotekens öppethållning och service är begränsad vid systembytet och bytet av webb bibliotek.

Bibliotekens samlingar uppdateras och görs åtkomligare för låntagarna. Filialernas bokmagasin läggs ner då materialet har flyttats till de större enheterna eller avskrivits.

En digital tjänst för urval av litteratur tas i bruk. Med hjälp av den har biblioteksanvändarna bättre möjligheter att påverka inköp av litteratur än tidigare.

Nya modeller för samarbetet mellan skola och bibliotek inom läsfrämjande verksamhet prövas på. Målsättningen är att den läsfrämjande verksamheten riktad till barn systematiseras och planeras om så att den fördelas jämnt mellan alla barn och blir kontinuerlig. Samtliga elever i årskurserna 1, 4 och 7 besöker eller tar del av bibliotekets program under året enligt programmet i Kulturstigen.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Ett utvidgat samarbete med östnyländska allmänna bibliotek	Nytt gemensamt bibliotekssystem och webb bibliotek används
		Systembytet skjuts upp till våren 2018, p.g.a. tekniska problem. Förberedelserna har fortsatt.	
		Uppdaterade, åtkomligare samlingar	Magasineringen av böcker koncentreras till Ekenäs, Karis och Pojo
		Filialbibliotekens magasin har tömts	
		Användarna har bättre möjligheter att påverka inköp av litteratur än tidigare	En digital tjänst för urval av litteratur finns till biblioteksanvändarnas förfogande
		Tjänsten togs i bruk i början av året.	

Bibliotek

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bibliotekschef Heidi Enberg/Fritidschef Reino Kärkkäinen

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

		Den läsfrämjande verksamheten riktad till barn utökas, systematiseras, fördelas jämnt och blir kontinuerlig. Nya modeller för samarbetet med skolorna prövas på och fördjupas med hjälp av extern finansiering.	Samtliga elever i årskurserna 1, 4 och 7 besöker eller tar del av bibliotekets program under läsåret enligt planen i Kulturstigen. Ett läsfrämjande projekt i samarbete med grundskolorna inleds under året.
		Arbetet med att träffa elever i årskurserna 1, 4 och 7 fortsatte hela året. Läsfrämjande projektet pågår hela läsåret 2017-18 och utvärderas hösten 2018.	

Bindande mål 2018

Kv		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Tillgängligare bibliotek i Tenala med meröppet utöver öppethållning med personal	Tenala filialbibliotek är ett s.k. meröppet bibliotek, med tillgång till begränsad biblioteksservice utöver den vanliga öppethållningen
		Det meröppna biblioteket togs i bruk vid skolstarten i augusti och fungerar bra.	

Analys över åtgärder

Ibruktageandet av det nya bibliotekssystemet har flyttats till våren 2018, men förberedelserna fortsatte enligt planerna hela året. Databasen har städats och personalen har deltagit i gemensamma planeringsmöten tillsammans med de östnyländska biblioteken.

Filialernas bokmagasin lades ner under året efter att materialet hade flyttats till de större enheterna eller avskrivits.

Den digitala tjänsten för urval av litteratur togs i bruk i början av året. Tjänsten gav inte det mervärde till anskaffningen som förväntats och avslutades därför.

Skolklasser har besökt biblioteken enligt planerna. Läsfrämjande projektet i samarbete med skolorna inleddes i början av höstterminen, pågår hela läsåret 2017-18 och utvärderas under hösten 2018.

Tenala filialbibliotek inledde meröppet-verksamhet vid skolstarten i augusti. Veckoöppethållningen ökade med 41 självbetjäningstimmar.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Öppettimmar	8 051	7 800	8 641
Fysiska besök	200 680	202 000	201 787
Besök till hemsida		34 000	29 010
Anskaffning		9 500	9 631
Lån totalt	305 226	300 000	302 545

Bibliotek

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bibliotekschef Heidi Enberg/Fritidschef Reino Kärkkäinen

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	5 954	3 000		6 069	3 069	202,3%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag	8 485			20 843	20 843	0,0%
Övriga intäkter	29 660	18 000		30 846	12 846	171,4%
Intäkter totalt	44 099	21 000	0	57 758	36 758	275,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				31,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-707 115	-707 950		-709 000	-1 050	100,1%
Köp av tjänster	-194 145	-235 450		-249 167	-13 717	105,8%
Material och varor	-230 288	-229 800		-227 332	2 468	98,9%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-299 380	-325 410		-327 985	-2 575	100,8%
Kostnader totalt	-1 430 928	-1 498 610	0	-1 513 484	-14 874	101,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				5,8 %		
Verksamhetsbidrag	-1 386 829	-1 477 610	0	-1 455 726	21 884	98,5%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				5,0 %		
Därav:						
Interna intäkter	10 915			14 230		
Interna kostnader	-440 433	-474 770		-465 153		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Öppettimmarna blev fler än beräknat p.g.a. meröppethållningen som inleddes i Tenala filialbibliotek tidigare än planerat. Övriga nyckeltal blev ungefär enligt beräkningen.

Anskaffningen och utlåningen har hållits på en bra nivå. Biblioteket skaffade totalt 9 631 antal nytt lånematerial, varav 8 572 böcker, 422 filmer, 195 musik cd-skivor och prenumererade på 260 tidskriftsårgångar. Bibliotekets e-resurser under 2017 bestod av den elektroniska tidskriftsdatabas ePress, musikdatabasen Naxos samt en samling på ca 700 e-böcker.

Utlåningen vid de olika enheterna under 2017 (2016 inom parentes): Bokbussen 27 641 (28 091), Bromarv 7 691 (7 620), Ekenäs 144 180 (143 497), Karis 85 035 (84 292), Pojo 20 057 (20 655), Svartå 7 150 (7 845) och Tenala 10 791 (13 226).

Hemsidan besöktes 29 000 gånger år 2017 medan webbiblioteket hade drygt 36 000 besök inom Raseborg.

Budget: 1 477 610, budgetförverkligande: 1 455 726 = 98,5 % (-21 884 €) Biblioteket har hållit sig till budgeten utan nämnvärda avvikelser. Köp av tjänster har överskridits med knappt 18 000 € och det beror på projektkostnader samt ökade interna IT-kostnader, då kunddatorer byttes ut.

Biblioteket använde 19 700 € externa projektbidrag för 5 olika projekt. Bidragen är viktiga för att kunna genomföra programverksamheten. I biblioteken ordnades bl.a. författarbesök, sagostunder, informationstillfällen, föreläsningar, tävlingar och andra program totalt 373 gånger med 5 700 deltagare. De flesta programmen i biblioteket höll personalen själv men t.ex. vid författarbesök anlätades utomstående föreläsare.

Verksamhetsbeskrivning

Idrott och motion är en kommunal basservice och en grundrättighet för alla. Det kommunala idrottsväsendets huvuduppgift är att skapa allmänna förutsättningar för idkandet av idrott och motion, varvid tillgången och kraven på tidsenliga anläggningar utgör tyngdpunkten. Den egentliga idrotts- och motionsverksamheten organiseras huvudsakligen av ideella föreningar.

Ungdomsverksamheten i Raseborg ska stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess. Ungdomsbyrån främjar aktivt medborgarskap och stärker ungas sociala identitet. Ungdomsbyrån producerar kommunala ungdomstjänster som ungdomsgårdsverksamhet, smågruppsverksamhet, läger och utfärder.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Enligt nya förvaltningsstadgan administrerar fritidsnämnden idrottsverksamheten samt beställer skötseln och underhållet till anläggningarna från samhällstekniska avdelningen. Fritidsnämnden administrerar fortsättningsvis budgeten förutom personalkostnaderna för idrottsanläggningsskötarna. Tekniska sektorn bär totalansvaret för stadens egna byggnader inklusive idrottsanläggningar och motionsområden. Undantag utgörs av simhall/bollhall, vilkas ansvar fortsättningsvis tillhör idrottsenheten.

Utgående från ovanstående är målsättningen att nå såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska fördelar.

Ungdomsbyrån följer den av nämnden fastställda verksamhetsplanen för 2016-2017.

Ungdomsbyrån jobbar aktivt med ungdomsfullmäktige och ordnar ungdomsparlamentet. Målet är ett välfungerande ungdomsfullmäktige och aktiverande av ungdomarna i samhälleliga frågor.

Ungdomsgårdsverksamhet erbjuds i Ekenäs, Karis, Pojo, Tenala och Svartå.

Ungdomsbyrån har ett aktivt samarbete med skolor, ungdomsverkstäder, övriga kommunala enheter samt tredje sektorn som föreningar och församlingar.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Tillsammans med tekniska sektorn utarbeta en fungerande och kostnadseffektiv modell för underhåll och skötsel av idrottsanläggningarna.	Underhållet av idrottsanläggningarna kan göras mera kostnadseffektiv än tidigare år samtidigt som servicenivån gentemot idrottsföreningar behålls.
	Arbetsrutinerna har ändrats och kontakterna mellan tekniska sektorn och fritidssektorn är dagliga och veckovisa. En del rutiner saknas ännu och det uppstår brister i arbetsplaneringen och timingen, men problemen är av en sådan karaktär att de kan lösas.	
	Ett välfungerande och mera jämlikt system för föreningarnas användning av idrottsanläggningarna i staden.	Fritidsavdelningen uppgör nya debiteringsgrunder för användning av stadens idrottsanläggningar och -utrymmen.
	En del kostnader gällande skötsel av idrottsfaciliteter har ökat p g a bristande kunskaper. Planeringen av maskinparkens uppdatering har kommit igång. Användningen av utomstående aktörer i facilitetsskötseln har ökat, men samtidigt kan det konstateras att nuvarande personalresursen på 3,6 personer fastanställda inom tekniska inte är tillräckligt och fördelningen mellan Ekenäs och Karis områden är ojämn.	

Fritid
Förtroendeorgan: Fritidsnämnd
Ansvarsperson: Fritidschef Reino Kärkkäinen
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

		Den nya fritidsavdelningen utvecklas till en fungerande administrativ avdelning. Avdelningen arbetar aktivt med stadens övriga avdelningar för att främja kommuninvånarnas tillgång till hälsofrämjande aktiviteter samt service som stöder medborgarnas fritidsintressen och livslånga lärande.	En intern plan för utvecklingen av avdelningens verksamhet skapas.
		En arbetsgrupp med ledning av fritidschefen har granskat olika alternativ som skulle effektivisera användningen av stadens idrottsfaciliteter. Modeller och principer för understödsformer och hyresfrihet har hämtats från andra kommuner och en tillämpad version för Raseborg har utarbetats och presenterats till stadens ledningsgrupp samt vidare till stadsstyrelsen senare under våren 2018. Däremot kräver utredningen gällande samarbetet mellan idrotten och tekniska sektorn ytterligare tid. Arbetet slutförs under 2018.	
		Stadens ungdomsarbete samarbetar aktivt med den grundläggande utbildningen i staden.	Skolbesök genomförs till alla grundskolor under läsåret.
		Alla skolor finns nu med i ungdomsledarnas verksamhet. Skolorna besöks av både specialungdomsledare och vanliga ungdomsledare.	
		Stärka ungdomarnas möjligheter till påverkan av och kunskap om närsamhället.	Arbetet med ungdomsfullmäktige fortsätter och staden ordnar ungdomsparlamentet 1 gång/år. Ungdomsfullmäktige avger utlåtande i olika ärenden till alla nämnder i staden
		Nytt ungdomsfullmäktige är valt och det är mycket aktivt under ledning av två specialungdomsledare. Ungdomsbyrån har full bemanning och arbetar aktivt på alla ungdomsgårdar. Tyngdpunkten i skolornas rusmedelsförebyggande arbete har flyttats till årskurs 7 istället för årskurs 8.	

Analys över åtgärder

Utöver det som ovan beskrivits om uppnådda verksamhetsmål så har både ungdomsbyrån och idrotten varit aktivt med i arbetet för barnvänlig kommun och LAPE-verksamhet. Under sommaren 2017 gjordes en kartläggning av alla skolgårdar och daghemsgårdar som sammanställdes i en rapport. Denna rapport användes som grund till samarbetet med bildningen för att starta utvecklingen av skolgårdar och daghemsgårdar till mångsidiga och aktiverande faciliteter.

Samarbetet med tekniska sektorn har konkretiserats på alla nivåer både praktiskt och ekonomiskt. Samarbetet med idrottsföreningar har blivit tätare och staden är mera aktivt med i olika evenemang.

Inom ungdomsarbetet har den största förändringen varit anställningen av två specialungdomsledare, vilket har lett till ny riktning i mera individuellt förebyggande ungdomsarbete i skolorna. Specialungdomsledarna har även tagit större ansvar för handledning av ungdomsfullmäktige som skall aktiveras mera i framtiden. Under året togs initiativ att hitta ny ungdomslokal i Tenala som kommer att tas i bruk under våren 2018.

Fritid

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Fritidschef Reino Kärkkäinen

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017	BS 2017			
Simhallsbesök/år	100 333	106 000	102 498			
Ungdomsgårdsbesök/år	14 202	16 000	13 870			
Ledd verksamhet/antal deltagare (vattenaktiviteter, gym, ej skolor)	18 177	20 000	19 790			
Ledd ungdomsverksamhet/antal	816	1 000	2 475			
Driftsnettokostnad/invånare (idrott)	40,36	45,55	44,76			

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	404 130	462 700		403 851	-58 849	87,3%
Avgiftsintäkter	33 814	33 000		35 377	2 377	107,2%
Understöd och bidrag	500			240	240	0,0%
Övriga intäkter	426 839	451 700		435 286	-16 414	96,4%
Intäkter totalt	865 283	947 400	0	874 754	-72 646	92,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				1,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-978 216	-856 300		-870 734	-14 434	101,7%
Köp av tjänster	-419 400	-608 150		-644 896	-36 746	106,0%
Material och varor	-441 760	-512 400		-438 959	73 441	85,7%
Understöd	-150 220	-174 600		-143 960	30 640	82,5%
Övriga kostnader	-481 253	-588 010		-537 273	50 737	91,4%
Kostnader totalt	-2 470 850	-2 739 460	0	-2 635 822	103 638	96,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				6,7 %		
Verksamhetsbidrag	-1 605 567	-1 792 060	0	-1 761 068	30 992	98,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				9,7 %		
Därav:						
Interna intäkter	363 232	374 700		376 828		
Interna kostnader	-500 814	-691 580		-775 451		

Analys av ekonomi och nyckeltal
Ungdom:

Budget: 546 740, budgetförverkligande: 513 601 = 93,9 % (-33 139 €). Orsaken är att ungdomsverksamheten underskridit personalutgifterna med ca 31 000 €. Detta berodde på att ungdomsbyrån arbetade en stor del av året med mindre bemanning innan rekryteringarna kunde göras.

Antalet ungdomsgårdsbesök stannade på 13 870 mot budgeterade 16 000 besök. Utfallet motsvarar antalet besök under tidigare år. Däremot har den ledda verksamheten stigit kraftigt från budgeterade 1 000 besök till 2 475 besök, vilket är mycket positivt.

Motion och idrott:

Budget: 1 245 320, budgetförverkligande: 1 247 467 = 100,2 % (2 147 €). Inkomsterna har underskridits med 77 356 €, vilket främst beror på att man inte kommit upp till de budgeterade avgiftsintäkterna. Simhallsbesöken stannade på 102 498 mot budgeterade 106 000. De var dock flera än år 2016, då de uppgick till 100 333 besök. Antalet simhallsbesök är mycket beroende av väderleken under en del årstider.

Utgifterna underskreds med 75 210 €, trots att personalkostnaderna överskreds med drygt 45 000 €. Materialkostnaderna underskreds med ca 71 000 € och hyrorna med knappt 50 000 €.

Grundläggande information om sektorn

Samhällstekniska sektorn är på stadsfullmäktiges bindningsnivå indelad i åtta bindningsnivåer: (stadsfullmäktiges bindningsnivåer) 1) Förvaltning 2) Samhällsteknik 3) Mätning och fastighetsbildning 4) Planläggning 5) Bygg och miljö 6) Utrymmesförvaltning 7) Städning och kosthåll 8) Avfallsnämnden.

Tekniska sektorn består av följande verksamhetsavdelningar: 1) Förvaltning 2) Samhällsteknik 3) Planläggning och miljö 4) Utrymmesförvaltning och 5) Avfallsnämnden

Tekniska nämnden ansvarar för hela sektorns funktioner, budgeten och personalen förutom för byggnads- och miljövårdens myndighetsverksamhet samt miljöhälsans verksamhet. Planläggningsnämnden är en expertnämnd i planläggningsfrågor, miljö- och byggnadsnämnden sköter byggnads- och miljötillstånd och avfallsnämnden är en myndighetsnämnd för hela västra Nyland.

Huvudsakliga uppgifter:

- Främja tillväxt och trivsel i Raseborgs stad.
- Ansvara för markpolitiken, fastighetsförsäljning och områdesplanering.
- Ansvara för de allmänna områdenas skötsel och underhåll.
- Främja och upprätthålla en trygg infrastruktur och goda trafikförbindelser.
- Koordinera planeringen och förverkligandet av investeringar tillsammans med övriga sektorer.
- Ansvara för underhållet av stadens byggda fastighetsbestånd/lokaliteter och verkställandet av fastighetsstrategin (*definition av termen nedan).
- Ansvara för produktionen av stadens kosthålls- och städtjänster i enlighet med sektorernas behov.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

- Sektorns viktigaste målsättningar är:
 - för kommuninvånarnas bästa; målet är en nöjd kund
 - tillsammans med övriga sektorer; målet är en nöjd beställare
 - sektorn internt; målet är fungerande interna arbetssätt
- Ett bra och tydligt ledarskap i den 'nya tekniska sektorn', tydliga befattningsbeskrivningar och ansvarsområden
- Ett intimt samarbete mellan tekniska sektorn och stadens övriga sektorer
- En till det ekonomiska läget rätt dimensionerad, motiverad och kunnig personal
- Alternativa produktionssätt för infrastruktur, aktivt utnyttjande av marknaden vid nyinvesteringar och utjämnande av toppar.
- Rätt dimensionerad kundservice på avdelningarna och på stadens hemsida.
- Tydlig planläggning, snabba bygglov samt marknadsföring och försäljning av tomter i rätt tid.
- Förmåga att reagera på snabbt uppdykande behov och efterfrågan.
- Fortlöpande projektutveckling, effektivt genomförande av utvecklingsprojekt.
- Schemaläggning för genomförande av projekt, planering av arbetsmoment och förhandsmarknadsföring vid överlåtelse av ett område.
- Verkställande av fastighetsstrategin och fungerande fastighetsutvecklingsåtgärder.
- Gott samarbete med tekniska centralen, Raseborgs Vatten, Ekenäs Energi och övriga nätverksbyggare.
 - Samtidigt förverkligande av investeringar med andra aktörer då detta är möjligt.
 - Utvecklande av (gemensamma) upphandlingsförfarandet.
- Gott samarbete med regionala och statliga myndigheter

Stadsfullmäktiges anpassningsåtgärder 6.6.2016 § 60, går ut på att utveckla tekniska verkets verksamhet så att följande ekonomiska effekter uppnås; 300 000 euro år 2017 samt som ett resultat av verkställandet av den sk. fastighetsstrategin 400 000 euro under verksamhetsåren 2017-2020.

Ändringarna inom bildnings- och grundtrygghetssektorn beaktas vid dimensioneringen av den interna serviceproduktionen (fastighetsskötsel, städning och kosthåll) när ändringarna i fråga om lokaliter har genomförts under år 2017 (2018).

Utgångspunkten för det åtgärdsprogram som godkänts och uppdaterats av Raseborgs stadsfullmäktige är att årsverken och personalkostnaderna minskar i utrymmesförvaltningens funktioner. Kosthållsreformen samt minskningen av årsverken fortsätter under ekonomiplanepreioden 2017-2019 för Pojo-, Ekenäs- och Tenala/Bromarvområdet. Anpassningsåtgärder ansluter sig till ändringar i användningen av sektorernas fastigheter.

Investeringarna 2017

Investeringarna beskrivs i budgetens investeringsdel.

Analys över åtgärder

Tekniska sektorn består av följande verksamhetsavdelningar: 1) Förvaltning 2) Samhällsteknik 3) Planläggning och miljö 4) Utrymmesförvaltning och 5) Avfallsnämnden

Tekniska nämnden behandlade 24.1.2017 § 13 hela den tekniska sektorns dispositionsplan (med undantag av myndighetsverksamhet inom byggnad och miljö samt miljöhälsovårdens verksamhet), där man definierar de ekonomiska och operativa målen i budgeten. Planläggningsnämnden fungerade som expertnämnd i planläggningsfrågor, miljö- och byggnadsnämnden ansvarade för byggnads- och miljötillstånd och avfallsnämnden fungerade som myndighetsnämnd för hela (västra) Nyland.

Tekniska sektorns ekonomiska resultat 2017 var positivt. Flera faktorer bidrog till det positiva resultatet. Sparåtgärder under tidigare år, anpassning av verksamheten och allmän försiktighet i verksamheten har påverkat resultatet. För personalens del har en del av tjänster och befattningar blivit obesatta pga pensioneringar och allmän omsättning under verksamhetsåret. Inbesparingar har gjorts i personalkostnader för hela sektorn del, totalt har man i personalkostnader sparat 400 000 euro på operativ nivå.

Inbesparingen i kostnader för materiell, el och energi i förhållande till det budgeterade var cirka 500 000 euro. Här påverkar flera faktorer, bl.a. minskat behov av uppvärmning och effektivare användningsgrad av de egna fastigheterna.

Det ekonomiska resultatet påverkas delvis av att sektorers administrationer fungerar i ersättande utrymmen. I slutet av år 2016 avslutades hyresavtalet för stadshuset, varför stadshusets funktioner flyttades från hyresutrymmen (privat hyresvärd) till andra fastigheter som ägs av staden. De administrativa enheterna flyttade i slutet på 2016. Den ekonomiska årliga verkan för verksamhetsåret uppskattas till över 300 000 € (stds 10.10.2016 § 333). För utrymmesförvaltningens del har detta haft gynnsam verkan då man kunnat använda halvtomma och underutnyttjade byggnader. Den förverkligade inbesparingen under 2017 uppgick till över 500 000 euro.

Mentalvårdscenter vid Ekenäs sjukhus färdigställdes under verksamhetsåret. Det färdiga mentalvårdscentret påverkade placeringen av flera verksamhetsenheter, närmast inom social- och hälsovård. Byte/flyttrotation av verksamhetsutrymmen och saneringen av utrymmen kunde komma igång först vid årets slut. Det blev en cirka en månads försening med att få mentalvårdscentret inflyttningsklar. Reparationer och renoveringar av fastigheter flyttas fram till nästa år. Problemet med dessa saneringsprojekt, som flyter över ett verksamhetsår, är den sk. balanskontinuiteten, där användningen av anslag delas på olika verksamhetsår.

I köptjänster sparade man cirka 370 000 euro, som delvis beror på timingen mellan verksamhetsåren av sk. överåriga reparationsprojekt samt på försiktighet i anskaffningar. Den snöfattiga vintern bidrog till de låga kostnader av underhållet av yttre områden. Man har redan under flera år sparat i vinterunderhåll, då det har krävts mindre plogning och annat vinterunderhåll än långtidsgenomsnitt. Inga anställningar att ersätta dem som gått i pension.

Planläggningen har under år 2017 fortsatt att aktivt samarbeta med centrala myndigheter, såsom NTM-centralen i Nyland och Nylands förbund. Planläggningens tyngdpunkt har varit att driva vidare två centrala generalplaner (Karis västra och Horsbäck generalplan). Planläggningen har även satsat på planläggningen av företagstomter i Horsbäck och Läpp.

Inom tekniska sektorn gjordes 2017 tre budgetändringar under verksamhetsåret: för byggnads- och miljötillsynsenhet (sfge 13.11.2017 § 115) samt för investeringsbudgetens del en ändring i investeringsanslag till småbåtshamnar (sfge 13.11.2017 § 117) och ändring i investeringsanslag till Karis järnvägsbro (sfge 13.11.2017 § 118).

En kostnadsutredning över tekniska sektorns tjänster beställdes under året. I rapporten som gjordes av Kuntamaisema framkommer att kostnaderna per invånare för sektorns tjänster i Raseborg är lägre än i de flesta andra kommuner som ingår i rapporten. Skillnaden framkommer tydligast ifall avskrivningarna inkluderas bland kostnaderna, vilket tyder på att investeringstakten varit ganska låg. Dessutom har en större del av de senaste årens investeringar finansierats utanför balansen, vilket syns direkt i form av lägre avskrivningar och högre driftskostnader.

Utrymmesförvaltningens (fastighetsenheten) kostnader är på medelnivå, men i rapporten framkommer att dagvårdens och grundskolornas fastighetsmassa i förhållande till mängden barn är större än i övriga kommuner. Också på kosthållssidan som är sektorns näst största kostnadspost finns möjligheter till effektivisering. I rapporten uppskattas sektorn kunna effektivisera sin verksamhet och inbesparingspotential finns speciellt inom utrymmesförvaltningen och kosthållet. Inbesparingspotentialen på utrymmesförvaltningen hänger dock direkt ihop med att fastighetsmassan för dagvården och grundskolorna skulle minska och motsvara nivån hos andra kommuner av samma storlek. Inom kosthållet finns potentialen i en effektiviserad produktion.

Kostnaderna för tekniska sektorns övriga tjänster är däremot på en lägre nivå än i andra kommuner. T.ex. kostnaderna för underhåll av trafikleder är bland de lägsta av alla kommuner som ingår i jämförelsen. Utrymmesförvaltningens andel av sektorns kostnader uppgår till cirka 70 %, vilket betyder att de årliga kostnaderna för de övriga tjänsterna endast utgör en knapp tredjedel av sektorns totala budget.

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	9 839 911	9 659 360		9 458 629	-200 731	97,9%
Avgiftsintäkter	497 033	642 000	35 000	643 375	-33 625	95,0%
Understöd och bidrag	117 749	26 660		24 872	-1 788	93,3%
Övriga intäkter	14 660 735	17 007 610		17 466 900	459 290	102,7%
Intäkter totalt	25 214 578	27 605 630	35 000	27 720 279	79 649	100,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				9,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-10 741 450	-10 866 690		-10 468 512	398 178	96,3%
Köp av tjänster	-8 530 997	-8 363 470	-35 000	-8 026 726	371 744	95,6%
Material och varor	-6 110 931	-6 662 850		-6 121 259	541 591	91,9%
Understöd	-201 027	-203 500		-200 363	3 137	98,5%
Övriga kostnader	-3 977 226	-3 657 890		-3 616 005	41 885	98,9%
Kostnader totalt	-29 561 631	-29 754 400	-35 000	-28 432 866	1 356 534	95,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,8 %		
Verksamhetsbidrag	-4 347 053	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-83,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	18 035 688	19 842 720		19 775 245		
Interna kostnader	-1 396 068	-977 020		-1 027 823		

Analys av det ekonomiska utfallet

Driftskostnader

Tekniska sektorns verksamhet utvisar ett överskott på + 1 436 183 € i relation till nettobudgeten.

De övriga avdelningarna kan på ett allmänt plan beskrivas på följande sätt.

Samhällstekniska avdelningen använde 2 181 626 € för väghållning och 613 774 € för parkavdelningens verksamhet. Gatuunderhållet som köptjänst kostade 44 091 € mindre än budgeterat. Elkostnaderna för vägbelysningen var 377 613 €, vilket var mindre än tidigare. Fordonens bränslekostnader var 82 357 €. De krav som ställs på parkavdelningen bl.a. i fråga om uppföljningen och skötseln av lekparkerna växer hela tiden. Samhällstekniska avdelningens verksamhetsbidrag var 3 124 544 €.

Fastighets- och mätningssavdelningens inkomster från fastighetsförsäljning (försäljningsvinst) var 2 095 174 €. Avdelningen sålde eller hyrde under året ut sammanlagt 45 tomter. År 2016 var antalet 23 tomter, år 2015 var antalet 20 tomter, år 2014 var antalet 49 tomter och år 2013 49 tomter. Verksamhetsbidraget av fastighets- och mätningssavdelningen var totalt + 2 477 503 € (budgeterat 1 991 020 €). Budgetändringen (sfge 13.11.2017 § 115) minskade mätningssavdelningens intäkter totalt 145 000 €.

Skogsbrukets virkesförsäljningsinkomster var 702 312 € (ekonomiskogar och parkskogar), försäljningen underskred budgeten med 67 688 euro.

Utrymmesförvaltningsavdelningens (fastighetsskötsel) verksamhetsbidrag var 3 561 763 €, (budgeterat 3 043 270 €) som beror på cirka 460 000 € lägre budgeterade kostnader för fastighetsskötsel. På motsvarande sätt är verksamhetsbidraget av städning och kosthåll 296 470 € (budgeterat -10 520 €) som beror på cirka 480 000 € lägre kostnader för städning och kosthåll än budgeterat.

Planläggningens verksamhetsbidrag var 617 577 €, vilket huvudsakligen följer budgeten. Anslagen för planläggningens köptjänster genomfördes inom ramen för beviljade medel. Planläggningen använde totalt 217 077 € för köptjänster.

Byggnadstillsynen hade ett nettoresultat på -214 319 €. Intäkterna förverkligades till 102,9 % och nettoutgifterna var 7 975 € lägre än vad budgeten förutsatte.

Inkomsterna för miljövärdet till 128,5 %, vilket är 8 849 € över budgeten.

Verksamhetsbidraget för miljövärdet var +31 619 € jämfört med budgeten. Kostnaderna för Sydspetsens miljöhälsa (miljöhälsovård och veterinärvård) överskreds sammanlagt med 19 309 euro.

Tekniska sektorns administration visade ett negativt verksamhetsbidrag på 15 440 € i förhållande till budgeten.

Anpassningsåtgärder, åtgärdsprogram

Under verksamhetsåret 2016 utarbetades en s.k. fastighetsstrategi, enligt vilken stadens byggnader indelades i skilda portföljer, för vilka man definierat en portföljbestämd intern hyra samt skötselklassificering. Fastighetsstrategins verkställande har fortsatt under 2017. I samband med fastighetsstrategin fastslogs också de fastigheter, som ska avyttras. Interna hyrorna uppdaterades under verksamhetsåret 2017. Definitionsprincipen för hyror motsvarar den allmänna nivån i kommuner och är också i enlighet med den s.k. landskapsmodellen.

Försäljning av fastigheter var 2017 framgångsrik, några större fastighetsaffärer var aktuella. Märkas bör, att de ifrågakommande fastighetsöverlåtelseerna påverkats av kommunens egna åtgärder för fastighetsutveckling, planläggning och försäljningsprocesser.

Stadens egen reserv av småhustomter är utmärkt. Raseborgs stad har totalt ca 120 småhustomter till salu i olika delar av staden (tomterna på stadens mark).

Ändringar hos bildning och grundtrygghet förverkligades endast delvis, en skolnäsändring kommer inte att genomföras alls i och med stadsfullmäktiges beslut 13.11.2017 § 123. Bromarhemmet stängdes under verksamhetsåret 2017. Därmed har inte anpassningen av verksamhet enligt målsättningar genomförts till alla delar. Försäljningen av fastigheter verkar för sin del som en anpassningsåtgärd.

Investeringarna 2017

Investeringsanslagen användes enligt följande (investeringarna presenteras skilt kostnadsvis i förteckningen över investeringar);

Samhällsteknik: Tekniska centralen använde 96,8 % av investeringsmedlen år 2017, d.v.s. man använde ca 2,73 miljoner euro av 2,82 miljoner euro.

Till parker, parkkonstruktioner och badstränder hade anvisats ett anslag på sammanlagt 90 000 €. Lekparken i Svartå, gångvägen och parkeringsplatsen var de största satsningar 2017. Parkområdet öppnades för allmänheten på Svartådagen 17.6.2017.

Förnyandet av Lejonparken börjades 2016 och parken färdigställdes 14.06.2017, t.ex. lekredskapens underlag ersattes med gummimattor. Därtill lades stenbeläggning vid "Brunnen" på Brunnsgatan. Två nya badbryggor anskaffades, en till Vikstrand och en till Sjövik, installation på våren 2018. Parkinventarier förnyades i hela staden (parkbänkar, avfallskärl, mindre lekredskap och blomsterpelare).

Anslaget för idrottsplatser (250 000 €) anvisades till reparationer och grundförbättringar av Karis centralsportplan och förråd samt Sisu-arenan (Tekn 7.12.2017 § 152).

Investeringsanslaget för småbåtshamnar efter budgetändringen (sfge 13.11.2017 § 117) var 50 000 € som användes till att förbättra bryggkonstruktioner och portar i Ormnäs.

Det anslag som reserverats för trafikarrangemang på rv 25 har inte använts/aktiverats under verksamhetsåret.

Investeringarna omfattade också grundrenoveringen av järnvägsbron i Karis och förverkligandet av stationsområdet (det s.k. resecentret). Projektet genomförs som ett samprojekt med Trafikverket, anskaffningsprocessen måste avbrytas på hösten och anslaget har beaktats i budgeten för 2018 (sfge 13.11.2017 § 118).

Investeringsanslaget för arbetsplatser och industriområden användes till att bygga gator i Horsbäck.

Raseborgs stad deltar aktivt i utvecklingsprojektet för Bromarvs skärgårdshamn tillsammans med byalaget. Byggarbeten av bryggkonstruktioner är på gång, 2017 anslag (300 000 €) fortsätter under år 2018. Med i projektet finns utöver staden även privat finansiering samt stödfinansieringsandelar.

Tekniska sektorns investeringar omfattar byggandet av fiskvägar i Svartå (6 år 105 000 €/år, hela projektet ca 5,5 miljoner euro). Raseborgs stads andel för de kommande åren har preciserats inom ramen för det sammanlagda anslaget. Projektet har beviljats en påtaglig extern (Eu)finansiering. Raseborgs stad deltar i EU-projektet (ip-life projektet) vars syfte är att finansiera fiskvägar i Svartå. År 2017 fick man de erforderliga tillstånden till att bygga de två lägsta fiskvägarna (Åminnefors och Billnäs). Offerterna på entreprenad kommer i början på 2018 och byggarbeten sätts igång antingen för en eller för två fiskvägar.

Investeringsprogrammet för gatunätet var totalt 1,5 miljoner € och summan användes enligt följande: Grundförbättringsobjekt och gatubelysning förbättrades enligt investeringsprogrammet.

- 407 000 € för grundförbättring och byggande av gator
- 155 000 € för lagning och förnyande av slitna asfaltytor
- 502 000 € (ny) för asfaltering
- 436 000 € till att bygga och förnya belysningen

Utrymmesförvaltning: Till byggnader användes 92,6 % av investeringsmedlen år 2017, d.v.s. man använde ca 0,83 miljoner euro av 0,9 miljoner euro. På en separat bilaga presenteras det ekonomiska förverkligandet av projekt objektvis.

Fastighetsleasingobjekt:

Byggnadsarbetet av det psykiatriska centret påbörjades sommaren 2016. Byggnadsprojektet mottogs 31.10.2017 och inflyttningen skedde före december. Stadsfullmäktige har 27.4.2015 § 36 beslutat om ett fastighetsleasingavtal på högst 8 miljoner euro. Kostnaden för projektets förverkligande inklusive hyror under byggnadstiden är 7 724 267 euro per 28.12.2017.

Under verksamhetsåret 2017 i maj startade byggandet av Raseborgs stadshus på Ekåsens före detta sjukhusområde i den s.k. F-byggnaden. Byggnaden beräknas vara färdigbyggd i september 2018.

Helhetsplanen för stadens för administrationsbyggnader i centrum av Karis blev klar 21.3.2017 § 52.

Anslag 600 000 €, grundrenoveringar

Av detta anslag, vars användning baserar sig på separata beslut om anslagets fördelning, har man förverkligat följande objekt år 2017: Seminarieskolans hustekniska automation, renovering av gymnastiksalen i Ekenäs högstadiet och takreparation på Tenala servicehem. Tekniska nämnden beslöt 22.8.2017 § 111 att kommunaltekniska avslutningsarbeten på Ekåsen området (inte F-huset) finansieras inom ramen för anslaget.

Av totala anslaget har använts sammanlagt 575 172 €.

Karis nya daghem: Konstruktionsplanering och beredning av entreprenadhandlingar fortsatte, målsättningen är att konkurrensutsätta daghemmet våren 2018.

Planeringen av sprinklerinstallationerna i Hagahemmet färdigställdes planenligt år 2017.

Administration
Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: Chefen för administrativa tjänster Åke Frondén

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag
Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen ansvarar för tekniska sektorns allmänna administration.

Kansliet ansvarar för ärendehantering; sektorns ekonomiförvaltning inklusive fakturering och rondohantering, prognoser och statistik samt controllerfunktion.

Investeringsenheten ansvarar för investeringarna för stadens alla sektorer.

Fordonsadministrationsenheten ansvarar för skötseln av stadens fordonspark. Bistår vid anskaffning och upprätthåller register för fordon samt ansvarar för att besiktning- och serviceintervaller följs.

Stadens småbåtshamnar drivs som en nettoenhet underställd avdelningen.

Räddningsväsendet sköts genom köptjänst av Västra Nylands räddningsverk / Esbo stad. Verksamheten administreras av avdelningen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Kansliet driver för hela sektorn gemensamma administrativa funktioner. De övriga avdelningarna har för sina egna och närstående kanslifunktioner egen administrativ personal.

Investeringsenheten och fordonsadministrationsenheten är nya enheter. Målsättningen är att verksamheterna körs igång med full kraft redan från årets början.

Investeringsenheten ansvarar för uppgörande av budget samt koordinering och verkställande av stadens investeringsbudget i sin helhet. Till stöd för sin verksamhet har enheten en investeringsgrupp.

Småbåtshamnarnas behov av förbättrad standard samt behov av nya båtplatser för större och djupgående båtar strävas till att förbättras.

Ekenäs höstmarknad som ingått i avdelningens verksamhet övergår fr.o.m. år 2017 till Koncerttjänster / Stadsutveckling.

Centraliserad fordonsadministration införs fr.o.m. år 2017. Berör stadens hela fordonspark.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Kanslifunktionerna	De gemensamma administrativa funktionerna sköts effektivt och ändamålsenligt. fakturering/antal fakturor/18 000/år rondohantering/antal hanterade fakturor/20 000 år ärendehantering/antal behandlade ärenden/300/år
		De olika administrativa funktionerna sköts planerligt. Under året har ekonomiuppföljningen och rapporteringen effektiviserats och gjorts mera tidsenlig.	
		Investeringar	Investeringarna konkurrensutsätts med rätt tidtabell i lämpligt stora enheter. Förberedelser för genomförande påbörjas i början på verksamhetsåret. Preciseras i dispositionsplanen

Administration
Förtroendeorgan: Teknisk nämnd
Ansvarsperson: Chefen för administrativa tjänster Åke Frondén
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

		Investeringarnas genomförande och utfall finns redovisade i investeringsblanketten.	
		Fordonshantering	Fordonsadministrationen strävar till att stadens fordonspark sköts ändamålsenligt och att användning och underhåll löper effektivt och smärtfritt.
		Fordonsadministrationen påbörjade sin verksamhet. Stödfunktioner har utarbetats i samarbete med sysselsättningsavdelningen. Vid materialgården i Karis har inrättats en servicepunkt för städning, tvätt och grundkontroll av fordon. Servicen har används flitigt under året. Servicepunkten är en delorsak till att stadens fordonskostnader har hållits på samma nivå trots att antalet fordon har ökat.	
		Effektiv uthyrning av båtplatser. Bryggplatsernas standard ökas stegvis. Bryggorna i Ormnäs utrustas med portar år 2017. Nya bryggor anläggs i Norra hamnen med platser främst för större båtar.	Uthyrning av båtplatser, eftersträvad teoretisk nivå 100 %. I praktiken 95 % ett godtagbart mål.
		Portarna i Ormnäs förverkligades våren 2017. Utbyggnaden av småbåtshamnen i Norra hamnen flyttades fram till våren 2018. Förverkligas med samma tidtabell som bostadsbolagets bryggprojekt. Uthyrningsnivån uppnåddes inte p.g.a att platserna i södra vikens båthamn inte uppfyller nutida krav. I övriga båthamnar skedde uthyrningen planenligt.	
		Regionalt räddningsverk	Regionala räddningsverket hålls på nuvarande nivå både gällande ekonomi och verksamhet. Servicenivåavtalet följs.
		Regionala räddningsverksamheten förverkligades planenligt.	

Analys över åtgärder

Administrationen har skett planenligt. Den nya organisationsmodellen har tagits i bruk och såväl investerings- som fordonsenheten körde igång sin verksamhet. Controllerfunktionen och den ekonomiska rapporteringen har utvecklats och effektiviserats under året.

Fordonsadministrationen påbörjade sin verksamhet. Under året har ett fordonsregister för hela staden uppgjorts. En del av stadens fordon har bytts ut mot nyare och den totala mängden fordon har ökat under året ökat med 10 st. Stödfunktioner för stadens fordonsanvändare har utarbetats i samarbete med sysselsättningsavdelningen. Vid materialgården i Karis har inrättats en servicepunkt för städning, tvätt och grundkontroll av fordon. Servicen har varit populär och används främst av personalen vid vård i hemmet för underhåll av sina personbilar. Servicepunkten är en delorsak till att stadens fordonskostnader har hållits på samma nivå trots att antalet fordon har ökat.

Administration

Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: Chefen för administrativa tjänster Åke Frondén

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017	BS 2017			
TN antal sammanträden / år	12	11	11			
TN antal behandlade ärenden	190	300	159			
Antal hanterade inköpsverifikat		20 000	18 919			
Antal fakturor		18 000	15 668			
Småbåtshamnar						
Antal småbåtsplatser	675	735	675			
Andel uthyrda platser %	80	95	80			
Regionalt räddningsverk						
Utryckningar, trafikolyckor	97	100	98			
Utryckningar, bränder	16	18	14			
Utryckningar, fara för byggnadsbrand	29	30	17			
Granskning av automatalarm	152	150	104			
Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	110 787	130 000		121 801	-8 199	93,7%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag					0	0,0%
Övriga intäkter	55 814	15 000		11 882	-3 118	79,2%
Intäkter totalt	166 601	215 000	0	156 683	-11 317	72,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-6,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-556 585	-501 090		-513 652	-12 562	102,5%
Köp av tjänster	-1 950 987	-1 936 340		-1 897 250	39 090	98,0%
Material och varor	-19 719	-27 300		-18 390	8 910	67,4%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-72 194	-16 550		-9 112	7 438	55,1%
Kostnader totalt	-2 599 485	-2 481 280	0	-2 438 403	42 877	98,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-6,2 %		
Verksamhetsbidrag	-2 432 885	-2 266 280	0	-2 281 720	31 560	100,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-6,2 %		
Därav:						
Interna intäkter				11 570		
Interna kostnader	-121 982	-40 190		-38 372		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Intäktssidan stannade under budgeterad nivå. Det beror på att flera investeringsprojekt, Raseborgs mentalvårdscenter och nya stadshuset, finansieras med s.k. finansieringsleasing. På grund av detta har inte löner från investeringsenheten kunnat påföras investeringsprojekten i den grad som budgeterats. Också intäkterna från småbåtshamnarna har stannat under budgeterad nivå. Detta beror t.ex. på att andelen uthyrda platser inte nått upp till budgeterade 95 %. Uthyrningen stannade på ca 80 %.

Kostnaderna har däremot hållit sig inom budget. Största delen av kostnaderna är betalningsandelar för räddningsverket (1,8 miljoner) och dessa har stannat en aning under budgeterad nivå. Tack vare detta är verksamhetsbidraget endast 15 000 euro sämre än budgeterat.

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsteknikens verksamhetsområde omfattar:

- skötsel av gator, vägar och allmänna områden, parker, simstränder, hamnar och avstjälningsplatser. Den sköter också planering, byggherreverksamhet, fordonscentral, marktakter, skogsbruk, jordtippar samt verkställer de investeringar som ansluter sig till verksamheten i enlighet med investeringsplanen /dispositionsplanen
- koordinering av skötseln av närområdena för stadens fastigheter som en del av övrigt underhåll
- underhåll av småbåtshamnarna i enlighet med administrativa avdelningens definition av servicenivån
- teknisk skötsel och underhåll av idrottsområdena i enlighet med bildningsväsendets nivådefinition
- skötsel av ekonomi- och parkskogar
- administrering av gatu- och grävtillståndregister
- koordinering av tekniska verkets jourverksamhet
- aktiv kundservice
- deltagande i förverkligandet av investeringar tillsammans med det övriga tekniska verket.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Underhållet av uteområden, gator, parker och friluftsområden förenhetligas under verksamhetsåret. En ny underhållsenhet söker kostnadsbesparingar genom att avveckla och koncentrera överlappande funktioner.

Organisationen övergår från en på underhållsobjekt baserad enhetsindelning till ett mer övergripande, på sommar- och vintersäsong baserat funktionssätt, där personalen har olika uppgifter i sommar- och vinterorganisationen. De säsongsbaserade befattningsbeskrivningarna ger möjligheter för mångsidigare arbetsuppgifter, där också arbetets kravnivå och ansvaret varierar under olika årstider. Man skapar klarhet i organisationen och en bredare behörighet i det operativa arbetet.

Sommarorganisationen sköter om parkernas och fastigheternas grönområden, gatuunderhållet, skötseln av träden på gatuområdet, underhållet av och trivselen i lekpark, småbåtshamn och badstränder. Vinterorganisationen svarar för vinterunderhållet av gator, fastigheter och allmänna områden samt bl.a. för vinterbeskränning av träd, upprustning av gatumöbler samt deltar bl.a. i planeringen av investeringsprojekt.

Enheten består således av en personal, som tidigare varit indelad i fyra enheter. Under det första verksamhetsåret förstärker man samarbetet och ser över och utvecklar arbetsledningens uppgiftsbeskrivningar. Enhetens resurser, kostnadsuppföljning, mätning och rapportering av verksamheten förenhetligas. Man strävar efter att sköta rekryteringarna huvudsakligen med interna arrangemang eller genom att ändra personalens arbetsbeskrivning. Man ska vara förberedd på de kommande årens pensioneringar, huvudsakligen via interna arrangemang.

Vinterunderhållet av uteområden sammanslås funktionellt med gatuunderhållet under vinter- och vårsäsongen. Utrymmesförvaltningen har under år 2017 ett anslag för skötseln av uteområden. Även skötseln av friluftsområden övertas av samhällstekniken men utförs på basis av bildningsväsendets anslag. Det nya arrangemangets behov av anslag preciseras under året. De nuvarande avtalen om vinterunderhåll utgår år 2018 och i fråga om köptjänsterna går man försiktigt till väga och eftersträvar i mån av möjlighet regionala helårsentreprenader, dock med beaktande av marknadsläget i området. Underhållet av Ekåsenområdet påbörjas. Gällande vinterunderhållet koncentreras resurserna för köptjänster till att gälla arbete som utförs utanför den normala arbetstiden. Underhållet effektivteras genom att producera hälften av Ekåsenområdets underhåll som eget arbete, utan att öka resurserna.

Jämförelse av ekonomin i köptjänster och egen produktion. Målet bör vara en rätt riktad dimensionering av personalen och effektiv användning av maskiner så, att den egna personalens arbetsinsats styrs främst till skötseln av centrumområden. Det aktuella läget för material- och serviceavtalen ger goda ekonomiska utsikter fram till 2018-2019.

Arbetsmetoderna förenhetligas under året i anslutning till personalens medverkan i beredskap och jourtjänst. Jourtjänsten skärs ner och sammanslås. Man utreder möjligheten att ta i bruk en arbetstidsbank i skötseln av friluftsområden.

Stadens hela maskinpark samlas under en gemensam förvaltningscentral för fordon. I samband med detta inventeras den nuvarande maskinparken och en utvecklingsplan görs upp. Med hjälp av den strävar man till att effektivisera maskinparken genom att minska antalet enheter och utöka sam användning och multifunktionalitet. Maskinparken, i synnerhet de tunga fordonen, åldras och år 2017 är maskinernas medelålder 15 år. Maskinparken förnyas när man avstår från innehav och övergår till leasingmaskiner.

Flyttningen av depåfunktionerna till Ekåsens område inleds, vilket sammanhänger med att förvaltningen koncentreras till området.

Arbetet med att utveckla ett elektroniskt, kartbaserat gatu- och områdesregisterverktyg inleds.

Saneringen av förorenade områden genomförs vid behov i enlighet med separata beslut och behovsprövning. För uppföljning av avstjälningsplatserna och gemensam kontroll av vattendragen reserveras anslag för driftkostnader.

Aktiv medverkan vid planering och snabb utbyggnad av nya områden efter det att planen fått laga kraft i samarbete med Raseborgs vatten och de övriga aktörerna (elbolag, fjärrvärme, telematik mm).

- Sammanjämkningen av planläggnings- och tomtproduktionsprogrammen, fungerar som s.k. långsiktig plan (investerings- och tomtproduktionsprogram, medvetenhet om reparationsskuld).
- Tidtabellen för förverkligande görs förutsägbar och sammankopplas till tomtutgivningen.
- Byggnadsplaneringens förutsägbarhet, konkurrensutsättning och entreprenadhandlingar görs i god tid, anbudsbegäran och förverkligande av entreprenader har korrekt tidtabell.

Fortsatt uppföljning av kondition och uppskattning av reparationsskuld för gatuinfrastruktur och övriga anläggningar (t.ex. broar, bryggor m.m.). Investerings- och tomtproduktionsprogrammet upprätthålls kontinuerligt. För varje enskilt projekt kommer kostnadskalkyler att preciseras under projektets gång. Uppgörande av kostnadskalkyl ska bli en del av planeringen.

I början av verksamhetsåret godkänner Tekniska nämnden dispositionsplanen för separata investeringsanslag skilt för sig.

Skogsbruk

Ekonomiskt och socialt hållbart skogsbruk enligt skogsbruksplan. Det ekonomiska resultatet för verksamheten i ekonomiskogarna bör i stort sett motsvara det som förväntas i motsvarande privatägda skogar.

Görs uppföljning av kostnaderna/ enhet (m^3 eller ha) för arbeten i egen regi jämfört med köptjänster. På basen av dessa tas ställning till om att öka andelen eller, helt övergå till köptjänster av de fysiska skogsarbetena under år 2017. Väl skötta parkskogar som fungerar som närreklamationsområden för invånarna. Utredds huruvida de fysiska arbetena i högre grad kan skötas som köptjänster.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Skogsbruk Avverkningar enligt skogsbruksplan Effektivisering av de fysiska skogsarbetena Väl skötta trädbestånd inom grönområdena Estetiskt tilltalande grönområden	15 000 m^3 . Rotnetto från avverkningar 0,5 milj. € Ca 20 000 € Avverkas 1000 m^3 Rójningar 30 ha
	 Effektiveringen av manuella skogsarbetena har inte uppnåtts Avverkat i ekonomiskogar, 13 500 m^3 Avverkat i parkskogar, 2 100 m^3	

	Samhällsteknik	
	Depåfunktioner	Minskning av fastighetsmassan, koncentrerad verksamheten till Ekåsenområdet från nuvarande Ekenäsdepån.
	Materialförrådet vid Pehr Sommars gata 2 (gamla besiktningsbyrå) stängdes i oktober. Byggnaden rivs. Depåfunktionerna har flyttats till Ekåsen området till I-huset som nu är den huvudsakliga verksamhetspunkten för park- och fastighetsskötsel. På Skeppsholmen har man byggt en lagerplan för utrustning och material som ska förvaras ute.	
	Nytt sätt att producera tjänster med utrymmesförvaltningen	Sammanlagning av dejoursverksamhet inom tekniska sektorn. Ökning av personalens samutnyttjande: vinterunderhåll, maskinarbete m.m. Personalens rotation mellan olika funktioner effektiviserar.
	Samhällstekniska koordinerar jourverksamheten för skötseln av fastigheters yttre områden. Man har förbättrat maskinkunnandet hos fastighetsskötare genom intern maskinutbildning. Samarbete inom vinterunderhållsgruppen har förbättrats genom samtal, skapande av gemensamma regler och ökad kommunikation.	
	Maskinparken förnyas och effektiviserar med leasingavtal, utökning av sam användning och multifunktionalitet	Höjning av arbetets produktivitet, nyttan av större samanskaffningar
	Utvecklingsplan för maskinparken har utarbetats. 1 fordon (en traktor) avställdes, 1 maskin för grönområden förnyades, 6 tilläggsanordningar till underhållsmaskiner avställdes och ersattes med 2.	
	Personalens arbetsavtalsvillkor förenhetligas under 2017, Teknisk personal, utrymmesförvaltning och samhällsteknik	Enhetlig behandling av personalen
	Skötare av idrottsanläggningar anslöt sig till arbetstidsbanken. Kontroll av arbetstidsbankens användning effektiviserades. Skillnader i villkoren i kollektivavtalen har utretts. Utvecklingsbehov för kontroll av arbetstider identifierats. Utvecklandet fortsätter.	
	Förenhetligande av kostnadsuppföljning. Mätarna för verksamheten förnyas 2017 så att de kopplas till kostnadsställe: Trafikleder, €/gatunätet km Köptjänster för vinterunderhåll, gator €/km Enskilda vägar, stöd €/km Gatubelysning, €/ljuspunkt Underhåll av grönområden, €/grönområden ha Underhåll av lekparkar, €/lekparkar st Underhåll av badstränder, €/badstränder st	Kostnadsuppföljning exakt på rätt objekt.
	Ändringar i kostnadsuppföljning har genomförts i början av året.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
		Depåfunktionerna koncentreras till depån på Ekåsen och i Karis	
		Depåutredningen har utarbetats. Utmaningarna i den lokala depåverksamheten är identifierade. Synergimöjligheterna med affärsverk är identifierade. Den nya placeringen av depån för tunga maskiner i Ekenäs är oklar.	
		Den åldrande maskinparken gallras Maskinparken förnyas och effektiveras med leasingavtal, utökning av sam användning och multifunktionalitet	Minskning 1-2 arbetsmaskiner/år Höjning av arbetets produktivitet
		Årets målsättningar har nåtts. 1 maskin + 4 tilläggsanordningar avställt. 1 maskin förnyats till en modernare.	

Analys över åtgärder

Lönsamheten i samhällstekniskas underhåll utvecklas genom att lätta på ramarna: tätare depåverksamhet, avlägsnande av föråldrade maskiner, minskning av maskin- och materielparken och att på olika sätt sträva efter demonteringen av hinder för flexibel användning av personalen.

För personalens del är bakomliggande faktorer sammanslagning av tre olika enheter och arbetsvillkoren för personer i olika uppgifter och behovet att enhetliga dessa. Arbetstidspraxis granskades och man skrev ihop de lokala avtalen till en gemensam praxis. Man började leta efter verktyg för elektronisk uppföljning av arbetstid och gjorde en behovsbeskrivning och planerade användningsobjekten. Förhandlingar med tjänsteproducenter inleddes.

Man gjorde upp en utvecklingsplan för maskiner och utrustning. Maskinparkens medelålder var 9,9 år i slutet av 2017, efter avställning av utrustning 10,2 år (målsättning t.o.m. slutet av 2018: 9,3 år). Förnyelse- och avställningstakten bör stramas så att reparationskostnader inte börjar stiga. Beslut om maskinanskaffningar tas även i fortsättningen med tanke på multifunktionalitet och hög användningsgrad.

Redovisning på arbetsrapportnivå över depåer har färdigställts. Det är viktigt att förtäta personal och verksamhet för att åstadkomma flexibel resursanvändning och för informationsflödet, uppföljningen av arbetsledning och prestationer. Ett element i fastighetsstrategi är förtätningen av depåverksamhet. Karis depåverksamhet har stabiliserats till en gemensam depå. Fördelarna syns. I Ekenäs, enligt fastighetsstrategin, finns det ännu förtättningsbehov men placeringen av tunga maskiner på ett rationellt sätt ur verksamhetssynpunkt har inte kunnat avgöras. Samtidigt utreds depåsamarbete med affärsverken.

Inom underhåll strävar efter inbesparingar genom att på alla sätt öka samarbete med fastighetsenheten. Samhällsteknik koordinerar vinterunderhåll av uteområden och jour- och beredskapsverksamheter. Fastighetspersonal skolades i maskinkunskaper för att en ännu större del av personalen ska ha förutsättningar att delta i snöberedskapsverksamhet. Inom beredskapsverksamheten förbättrades informationsutbyte, man kom överens om reglerna för verksamheten, förtätade samarbete. Inom sommarunderhåll har man tillsammans med fastighetsenheten gått genom underhållsområden och eliminerat överlappningarna. Detta planeringsarbete pågår de närmaste åren.

Inom skötseln av idrottsanläggningar utreddes många saker gällande överflyttning av verksamheten från utbildning till tekniska. Årsklocka ritades och man skapade en gemensam arbetsmodell med fritidsenheten. Arbetsledningen förtätades efter den bredare "grupparbetsfasen" i början. Utredningar och lägesrapporter gjordes upp över verksamheten inom underhåll av utrustning och materiel. En gemensam praxis för ekonomisk uppföljning skapades. Man förberedde en mera omfattande överflyttning av budget- och verksamhetsansvar till tekniska och en arbetsmodell skapades. Tillsammans med personalen utreddes ändringarna i arbetsvillkoren och arbetstidsbanken togs i bruk. Några från tekniska personalen anslöt sig till skötsel- och jourverksamhet gällande idrottsanläggningar.

För övriga delar förblir skötseln oförändrad, men antalet skridskobanor ökades med två och banorna i Pojo och Svartå gjordes i ordning. Man deltog i renoveringen av Karis ishockeyrink. Kommande års investeringsbehov utreddes tillsammans med investeringsansvariga. Man deltog i planeringen av ökat deltagande i föreningars talkoarbete.

Inom gatuunderhåll gjordes en omfattande utredning över underhållsområden. Utredningen ska ligga som grund för förslaget om att avstå från underhåll som baserar sig på frivilliga beslut. Inom vinterunderhåll är det fortfarande aktuellt att öka samarbete med fastighetsenheter. Arbetsledningen har här en nyckelroll. Förnyande av lastbilar utreddes men man nådde inte fram till beslut. För övrigt förblir resurserna oförändrade. Man preciserade kostnadsuppföljningen för resten av året, anskaffningar till lager. I fortsättningen försöker man aktivera spjälkandet av anslagsreservationer för snökostnader till små underhållsprojekt under resten av året.

Planeringen av entreprenader för skötsel av parker och grönområden startade på hösten. Områden slogs fast. Konkurrensutsättning görs på våren 2018 samtidigt med vinterentreprenader. Samarbetet med fastighetsenheter fortskred med bl.a. Svartåns, Tenalas och Fiskars del. Förbättring av stranden vid Knipan förbereddes. Trädfällning, granskningar och gallringar efter höststormarna sysselsatte. Invånare har fått glädja sig åt roliga dekorationer vid påsk, halloween och jul. Finland 100 år jubileum syntes i de blå-vita planteringarna. Den nya lekparken i Svartå är färdig. Bland det centrala under 2017 var flyttning av verksamheten till Ekåsens nya materialgård och nya arbetsmodeller.

Den gamla jordtippen i Gammelboda stängdes och skog planterades. På jordtippen vid Baggövägen byggdes en klarbassäng för avrinningsvatten. I Brandal gjordes omfattande miljöundersökningar med provgrävningar och på basis av rena resultat började man återställningen.

Skogsbruk

Kostnadsuppföljningen av plantskogsröjningar ger vid handen att kostnaderna per ha är betydligt högre utförda med egen personal än som köptjänster. Vid köptjänster utgås från ren ackordprissättning, vilket inte är fallet då arbetena utförs i egen regi. Kommunala kollektivavtalet förutsätter överenskommelse om ackordavlöning, ett avlöningssystem som inte helt omfattas av de anställda.

Påbörjat utredning av outsourcing.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Gatunät			
Gatunätets längd (km)	255,6	256,6	255,8
Lättrafiknätets längd (km)	43,0	43,3	43,0
Gatunät (€/km)*	5 820	6 689	6 668
Enskilda vägar, stöd (€/km)	394	370	331
Antal belysningspunkter (st)	9 587	9 630	9 702
Gatubelysning (€/ljuspunkt)*	52	48,49	52,65
Parker			
Skötta grönområden (ha)	79,0	79,0	79,0
Underhåll av parker (€/grönområden ha)*	5 000	7 817	7 382
Skötta gångstigar (km)	13,0	13,0	13,0
Lekparker (st)	36	37	37
Underhåll av lekparker (€/lekpark)*	3 200	18 164	15 761
Simstränder (st)	19	19	19
Underhåll av badstränder	5 000	32 503	30 692
Skogsbruk			
Skogsareal (ha)	2 520	2 400	2 400
Parkskogar (ha)	500	500	500
Såld virkesmängd skog+park m ³	19 400	17 500	15 600
*ny beräkningsgrund			

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 110 982	817 500		898 117	80 617	109,9%
Avgiftsintäkter	1 560			1 410	1 410	0,0%
Understöd och bidrag	7 229	10 000		13 305	3 305	133,1%
Övriga intäkter	65 595	253 830		123 478	-130 352	48,6%
Intäkter totalt	1 279 745	1 281 330	0	1 126 022	-155 308	87,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-12,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 604 573	-1 581 020		-1 587 157	-6 137	100,4%
Köp av tjänster	-1 705 065	-1 471 860		-1 315 541	156 319	89,4%
Material och varor	-781 577	-864 750		-794 941	69 809	91,9%
Understöd	-201 027	-203 500		-200 363	3 137	98,5%
Övriga kostnader	-307 713	-400 080		-352 564	47 516	88,1%
Kostnader totalt	-4 599 954	-4 521 210	0	-4 250 566	270 644	94,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-7,6 %		
Verksamhetsbidrag	-3 320 210	-3 239 880	0	-3 124 544	115 336	96,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-5,9 %		
Därav:						
Interna intäkter	286 975	147 830		186 211		
Interna kostnader	-463 839	-218 700		-204 418		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Man har varit mycket försiktig med kostnader, ändringar i budgetstrukturen har lett till utmaningar för kostnadsuppföljningen.

Utfallet av park- och grönområdesskötsel motsvarar det planerade. Kostnadsplaneringen har också varit lyckad vid mindre renoveringsprojekt. Arbeten av personalen inom park- och grönområden och maskiner åt andra enheter har rapporterats mera noggrant fr.o.m. början av förra året, vilket under året har resulterat i en besparing på 20 000 € i personalkostnader.

Budgetstrukturen för trafikleder visar den största förändringen i förhållande till tidigare år när fordoncentralen lades ner. Fördelningen av kostnader syns nu direkt på kostnadsställena. För trafikleders del syns ändringarna i personalkostnaderna samt i underhåll av maskiner och anläggningar, lageranskaffningar samt i bränslekostnader. Fördelning av kostnader för fordonscentralen till olika konton förorsakar avvikelser i utfall på enskilda konton men inte i helheten.

På intäktssidan finns deltagandet i trafikledningens investeringar som en egen helhet. För denna del når trafiknätets intäktssida inte målsättningar. I övriga intäkter syns återbäringen av dubbelt fakturerad dagvattenavgift.

Kostnader för underhåll av gator och områden kunde bra styras trots den omväxlande väderleken. Elkostnader var 85 000 € lägre än budgeterat.

Kostnader för vinterunderhåll blev lägre än under tidigare år på grund av en torr vår och sen vinter, tyngdpunkten i kostnader låg på sandning. Tack vare inbesparingar i vinterunderhållet i början av året kunde man göra mera omfattande iordningställningar än planerat på grustag. Även långa ramavtal har hållits på bra kostnadsnivå.

I slutet av året köpte man byggnadsmaterial för 50 000 € på grund av den regniga hösten och gatornas reparationsbehov samt för att anslaget för vinterunderhåll nedmonterades. Även kostnader i samband med avstängningen av Skogsby plankorsning, som Trafikverket ersatte, syns i byggnadsmaterial.

Ett viktigt utvecklingsobjekt med tanke på effektiv användning av underhållsmedel vore nedmontering av vinterunderhållets anslagsreservationer för mindre undreållsprojekt under sådana år då vintern kommer sent och man sparar pengar. Gallring och förnyande av den föråldrade maskinparken är fortsättningsvis nödvändig eftersom reparationskostnader har stigit.

Budgeten för skötseln av idrottsanläggningar överskreds under det första verksamhetsåret med 5 000 euro, dels på grund av mindre intäkter än planerat och dels på grund av en liten höjning i personalkostnader. För övriga delar följde skötseln av idrottsanläggningar kostnadsplanen.

Intäkterna från skogsbruket blev cirka 65 000 euro lägre än planerat. Utfallet landade på 705 000 euro, i jämförelse med den budgeterade virkesförsäljningen på 770 000 euro. Det beror på att avverkningen och därmed också den sålda virkesmängden har varit mindre än budgeterat. Den sålda virkesmängden stannade på 15 600 m³ mot budgeterade 17 500 m³. Det här kompenseras med en lägre kostnadsnivå och resultatet för skogsbruket blev, trots den sänkta virkesförsäljningen, ungefär som planerat.

Gällande samhällsteknikens nyckeltal har 200 meter nytt gatunät för Chaufförsvägen och Gesällvägen i Horsbäck samt 115 nya belysningspunkter kommit till under året. Svartå lekpark färdigställdes och antalet lekparkar uppgår nu till 37 stycken. Alla nyckeltal som mäter produktiviteten visar ett bättre utfall än budgeterat. Kostnaderna per belysningspunkt är aningen högre eftersom budgeterade nyckeltalet innehöll endast elkostnader, medan bokslutet inkluderar kostnaderna för belysningspunkternas underhåll, cirka 130 000 euro.

Verksamhetsbeskrivning

6751 Stadens markpolitik, förvaltning av stadens markegendom, mättningsverksamhet, fastighetsbildning, kartservice.

6771 Försäljning av bebyggda och obebyggda fastigheter.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Tillhandahålla en tillräcklig och ändamålsenlig råmarksreserv för planläggning. Utföra fastighetsförrättningar och föra fastighetsregister på detaljplanerat område. Ansvara för uppgörande av avtal för inledande och förverkligande av detaljplanering och markanvändningsavtal. Utarbeta kartprodukter samt upprätthålla stadens kartverk.

Utföra terrängmätningar. Ansvara för stadens markpolitik, inköp av markområden. Ansvara för försäljning av bebyggda och obebyggda fastigheter.

Inkomsten för utarrenderade markområden är flyttad från kostnadsställe 6771, Fastighetsförsäljning, till kostnadsställe 6751, Mättningsverksamhet. Detta för att klargöra uppföljningen av fastighetsförsäljningen.

Under 2017 ligger tonvikten på att vidareutveckla fastighetsinnehavet och företagsetableringar.

En av tyngdpunkterna år 2017 är att effektivisera försäljningen av fastigheter som staden inte behöver för eget bruk. På så sätt uppnås inbesparingar. Andra viktiga tyngdpunkter är att effektivisera sektorövergripande samarbete för att kunna koncentrera verksamhet, att sälja fastigheter och minska driftskostnaderna. Portföljsindelningen av byggnaderna tas i bruk.

För att uppnå det uppsatta målet för fastighetsförsäljningen krävs att speciella utvecklingsprojekt kan säljas årligen. En förutsättning är att objekten kan förädlas genom detaljplaneändring och marksaneringsarbeten, vilket föranleder behov av investeringsanslag.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Sträva efter en ökning av ordinära bostadstomtöverlåtelser.	10 överlåtna tomter och områden/år. 240 000 € i försäljning, alternativt 12 000 € i arrende.
	 Sammanlagt 6 bostadstomter har överlåtits under året. 2 av tomterna är sålda för 38 860 € och 4 tomter har utarrenderats för 4 864 €/år.	
	Fastighetsförsäljning, verkställande av försäljningsportföljen och icke ordinära objekt	1 700 000 € försäljningsvinst. försäljningsinkomster består av olika objekt, utvecklingsprojekt, egen tomtproduktion samt genomförandet av fastighetsportföljernas målsättningar. Nya processer för fastighetsförsäljning.
	 Försäljning av objekt ur avyttringsportföljen påbörjades. Box Butik, Bromarv hälsogård, Campingens bastu och Villa Stoltze såldes för sammanlagt 284 000 € netto. Finska Scoutstugan, Gamla besiktningen, Hamnmagasinet och Morte revs. Gumnäs dansplats utarrenderades. Övriga objekt som Billnäs bruksbostäders markbotten och en tomt för serviceboende såldes. Ekenäs Energi löste in 2 arrendetomter. Den totala försäljningsvinsten är ca 2 100 000 €.	
	Aktiv anskaffning av råmark och istandsättande av egen mark för detaljplanering.	Inköp av markområden 500 000 €/år i enlighet med markpolitiska programmet. Marksanering för byggnadsändamål.

Mätning- och fastighetsbildning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör / Mätningsschef Roger Nyberg

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		Inga markområden har köpts under året. Av anslaget är ca 260 000 € reserverat för inköp av mark i Handelshamnens detaljplan, som inte vann laga kraft under året. Förrättningen för inlösen av mark på stationsområdena i Karis och Ekenäs slutfördes inte under 2017. Förhandlingar gällande inköp av råmark i Horsbäck-Läpp väntar på generalplanen för området. Anslaget i reserveringsfonden för marksanering borde granskas.	
		Uppdatering av Markpolitiska programmet startar under 2017.	Utformandet är beroende av genomgången av Byggnadsordningen och Generalplanering.
		Uppdateringen av det markpolitiska programmet påbörjades inte under året. Uppdateringen kan kopplas till stadens kommande strategi.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/Mätare/Euro
	Åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning.	Inbesparade driftskostnader 400 000 € på tre år (inbesparingen sker inom utrymmesförvaltning)
	Fastighetsförsäljnings- samt rivningsresultatet har under 2017 gett en inbesparing i driftkostnader på ca 4 000 euro. Arbetet med att minska på driftskostnader genom försäljning fortsätter under 2018.	

Analys över åtgärder

Utgivningen av tomter för bostadsbyggande är fortfarande måttlig. Under året öppnades inga nya bostadsområden för försäljning. Nya företagstomter kunde ges ut i Horsbäck där även en stor tomt är reserverad för en datacentral. Under året förnyades baskartan för Österby-Trollböle, ca 1 550 ha som en del av ibruktagandet av N2000 höjdsystemet. Samarbetsförhandlingar resulterade i personalminskning på enheten.

Ett stort fokus lades på försäljningen av objekt i försäljningsportföljen 7 objekt annonserades ut varav 4 såldes under året, 3 objekt har rivits och 1 objekt har hyrts ut. De totala inkomsterna för fastighetsförsäljningen översteg de budgeterade målen. Extraordinära försäljningsobjekt som såldes under året gjorde att budgetmålen i euro kunde uppnås. Flera markanvändningsavtal förföll till betalning under året.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Överlåtna tomter (arrende + sålda)	23	30	45
Tomtreserv, småhustomter	122	120	116
Tomtreserv, våningshustomter	12	12	12
Tomtreserv, företagstomter	42	20	38-52
Antal bildade tomter, förrättn./antal bildade	53	50	64/23
Tomter i tomtindelningar	65	50	33
Utmärkning av byggnader	47	100	62
Försäljning av registerutdrag	910	1 300	943
Försäljning av kartor	1 105	1 200	988
Stadens markegendom (ha)	5 860	5 900	5 860
Bruttoinkomst av markegendom	325	418	528

Mätning- och fastighetsbildning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör / Mätningsschef Roger Nyberg

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	25 015	40 000		23 993	-16 007	60,0%
Avgiftsintäkter	119 544	125 000	145 000	228 949	-41 051	84,8%
Understöd och bidrag					0	0,0%
Övriga intäkter	1 758 328	2 300 000		2 837 853	537 853	123,4%
Intäkter totalt	1 903 577	2 465 000	145 000	3 091 466	481 466	118,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				62,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-438 350	-430 820		-431 321	-501	100,1%
Köp av tjänster	-78 213	-130 590		-139 400	-8 810	106,7%
Material och varor	-5 204	-12 900		-3 893	9 007	30,2%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-44 212	-44 670		-39 349	5 321	88,1%
Kostnader totalt	-565 978	-618 980	0	-613 963	5 017	99,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				8,5 %		
Verksamhetsbidrag	1 337 598	1 846 020	145 000	2 477 503	486 483	124,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				85,2 %		
Därav:						
Interna intäkter	3 076			3 010		
Interna kostnader	-35 877	-50 160		-50 968		

Analys av ekonomi och nyckeltal

2017 var ett gott år för fastighetsförsäljningen. Under året uppgick bruttoförsäljningen av stadens tillgångar till 3 054 564 euro. Av den summan utgör försäljningsvinsterna 2 095 174 euro. Det betyder att de budgeterade målen för bruttoförsäljningen (2,2 miljoner) och försäljningsvinsterna (1,7 miljoner) överskreds med marginal. Villa Stolzes försäljningsvinst på 44 200 bokförs inte på mätning och fastighetsbildning och syns inte bland tekniska sektorns intäkter.

Flera markanvändningsavtal förföll till betalning under året och intäkterna uppgick till 143 199 euro. Arrendeintäkterna ökade en aning i jämförelse med 2016 och nådde nu upp till 720 062 euro. Tack vare de goda intäkterna blev verksamhetsområdets nettoresultat klart bättre än budgeterat. Kostnaderna motsvarade den budgeterade nivån.

I tabellen med nyckeltal syns det ändå att den ordinarie verksamheten löpte sämre än normalt. Detta trots att antalet utgivna tomter nådde upp till det budgeterade målet. Också utmärkning av byggnader och antalet utförda styckningsförrättningar ökade något jämfört med tidigare år. Fastighetsförsäljningen har betonats under året, vilket är positivt för ekonomin. På lång sikt är det ändå viktigt att den ordinarie verksamheten tar fart. Då försäljningsobjekten minskar till både kvalitet och antal kan ekonomin på lång sikt inte balanseras med denna intäktspost.

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen för Intern service avslutades i juni 2016 och införlivades med tekniska sektorn. Fastighetsförvaltning, städning och kosthåll blev egna verksamheter under utrymmesförvaltningsavdelningen (tilahallinto-osasto).

Fastighetsförvaltningen ansvarar för stadens 214 byggnader omfattande 176 000 m². Därtill har fastighetsförvaltningen ännu övergripande ansvaret för uthyrningen av stadens 840 hyresbostäder varav 232 hyresbostäder är direkt ägda. Avdelningens personal deltar i genomförandet av investeringarna i samarbete inom tekniska sektorn.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Under våren 2016 har stadens byggnadsbestånd inventerats i samband med uppgörandet av den s.k. fastighetsstrategin. Alla stadens byggnader har granskats och placerats i olika portföljer beroende på skick, användningsändamål och nyttjandegrad. Portföljerna är sju stycken till antalet och namngivna enligt följande; utveckling, användning, reparation, drift, avyttring, hyresbostäder och anskaffning. Byggnaderna har även getts poäng utgående från deras tekniska skick. Byggnader som motsvarar ett nybygge har konditionsklass 5 och byggnader i dåligt skick har konditionsklass 1. De flesta byggnader som placerats i avyttringsportföljen är av konditionsklass 1.

För fastighetsportföljens objekt finns följande uppgifter: placering, adress, teknisk klassificering, portfölj, yta (m² genomsnittliga brutto/netto), balansvärde, tekniskt skick, ersättningskostnadsvärde och driftskostnadskalkyl. För varje fastighetsportfölj har utsetts en egen ansvarsperson.

Byggda och obebyggda fastigheters försäljning/avyttring görs med separata beslut, inte direkt baserat på indelningen i fastighetsportfölj. Fastigheternas, såväl byggda som obebyggda, försäljning är centraliserat till Mättnings- och fastighetsbildningsenheten. Fastighetsförsäljningen sker i tätt samarbete med tekniska sektorns olika avdelningar.

Den föreslagna fastighetsspecifika portföljindelningen ligger som grund för:

- den interna hyran (kapitalhyra) i budgetförslaget för 2017
- fastighetsutvecklingsåtgärder (t.ex. försäljning, planläggning, förändring av användningssyfte)
- fördelningen av ansvar för utvecklingsåtgärder och åtgärdernas tidtabell
- renoveringsnivån i varje enskild byggnad/portfölj
- investeringsförslaget 2017 (31)
- möjlig beredning av byggnadernas omlokalisering till (hyres)bolag

Interna hyror har debiterats av sektorerna vad gäller driften. En s.k. kapitalhyra har tidigare verksamhetsåren endast fakturerats på nysanerade och nybyggda hus. Tidigare kapitalhyran har inte motsvarat byggnadernas tekniska skick i förhållande till deras(balans)värde.

Som en del av fastighetsstrategin har grunderna för den interna hyran fastställts på nytt. Förutom driftshyran kommer att från och med 2017 påföras en kapitalhyra för alla stadens byggnader. Kapitalhyrans storlek varierar beroende på byggnadens tekniska värde och i vilken portfölj byggnaden befinner sig i. Den nya kapitalhyran kommer att generera högre interna hyresinkomster. De ökade interna hyresinkomsterna behandlas som separat utgift / inkomst i stadens förvaltning.

Den interna hyran gällande driften baserar sig på ett medeltal av 2014 och 2015 års reella utgifter plus en s.k. marknadsökning (beaktande av kommande åtgärder i respektive byggnad).

Under verksamhetsåret 2017 övergår skötseln av idrottsbyggnaderna till utrymmesförvaltningen. Stadsstyrelsen kan separat besluta att byggnader samt anläggningar kvarstår i bildningens verksamhet. Byggnaderna är ca tio till antalet. Fastighetsförvaltningen har tillsammans med de övriga sektorerna som målsättning att så effektivt som möjligt utnyttja stadens byggnader och påbörja försäljningsprocessen med de byggnader som inte är i optimal användning.

Under åren 2017-2018 kommer ett stort investeringsprojekt att färdigställas, då F-huset på Ekåsenområdet görs om till stadens förvaltningsbyggnad. Den s.k. Psyke-byggnaden invid Raseborgs sjukhus färdigställs i oktober 2017.

Båda projekten förvekligas med s.k. finansieringsleasing. Övriga kommande investeringsprojekt är planeringen och byggandet av ett nytt daghem i Karis, ombyggnad av den s.k. C-skolbyggnaden i Karis samt påbörjandet av planeringen av Fokus byggnaden. Över Ekåsens område ska färdigställas en helhetsplanering över hur området och byggnaderna ska användas i framtiden. Investeringarna behandlas närmare under tekniska sektorns budget.

Fastighetsskötseln sköts via sex pooler. Varje pool har sin egen ansvarsperson. Fastighetsskötaren har ca 5-7 byggnader att underhålla. För att underlätta fastighetsskötseln och arkiveringen av data gällande byggnaderna använder sig avdelningen av det elektroniska serviceprogrammet Granlund Manager. De övriga sektorerna har tillgång till programmet och kan göra arbetsbeställningar via detta.

Den interna kommunikationen samt samarbetet med de övriga avdelningarna inom tekniska sektorn är i hög prioritet.

Fastighetsförvaltningsenheten prioriterar underhållet och skötseln av ventilationsmaskiner och -kanaler för att minimera problem med inneluften högt.

Ramen är uppbyggd med 2016 års budget och det första halvåret som bas. Även förändringar i det ekonomiska fram till det första halvåret har beaktats. I ramen ingår ingen förhöjning av personallönerna i enighet med givna direktiv. Vidare har beaktats åtgärder inklusive minskningen av personalvolymen enligt Raseborg 2020.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Åtgärdsprogramet Raseborg 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning. Fastighetsförsäljning, verkställande av försäljningsportföljen och icke ordinära objekt.	Inbesparade driftskostnader under 3 år 400 000 €, vilket innebär ca 133 000 €/år. 1 700 000 € försäljningsvinst. Fastighetsförsäljningen sköts av mättingsavdelningen i samråd med utrymmesförvaltningen.
	 Antalet objekt i avyttringsportföljen minskade under året. Box Butik, Bromarv hälsogård, Campingens bastu och Villa Stoltze såldes för sammanlagt 284 000 € netto. Även aktier för FAB Trollet såldes. Finska Scoutstugan, Gamla besiktningen, Hamnmagasinet och Morte revs. Gumnäs danssplats utarrenderades. Detta ledde till en inbesparing i driftskostnader på ca 4 000 euro. Arbetet med att minska på driftskostnader genom försäljning fortsätter under 2018. Den totala vinsten från fastighetsförsäljningen, omfattande hela fastighetsförsäljningen i samarbete med mättingsavdelningen, nådde upp till 2,1 miljoner euro.	
	Verkställande av gjorda indragningsbeslut.	Inbesparing i driften 57 500 € efter verkställighet
	 Skolbyggnadernas indragningsbeslut verkställs inte och driftskostnaderna för dessa kvarstår. Indragningsbeslut gällande Bromarvhemmet har verkställts. Byggnaden finns i avyttringsportföljen och för objektet har beviljats undantagslov för avvikelser från delgeneralplanens användningsändamål. Försäljning av Bromarvhemmet pågår. Inbesparingen i driftskostnader för Bromarvhemmet uppgår till ca 50 000 euro.	
	Ett nytt sätt att producera tjänster i samarbete med samhällstekniska avdelningen	1–2 årsverken i samband med Raseborg 2020 process (åtgärdsprogram) gällande utrymmesförvaltning, effektivare användning av maskiner
	 Ekenäs depå på Pehr Sommersgatan 2 (gamla besiktningen) stängdes i oktober och byggnaden som var placerad i avyttringsportföljen revs. Samarbetet med samhällstekniska avdelningen effektiviserades genom flytt till en gemensam depå i I-huset på Ekåsområdet. Användningen av maskiner effektiviserades, genom en fördelning av maskiner per område med gemensam användning. Gemensam vinterdejour med enhetligt regelverk. Arbetet med att utveckla samarbetet fortsätter 2018.	

		Indelningen av objekten i de olika fastighetsportföljerna ger en klarare bild av vilka objekt som staden bör satsa på, vilka objekt som kräver mindre åtgärder för att uppfylla sin funktion och vilka byggnader som inte är ändamålsenliga att upprätthålla. Verksamheten koncentreras i egna utrymmen.	Fastighetsvis anpassad underhållsnivå.
		Alla byggnader finns placerade i den fastighetsspecifika portföljindelningen, som ligger som grund för fastighetsutvecklingsåtgärder, renoveringsnivån och underhållsnivån i varje enskild byggnad/portfölj. Fastighetsunderhållet är anpassat enligt portfölj. Fastighetsportföljerna uppdaterades under året. Andelen externt upphyrda utrymmen uppgår till 6,43 %. Andelen har ökat en aning under året, vilket beror på att den egna fastighetsmassan har minskat.	
		Ersättande utrymmen för FIX-huset i Ekenäs. I huvudsak stadens egna utrymmen.	ca 500 000 € / år
		Fix-huset i Ekenäs ersattes med i huvudsak i stadens egna utrymmen. Inbesparingen under 2017 har varit drygt 500 000 €, vilket motsvarar uppskattningen som gjordes i samband med att beslutet om flytt fattades.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
	Samarbetsförfarandet i anslutning till Raseborg 2020 grundar sig i huvudsak på de förändringar i servicestrukturen som ekonomiska situationen medfört. Sote-reformen och dess inverkan på driften. Försäljning av fastigheter Åtgärdsprogramet Raseborgs 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning.	Inbesparade driftskostnader under 3 år 400 000 €, vilket innebär ca 133 000 €/år. Antal årsverken/år ca 2 st. Inbesparingsåtgärderna omfattas delvis i åren 2017-2019 års målsättningar.
		Fastighetsförsäljnings- samt rivningsresultatet har under 2017 gett en inbesparing i driftkostnader på ca 4 000 euro. Stängningen av Bromarvhemmet har minskat driftkostnaderna med ca 50 000 euro. Skolbyggnadernas indragningsbeslut verkställs inte och driftkostnaderna för dessa kvarstår Sote-reformens inverkan på driften sker i enlighet med att reformen verkställs, en egen fastighetsportfölj för Sote-byggnaderna har bildats.
	Nya sätt att producera tjänster med samhällstekniken. Förnyande av föråldrade maskiner. Förnyande samt effektivisering av maskinparken via leasingavtal, effektivisering av sam- och fleranvändning.	Minskning av 1-2 arbetsmaskiner/år, samresurser med samhällstekniken.
		En ny, gemensam depå, tillsammans med den samhällstekniska avdelningen har tagits i bruk, I-huset på Ekåsenområdet. Gemensam strukturerad användning av maskiner har införts, gemensamma veckomöten har hållits och en gemensam vinterdejour upprättats. Arbetsmaskinerna har förnyats, 1 maskin har avyttrats och ersatts med en ny. En utredning över Utrymmesförvaltningens alla fordon gjordes. Som en följd av utredningen såldes en leasingbil och två nya införskaffades.

Analys över åtgärder

Frisk inomhusluft, trivsamt arbetsmiljö och hälsosam kost prioriteras högt inom utrymmesförvaltningen. Samarbetet mellan städ-, fastighets- och kosthållenheter fungerar bra.

Staden har en inomhusluftsgrupp som behandlar anmälningar från byggnader var upplevs symptom vilka möjligen är relaterade till inomhusluften. Gruppen tar ställning till reparationsåtgärder, fortsatt uppföljning och besöker vid behov objektet. Gruppen består av representanter från företagshälsovården, arbetsskyddsfullmäktige, arbetsskyddet, Sydspetsens miljöhälsa samt fastighetsenheten. Gruppen sammanträdde nio gånger under 2017. Arbetet med inomhusluftsfrågor kräver en stor arbetsinsats och är ytterst tidskrävande. Många personer är involverade med besök, utredningar, planering av åtgärder osv. Eftersom resurserna binds vid detta, leder det till att övrigt fastighetsunderhåll blir lidande. I många fall har utomstående expertis kopplats in.

Fastighetsenhetens personal satsar på förebyggande arbete för att byggnaderna ska ha en god inomhusluft. Trots många åtgärder är Karjaan yhteiskoulu den byggnad som har krävt mest åtgärder och stora kostnader samt resurser gällande inomhusluften. Ännu har inte ett tillfredställande läge uppnåtts.

Fastighetsunderhållet sköts av sex pooler. En rotation av fastighetsskötarna har skett på grund av försäljningar och nya byggnader som hör till stadens underhåll, t.ex. Raseborgs mentalvårdscenter.

Tekniska nämnden beviljades ett anslag på 600 000 € för grundförbättringar som nämnden disponerade över. Detta anslag fördelades enligt följande:

- Tenala servicehem, förnyande av yttertak. Taket var tidigare täckt med mineritskivor som byttes till falsat plåttak. Arbetet färdigställdes under hösten.
- Ekenäs högstadieskola, förnyande av gymnastiksalsgolvet. Golvet förnyades under sommarmånaderna då skolan var stängd.
- Förnyande av automationen i Seminarieskolan. Automationen förnyades under sommarmånaderna då skolan var stängd. Förnyad automation förbättrar styrningen och reglerandet av el, värme, ventilation och vatten vilket innebär en inbesparing i driftskostnaderna.
- Ekåsens anslutningar, F-husets sanering medförde att nya anslutningar gällande el, vatten och värme måste installeras till de byggnader vars distribution gått via F-huset.

Av anslaget på 600 000 € användes 575 172 euro till dessa grundförbättringsprojekt.

Förutom grundförbättringsprojekten upphandlade tekniska nämnden nyinvesteringar vars bindningsnivå är fullmäktige. Planeringen av Karis nya daghem påbörjades under våren 2017 och byggstarten kommer att ske under våren 2018. Sprinklers installerades i Hagahemmet. Räddningsverket har påtalat att vårdinrättningarna bör förses med sprinklersanläggning och Hagahemmets sprinklersinstallation färdigställdes under hösten 2017.

I driftsbudgeten för 2017 fanns anslag för reparationer som inte blev förverkligade, bland annat fasadmålning av f.d. Sjukvårdsskolan, stora trähuset samt förnyande av fönster på Ekenäs ungdomslokal, Uncan. Fasadmålningen av f.d. Sjukvårdsskolan, trähuset blev inte gjort på grund av det ostadiga vädret under sommaren. Huset är stort och åtgärden är arbetsdryg. Vid en närmare analys av Uncan kunde konstateras att inte enbart fönstren är dåliga, utan även brädfodringen är i behov av att bytas. En utförlig planering för åtgärden bör göras varför detta projekt flyttades till arbetsprogrammet för 2018. Även fasadmålningen av f.d. Sjukvårdsskolan finns med i arbetsprogrammet för 2018.

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017	BS 2017			
Fastighetsmassa, egen (m ²)	173 349	173 400	169 468			
Externt upphyrda utrymmen (m ²)	14 722	10 785	10 906			
Fastighetskostnader (€/m ² /mån)		5,13	5,03			
Verksamhetsbidrag (€/m ² /mån)		1,38	1,65			
Avskrivningar (€/m ² /mån)			1,27			

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	26 808			19 145	19 145	0,0%
Avgiftsintäkter				65	65	0,0%
Understöd och bidrag	1 000			0	0	0,0%
Övriga intäkter	12 686 710	14 387 380		14 427 413	40 033	100,3%
Intäkter totalt	12 714 518	14 387 380	0	14 446 992	59 612	100,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				13,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 557 811	-1 689 540		-1 591 362	98 178	94,2%
Köp av tjänster	-3 118 803	-3 059 860		-2 878 286	181 574	94,1%
Material och varor	-3 699 369	-3 925 020		-3 720 466	204 554	94,8%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-2 939 278	-2 669 690		-2 695 115	-25 425	101,0%
Kostnader totalt	-11 315 261	-11 344 110	0	-10 885 229	458 881	96,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-3,8 %		
Verksamhetsbidrag	1 399 257	3 043 270	0	3 561 763	518 493	117,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				154,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	9 525 940	11 476 240		11 537 232		
Interna kostnader	-253 977	-213 900		-264 765		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Fastighetsenhetens verksamhetsbidrag blev 17,0 % eller drygt 500 000 euro bättre än budgeterat. Hyresintäkterna kom in som planerat, både de interna och externa. De högre intäkterna i jämförelse med 2016, beror på kapitalhyran som varit en del av den interna hyran för alla fastigheter. Verksamhetskostnaderna blev ca 4 % eller 460 000 euro lägre än budgeterat. Det beror på flera olika faktorer.

Personalkostnaderna visar en inbesparing på ca 100 000 euro, vilket bland annat beror på lägre lönebikostnader. Den snöfattiga vintern ledde också till mindre ersättning för snödejouren. Även fastighetsdejouren hade färre uppdrag än normalt. På grund av att ovan nämnda driftsreparationer sköts fram till 2018, blev också kostnaderna för köptjänster lägre än budgeterat. En stor del av anslaget för köptjänster användes för att förbättra situationen med inomhusluften i Karjaan yhteiskoulu. Driftskostnaderna för el, vatten och värme gav en inbesparing på ca 200 000 € mot det budgeterade. Det beror delvis på avyttringen av fastigheter, delvis på verkställda indragningsbeslut (Bromarvhemmet) och delvis på att året var relativt varmt, vilket syns i form av lägre uppvärmningskostnader.

Under året har 2 445 m² fastighetsmassa avyttrats genom försäljning eller rivning. Dessutom såldes F-huset på Ekåsenområdet (5020 m²) till Kommunfinans, medan Raseborgs mentalvårdscenter (2960 m²) färdigställdes under hösten. Det betyder att fastighetsmassan inklusive leasade objekt per 31.12.2017 uppgår till 169 468 m². Andelen upphyrda utrymmen ökade med 121 m², eftersom utrymmen för daghemmet Svalorna i Billnäs hyrs externt. Nyckeltalen som ger en indikation om fastighetsenhetens produktivitet visar att verksamheten varit kostnadseffektivare än budgeterat. De kvadratmetervisa fastighetskostnaderna uppgick till 5,03 euro mot budgeterade 5,13 euro och verksamhetsbidraget per kvadratmeter uppgick till 1,65 euro i jämförelse med budgeterade 1,38 euro. Avskrivningar av byggnader uppgick till 2,59 miljoner euro i jämförelse med 2,55 miljoner under 2016.

Av de projekt som finansierades med finansieringsleasing färdigställdes Raseborgs mentalvårdscenter under hösten. Det totala anskaffningspriset uppgick till 7 724 267 euro, vilket betyder att projektet förverkligades inom given budget. Arbetet med det nya stadshuset (F-huset) har pågått under året och färdigställs 2018. Projektet ser ut att hållas inom givna budgetramar.

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen för Intern service avslutades i juni 2016 och införlivades med tekniska sektorn. Fastighetsförvaltning, städning och kosthåll blev egna verksamheter under utrymmesförvaltningsavdelningen (tilahallinto-osasto).

Utrymmesförvaltningsavdelningen ansvarar för 115 000 m² av städningen. Städytan varierar beroende på verksamhetens hygienivå.

Stadenhetens produktion är anknuten till bildningens och hälsovårdens verksamhet i fastigheterna.

Städningsverksamheten omfattar två olika städpaket;

Städpaket 1 omfattar städservice från måndag till fredag till priset av 21,95 €/h, d.v.s. samma pris som år 2016.

Paketet används i alla skolor, daghem, hälsostationer, kansliutrymmen mm. Det innehåller även service av tvätt-linnekläder och köksuppgifter gemensamt med kosthåll.

Städpaket 2 innehåller städservice måndag till söndag, d.v.s. sju gånger per vecka och hör till bädd-vårdavdelning. Stadenheten har för tillfället ingen beställning på städpaket 2 eftersom vårdbiträden sköter städservicen som går under grundtryggheten. I städpriset ingår: grundstädning, allt material ss, soppsåsar, wc-handpapper, tvål, maskinservice, handledning mm.

Raseborgs stads kosthållsenhet har för närvarande 12 centralkök och knappt 40 utdelningskök, av varierande storlek, vilka årligen tillsammans producerar ca 1 500 000 portioner. Därtill inköps årligen från en extern producent ca 160 000 portioner. Kosthållsenhetens huvudmålsättning är att tillreda näringsrik och god mat till ett ekonomiskt fördelaktigt pris där personalkostnadernas andel i kosthållsenhetens totala budget inte överskrider 50 %. Därtill är målsättningen att köken i mån av möjlighet använder närproducerade råvaror. Andelen luncher på stadens matsedel som skulle vara vegetariska för alla kommer att införas. Därmed bidrar staden till minskningen av klimatfotavtrycket.

Kosthållsenheten tillreder den största delen av maten i Raseborg i egen regi. Till Hagahemmet, Ekenäs Vård i hemmet, Raseborgs bäddavdelning samt Mäntykoto daghem köps däremot maten av Ravioli. Då Kosthållsenhetens kunder är allting från småbarn till äldre, som alla har olika behov och rekommendationer och äter olika stora och många portioner per dygn, betyder det att även måltidspriserna är rätt många till antalet.

Grundtryggheten fattar beslut om vissa måltidspriser som direkt berör och gäller kosthållsenheten. Dessa priser är:

- morgonmål, måltid, kvällsmål i verksamhetsenhet/portion
- måltid som levereras hem/portion

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Lokalvård

Ledningen för städverksamheten sätter mycket tyngdpunkt vid arbetsergonomin och handledning för städpersonalen, för att på så sätt minska sjukfrånvaron.

Ramen är uppbyggd med 2016 års budget och det första halvåret som bas. Även förändringar i verksamhetens ekonomi fram till det första halvåret har beaktats. I ramen ingår ingen förhöjning av personallönerna enligt givna direktiv. Vidare har beaktats de åtgärder inklusive minskningen av personalvolymen enligt Raseborg 2020, vilka preciseras i kommande förhandlingar hösten 2016.

Städservicen har budgeterats utgående från diskussion med sektorerna och utvärdering av kvalitet i nuvarande verksamhet och service inför verksamhetsår 2017. I budgeten för 2017 har också beaktats städdimensioneringens kartläggning och uppdatering samt resultatet av främst nya verksamheter, fastigheter, som görs efterhand under hela året. Vi har som målsättning att ha en lönsam enhet där kundernas verksamhet tas i beaktande.

Städservicen är indragen på Tenala servicehem, vilket medför att grundtryggheten sköter städningen. Grundtrygghetens omorganisering på Villa Anemone – gör tilläggsuppgifter till stadenheten. Dessutom har vi effektiviserat städningen enligt följande: år 2016 – 2 597,5 h/v, år 2017 – 2 562,5 h/v, d.v.s. en effektivisering av 35 h/v. Ambullering av personalen på vissa enheter i samband med pensionering, mera motivation, tar våra nya metoder bättre i beaktande, (mera användning av kombinationsmaskin), planering av ledningspersonalens arbetspunkter.

Kosthåll

Bildningsavdelningens samt Social och hälsovårdsavdelningens verksamheter och beslut styr Kosthållsenhetens verksamhet. Under år 2017 kommer Bromarfhemmets centralkök att upphöra, enligt Grundtrygghetsnämndens beslut att stänga Bromarfhemmet. De flesta kök har i år 2017 års budget påförts en kapitalhyra som beaktats i portionspriset. En centralisering/planerad minskning av antalet centralkök kan inte göras innan kosthållsutredningen är klar samt ett beslut därefter fattats om hur den slutgiltiga kosthållsstrukturen ska se ut i Raseborg.

Kosthållsutredningens centrala innehåll;

En minskning av centralköken kräver investeringar, då inget av de befintliga köken idag är dimensionerade för att kunna tillreda flera portioner än de gör. I detta fall handlar dimensioneringarna inte om maskinernas eller personalens kapacitet, utan köken saknar i de allra flesta fall tillräckligt mycket golvyta samt även till viss del arbetsbänksyta. I samtliga befintliga centralköks fall, undantagsvis det nyrenoverade Karis Centralkök finns inga enkla eller ekonomiskt billiga lösningar att utgå ifrån.

Under verksamhetsåret utreds samarbetet med Ravioli, där de ekonomiska och produktionsmässiga konsekvenserna av att staden övertar verksamheten granskas. Ändringarna i samarbetet med Ravioli beaktas i kosthållsutredningen.

Bindande mål 2017

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Lokalvård Tilläggsbeställning av grundtryggheten 20 h/v utan mera personalresurser Anpassad verksamhet från grundtryggheten (Tenala servicehemmet, soc och hälsov pers deltar i städningen) Allmän effektivisering av städningen med 35 h/v	Inbesparing ca 1,5 årsverken
	 Städningen på Villa Anemone började i januari. Social och hälsovårdspersonalen sköter städningen på Tenala servicehem. Städning av idrottsanläggningarna tillkom, vilket betyder mera arbetstimmar med samma personalstyrka. Detta har varit möjligt genom effektivisering av städning med ambulerande personal, nya städmetoder och pensioneringar. Totalt var effektiveringen 47,75h/vecka. 2 st pensioneringar utan ersättande vikarier. Antalet årsverken har minskat med 1,5 st.	
	Kosthåll Kosthållsutredningen slutförs och kan fattas beslut kring. Möjligheten att utöka stadens egen matproduktion utreds (Ravioli).	Kosthållsutredningen klar under verksamhetsåret, anpassningen av verksamheten påbörjas 2018 Kostnadseffekten för olika alternativen klara under verksamhetsåret.
	 Kosthållsutredningen har pågått 2017 och fortsätter 2018. Möjligheten att utöka stadens egen matproduktion utreds i samband med kosthållsutredningen.	
	Regelbundna uppföljnings- och "respons"-möten med sektorerna.	- minst 2 gånger/år - rätt anpassad servicenivå - förplanering av kommande ändringar - ekonomiuppföljning - feedback från/till sektorerna

Städning och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		Respons- och informationsmöten med sektorer, samt enskilda matrådsmöten har hållits under året. Kontinuerlig ekonomiuppföljning har utförts. Förplanering för kommande ändringar samt planering av rätt anpassad servicenivå är gjorda i samband med den pågående kosthållsutredningen och förverkligas i enlighet med kosthållsutredningens beslut.
--	--	--

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/Mätare/Euro
		Lokalvård Anpassningen i städverksamheten i anslutning till Raseborg 2020-processen, ändringarna i stadens servicestruktur.	Inbesparing i städverksamheten i storleksklassen 100 000 – 150 000 €/år (enligt ovanstående åtgärder)
		Skolstängningarna verkställs inte. Övriga ändringar i stadens servicestruktur har medfört att 2 st pensioneringar har verkställts utan ersättande vikarier. Antal årsverken har minskat med 1,5 st. Minskningen av årsverken har lett till inbesparingar inom städningen. Kostnaderna 2017 var 105 000 euro lägre än under 2016.	
		Kosthåll Anpassningen i kosthållsverksamheten i anslutning till Raseborg 2020-processen, ändringarna i stadens servicestruktur Att med färre central och utdelningskök kunna prestera ett totalt bättre portionspris.	Inbesparing i kosthållsverksamheten i storleksklassen 100 000 - 150 000 €/år (enligt ovanstående åtgärder)
		Skolstängningarna verkställs inte. Som ett resultat av övriga ändringar i stadens servicestruktur har kostnaderna inom kosthålllet varit lägre än under 2016. Inbesparingen i jämförelse med 2016 uppgick till drygt 300 000 euro. Kosthållsutredningen fortgår. Utredning gällande ett centralkök i Ekenäs pågår.	

Analys över åtgärder

Lokalvård

Anpassning av lokalvården har skett i enlighet med beställningar från sektorerna. Under 2017 tillkom idrottsanläggningars renhållning, vårdhemmet Anemone i Karis samt ett större verksamhetsområde i extern byggnad, Karis Fix-hus. Idrottsanläggningarnas renhållning tillkom lokalvården i januari 2017, renhållningen var inte beaktad i budgeten p.g.a. sen organisationsändring. Beställningen för idrottsanläggningarna var en stor utmaning som gjordes utan nya personalresurser. Byggnaderna medförde också veckoslutsarbete.

I mars stängdes Bromarfhemmet och ett vårdbiträde flyttades från hälsovården till lokalvården.

Lokalvården har infört specialstädningar vid flyttningar från enhet till enhet för att förebygga inneluftsproblem. Rengöring av möbler som flyttas från en enhet till en annan, har lett till rengöring av allt textilmaterial som flyttas.

Städning och kosthåll
Förtroendeorgan: Tekniska nämnden
Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg
BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Social- och hälsovårdens tilläggsbeställning är fullgjord under hela året, med en städinsats på 16h/v som gjordes utan extra personalresurser. På social- och hälsovården sköter vårdbiträden städningen på alla enheter. Ett bra samarbete har lett till hygienföreläsningar och handledning. En effektivisering av städningen är gjord med ambulerande personal, nya städmetoder och pensioneringar. Den budgeterade inbesparingen på 1,5 årsverken är således verkställd.

Planeringen och förverkligandet har varit lyckat. Ekåsenområdet kräver större städresurser, eftersom utvecklingen ökar och stadens egen verksamhet flyttar in på området. Riskkartläggningen inom lokalvården på Ekenäs område är gjord under hösten.

Materialkostnaderna blev inte så höga som budgeterat p.g.a. att alla enheter inte har haft behov av att skaffa nya redskap och maskiner. Gjorda materialinventarier har resulterat i att redskaps- och maskinparken är i gott skick. Semesterplaneringarna är grundligt gjorda, med åtanke av hela städdistriktet, vilket bl.a. resulterat i att mängden av semestervikarier har minskat.

Kosthåll

Kosthålllet producerade år 2017 totalt 1 430 468 matportioner. Största kundgruppen är skolelever. Raseborgs stads medelpris för skolmat är 3,47 euro per skolmåltid, Kosthålllet har 11 st tillverkningskök, 41 st utdelningskök med 104 st anställda. Kosthållsutredningen tog fart på nytt under våren 2017 och har fortskridit under året. Arbetet fortsätter under 2018.

Bromarhemmets centralkök producerade sin sista matportion den 13.4.2017. Social- och hälsovårdsnämnden beslutade att 2018 utöka andelen portioner från Menuomat. Det leder till ändringar i beställningen från HNS stödtjänster fr.o.m. 1.1.2018. Kosthållsenheten gick med i Kuntahankinnat för tidsperioden 1.8.2017 - 31.1.2020. Upphandlingen av livsmedel sker i samarbete med Hangö stad. Kosthållsenheten uppdaterade sin matlista från höstterminen 2017 med ett flertal vegetariska och fisk rätter. Utbildning och föreläsningar har ordnats för personalen under 2017.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Städning			
Städpaket 1 (€)	21,65	21,95	22,35
Städpaket extern (€)			23,90
Kosthåll			
<i>Portionsantal (st)</i>			
Daghem		119 040	430 286
Skolor		563 618	563 144
Åldringshem		329 053	300 536
Vård i hemmet		33 945	31 033
Övriga		254 344	105 469
Totalt		1 300 000	1 430 468
<i>Måltidspriser (€)</i>			
Daghem/heldagsvård	5,99	5,55	5,55
Daghem/heldagsvård diet	6,07	6,13	6,13
Skolor/lunch, lågstadier	3,38	3,42	3,42
Skolor/lunch, högstadier/gymnasier	3,42	3,46	3,46
Skolor/dietlunch	3,90	3,95	3,95
Åldringshem/dygnspris	15,00 - 23,23	15,66 - 23,13	15,66 - 23,13
Pensionär lunch	5,80	5,80	5,80
Pensionär dagverksamhet	7,00	7,00	7,00
Vård i hemmet	5,88 - 8,20	5,30 - 7,98	5,30 - 7,98

Städning och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	8 386 755	8 435 860		8 237 017	-198 843	97,6%
Avgiftsintäkter	5 495	6 000		7 671	1 671	127,8%
Understöd och bidrag	26 639	16 660		11 567	-5 093	69,4%
Övriga intäkter	94 108	41 400		66 274	24 874	160,1%
Intäkter totalt	8 512 998	8 499 920	0	8 322 529	-177 391	97,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-5 388 445	-5 329 170		-5 079 837	249 333	95,3%
Köp av tjänster	-896 181	-907 420		-919 756	-12 336	101,4%
Material och varor	-1 591 787	-1 810 480		-1 567 098	243 382	86,6%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-563 967	-463 370		-459 368	4 002	99,1%
Kostnader totalt	-8 440 380	-8 510 440	0	-8 026 059	484 381	94,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,9 %		
Verksamhetsbidrag	72 618	-10 520	0	296 470	306 990	-2818,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				308,3 %		
Därav:						
Interna intäkter	8 205 309	8 218 650		8 031 674		
Interna kostnader	-419 818	-316 340		-319 950		

Analys av ekonomi och nyckeltal

2017 präglades av förändringar i servicestrukturen och en mindre omsättning än budgeterat. Såväl intäkter som kostnader har minskat betydligt i jämförelse med bokslut 2016 och budget 2017. De interna försäljningsintäkterna har minskat, det samma gäller personalkostnaderna. Även materialkostnaderna har varit betydligt lägre än budgeterat. Det leder till ett positivt verksamhetsbidrag på nästan 300 000 euro. Av detta kommer 115 000 från lokalvården och 180 000 från kosthållsenheten. De interna priserna har varit högre än vad kostnaderna har krävt.

Lokalvården jobbar intensivt med att förespråka en sparsam och effektiv linje, utan att pruta på kvaliteten. Personalen är väl medveten om vilka sparåtgärder Raseborg har och detta är en stark orsak till det goda resultatet. T.ex. på materialsidan gjordes en betydande inbesparing på 50 000 euro i förhållande till budgeten. Lokalvårdens nyckeltal, städpaket 1, landade 2017 på 22,35. Enheten har producerat 136 019 städtimmar under året och för dessa tjänster debiterat sina kunder en summa på 3 039 745,02 euro. I städtimmarna ingår inte olika typer av specialstädningar, vilket är en delorsak till att nyckeltalet är högre än budgeterat. För helgstädning i Karis idrottshall, totalt 8h per vecka, debiterades ett timpris på 23,90 euro, vilket var tillräckligt för att täcka de högre personalkostnaderna.

Kosthållet har gjort betydande inbesparingar under året. Inbesparingarna i personalkostnaderna beror på att en befattning lämnats obesatt, tidigareläggningen av Bromarfhemmets stängning, samt att en nyanställning inte verkstälts. Kosthållsenheten gick med i Kuntahankinnat för tidsperioden 1.8.2017 - 31.1.2020, vilket är en delorsak till inbesparingarna i livsmedelskostnaderna som varit 160 000 euro lägre än budgeterat. Kosthållets måltidspriser har varit på samma nivå under hela året. Social- och hälsovårdsektorns ändrade beställning syns i minskat antal portioner för åldringshemmen och vård i hemmet. Skolluncherna motsvarade budgeterat antal. Dagvårdens stora avvikelse gentemot budget beror på att budgeten innehåller endast antalet luncher, medan bokslutet också innehåller antalet morgon- och mellanmål.

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Planläggningens huvudmålsättning är att enligt de i budgeten uppställda måtetalen förverkliga det godkända planläggningsprogrammet, med strävan till ett tillräckligt stort och attraktivt tomtutbud i staden, såväl för bostäder, service som för företagsetablering. En ekonomiskt hållbar bostads- och näringspolitik förutsätter en långsiktig och tillräcklig produktion av tomter på stadens egen mark.

För att uppnå målen måste staden ständigt utöka arealen med rättsverkande generalplan i centrumområden och övriga strategiskt viktiga områden. Detta ger bättre möjligheter för staden att själv kunna påverka den detaljerade planeringen. I områden med rättsverkande generalplan kan staden planera utan direkt styrning från landskapsplanen och på så sätt effektivare utnyttja sitt planläggningsmonopol. Dessutom blir eventuella besvärprocesser kortare, då besvärsrätten till högre rättsinstans är begränsad inom områden med rättsverkande generalplan.

Behovet av att i högre grad gå igenom gällande detaljplaners aktualitet beaktas i resurseringen av planeringen.

En central målsättning är att i planeringsprocessen fördjupa samarbetet inom planeringen över sektor- och avdelningsgränserna. Avsikten är att i ett så tidigt skede som möjligt utreda planers totalekonomiska verkningar med beaktande av utbyggnad av infrastruktur och annan kommunal service

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Planläggning

Under 2017 riktas ytterligare resurser på planutredningar för kommande generalplanering av Karis -centrumområde. Under budgetåret 2017 fortsätter arbetet med två strategiskt viktiga planeringsprojekt, vars målsättning är att stöda en utvecklingskorridor i området mellan Karis och Ekenäs tätorter. Inom några års sikt kan denna satsning ge en betydande tomtreserv med attraktiva småhustomter i västra Karis -området och ett betydande tillskott på företagstomter med logistiskt fördelaktigt läge i Horsbäck - Kärrby -området. Detaljplaneringen på ifrågavarande område kan inledas parallellt med generalplaneringen, bl.a. Svedja och Kärrby detaljplaner.

Detaljplaneringen av Skogby industriområde inleds i enlighet med gällande generalplan. Strandgeneralplaneändringen av Jussarö fortsätter under året. Insatser för att säkerställa tomtutbudet på kortare sikt sker genom att färdigställa lämpliga planeringsobjekt, vilka redan är igångsatta; Båssastranden planläggs för havsnära boende med ca 40-50 egna bostadstomter.

Tonvikt läggs även vid planering av kulturhistoriskt värdefulla miljöer och på genomgången av detaljplaners aktualitet; planeringen av bl.a. Billnäs etapp II fortsätter och antas bli färdigt 2017. Satsningar på näringsliv och service i Pojo sker i och med att planeringen av kyrkbyns centrumområde fortsätter. I Karis fortsätter planeringen av centrumområdet. I Ekenäs fortsätter planeringen av Ekåsens område. Planändringar för att tillgodose behovet av höghustomter i Ekenäs centrumområde behövs; bl.a. Järnvägsgatan-Liljedahls gatans detaljplan inleds.

Anslag för köp av planläggningstjänster bibehålls på 170 000 € för att kunna nå målen.

Undantagslov och avgörande av planeringsbehov

Beredningen av undantagslov och planeringsbehov förenklas genom ett mera ändamålsenligt utlåtandeförfarande. Under året utreds möjligheter till ytterligare subdelegeringar av beslutanderätt inom undantagsloven för att försnabba processerna. Undantagslov inom detaljplanerat område är ofta bundna till projekt, vilka förutsätter en snabb behandling – dessa lov kunde med fördel delegeras till tjänsteinnehavare. Måtetalen för verksamheten är oförändrade.

Under året satsas betydande resurser på att stärka arbetsgemenskapen inom den nybildade avdelningen, som består av planläggning, miljövard och byggnadstillsyn bl.a. genom att gemensamt utarbeta en verksamhetsplan för rutiner och arbetsfördelning. Ett gemensamt seminarium med utomstående experthjälp hålls under året.

I verksamheten beaktas nya instrument i kommande lagstiftning, för att underlätta planeringen och lovförfarandet. I verksamheten ingår att bevaka stadens intressen i pågående landskapsplaneprocess.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/Mätare
		Framläggning av Karis västra tätort samt Horsbäck-Kärby delgeneralplan som förslag till påseende samt godkännande.	Framläggningsperiod samt godkännande Generalplanerna godkänns 2017.
		Generalplanen för Horsbäck-Läpp har varit framlagd till påseende under året. Ett godkännande av planen har inte kunnat genomföras pga resursbrist då en planläggare slutat under året.	
		Framläggning till påseende av centrala planer: - Billnäs II - Skogby - Järnvägsgatan-Liljedahlsgratan - Stationsbacken - Karis centrum - Pojo centrum	Planläggningsprogrammet uppdateras vid behov.
		Billnäs II har inte framlagts pga resursbrist. Skogby framläggning har väntat på NTM-centralens ställningstagande ifråga om vägplaneringsprocessen. Järnvägsgatan-Liljedahlsgratans inledande har inte påbörjats pga pågående markförhandlingar. Stationsbacken har inte framlagts pga resursbrist. Karis centrum har utarbetats under året och kommer att framläggas tidigt under 2018. Planen för Pojo centrum väntar på att planen för Karis centrum blir klar.	
		6 st detaljplaner, 1 generalplan godkända. Sträva efter en ökning av ordinära bostadstomtöverlåtelser.	6 st godkända detaljplaner, 1 generalplan 10 överlåtna tomter/år, verkställighet mätningssavd.
		6 st detaljplaner har godkänts enligt budget. Under 2018 förväntas 2 st generalplaner godkännas. Sammanlagt 6 bostadstomter har överlåtit under året.	

Åtgärdsprogram 2017-2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/Mätare/Euro
		Tomtutbud för företagsetableringar i Skogby och Kärby.	Planerad industrimark 40-60 ha (Fastighetsförsäljningens målsättning; överlåtna tomter/år. 480 000 € i försäljning, alternativt 24 000 € i arrende)
		Detaljplanerna väntar på godkännande av Horsbäck-Läpp – generalplan. Prioritet har lagts på datacentertomtplanering under år 2017, som en följd av ändrad efterfrågan.	

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		Planändringar enligt portföljen för Utveckling. Åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning.	Ca 5 objekt Inbesparade driftskostnader 400 000 € på tre år.
		Behovet har tillgodosetts genom undantagsförfarande. Gumnäs-Klockaruddens detaljplan ger 3 st objekt. Fastighetsförsäljnings- samt rivningsresultatet har under 2017 gett en inbesparing i driftkostnader på ca 4 000 euro. Arbetet med att minska på driftskostnader genom försäljning fortsätter under 2018.	
		Skapande av tomtutbud av attraktiva byggplatser t.ex. i skärgården (utöver reguljär tomtutgivning)	15-20 byggplatser / 500 000 €
		Tovö stranddetaljplan ska inledas under 2018 enligt stadsstyrelsens beslut.	

Analys över åtgärder

Under 2017 har personalresurserna inte räckt till i förhållande till de budgetmål som ställts. Framförallt generalplaneringen släpar efter. Generalplaneringen i centrumområdena ska enligt planläggningsprogrammet basera sig på en utvecklingsbild för hela Raseborg. Utvecklingsbilden baserar sig i sin tur på stadens kommande strategi. Stadens strategiarbete för pågående period är ännu under uppgörande.

Under året har personal bytt inom planläggningen, vilket har lett till köer inom undantagsberedningen och har påverkat genomförande av centrala planprojekt. Planläggningen lider av en konstant underbemanning av planerare med 1-2 personer i förhållande till andra kommuner i Nyland med samma storlek.

Stranddetaljplaneringen och undantagsberedningar belastar enheten och äter resurser av spetsprojekten som är särskilt viktiga för stadens utveckling. Ett nytt förfaringssätt gällande stranddetaljplaneringen testas, där markägaren har ett större ansvar i att leda projektet, i enlighet med MBL.

Det är synnerligen viktigt att staden/planläggningen har personalresurser för sk. intressebevakning; landskapsplaneringen är av stor betydelse för stadens egen kommande planläggning.

Nyckeltal			
	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Anhängiggjorda planer	9	7	12
Generalplaner, framlägningsperioder	2	2	1
Detaljplaner, framlägningsperioder	10	7	11
Godkända generalplaner		1	
Godkända detaljplaner	13	6	6
Nya byggplatser/tomter i planer	54	50	14
Undantagslov	64	100	81

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2017
DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 650			3 510	3 510	0,0%
Avgiftsintäkter	61 600	62 000		61 350	-650	99,0%
Understöd och bidrag					0	0,0%
Övriga intäkter		10 000			-10 000	0,0%
Intäkter totalt	65 250	72 000	0	67 860	-4 140	94,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-389 852	-441 780		-449 956	-8 176	101,9%
Köp av tjänster	-149 421	-239 440		-217 076	22 364	90,7%
Material och varor	-4 357	-3 000		-3 827	-827	127,6%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-13 350	-15 380		-14 577	803	94,8%
Kostnader totalt	-556 980	-699 600	0	-685 437	14 163	98,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				23,1 %		
Verksamhetsbidrag	-491 730	-627 600	0	-617 577	10 023	98,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				25,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	1 000			3 510		
Interna kostnader	-37 661	-54 320		-54 924		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Planläggningen har lyckats nå budgetmålet ekonomiskt och vad beträffar antalet godkända detaljplaner. Antalet anhängiggjorda och framlagda planer är över budget. Under 2018 uppskattas Jussarö generalplan och Horsbäck-Läpp generalplan kunna godkännas. Beredningen av stadens byggnadsordning har belastat planläggningen under åren 2017-18, vilket syns i antalet godkända undantagslov och planer.

Verksamhetsbeskrivning

Miljövården

Miljövårdens verksamhet styrs mycket långt av de myndighetsuppgifter som åligger en kommun i enlighet med lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning. Miljövården övervakar och främjar miljövården inom kommunen så att det genom skydd, vård och utveckling av naturen och annan miljö blir möjligt att trygga en hälsosam, trivsamt och stimulerande samt naturekonomiskt hållbar livsmiljö för kommunens invånare.

Byggnadstillsyn

Enheten handhar byggnadstillsynsmyndighetens uppgifter enligt Markanvändnings- och bygglagen.

Byggnadstillsynsenhetens uppgifter omfattar rådgivning och övervakning för att styra byggandet enligt gällande planer och byggnadsordning. Den svarar för en behörig hantering av bl.a. byggnadslov, åtgärdstillstånd och utlåtanden i frågor som gäller byggande. Den utför granskningar och utpålningar på glesbygden.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Miljövården:

- bistår den kommunala miljövårdsmyndigheten att sköta de uppgifter som stadgats ankomma den;
- planerar, främjar och utvecklar miljövården;
- följer upp miljösituationen;
- bidrar till information, upplysning och rådgivning i miljöfrågor;
- ger på begäran utlåtanden till andra myndigheter, samt hos dem tar initiativ i miljöfrågor; och
- främjar det kommunala samarbetet i miljöfrågor.

Centrala förändringar:

- Revideringen av stadens förvaltningsstadga har föranlett förändringar i verksamhetsområdet. Förändringarna medför att en betydande del av processerna på miljöenheten bör ses över och anpassas till den nya situationen.
- Under år 2017 träder stadens miljöskyddsföreskrifter i kraft. Miljöskyddsföreskrifterna kommer att underlätta miljöenhetens arbete, men implementeringen av föreskrifterna i verksamheten binder inledningsvis vissa resurser.
- En tillsynsplan och ett tillsynsprogram för tillsynen i enlighet med miljöskyddslagen utarbetas och tas i bruk under året. Planen och programmet skall enligt miljöskyddslagen vara utarbetad före 31.8.2017.
- Ärenden gällande tillstånd för miljöåtgärder flyttades från miljöenheten i slutet av år 2016. Detta frigör en del resurser för arbetet med egentliga miljöärenden. I budgetsammanhang syns förändringen tydligast i en kraftig förminskning av inspektioner och beslut.
- Miljövårdsmyndighetens taxa uppdateras i början av året.

Byggnadstillsyn

Byggnadstillsynen har som målsättning att så snabbt som möjligt behandla inlämnade ansökningar om bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov och anmälningar samt avge utlåtande över byggnadslov, granskningar i samband med byggnadsprojekt samt den generella övervakningen av den bebyggda miljön sköts effektivt.

Under år 2017 fortsätter utvecklingen av Lupapiste, en elektronisk lovansökningsportal. Ibruktagningen av Lupapiste kräver personresurser dels för inläring och skolning, dels för information utåt samt för att upprätthålla parallella ansökningssystem både i pappersform samt elektroniskt. Ett alltäckande elektroniskt arkiv inom verksamheten körs igång under 2017. Lupapiste och arkivfunktionen köps externt, vilket föranleder höjda budgetsanslag jämfört med året innan. Genom en kommande taxahöjning förväntas kostnadshöjningen kunna kompenseras.

Revideringen av byggnadsordningen fortsätter under 2017.

En organisationsförändring har ägt rum efter fullmäktiges beslut att fusionera tre tidigare separata verksamheter till en avdelning; byggnadstillsynen, miljövården samt planläggningen.

Bygg och miljö

Förtroendeorgan: Miljö- och byggnadsnämnd

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Delegeringar av beslutanderätt i t.ex. lovärenden har reviderats och en ny modell har körts igång under 2016, i vilken en större del av besluten kan tas på tjänsteinnehavarnivå. Detta förväntas förkorta behandlingstiden från ansökan till lagakraft vunnit beslut en aning.

Under året satsas betydande resurser på att stärka arbetsgemenskapen inom den nybildade avdelningen, som består av planläggning, miljövard och byggnadstillsyn bl.a. genom att gemensamt utarbeta en verksamhetsplan för rutiner och arbetsfördelning. Ett gemensamt seminarium med utomstående experthjälp hålls under året.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Satsa på utbildning av t.ex. implementering av Lupapiste.	Ett antal kurser, samtliga inom enheten
		Lovansökningsprocessen samt arkiveringen av ansökningarna sker allt mera via Lupapiste. Parallellt sköts lovhanteringen ännu med traditionella pappersansökningar. Inskanningen av dessa handlingar till Lupapiste sköts av personalen på byggnadstillsynen.	
		Utveckla samarbetet mellan enheter speciellt inom den nybildade avdelningen.	Seminarium samt resultat och uppföljning
		En aftonskola för miljö- och byggnadsnämnden samt för enheternas hela personal hölls på hösten 2017. En detaljerad analys på lovsituationen gjordes under hösten.	
		Förverkliga budgetens mätetal.	Budgetbilagans mätetal.
		Budgeten innehåller ett budget-tekniskt fel med tanke på antalet bygglov. Totalt sett överskrider antalet bygglov, åtgärdstillstånd och anmälningsärenden det budgeterade antalet 600 st lov. Sammanlagt uppgår antalet lov till 743 stycken.	

Analys över åtgärder

Byggnadstillsyn

Lovansökningsprocessen samt arkiveringen av ansökningarna sker allt mera via en elektronisk lovansökningsportal, Lupapiste. Parallellt sköts lovhanteringen ännu också med traditionella pappersansökningar. Inskanningen av dessa handlingar till Lupapiste sköts av personalen på byggnadstillsynen. Detta arbetsskede har krävt ytterligare arbetsresurser från byggnadstillsynen.

För att behandlingstiderna på byggnadstillsynen skall kunna förkortas fattade stadsstyrelsen den 2.10.2017 beslut om att inrätta en ny tjänst som tillståndsbereidare/byggnadsinspektör. Dessutom har en befintlig tjänst blivit obesatt under ett par månader på grund av att en person har slutat. Rekrytering samt inskolning av ny personal tar tid. Resultatet av detta syns tidigast under senare delen av 2018. Numera sker syneförrättningar regelbundet i elektroniskt format.

Revideringen av byggnadsordningen har inte färdigställts under 2017, arbetet med revideringen av byggnadsordningen fortsätter 2018.

Bygg och miljö

Förtroendeorgan: Miljö- och byggnadsnämnd

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2017

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Miljövården

Miljöbyrån har lidit av underbemanning 2017. En närvarande enhetschef saknades fram till september 2017 och en miljöinspektörstjänst har varit obesatt. Miljötillstånd och marktäktstillstånd har inte kunnat behandlas inom en rimlig tid (6 månader). Behandlingstiden har varit över 12 månader. Registreringsanmälningar har inte heller behandlats inom 90 dagar, vilket krävs enligt miljöskyddslagen. Endast en bråkdel av den lagstadgade övervakningen av tillståndspliktig verksamhet har kunnat utföras. Under året har Projekt Hansmanualen publicerats, en tillsynsplan och ett tillsynsprogram har godkänts, miljövårdsmyndighetens taxa och marktäktstaxan har förnyats. Miljöskyddsföreskrifterna har uppdaterats, men inte ännu godkänts.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Byggnadstillsyn			
Beviljade byggnadslov	323	600	287
Bruttokostnad/beviljat byggnadslov	898,52	700,00	1 821,86
Bruttokostnad/invånare	17,30	15,00	18,76
Åtgärdstillstånd	219	250	213
Utförda syner	603	1 300	711
Miljö			
Miljövårdsinspektioner	113	100	123
Utlåtanden och beslut	335	170	355
Nettokostnader för miljövård/miljöhälsovård	473 053	537 210	521 022
Nettokostnader för veterinärvård	219 234	220 000	284 562

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	13 388			2 039	2 039	0,0%
Avgiftsintäkter	308 833	449 000	-110 000	343 931	4 931	101,5%
Understöd och bidrag	82 881			0	0	0,0%
Övriga intäkter	180			0	0	0,0%
Intäkter totalt	407 364	449 000	-110 000	355 721	16 721	104,9%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-12,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-679 403	-729 730		-701 931	27 799	96,2%
Köp av tjänster	-621 823	-591 460	-35 000	-646 421	-19 961	103,2%
Material och varor	-8 920	-14 900		-12 643	2 257	84,9%
Understöd				0	0	0,0%
Övriga kostnader	-30 600	-38 040		-38 849	-809	102,1%
Kostnader totalt	-1 340 745	-1 374 130	-35 000	-1 399 844	9 286	99,3%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,4 %		
Verksamhetsbidrag	-933 381	-925 130	-145 000	-1 044 123	26 007	97,6%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				11,9 %		
Därav:						
Interna intäkter	13 388			2 039		
Interna kostnader	-57 775	-69 300		-88 245		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Under året har en budgetändring gjorts. Intäkterna minskades med 110 000 euro, varav 100 000 på byggnadstillsynen och 10 000 för miljövården. Dessutom behövdes ett större anslag för miljöhälsan som är en direkt köptjänst. Totalt sänktes verksamhetsbidraget med 145 000 euro. Verksamheten höll sig inom budgeten med beaktande av budgetändringen.

Speciellt gällande avgiftsintäkterna på byggnadstillsynen var den ursprungliga budgeten rejält i överkant. Intäkterna på byggnadstillsynen uppgick till 308 000, vilket är en ökning med 40 000 i jämförelse med 2016. Budgeten innehåller ett budget-tekniskt fel med tanke på antalet bygglov. Totalt sett överskrider antalet bygglov, åtgärdstillstånd och anmälningsärenden det budgeterade antalet 600 st lov. Sammanlagt uppgår antalet lov till 743 stycken. Antalet utförda syner stannade ändå en bit under den budgeterade nivån. Kostnaderna på byggnadstillsynen höll sig inom given budget. T.ex. ibruktagandet av Lupapiste blev billigare än beräknat.

Miljövärdens verksamhetsbidrag blev ca 30 000 bättre än budgeterat. Det beror delvis på intäkterna som nådde upp till ca 40 000 euro, vilket är 9 000 euro mera än budgeterat. Antalet utlåenden och beslut (355) överstiger det budgeterade antalet (170). Även antalet miljövärdinspektioner (123) överstiger det som budgeterats för år 2017 (100). Detta visar att antalet ärenden som kommer till miljöbyrå och som kräver behandling har ökat, trots att tillstånd för miljöåtgärder inte längre hör till miljöbyråns uppgifter. Betydande intäkter har uteblivit på grund av att flera resurskrävande miljötillstånd och marktillstånd inte har kunnat beviljas under året till följd av personalbrist. Kostnaderna för miljövården blev ca 20 000 euro lägre än budgeterat, vilket främst beror på en inbesparing i personalkostnaderna.

Nyckeltalet nettokostnader för miljövärd/miljöhälsovård är missvisande. Miljövärd bör inte blandas ihop med miljöhälsovård (hälsoskyddsmyndigheten). Det är fråga om två separata myndigheter. Sydspetsens miljöhälsonämnd i Hangö stad fungerar som Raseborgs, Hangös och Ingås hälsoskyddsmyndighet och anordnar lagstadgad veterinärvård. Miljöhälsans verksamhetsbidrag blev -507 000 euro, vilket är betydligt sämre än den ursprungliga budgeten på -452 000 euro. Då budgetändringen på 35 000 euro tas i beaktande översteg miljöhälsan budgeten med 20 000 euro. Miljöhälsans kostnader för Raseborg var alltså 55 000 euro högre än i den ursprungliga budgeten.

Verksamhetsbeskrivning

Västra Nylands avfallsnämnd är en gemensam nämnd för kommunerna Hangö, Högfors, Ingå, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Nämnden sköter och beslutar om de avfallshanteringsmyndighetsuppgifter som enligt avfallslagen hör till kommunens uppgifter och som kommunerna gett vidare att sköta till avfallsnämnden. Raseborgs stad fungerar som värdkommun för avfallsnämnden, verksamheten definierad i avtalet om den gemensamma avfallsnämnden.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Avfallshanteringen i Västra Nyland fungerar på ett ändamålsenligt sätt trots att det finns förändringsprocesser i sikte.

Fusionen mellan avfallsbolagen Rosk'n Roll Oy Ab och Östra Nylands Avfallsservice Ab har dragit ut på tiden och förverkligas knappast under år 2017. Målet är dock fortfarande att avfallsbolagen skall gå ihop. När fusionen mellan avfallsbolagen sker kommer avfallsnämnderna Västra Nylands avfallsnämnd och Borgå regionala avfallsnämnd att bilda en ny nämnd, Nylands avfallsnämnd.

I förberedande syfte strävar avfallsnämnderna redan nu i sin verksamhet till att både avfallshanteringsföreskrifter och avfallstaxan har samma innehåll. I all annan verksamhet strävas också till att handlingssätten är lika.

Då transporterna för slam från bosättningen inte är kommunalt anordnade förutsätter avfallslagen att avfallsnämnden upprätthåller ett skilt transportregister. Registret skall omfatta alla fastigheter på hela avfallsnämndens område som inte hör till kommunalteknik utan själv ordnar transporten av sitt slam. Det är fråga om ett helt nytt register med över 50 000 fastighetsuppgifter. Avfallsnämnden är även skyldig att samla in uppgifter av företagarna till registret gällande utförda slamtransporter. En ny personresurs behövs för att arbeta med transportregistret.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Avfallshanteringen i Västra Nyland fungerar på ett ändamålsenligt sätt trots att det finns förändringsprocesser i sikte.	Avfallshanteringen sköts genom att följa avfallshanteringsföreskrifterna samt övriga krav som ställs för verksamheten. Klagomål från andra myndigheter mottas ej.
		Avfallshanteringen i Västra Nyland har sköts i enlighet med de krav som ställs för verksamheten samt i avfallshanteringsföreskrifterna. Verksamheten fungerar i gott samarbete med andra myndigheter, inga klagomål har mottagits.	
		Uppbyggandet av transportregistret för slam transporter.	Att över 50 % av de 50 000 fastigheterna är införda i det nya transportregistret.
		Insatser har vidtagits för att bygga upp transportregistret för slam. Uppbyggandet har visat sig kräva omfattande resurser. Anställandet av en ny personresurs har skjutits framåt. Uppbyggandet av registret har påbörjats men framstegen har varit små.	

Analys över åtgärder

Verksamheten fortsatte under året i tidigare form. Den under en längre tid planerade fusionen med Östra Nylands avfallsnämnd förverkligades inte under år 2017.

Nyckeltal			
	BS 2016	BU 2017	BS 2017
Antal sammanträden	5	6	2
Antal behandlade ärenden	28	40	11
Antal tjänstemannabeslut	133	480	138

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändringar i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	164 527	236 000		153 006	-82 994	64,8%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag					0	0,0%
Övriga intäkter					0	0,0%
Intäkter totalt	164 527	236 000	0	153 006	-82 994	64,8%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-7,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-126 430	-163 540		-113 296	50 244	69,3%
Köp av tjänster	-10 505	-26 500		-12 997	13 503	49,0%
Material och varor		-4 500			4 500	0,0%
Understöd					0	0,0%
Övriga kostnader	-5 913	-10 110		-7 071	3 039	69,9%
Kostnader totalt	-142 848	-204 650	0	-133 364	71 286	65,2%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-6,6 %		
Verksamhetsbidrag	21 679	31 350	0	19 642	-11 708	62,7%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-9,4 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-5 139	-14 110		-6 181		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Såväl intäkts- som kostnadssidan har varit mindre än budgeterat. Det beror på att anställandet av en ny personresurs har skjutits framåt.

INVESTERINGAR				Senaste kostnads-beräkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2017	Budget inkl. ändringar	Utfall 2017	Avvikelse 2017	Total användning	Situationsrapport 31.12.2017	
Mark- och vattenområden, försäljning av fastigheter												
Utgifter / Inköp av markområden och fastigheter						-500 000	-500 000	0	-500 000		Sålda tomter och markområden: 29 st Sålda byggnader: 5 st Sålda anslutningar: 3 st	
Inkomster / Balansvärde för sålda markområden och fastigheter						500 000	500 000	959 390	-459 390			
Ekåsen, F-huset								773 137			Inga inköp av markområden eller fastigheter slutfördes under året.	
Campingens bastu								7 387			F-huset har sålts till Kommunfinans för balansvärdet. Övriga sålda byggnader är Bromarv hälsogård, Villa Stolze, Box butik och campingens bastu som ingick i legoavtalet med Ekenäs camping Ab.	
Anslutningsavgifter								11 100			128 148 m2 markområde har överlåtits under året. 69 943 m2 är markområde i Billnäs och Fiskars bruk. 95 801,59 euro av balansvärdet för markområden tillhör överlåtet område vid Pehr Sommars gata.	
Markområden								166 766				
Netto						0	0	959 390	-959 390			
Byggnader												
Hagahemmet, sprinklers												
Hagahemmet förses med ett sprinklersystem.												
Utgifter					-13 363	-200 000	-200 000	-165 420	-34 580	-178 783	Hagahemmet förseddes med ett sprinklersystem. Arbetena färdigställdes under hösten.	
Grundrenoveringar												
För reparationer i olika byggnader reserveras årligen ett reparationsanslag som fördelas med separat beslut av tekniska nämnden. Den från och med nästa år uppburna kapitalhyran ligger som grund för de minskade anslagen. Fördelningen av kapitalhyran är avgörande för anslagens storlek.											Tekniska nämnden disponerade anslaget den 24.1 § 13-14. Anslaget omdisponerades den 22.8 § 111. Hagahemmets automation och förnyandet av Tenala brandstations värmecentral sköts upp och ingår i arbetsprogrammet för 2018. Följande arbeten utfördes under 2017:	
Utgifter						-600 000	0	0	0		Byggnadsautomationen i Seminarieskolan förnyades och utvidgades. Arbetena färdigställdes innan skolstarten.	
Seminarieskolan							-165 900	-173 159	7 259	-173 159	Golvbeläggningen i Ekenäs högstadieskolas gymnastiksal förnyades. Arbetena blev klara till skolstarten.	
Ekenäs högstadieskola							-47 000	-46 857	-143	-46 857		
Tenala servicehem							-247 800	-237 342	-10 458	-237 342	Taket på Tenala servicehem förnyades. Arbetena färdigställdes under hösten.	
Ekåsens anslutningar							-139 300	-117 814	-21 486	-117 814		
Totalt							-600 000	-575 172	-24 828	-575 172	Nya anslutningar på Ekåsen-området installerades under hösten.	
Karis nya daghem												
Planeringen sker år 2017 och byggandet år 2018. Enligt bildningsnämnden ersätter det nya daghemmet Sandbo daghem, Lövkulla gruppfamiljedaghem och Nalle gruppfamiljedaghem.											Planeringen av det nya daghemmet har påbörjats. Bildningsnämnden beställer ett daghem som rymmer fem avdelningar (Bildningsnämnden 11.10 § 95).	
Utgifter					-3 250 000	-10 483	-100 000	-100 000	-92 809	-7 191	-103 292	Under våren 2018 påbörjas byggandet av det nya daghemmet vid Prästgårdsgatan, 710-59-9020-1.
Byggnader totalt						-900 000	-900 000	-833 400	-66 600			
Infrastruktur / Konstruktioner och anordningar												
Parkanläggningar, lekplatser och mattvätt												
Anslaget omfattar sanering och förnyandet av konstruktioner för allmänna områden. Svartå lekpark, nya parkbänkar samt reparationer i anläggningarna. Anslutningsavgift samt förberedelser för Tenala mattvätsanläggning											Svartå lekpark färdigställdes och invigdes i juni. Kostnaderna för lekparken uppgick till 60 000 euro. Sparbanksstiftelsen beviljade lekparken ett understöd på 18 000 euro.	
Utgifter						-90 000	-90 000	-107 960	17 960		Fullständig restaurering av Lejonparken påbörjades 2016 och slutfördes 14.6.2017 med nytt gummiunderlag för en del av lekställningarna. Nya parkinventarier till hela Raseborg (bänkar, roskkärl, mindre lekredskap, fotbollsmål, blomkrukor -och blompelare) har införskaffats. Bänkar och lekredskapen levererades i december 2017 och kommer ut till sommarsäsongen 2018, övriga inventarier har varit utplacerade 2017.	
Inkomster						0	0	18 000	-18 000		Tekniska nämnden beslutade den 22.8 § 110 att mattvätsanläggningen i Tenala inte byggs, på grund av att givet anslag inte räcker till. Anläggningen ingår i budgeten för 2018.	
Netto						-90 000	-90 000	-89 960	-40	-89 960		

INVESTERINGAR		Senaste kostnads-beräkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2017	Budget inkl. ändringar	Utfall 2017	Avvikelse 2017	Total användning	Situationsrapport 31.12.2017
Fritidsanläggningar									
Anslaget omfattar byggnader och anläggningar för idrott samt fritids- och motionsanläggningar. Aktuella projekt år 2017 är bla. parkering och omklädningsrum vid Österby sportplan, Sisu arenans förbättringsarbeten samt Karis centralidrottsplan (FM-tävling, Tähtikisat 2017).				-250 000	0	0	0		Anslaget disponerades av tekniska nämnden den 24.1 § 13. Anslaget omfördelades den 7.12 § 152.
Utgifter					-100 000	-90 579	-9 421	-90 579	De planerade förbättringsarbetena i Karis idrottshall (Sisu arenan) och på Karis centralidrottsplan färdigställdes under året.
Sisu-arenan förbättring					-150 000	-129 264	-20 736	-129 264	Arbetena vid Österby sportplan förverkligas under 2018.
Karis centralidrottsplan och förråd									
Totalt					-250 000	-219 843	-30 157	-219 843	
Skatepark									
Inkomster						60 000	-60 000	60 000	
Småbåtshamnar									
Anläggande av nya bryggor med tillhörande infra, invid det nya bostadskvarteret i Norra hamnen. Tyngdpunkten ligger på att förbättra servicen för djupgående större båtar. Investeringen svarar mot den ökade efterfrågan på dylik service och behövs för att versamheten ska uppfylla dagens krav.				-250 000	-50 000	-25 366	-24 634	-25 366	Portar till bryggor i Ormnäs installerades i maj. Bryggorna i Norra hamnen förverkligas samtidigt som bostadsbolagets bryggor under våren 2018. En del förberedande arbeten gjordes i slutet av år 2017. På grund av att tidtabellen för bryggorna i Norra hamnen har justerats gjordes en budgetändring under året. Stadsfullmäktige ändrade investeringsanslaget på sitt möte den 13.11 § 117.
Utgifter									
Trafikleder, grundförbättringar och nybyggnad									
Anslaget används för grundförbättringar, nybyggnation, asfalteringar och gatubelysning. Tonvikten ligger på att minska saneringsskulden. Ett skilt arbetsprogram för fördelning av anslaget uppgörs och separat beslut om fördelningen fattas av tekniska nämnden. Norra hamnens gatuinfra beaktad.				-1 500 000	-1 500 000	-1 499 834	-166		Tekniska nämnden disponerade anslaget och fastställde arbetsprogrammet för trafikleder den 24.1 i § 13 och 15.
Utgifter									För grundförbättringar användes 407 000, för ytning av sliten asfalt 155 000, för asfaltering 502 000 och för förnyande och nybyggnad av gatubelysning 436 000 euro.
Karis järnvägsbro, Bangatan grundförbättring									
Reparation av Karis järnvägsbro, en förlängning av lätttrafiktunneln under bangården samt anläggande av tillhörande trafikområde och eventuellt vänteutrymme invid Bangatan. Under arbetets gång kommer balanskontinuitet att beaktas. Projektet är ett sambyggnadsprojekt tillsammans med Trafikverket.		-4 300 000	-147 815	-1 000 000	-50 000	-27 913	-22 087	-175 728	Projektet förverkligas tillsammans med Trafikverket som fungerar som byggherre. Avtal mellan staden och Trafikverket har gjorts. Anbud inbegärdes under sommaren, men upphandlingen avbröts av Trafikverket. Ny anbudsruna startade vid årskiftet och byggnadsstarten är beräknad till våren 2018. På grund av att projektet inte kom igång under året gjordes en budgetändring, som godkändes av stadsfullmäktige den 13.11 § 118.
Utgifter									
Nya industriområden									
För utbyggnad av industriområden reserveras ett anslag som i första hand är avsett för utbyggnad av Horsbäck industriområde.				-200 000	-200 000	-125 723	-74 277	-125 723	På Horsbäck industriområde förlängdes Chaufförsvägen och Gesällvägen. Dessutom kompletterades gatubelysningen.
Utgifter									
Horsbäck, industritomter									
Markanvändningsavtal									
Projekt där staden ingått markanvändningsavtal. Aktuella projekt för år 2017 är främst Fiskars och Norra hamnen. Anslaget fördelas med ett separat beslut av tekniska nämnden.				-100 000	-100 000	-99 865	-135	-99 865	Tekniska nämnden behandlade utbyggnadsprogrammet för Fiskars markanvändningsavtal den 24.1 § 12.
Utgifter									Under året byggdes en lätttrafikled längs en del av Hälleforsvägen och bron invid lekplatsen förbättrades. Ny gatubelysning byggdes längs hela Hälleforsvägen.
Fiskars, gatubyggande - markanvändningsavtal									

INVESTERINGAR	Senaste kostnads- beräkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2017	Budget inkl. ändringar	Utfall 2017	Avvikelse 2017	Total användning	Situationsrapport 31.12.2017
Svartån, fiskevägar För byggande av fiskevägar i Svartån reserveras för åren 2017-2021 totalt ett anslag på 0,53 miljoner euro. Fiskevägsprojektet är ett samprojekt tillsammans med NTM-centralen, kommunerna Raseborg, Lojo, Vihtis, Karkkila och Loppis. Dessutom ingår finansiering från staten och EU. Raseborgs stad fungerar som byggherre för projektet.								Vattenlovet för båda fiskvägarna beviljades i mars 2017 och byggnadslovsansökan lämnades in i juni. Entreprenaden har konkurrensutsatts och anbudet kommer in i början av 2018.
Utgifter	-630 000	-111 881	-220 000	-220 000	-300 718	80 718	-412 599	
Inkomster		60 260	0	0	0	0	60 260	
Netto	-630 000	-51 621	-220 000	-220 000	-300 718	80 718	-352 339	
Bromarv skärgårdshamn För byggande av Bromarv skärgårdshamn reserveras för åren 2017-2018 ett totalt anslag på 0,5 miljoner euro. Projektet är ett samprojekt med många aktörer: lokal finansiering (privata bidrag mm), privata företag (butiken, fiskare mm), Leader/Pomoväst, NTM-centralens stöd för utveckling av fiskeriet och Interreg. Projektets totalkostnad är uppskattad till 1,4 miljoner euro. Stadens medverkan förutsätter att den övriga finansieringen är ordnad och att tidtabellen är fastställd.								Förbättringsarbetena påbörjades i september. Tekniska nämnden utsåg den 25.4 § 68 K. Jousmaa Oy till entreprenör. Arbetena beräknas bli färdiga i juni 2018. För projektet har erhållits delfinansiering från Bromarv Byråd och Pomoväst.
Utgifter	-500 000	-31 614	-300 000	-300 000	-367 691	67 691	-399 305	
Inkomster	0	0	0	0	70 000	-70 000	70 000	
Netto	-500 000	-31 614	-300 000	-300 000	-297 691	-2 309	-329 305	
Infrastruktur totalt			-3 910 000	-2 760 000	-2 626 914	-133 086		
Övrigt								
Numerisk baskarta Baskarta för planläggning och markdisponering.								Tekniska nämnden beställde den 21.2 § 34 en kartläggning av område 3, Trollböle-Österby. Kartmaterialet för delprojekt 2017 levererades i juni. Ibruktagnig av N2000 höjdsystemet fortsätter planenligt parallellt med förnyande av baskartan. Delprojekt 2017 levererades i april.
Utgifter			-60 000	-60 000	-42 842	-17 158	-42 842	
Placeringar								
Övriga aktier och andelar Utbetalning av kapitaltillskottet till Raseborgs Ishall Ab förutsätter att också privat kapital inbetalas för 250 000 euro. Således sammanlagt 500 000 euro. Utöver detta ställs som villkor att bolagets lån omförhandlas så att räntemarginalen som erläggs för lånen är högst 1 %. Innan utbetalning sker bör bolaget för stadsstyrelsen presentera en trovärdig ekonomisk plan som balanserar ekonomin i bolaget för tre till fem år.								Kapitaltillskottet beviljades i stadsstyrelsen den 6.2.2017. Försäljning av aktier för FAB Trollet, 1 261,41 euro.
Utgifter			-250 000	-250 000	-250 000	0	-250 000	
Inkomster			0	0	1 261	-1 261	1 261	
Netto			-250 000	-250 000	-248 739	-1 261	-248 739	
Bruttoinvesteringar staden			-5 620 000	-4 470 000	-3 901 156	-568 844		
Inkomster staden			500 000	500 000	1 108 651	-608 651		
Nettoinvesteringar staden			-5 120 000	-3 970 000	-2 792 505	-1 177 495		

INVESTERINGAR	Senaste kostnads-beräkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2017	Budget inkl. ändringar	Utfall 2017	Avvikelse 2017	Total användning	Situationsrapport 31.12.2017
AFFÄRSVERK:								
Raseborgs Vatten	År 2014-2016							
Komplettering vid vattentäkter								
Utgifter		-25 752	-25 000	-25 000		-25 000	-25 752	UV lampor installerade vid Nyby och Mjölbolsta vattentäkter.
Utbyggnad av ledningsnät i bostads- o industriområden								
Utgifter		-1 209 425	-400 000	-400 000	-367 052	-32 948	-1 576 477	Vattenförsörjningsteknik kompletterad vid Skutvägen, Timmermansvägen, Dalgatan, Österbyvägen, Bergviksvägen, Sjöviksvägen, Flemingsgatan, Norra hamnen samt Genvägen.
Inkomster					51 837	-51 837	51 837	
Netto		-1 209 425	-400 000	-400 000	-315 214	-84 786	-1 524 639	
Sanering av ledningsnät, utbyggnad av ytvattenledningar								
Utgifter		-953 022	-460 000	-460 000	-442 709	-17 291	-1 395 731	Rörledningar sanerade vid Barkgränd, Hermansgatan, Löparegatan, Lidvägen, Brötesvägen, Carpelansvägen, Espingsgatan, Klockarsgatan, Reutersvägen samt Ryttagatan.
Läckvattenundersökning i avloppsvattennätet								
Utgifter		-4 400			-10 955	10 955	-15 355	Läckvattenundersökning utförd i Tenala, Sköldargård Österby och Trollböle områdena.
Ekenäs-Karis förbindelseledning								
Utgifter			-15 000	-15 000	-11 251	-3 749	-11 251	Planering utförd.
Komplettering av avloppspumpstationer								
Utgifter		-87 400	-25 000	-25 000	-17 700	-7 300	-105 100	Pump uppdaterad vid Billnäs avlopps- pumpstation.
Komplettering vid reningwerken								
Utgifter		-90 521	-25 000	-25 000	-24 992	-8	-115 513	Process och slambehandlingslogik uppdaterad på Skeppsholmens reningsverk.
Raseborgs Vatten								
Utgifter			-950 000	-950 000	-874 658	-75 342		
Inkomster			0	0	51 837	-51 837		
Netto			-950 000	-950 000	-822 821	-127 179		
Bruttoinvesteringar inkl affärsverken			-6 570 000	-5 420 000	-4 775 814	-644 186		
Inkomster inkl affärsverken			500 000	500 000	1 160 488	-660 488		
Nettoinvesteringar inkl affärsverken			-6 070 000	-4 920 000	-3 615 326	-1 304 674		

6.5 Finansiering, skatteinkomster, statsandelar, lånestock

Skatteinkomster

(1 000 euro)	BS 2016	BU 2017	BS 2017	avvikelse mot budget	utfall i %
Kommunalskatt	99 483	98 070	100 336	2 266	102 %
Samfundsskatt	3 243	3 250	4 321	1 071	133 %
Fastighetsskatt	10 301	11 080	11 145	65	101 %
Totalt	113 027	112 400	115 802	3 402	103 %

Statsandelar

(1 000 euro)	BS 2016	BU 2017	BS 2017	avvikelse mot budget	utfall i %
Statsandel för kommunal basservice (utan utjämningar)	47 500	46 200	46 494	294	101 %
Utjämningen av statsandelar på basis av skatteinkomster	9 158	9 800	9 884	84	101 %
Utjämning till följd av systemändringen			5		
Övriga statsandelar för undervisnings- och kulturverksamhet	-2 204	-1 400	-1 124	276	80 %
Behovsprövad höjning av statsandelen					
Totalt	54 454	54 600	55 259	659	101 %

Budgetlån

Lånekapital 31.12. (1 000 euro)	BS 2016	BU 2017	BS 2017	avvikelse mot budget	utfall i %
Raseborgs stad	64 722	63 831	58 398	-5 433	91 %
Raseborgs Vatten	7 809	6 743	6 743	0	100 %
	72 531	70 574	65 141	-5 433	92 %

6.6 Resultaträkning 31.12.2017

extern	INKL.AFFÄRSVERK	
	BS 2017	BS 2016
Verksamhetens intäkter	29 366 001,68	30 474 467,48
Försäljningsintäkter	9 755 438,21	9 816 356,50
Avgiftsintäkter	10 022 850,70	10 531 708,97
Understöd och bidrag	1 719 373,76	3 104 193,88
Övriga verksamhetsintäkter	7 868 339,01	7 022 208,13
Tillverkning för eget bruk	126 503,75	99 150,47
Verksamhetens kostnader	-185 256 865,91	-190 562 920,44
Personalkostnader	-79 808 030,62	-83 029 073,79
Löner och arvoden	-62 227 173,28	-63 002 933,13
Lönebikostnader	-17 580 857,34	-20 026 140,66
Pensionskostnader	-14 818 246,68	-16 264 884,97
Övriga lönebikostnader	-2 762 610,66	-3 761 255,69
Köp av tjänster	-80 627 883,12	-80 041 637,56
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-10 408 030,43	-10 217 679,61
Understöd	-9 120 113,12	-11 968 685,23
Övriga verksamhetskostnader	-5 292 808,62	-5 305 844,25
Verksamhetsbidrag	-155 764 360,48	-159 989 302,49
Skatteinkomster	115 802 030,43	113 027 617,24
Statsandelar	55 258 861,00	54 453 759,00
Finansiella intäkter och kostnader	425 757,84	1 014 415,05
Ränteintäkter	1 787 453,33	1 855 096,38
Övriga finansiella intäkter	433 504,30	1 168 207,84
Räntekostnader	-1 792 909,85	-2 004 128,90
Övriga finansiella kostnader	-2 289,94	-4 760,27
Årsbidrag	15 722 288,79	8 506 488,80
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 307 774,56	-6 197 254,22
Avskrivningar enligt plan	-6 306 775,17	-6 117 091,38
Nedskrivningar	-999,39	-80 162,84
Extraordinära poster	0,00	0,00
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Räkenskapsperiodens över-/underskott	9 414 514,23	2 309 234,58

6.7 Balansräkning 31.12.2017

	INKL.AFFÄRSVERK	
AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	184 940,88	265 315,11
Immateriella rättigheter	184 940,88	265 315,11
Materiella tillgångar	124 177 571,41	127 052 295,34
Mark- och vattenområden	17 547 913,83	17 721 580,13
Byggnader	62 159 027,16	65 255 902,68
Fasta konststruktioner och anordningar	42 661 334,39	42 194 158,67
Maskiner och inventarier	245 371,20	13 743,82
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1 563 924,83	1 866 910,04
Placeringar	38 443 632,94	38 199 094,35
Aktier och andelar	36 537 084,51	36 288 345,92
Övriga lånefordringar	1 239 752,68	1 239 752,68
Övriga fordringar	666 795,75	670 995,75
FÖRVALTADE MEDEL	1 159 915,71	898 637,40
Statens uppdrag	0,00	706,43
Donationsfondernas särskilda täckning	1 159 915,71	897 930,97
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	99 666,15	129 041,39
Material och förnödenheter	99 666,15	129 041,39
Fordringar	35 232 610,63	37 038 856,97
Långfristiga fordringar	28 507 321,00	29 683 860,00
Lånefordringar	28 188 746,00	29 206 000,00
Övriga fordringar	318 575,00	477 860,00
Kortfristiga fordringar	6 725 289,63	7 354 996,97
Kundfordringar	2 814 631,12	3 240 131,13
Lånefordringar	1 017 254,00	1 017 254,00
Övriga fordringar	2 812 319,74	3 010 796,73
Resultatregleringar	81 084,77	86 815,11
Finansiella värdepapper	11 388,94	11 388,94
Aktier och andelar	11 388,94	11 388,94
Kassa och bank	6 447 056,21	3 542 066,19
AKTIVA TOTALT	205 756 782,87	207 136 695,69

PASSIVA	31.12.2017	31.12.2016
EGET KAPITAL	70 631 506,29	61 237 751,11
Grundkapital	71 555 877,43	71 555 877,43
Uppskrivningsfond	811 917,42	832 713,14
Övriga egna fonder	606 231,46	606 194,79
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-11 757 034,25	-14 066 268,83
Räkenskapsperiodens över-/underskott	9 414 514,23	2 309 234,58
AVSÄTTNINGAR	285 969,87	355 645,43
Avsättningar för pensioner	102 500,00	170 500,00
Övriga avsättningar	183 469,87	185 145,43
FÖRVALTAT KAPITAL	1 159 915,71	898 637,40
Statens uppdrag	0,00	706,43
Donationsfondernas kapital	1 159 915,71	897 930,97
Övrigt förvaltad kapital		0,00
FRÄMMANDE KAPITAL	133 679 391,00	144 644 661,75
Långfristigt	57 670 448,23	63 950 617,74
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	53 125 799,27	59 695 707,67
Lån från offentliga samfund	372 077,33	442 495,19
Lån av övriga kreditgivare		
Erhållna förskott	57 468,21	63 049,46
Övriga skulder	4 115 103,42	3 749 365,42
Kortfristigt	76 008 942,77	80 694 044,01
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	54 569 908,40	57 434 256,88
Lån från offentliga samfund	73 219,47	223 087,33
Lån av övriga kreditgivare	725 848,30	1 195 300,43
Erhållna förskott	226 083,67	262 065,16
Skulder till leverantörer	5 547 121,95	6 525 575,76
Övriga skulder	3 740 593,53	3 766 083,16
Resultatregleringar	11 126 167,45	11 287 675,29
PASSIVA TOTALT	205 756 782,87	207 136 695,69

7. Noter

7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV BOKSLUTET

Jämförande uppgifter med tidigare år

Stadsfullmäktige godkände en reviderad förvaltningsstadga 19.9.2016. Organisationen förändrades och indelades i fyra sektorer; Koncerttjänster, Social- och hälsovård, Bildning och Teknik. Sektorerna indelades i sammanlagt 32 verksamhetsområden med bindande nettoanslag på stadsfullmäktiges bindningsnivå. Budget- och redovisningsmässigt tillämpades omorganiseringen från och med räkenskapsperioden 2017. Uppgifterna mellan åren 2016 och 2017 är dock till övervägande del jämförbara då de transformerats att motsvara den nya uppställningen.

Värdering av tillgångar bland bestående aktiva

Stadsfullmäktige godkände 26.10.2009 § 177 avskrivningsplanen "Planenliga avskrivningar av bestående aktiva för Raseborgs stad". Avskrivningsplanen justerades av stadsfullmäktige 20.5.2013 i enlighet med bokföringsnämndens anvisningar så att en ny grupp "Grundrenovering av byggnader" med avskrivningstid om 20 år intogs i planen under "materiella tillgångar", "byggnader och konstruktioner". Vidare ändrades förvaltningsstadgan kapitel 3 § 4 Godkännande av avskrivningsplan så att utgifter för grundrenoveringar avskrivs enligt egen grupp under byggnader och konstruktioner i avskrivningsplanen. Tillgångarna bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningspriset minskat med avskrivningar enligt plan och bokförs under sin ekonomiska verkningstid som kostnad för räkenskapsperioden enligt en på förhand uppgjord avskrivningsplan. Avskrivningsplanen finns i noterna under 7.4 och de planenliga avskrivningarna under 7.5.

Värdering av placeringar

Aktier har bland bestående aktiva upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Värdering av omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna (lager) har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Värdering av finansieringstillgångar

Fordringarna har i balansräkningen upptagits till sitt nominella värde.

Prestationsprincipen

Väsentliga bokningar enligt kontantprincipen har rättats och bokförts enligt prestationsprincipen.

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Koncernbalansräkningen följer kommunens värderings- och periodiseringsprinciper. Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats med tillämpning av parivärdeметoden.

Alla väsentliga inbördes fordringar och skulder har eliminerats.

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens eget kapital.

Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr.o.m. 2014.

Avskrivningsplanerna är anpassade till den verksamhet som bolagen bedriver och följer därmed koncernens redovisningsprinciper.

7.2 Verksamhetens intäkter

	BS 2017	BS 2016
Koncerttjänster	1 339 036,66	3 716 736,89
Allmän- och ekonomiförvaltning		924 969,92
Social- och hälsovård	10 262 033,23	12 053 709,29
Bildning	4 283 363,55	4 612 028,51
Teknik	7 818 530,20	3 475 067,95
Raseborgs Vatten		
Omsättning	6 110 641,86	6 170 955,89
Övr.intäkter av ordinarie verks.	122 074,00	77 951,71
Elimineringar		
Raseborgs stad	-154 919,96	-195 096,85
Raseborgs Vatten	-414 757,86	-361 855,83
Totalt	29 366 001,68	30 474 467,48

Köp av tjänster

	BS 2017	BS 2016
Köp av kundtjänster	62 288 350,75	61 137 351,49
Köp av övriga tjänster	18 339 532,37	18 904 286,07
Totalt	80 627 883,12	80 041 637,56

7.3 Extraordinära poster samt försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva

Försäljningsvinster och -förluster från anläggningstillgångar

Försäljningsvinster och -förluster	BS 2017	BS 2016
Vinst vid försäljning av		
mark- och vattenområden	1 753 077,79	913 645,10
byggnader	43 357,66	125 000,00
fasta konstr. o anläggningar		
maskiner o. inventarier	4 450,00	850,00
aktier och andelar	298 738,59	
Försäljningsvinster totalt	2 099 624,04	1 039 495,10
Förlust vid försäljning		
mark- och vattenområden	5 011,75	
byggnader	7 287,05	
fasta konstr. o anläggningar		
övr. aktier o andelar		
Försäljningsförluster totalt	12 298,80	

Extraordinära intäkter och kostnader

Extraordinära intäkter och kostnader	BS 2017	BS 2016
Extraordinära intäkter	0,00	
Extraordinära kostnader	0,00	
	0,00	

7.4 Avskrivningsplan

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid (år)	Avskrivnings- metod	Avskrivnings- rekommendation (år)
Immateriella tillgångar		lineär	
Utvecklingsutgifter	4		2 - 5
Immateriella rättigheter	10		5 - 20
<i>Övriga utgifter med lång verkningstid</i>		lineär	
Grundläggnings- och organisationsutgifter			
Forsknings- och utvecklingsutgifter			
Koncerngoodwill			
Goodwill	4		2 - 5
Adb-program	4		2 - 5
Övriga	4		2 - 5
Gemensamma skolor	20		
Kretsalarmentalitet, andel i inventarie-anskaffn.			
Materiella tillgångar			
<i>Mark- och vattenområden</i>	ingen avskrivning		ingen avskrivning
<i>Byggnader och konstruktioner</i>		lineär	
Förvaltnings- och institutionsbyggnader	40		20 - 50
Fabriks- och produktionsbyggnader	25		20 - 30
Ekonomibyggnader	18		10 - 20
Fritidsbyggnader	25		20 - 30
Bostadsbyggnader	40		30 - 50
Grundrenoveringar av byggnader	20		20 - 50
<i>Fasta konstruktioner och anordningar</i>		lineär	
Gator, vägar, torg och parker	18		15 - 20
Broar, kajer och badinrättningar	20		10 - 30
Övriga jord- och vattenkonstruktioner	25		15 - 30
Vattendistributionsnät	35		30 - 40
Avloppsnät	35		30 - 40
Fjärrvärmenät	25		20 - 30
Elledningar, transformatorer, utomhusbelysning	18		15 - 20
Telefonnät, central och abonnentcentraler	11		10 - 12
Naturgasnät	22		20 - 25
Övriga rör- och kabelnät	18		15 - 20
Maskinerier o anodrn. vid el-, vatten- o.dyl verk	15		10 - 20
Fasta lyft- och flyttanordningar	18		15 - 20
Trafikregleringsanordningar	12		10 - 15
Övriga fasta maskiner, anordningar och konstr.	12		10 - 15
<i>Maskiner och inventarier</i>			
Fartyg av järn	18		15 - 20
Fartyg av trä och andra flytande arbetsmaskiner	11		8 - 15
Person-, paket- och lastbilar			
Brandbilar och ambulanser			
Övriga transportmedel	6		4 - 7
Övriga rörliga arbetsmaskiner	7		5 - 10
Traktorer och schaktningsmaskiner			
Övriga tunga maskiner	12		10 - 15
Övriga lätta maskiner	7		5 - 10
Sjukhus-, hälsovårds- och dyl. anordningar	10		5 - 15
Adb-utrustning	4		3 - 5
Arbetsmaskiner och anordningar			
Övriga anordningar och inventarier	4		3 - 5
<i>Övriga materiella nyttigheter</i>			
Naturresurser			
Konst- och värdeföremål	ingen avskrivning		
Pågående nyanläggningar	ingen avskrivning		
Placeringar			
Aktier och andelar	ingen avskrivning		

7.5 Bestående aktiva

FÖRÄNDRINGAR I BESTÅENDE AKTIVA

Bestående aktiva	Immateriella tillgångar			Materiella tillgångar						
	Immateriella rättigheter	Övr.utg.med lång verkningstid (ADB-progr.)	Totalt	Mark- & vattenområde	Byggnader	Fasta konstruktioner & anl.	Maskiner & inventarier	Övr.mat.tilg.	Förskottsbet.o pågående nyanläggningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	3 414,69	261 900,42	265 315,11	17 721 580,13	65 255 902,68	42 194 158,67	13 743,82	0,00	1 866 910,04	127 052 295,34
Ökningar under räkenskapsperioden	10 955,00	0,00	10 955,00	0,00	831 170,49	2 687 041,41	42 842,00	0,00	934 694,98	4 495 748,88
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	129 837,34	0,00	0,00	70 000,00	199 837,34
Minskningar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	173 666,30	780 523,84	0,00	0,00	0,00	0,00	954 190,14
Överf.->driften										
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	21 037,78	945 648,76	200 993,65	0,00	-1 167 680,19	0,00
utg	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ink										
Räkenskapsperiodens avskrivningar	1 534,67	89 794,56	91 329,23	0,00	3 167 560,56	3 035 677,11	12 208,27	0,00	0,00	6 215 445,94
Nedskrivningar och deras återföringar	0,00	0,00	0,00	0,00	999,39	0,00	0,00	0,00	0,00	999,39
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 563 924,83	124 177 571,41
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 563 924,83	124 177 571,41
Elimineringar (staden-affärsverk)	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-127 314,75	-127 314,75
Bokföringsvärde 31.12.	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 436 610,08	124 050 256,66

Bestående aktiva	Placeringar						Övriga låne- och övriga fordringar		
	Aktier o andelar i dottersamf.	Samkommun- andelar	Aktier o. andelar i int.o. ägar- samf.	Andelar i affärs- verkgrund.kap	Övriga aktier o. andelar	Totalt	Övriga låne- fordringar	Övriga fordringar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	20 795 946,05	11 402 159,04	6 489,36	0,00	4 083 751,47	36 288 345,92	1 239 752,68	779 200,50	2 018 953,18
Ökningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00	250 000,00	0,00	19 110,00	19 110,00
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Minskningar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	1 261,41	0,00	0,00	1 261,41	0,00	4 200,00	4 200,00
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nedskrivningar och deras återf.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	794 110,50	2 033 863,18
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	794 110,50	2 033 863,18
Elimineringar (staden-affärsverk)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	-127 314,75	-127 314,75
Bokföringsvärde 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	666 795,75	1 906 548,43

7.6 Aktier och andelar

Aktier och andelar	Antal	BS 2017	Antal	BS 2016
Dottersamfund, konto 1201				
Bostads Ab Dönsbyvägen	111 330	47 136,92	111 330	47 136,92
Bostads Ab Karis Panorama	1 776	50 000,00	1 776	50 000,00
Fastighets Ab Bäljars Park	1 293	6 896,00	1 293	6 896,00
Fastighets Ab Karis stads hyreshus	1 449	1 218 521,53	1 449	1 218 521,53
Fastighets Ab Tranan	15 000	8 438,44	15 000	8 438,44
Karis Industrifastigheter Ab	20	33 637,58	20	33 637,58
Fastighets Ab Knipnäs	148	24 891,76	148	24 891,76
Fastighets Ab Koskenkylänraitti	1 500	35 319,47	1 500	35 319,47
Fastighets Ab Pojovägen	15 000	126 921,50	15 000	126 921,50
Raseborgs hyresbostäder Ab	2 001	123 632,85	2 001	123 632,85
Ekenäs Energi Ab		19 120 550,00		19 120 550,00
Dottersamfund totalt		20 795 946,05		20 795 946,05
Samkommuner konto 1203				
HNS		9 219 057,05		9 219 057,05
Kårkulla		662 453,22		662 453,22
Länsi-Uudenmaan Ammattikoulutuskuntayhtymä		976 026,12		976 026,12
Eteva		163 832,74		163 832,74
Västra Nylands Folkhögskola		379 018,88		379 018,88
Nylands Förbund		1 771,03		1 771,03
Samkommuner totalt		11 402 159,04		11 402 159,04
Intressesamfund, konto 1205				
Fastighets Ab Jägarbacken	300	5 227,95	300	5 227,95
Intressesamfund, totalt		5 227,95		5 227,95
Samägt samfund, konto 1207				
Fastighets Ab Trollet	7 500	0,00	7 500	1 261,41
Samägt samfund totalt		0,00		1 261,41

Aktier och andelar	Antal	BS 2017	Antal	BS 2015
Övriga aktier och andelar, konto 1210				
Bostads Ab Gumnäsvägen	504	21 191,68	504	21 191,68
Bostads Ab Såg	1141	39 627,85	1 141	39 627,85
Bostads Ab Ringvägen	254	4 271,96	254	4 271,96
Bostads Ab Björknäsgatan 24	86	92 113,37	86	92 113,37
Bostads Ab Björknäsgatan 37	73	38 262,75	73	38 262,75
Bostads Ab Bromarf Åsebo	105	47 140,22	105	47 140,22
Bostads Ab Jaktvägen 11	311	44 031,60	311	44 031,60
Bostads Ab Prästängsgatan 11-13	37	43 560,67	37	43 560,67
Bostads Ab Raseborgsvägen 20	224	27 919,20	224	27 919,20
Bostads Ab Torngatan 4	40	42 383,36	40	42 383,36
Bostads Ab Tuna	658	10 292,09	658	10 292,09
Bostads Ab Kilavägen 29	53	8 913,96	53	8 913,96
Bostads Ab Karis Nabogatan 26	918	15 439,65	918	15 439,65
Bostads Ab Tallmoparken	878	28 057,11	878	28 057,11
Fastighets Ab Kaptensvägen 8	10	1 681,88	10	1 681,88
Fastighets Ab Axxell	5950	768 152,63	5 950	768 152,63
Axxell Utbildning Ab	200	203 200,00	200	203 200,00
Kunta-Asunnot Oy	6867	1 154 960,73	6 867	1 154 960,73
VN Avtallshantering AB	4305	289 619,61	4 305	289 619,61
Varuboden	8	26,91	8	26,91
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret	20	1 600,00	20	1 600,00
Sosiaalitalito Oy	30	6 000,00	30	6 000,00
Andelsbanken Raseborg		100,00		100,00
Kommunfinans Abp	25 630	27 276,22	25 630	27 276,22
Karis Telefon Ab	2 820	40 410,35	2 820	40 410,35
Karis TV	18	3 027,38	18	3 027,38
Ekenäs TV	3	504,56	3	504,56
Lojo Telefon	55	5 524,97	55	5 524,97
Salon seudun puhelin Oy	1	50,46	1	50,46
Pohjan näyttelyosuuskunta		840,95		840,95
Metsäliitto		30 000,00		30 000,00
Pojo Servicebostadsstiftelse		36 496,35		36 496,35
Skäldö vattenandelslag		500,00		500,00
Kuntien Tiera Oy	29 065	29 065,00	29 065	29 065,00
Novago Ab Oy / Yrityspalvelut Oy	29 156	56 854,20	29 156	56 854,20
Raseborgs Ishall Ab Oy		650 000,00		400 000,00
Katternö Kärnkraft Oy Ab	230	561 529,25	230	561 529,25
Koha-Suomi		3 124,55		3 124,55
Övriga aktier och andelar, totalt		4 333 751,47		4 083 751,47
Aktier och andelar totalt		36 537 084,51		36 288 345,92

Placeringar i penningmarknadsinstrument	Antal	BS 2017	Marknadsvärde 31.12.		Skillnad
			€/ st	totalt	
Aktia (A)	25 308	0,00	9,11	230 555,88	230 555,88
Metsä Board Oyj (B)	1 260	2 829,00	7,14	8 996,40	6 167,40
Neo Industrial (B)	100	66,50	5,01	501,00	434,50
Sampo Oyj	100	8 399,25	45,80	4 580,00	-3 819,25
Nordea	5 052	94,19	10,10	51 025,20	50 931,01
Placeringar i penningmarknads- instrument totalt		11 388,94		295 658,48	284 269,54

7.7 Rörliga aktiva, fordringar

Specifikation över fordringar	BS 2017		BS 2016	
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Raseborgs stad				
Fordringar på dottersamfund				
Kundfordringar		77 281,91		79 285,69
Lånefordringar	28 188 746,00	1 017 254,00	29 206 000,00	1 017 248,00
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	28 188 746,00	1 094 535,91	29 206 000,00	1 096 533,69
Fordringar på samkommuner, i vilka kommuner är medlem				
Kundfordringar		80 068,02		80 502,89
Lånefordringar				
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	0,00	80 068,02	0,00	80 502,89
Fordringar på intresse- och andra ägarintressesamfund				
Kundfordringar		0,00		1 897,36
Lånefordringar				
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	0,00	0,00	0,00	1 897,36
Fordringar totalt	28 188 746,00	1 174 603,93	29 206 000,00	1 178 933,94

7.8 Förändringar i eget kapital

Förändringar i eget kapital	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad		
Grundkapital 1.1.	71 555 877,43	71 672 428,45
Ökning/minskning av grundkapital under räkenskapsperioden		-116 551,02
Grundkapital 31.12.	71 555 877,43	71 555 877,43
Uppskrivningsfond 1.1.	831 463,68	832 144,63
Förändring	-20 795,72	-680,95
Uppskrivningsfond 31.12.	810 667,96	831 463,68
Fastighetsfond 31.12.	507 742,26	507 742,26
Ekenäs 450-års jubileums fond 1.1.	97 888,97	97 853,37
Förändring	36,67	35,60
Ekenäs 450-års jubileums fond 31.12.	97 925,64	97 888,97
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-14 288 866,58	-15 672 522,02
Räkenskapsperiodens över-/underskott	8 511 305,39	1 383 655,44
Eget kapital totalt (Raseborgs stad)	67 195 215,66	58 704 669,32
Raseborgs Vatten		
Grundkapital 1.1.	9 975 546,55	9 975 546,53
Ökning av grundkapital under räkenskapsperioden		
Grundkapital 31.12.	9 975 546,55	9 975 546,53
Uppskrivningsfond 31.12.	1 249,46	1 249,46
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	2 531 832,33	1 606 253,19
Räkenskapsperiodens över-/underskott	903 208,84	925 579,14
Eget kapital totalt (Raseborgs Vatten)	13 411 837,18	12 508 628,32

BOKSLUT 2017

Förändringar i eget kapital	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad inkl. affärsverk		
Grundkapital 1.1	71 555 877,43	71 672 428,45
Ökning/minskning av grundkapital under räkenskapsperioden	0,00	-116 551,02
Grundkapital 31.12.	71 555 877,43	71 555 877,43
Uppskrivningsfond 1.1.	832 713,14	833 394,09
Förändring	-20 795,72	-680,95
Uppskrivningsfond 31.12.	811 917,42	832 713,14
Fastighetsfond 31.12.	507 742,26	507 742,26
Ekenäs 450-års jubileumsfond 1.1.	97 888,97	97 853,37
Förändring	36,67	35,60
Ekenäs 450-års jubileumsfond 31.12.	97 925,64	97 888,97
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-11 757 034,25	-14 066 268,83
Räkenskapsperiodens över-/underskott	9 414 514,23	2 309 234,58
Eget kapital totalt (Raseborgs stad inkl. affärsverk)	70 631 506,29	61 237 751,11
Uppskrivningsfond	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad		
Uppskrivningsfond 1.1.		
Jord- och vattenområden 1.1.	831 463,68	832 144,63
Förändring	-20 795,72	-680,95
Jord- och vattenområden 31.12.	810 667,96	831 463,68
Aktier och andelar 31.12		
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs stad)	810 667,96	831 463,68
Raseborgs Vatten		
Uppskrivningsfond 1.1.		
Jord- och vattenområden 31.12.	1 249,46	1 249,46
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs Vatten)	1 249,46	1 249,46
Uppskrivningsfond 1.1		
Jord- och vattenområden 1.1.	832 713,14	833 394,09
Förändring	-20 795,72	-680,95
Jord- och vattenområden 31.12.	811 917,42	832 713,14
Aktier och andelar 31.12.	0,00	0,00
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs stad inkl. affärsverk)	811 917,42	832 713,14

7.9 Avsättningar

Avsättningar	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad		
Avsättning för pensioner 1.1.	170 500,00	170 500,00
Förändring under året	-68 000,00	
Avsättning för pensioner 31.12.	102 500,00	170 500,00
Uppgifterna baserar sig på Kommunernas Pensionsförsäkrings beräkning 29.1.2018 gällande förändringar år 2017.		
Avsättningar för pensioner totalt	102 500,00	170 500,00
Raseborgs stad		
Övriga obligatoriska avsättningar 1.1.	185 145,43	443 835,63
Förändring under året - Norra hamnen - stadsfullmäktige 9.6.2014 § 72	-1 675,56	-258 690,20
Övriga obligatoriska avsättningar 31.12.	183 469,87	185 145,43
Ekenäs fge beslöt 17.10.2005 § 17 inta ett anslag om 1 400 000 € i driftsbudg. för eftervården av f.d soptippen i Österby.		
Karis fge beslöt 20.6 2005 § 51 inta ett anslag om 680 000 € i driftsbudgeten för eftervården av f.d soptipparna i både Bäljars och Svartå.		
Detta i enlighet med bokföringsnämndens kommunsektions rekommendation.		
Avsättningen upplöses mot realiserade utgifter.		
Avsättning om 2 100 000 € för eftervård av f.d soptippen i Österby reserverat 2010		
Övriga obligatoriska avsättningar totalt	183 469,87	185 145,43

7.10 Främmande kapital

Långfristigt främmande kapital	01.01.2017	Nya lån	Amortering	31.12.2017
Lån från finans. institut o försäkr.anst.				
Inhemska depositionsbanker				
Staden	23 495 768,29		4 145 486,86	19 350 281,43
Raseborgs Vatten	2 695 902,16		438 597,34	2 257 304,82
	26 191 670,45	0,00	4 584 084,20	21 607 586,25
Kommunfinans Ab				
Staden	40 561 113,42	5 000 000,00	6 958 692,00	38 602 421,42
Raseborgs Vatten	5 113 241,00		627 541,00	4 485 700,00
	45 674 354,42	5 000 000,00	7 586 233,00	43 088 121,42
Lån från offentliga samfund				
Staten	212 277,49		23 615,72	188 661,77
Kommunernas pensionsförsäkrin	453 305,00		196 670,00	256 635,00
	72 531 607,36	5 000 000,00	12 390 602,92	65 141 004,44

Långfristigt främmande kapital, amorteringar 2018	
Staden	10 576 989,53
Raseborgs Vatten	1 066 138,34
	11 643 127,87

Lån som förfaller till betalning efter 5 år eller längre tid	Saldo 31.12.2022	31.12.2021
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter		
Staden	15 098 569,82	21 684 487,43
Raseborgs Vatten	2 659 103,92	3 158 867,36
	17 757 673,74	24 843 354,79
Lån från offentliga samfund	90 570,70	158 240,00
	17 848 244,44	25 001 594,79

Kortfristigt främmande kapital	31.12.2017	31.12.2016
Checkräkningslimit 10 000 000 €, Andelsbanken Raseborg	0,00	263 939,68
Koncernkonto, Andelsbanken Raseborg	725 848,30	1 195 300,43
Nordea (kommuncertifikat)	18 000 000,00	5 000 000,00
Danske Bank Abp (kommuncertifikat)	14 000 000,00	7 000 000,00
OP Yrityspankki Oyj (kommuncertifikat)	3 000 000,00	15 000 000,00
Kommunfinans Ab (kommuncertifikat)	8 000 000,00	18 000 000,00
	43 725 848,30	46 459 240,11

7.11 Passiva resultatregleringar

Specifikation av passiva resultatregleringar	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad		
Förskott på statsandelar		
Periodisering av räntor	185 701,39	246 078,79
Periodiseringar av löner och lönebikostnader	10 715 862,49	10 804 271,39
Resultatregleringar totalt	10 901 563,88	11 050 350,18
 Raseborgs Vatten		
Periodiseringar av löner och lönebikostnader	189 956,96	200 820,92
Periodisering av räntor	34 646,61	36 504,19
Resultatregleringar totalt	224 603,57	237 325,11
 Totalt	11 126 167,45	11 287 675,29

7.12 Ansvarsförbindelser, leasingansvar och övriga ekonomiska ansvar

Ansvarsförbindelser	BS 2017	BS 2016
Borgensförbindelser för andra		
Ursprungligt kapital	21 348 349,08	21 913 035,66
Återstående kapital	12 717 790,45	13 100 406,44
Borgensförbindelse / Kommunernas garanticentral		
Borgensansvar	157 179 535,00	136 968 271,00
Borgensansvar utan täckning		
Täckning för eventuellt ansvar för fond	103 882,23	102 237,73
Finansieringsansvar (andel av ansamlat underskott)		
Eteva samkommun	19 954,25	13 070,88
Fyllnadsborgen (Kunta-Aravat Oy)		
Ursprungligt kapital	3 487 045,38	3 571 139,34
Återstående kapital	0,00	249 736,82
Leasingansvar	BS 2017	BS 2016
Danske Finance Oy Ab	7 108 431,13	6 715 274,08
3 Step IT (OP-Bank)	1 448 175,74	1 235 861,98
Leasingansvar totalt	8 556 606,87	7 951 136,06
Derivatavtal	BS 2017	BS 2016
Ränteswapavtal 1 (Raseborgs Vatten)		
Avtalets begynnelseidag 1.8.2006		
Återstående kapital 31.12	1 750 000	1 875 000
Avtalets utgångsdatum 2.8.2021		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 4,25 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-262 856	-346 751
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 2		
Avtalets begynnelseidag 2.1.2008		
Återstående kapital 31.12	7 636 364	8 259 740
Avtalets utgångsdatum 2.1.2020		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 4,284 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-653 119	-1 002 884
Säkring av ränterisken för enskilt lån (tidigare Ekenäs Energi)		
Ränteswapavtal 3		
Avtalets begynnelseidag 1.10.2012		
Återstående kapital 31.12	0	10 000 000
Avtalets utgångsdatum 2.10.2017		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,809 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	0	-111 689
Säkring mot stadens kommuncertifikat		

Ränteswapavtal 4		
Avtalets begynnelse­dag 7.2.2013		
Återstående kapital 31.12	10 000 000	10 000 000
Avtalets utgångsdatum 7.2.2023		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 1,735 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-787 913	-1 059 042
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 5		
Avtalets begynnelse­dag 19.2.2013		
Återstående kapital 31.12	6 947 376	8 210 532
Avtalets utgångsdatum 20.2.2023		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 1,341 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-239 654	-380 190
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 6		
Avtalets begynnelse­dag 31.12.2013	854 000	1 281 000
Återstående kapital 31.12		
Avtalets utgångsdatum 30.12.2019		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 3,17 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-33 573	-72 568
Säkring av ränterisken mot enskilt lån (tidigare Ekenäs Energi)		
Ränteswapavtal 7		
Avtalets begynnelse­dag 22.5.2015		
Återstående kapital 31.12	6 315 792	7 157 896
Avtalets utgångsdatum 23.5.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,508 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-81 438	-133 347
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 8		
Avtalets begynnelse­dag 30.6.2015		
Återstående kapital 31.12	1 750 000	2 406 250
Avtalets utgångsdatum 31.12.2021		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,275 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-14 004	-27 502
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 9		
Avtalets begynnelse­dag 30.9.2015		
Återstående kapital 31.12	947 368	1 157 894
Avtalets utgångsdatum 30.3.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,398 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-9 874	-15 783
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 10		
Avtalets begynnelse­dag 19.11.2015		
Återstående kapital 31.12	8 000 000	8 000 000
Avtalets utgångsdatum 19.11.2020		
Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,149 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)		
Säkring mot stadens kommuncertifikat	-56 454	-103 028

Ränteswapavtal 11		
Avtalets begynnelse­dag 24.5.2017		
Återstående kapital 31.12	4 473 685	4 736 843
Avtalets utgångsdatum 24.5.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,194 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-8 646	-18 719
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
 Ränteswapavtal 12		
Avtalets begynnelse­dag 24.5.2017		
Återstående kapital 31.12	4 473 685	
Avtalets utgångsdatum 24.5.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,110 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	4 498	
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ovriga ekonomiska ansvar		

Stadsfullmäktige beslöt 4.12.2017 § 139 att Raseborg stad deltar i basfinansieringen för Forskarkollegiet inom bioekonomi vid yrkeshögskolan Novia med högst 150 000 euro per år under tiden 2018-2022. Villkor för stadens betalningsandel är att Novia erhåller 250 000 euro per år i övrigt basfinansiering för forskarkollegiet. Stadens betalningsandel bestäms utgående från en total basfinansiering om 400 000 euro per år.

7.13 Löneutgifternas utveckling

Löneutgifternas utveckling (Enligt skatteredovisn.)	BS 2017	BS 2016
Löner för huvudsyssla		
Raseborgs stad	60 859 263	62 974 141
Raseborgs Vatten	977 455	993 012
Löner för bisyssla		
Raseborgs stad	955 722	787 873
Raseborgs Vatten	3 342	3 369
Naturaförmåner		
Raseborgs stad	301 738	283 539
Raseborgs Vatten		
Pensioner		
Raseborgs stad	15 885	15 790
Raseborgs Vatten		
Arbetsersättningar	2 085 667	1 894 398
Källskattepliktiga löner	2 352	19 041
Löneutgifter totalt	65 201 424	66 971 163

Personalkostnader	BS 2017	BS 2016	+/- %
Personalkostnader			
Löner och arvoden	63 171 499,59	64 041 970,01	-1,4
Till löner hörande ersättningar	-944 326,31	-1 039 036,88	-9,1
	62 227 173,28	63 002 933,13	-1,2
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	14 818 246,68	16 264 884,97	-8,9
Övriga lönebikostnader	2 762 610,66	3 761 255,69	-26,6
Totalt enligt resultaträkningen	79 808 030,62	83 029 073,79	-3,9
Aktiverade personalkostnader	68 893,91	195 795,48	-64,8
Personalkostnader totalt	79 876 924,53	83 224 869,27	-4,0

7.14 Personalkostnader

Personalkostnader	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad		
Löner och arvoden	62 243 364,15	63 124 958,40
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	14 627 383,25	16 063 020,65
Övriga personalbikostnader	2 725 321,87	3 707 868,62
Personalersättningar	-940 632,93	-1 021 149,01
Personalkostnader totalt enligt resultaträkningen	78 655 436,34	81 874 698,66
Raseborgs Vatten		
Löner och arvoden	928 135,44	917 011,61
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	190 863,43	231 128,38
Övriga personalbikostnader	37 288,79	53 387,07
Personalersättningar	-3 693,38	-17 887,87
Personalkostnader totalt enligt resultaträkningen	1 152 594,28	1 183 639,19
Elimineringar		
Raseborgs Vatten		-29 264,06
Totalt	0,00	-29 264,06
Totalt enligt resultaträkningen	79 808 030,62	83 029 073,79
Aktiverade personalkostnader		
Raseborgs stad	1 058,13	97 593,33
Raseborgs Vatten	67 835,78	98 202,15
Totalt	68 893,91	195 795,48
Personalkostnader totalt inkl. aktiverade kostnader	79 876 924,53	83 224 869,27

7.15 Arvoden till revisorer

Revisionssammanslutning BDO Audiator Ab	BS 2017	BS 2016
revisionsarvoden	39 195,40	58 905,14
utlåtanden av revisorer	1 989,00	744,00
uppgifter som sekreterare för revisionsnämnden	13 155,13	5 838,36
övriga arvoden	12 472,70	15 154,67
Totalt	66 812,23	80 642,17

Under övriga arvoden ingår en genomgång av mervärdesbeskattningen för Raseborgs stad gällande räkenskapsperioden 2017.

7.16 Övriga noter

1. Beträffande befintliga tillgångar bland bestående aktiva, d.v.s. tillgångar för vilka avskrivning påbörjats före 1.1.2009, tillämpas respektive tidigare kommuns avskrivningsplan, och för tillgångar som aktiveras från och med 1.1.2009 tillämpas Raseborgs stads avskrivningsplan. Planen har till vissa delar ändrats och kompletterats genom stadsfullmäktiges beslut 20.5.2013.
2. Staden har haft yrkanden mot Lemminkäinen Oyj i ett asfaltkartellmål, 550 796,23 €, samt räntor ca 112 000 € (exklusive dröjsmålsräntor). Helsingfors tingsrätt har 28.11.2013 givit sin dom i målet och dömt bolaget till skadestånd. Lemminkäinen Oyj har 9.1.2014 erlagt 369 098,72 € i skadestånd, rättegångskostnader och räntor, som inte tillsvidare resultatförts. Motparten överklagade domen i Helsingfors hovrätt. Hovrättens avgörande 20.10.2016 i rättegången i asfaltkartellärendet var för Raseborgs stad – tillika för flera andra kommunkärande – betydligt oförmånligare än tingsrättens avgörande. Stadsstyrelsen beslöt 21.11.2016 att Raseborgs stad söker besvärstillstånd hos högsta domstolen för att kunna söka ändring i domen som Helsingfors hovrätt har gett i asfaltkartellärendet. Stadens ansökan om besvärstillstånd hos Högsta domstolen förkastades men Lemminkäinen ansökan (där staden är svarande) blev att vänta på avgörande i de ärenden där besvärstillstånd gavs av Högsta domstolen 6.9.2017.
3. Raseborgs stad är i likhet med 31 andra kommuner kärande i det så kallade virkeskartellmålet mot Stora Enso, Metsäliitto och UPM-Kymmene vid Helsingfors tingsrätt. Raseborgs stads preliminära yrkanden är ca 1,13 milj. euro samt räntor. Målet är fortfarande anhängigt i Helsingfors tingsrätt. Helsingfors tingsrätt dömde Raseborgs stad att Raseborgs stad att betala ersättning för rättegångskostnader till Metsäliitto Osuuskunta 53.585,50 euro, till UPM-Kymmene Abp 70.266,46 euro och till Stora Enso Abp 77.971,50 euro. Stadsstyrelsen har 19.2.2018 beslutat att besvara sig över Helsingfors tingsrätts beslut av den 30.10.2017 hos Helsingfors hovrätt.
4. Staden har följande avtal gällande markanvändning, planeringsreserveringar samt föravtal som innehåller ekonomiska förpliktelser:

Fiskars Abp, avtal om utbyggande av kommunalteknik, 26.4.2011, ingen markanvändningsavgift, däremot årliga prestationer som finansieras ur stadens investeringsbudget. Avtalet är fullgjort då planen är förverkligad.

Handelshamnen, ändring av detaljplan (ny process), planprojekt 7727, planen inte ännu trätt ikraft, kommande förpliktelser gällande en rad infrastrukturåtgärder (planeringsreserveringsavtal, bilaga A), juni 2014. Inkomsterna kommer från överlåtelse av tomterna. Tidigare kostnader för bortförande av förorenade jordar från invidliggande kvarter baserades på ovan nämnda avtal.

Billnäs bruk, planprojekt 7659, markägaren erlägger en del av planläggningskostnaderna i enlighet med intentionsavtalet mellan parterna, dock maximalt 90 000 €. Detaljplanen har vunnit laga kraft. Markanvändningsavgift om 40 382 euro har fakturerats under år 2017. Staden har i markanvändningsavtalet, 28.8.2015, förbundit sig att förbättra områdets gator och lätta trafikleder samt svara för underhållet av dem.

Detaljplaneändring för Västra Nylands yrkesskolas område, planprojekt 7691 (Kustregionens utbildningsfastigheter), 18.3.2015, stadens förpliktelser gällande byggande av gator är knutna till beviljade bygglov. Inga gator har ännu byggts i enlighet med avtalet. Del av markanvändningsavgiften (rat 1) fakturerad 2016, rat 2 om 47 500 euro fakturerat år 2017. Återstår en rat om 47 500 euro som faktureras år 2018.

Kungsen II, ändring av detaljplan, planprojekt 7743, avtal om inledande av detaljplanering, 15.12.2016, i vilket intagits skyldighet för tomtägaren att betala markanvändningsavgift, som senare justerats p.g.a. att byggrättsökningen blev mindre än planerat. Markanvändningsavgift om 10 617 euro fakturerad 2017. Inga skyldigheter beträffande förverkligande av infra.

Genvägen affärsområde, ändring av detaljplan, planprojekt 7744, ett markanvändningsavtal (8.2.2017). Markanvändningsavgift om 44 700 euro fakturerat under år 2017. Inga skyldigheter för staden beträffande förverkligande av infra.

5. Staden har ingått två finansieringsleasingavtal med Danske Finance Abp angående finansiering av två enheter i Karis för resurserat serviceboende, restvärdesansvar per 31.12.2017 5 997 309,29 euro (6 220 530,43 euro 2016) och seniorbostäder, restvärdesansvar per 31.12.2017 2 998 104,04 euro (3 107 465,99 euro 2016). Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalen upp till 25 år. Ett hyresavtal mellan Intern Service och Grundtrygghetssektorn har uppgjorts. Grundtrygghetssektorn ansvarar för vidareuthyrningen av lägenheterna.

Staden har ingått ett finansieringsavtal med Danske Finance Ab angående byggande av ny brandstation i Karis, restvärdesansvar per 31.12.2017 3 838 261,87 Euro (3 963 548,08 euro 2016). Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalet upp till 25 år. Ett hyresavtal mellan Raseborgs stad och Västra Nylands Räddningsverk uppgörs.

Staden har ingått ett finansieringsavtal med Danske Finance Ab angående byggande av en gemensam byggnad för psykiatri och mentalvård i Ekenäs, restvärdesansvar per 31.12.2017 7 651 168,52 Euro (3 866 991,89 euro 2016). Ett hyresavtal på 30 år har uppgjorts mellan HNS och staden per 1.12.2017. HNS 86 % av utrymmena för sin verksamhet. Byggnaden färdigställdes i oktober 2017 och stadsfullmäktige har befullmäktigat stadsstyrelsen att göra ett fastighetsleasingavtal till ett värde om högst 8 000 000 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalet upp till 25 år.

Det sammanlagda restvärdeansvaret för ovanstående leasingobjekt var 20 484 843,72 euro per 31.12.2017.

Staden har ingått ett finansieringsleasingavtal med Kommunfinans Ab. Avtalet avser finansieringen av saneringen av Ekåsens huvudbyggnad för staden administration. Bygget startade i augusti 2017 och väntas stå klar i oktober 2018. Inget restvärdesansvar per 31.12.2017.

6. Utvecklingsplanerare Eila Nieminen-Räntilä skulle övergå med landsbygdsförvaltningen till Ingå från och med 1.1.2013 i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Tjänsten som hon hade innehaft i Raseborgs stad drogs in av stadsstyrelsen. Nieminen-Räntilä besvarade sig till Helsingfors förvaltningsdomstol och yrkade att hennes tjänsteförhållande till Raseborgs stad ska fortsätta från 1.1.2013 och tillsvidare framåt. Förvaltningsdomstolen beslöt att tjänsten inte hade fått dras in och att hennes tjänsteförhållande fortsätter i Raseborgs stad. Raseborgs stad anser att Nieminen-Räntiläs anställning övergick till Ingå i och med överlåtelse av rörelse och på grund av att hennes arbetsuppgifter till mer än hälften bestod av landsbygdsuppgifter. I det här skedet handlar ärendet om ett ekonomiskt intresse i sakfrågan som är ungefär 170 000 euro. Raseborgs stad besvarade sig över Helsingfors förvaltningsdomstols beslut till högsta förvaltningsdomstolen. Ärendet ligger för närvarande hos högsta förvaltningsdomstolen.

7.17 Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat

Dagbok
Huvudbok
Resultaträkning
Balansräkning
Bokslutsspecifikationer

Använda verifikattyper

Raseborgs stad

		verifikatnummer
001	Huvudbokens IB	000001 - 000000
002	Memorialverifikat	004001 - 005213
003	Fördelning GTR-produktion ledningsfunktion	003001 - 003000
004	Fördelning GTR-produktion till beställarenhet	003101 - 003099
009	Anläggningstillgångar	009001 - 009012
015	Kontoutdragshändelser	015001 - 015445
030	Löner	030001 - 030074
035	Utkomststöd	035001 - 035269
047	Inköpsreskontra, utbetalningar	047001 - 049252
100	Försäljningsreskontra, ekonomiavdelningen	100001 - 100152
210	Inköpsreskontra, Rondo R8	210001 - 256626
300	Försäljningsreskontra, socialkansliet	300001 - 300253
315	Försäljningsreskontra, hälsovård	315001 - 333082
320	Försäljningsreskontra, utsocknes besök	110001 - 110206
360	Försäljningsreskontra, musikinstitutet	520001 - 521096
380	Försäljningsreskontra, tandvård	380001 - 397415
400	Försäljningsreskontra, mbi	540001 - 545171
430	Försäljningsreskontra, bildningskansliet	430001 - 430778
450	Försäljningsreskontra, int.serv.övrigt	450001 - 450447
460	Intern fakturering	460001 - 460229
500	Försäljningsreskontra, museiverksamhet	500001 - 500033
510	Försäljningsreskontra, kulturverksamhet	511001 - 511024
520	Försäljningsreskontra, åldringsvård	350001 - 365239
530	Försäljningsreskontra, hyror Sophiehemmet	115001 - 115223
540	Försäljningsreskontra, dagvård (barn)	400001 - 408095
550	Försäljningsreskontra, eftermiddagsvård	116001 - 117406
560	Försäljningsreskontra, idrottsbyrån	560001 - 560798
600	Försäljningsreskontra, samhällstekniska kansliet	600001 - 604026
700	Försäljningsreskontra, hyror	700001 - 703958
780	Försäljningsreskontra, bostadslån	780001 - 780001
801	Försäljningsreskontra, inbetalningar	800001 - 803013

Raseborgs Vatten

001	Ingående saldon	000001 - 000000
002	Memorialverifikat	002001 - 002107
009	Anläggningstillgångar	009001 - 009012
013	Sonet lager Ekenäs	013060 - 013098
015	Kontoutdragshändelser	015001 - 015319
030	Löner	030001 - 030045
047	Inköpsreskontra, utbetalningar R8	049001 - 049249
210	Inköpsreskontra, Rondo R8	210001 - 212635
601	Försäljningsreskontra, inbetalningar	600001 - 600552
800	Försäljningsreskontra, vattenfakturerings, Komartek	800001 - 826840
810	Försäljningsreskontra, övr. arbetsfakturerings	860001 - 860388

8. Noter till koncernen

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Interna transaktioner och internbidrag

Koncernsamfundens interna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har eliminerats. Intäkter och kostnader samt fordringar och skulder mellan koncernsamfunden och de samkommuner där kommunen är delägare har eliminerats förutom i fråga om transaktioner av ringa betydelse. Väsentliga interna bidrag har eliminerats.

Eliminering av intern innehav

Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen samt från koncernens eget kapital i koncernbalansen.

Planmässiga avskrivningar

Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr o m 2014. Avskrivningsplanerna är anpassade till den verksamhet som bolagen bedriver och följer därmed koncernens redovisningsprinciper.

Intressesamfund

Intressesamfunden har sammanställts i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmodellen.

Avskrivningsdifferenser och reserver

Avskrivningsdifferenser och reserver i dottersamfundens balansräkningar har i koncernbalansräkningen uppdelats i eget kapital och latent skatteskuld och förändringar i dem har i koncernresultaträkningen uppdelats i latent skatteskuld och räkenskapsperiodens resultat.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN
Verksamhetens intäkter

	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad totalt (inkl tillv för eget bruk) (se 7.2.)	29 492	30 573
Omsättning		
Samkommuner	61 001	57 281
Ekenäs Energi + övriga bolag	18 210	18 638
Hysesintäkter och andra fastighetsintäkter i fastighetsbolag	3 165	3 202
Elimineringar i koncernen		
Raseborgs stad	-364	-380
Fastighetsbolag	-314	-543
Samkommuner	-1 498	-1 346
Ekenäs Energi + övriga bolag	-4 476	-4 406
Totalt	105 216	103 019

Extraordinära intäkter och kostnader

	BS 2017	BS 2016
HNS	165	1
Totalt	165	1

Försäljningsvinster och förluster

	BS 2017	BS 2016
Raseborgs stad	se 7.3.	
Samkommuner		
mark- och vattenområden	10	7
byggnader	14	4
övriga	55	6
Försäljningsvinster totalt	78	17
Försäljningsförluster	10	2

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN
Materiella och immateriella tillgångar

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar						Totalt
	Immat. rättigheter o. övr.utg. med lång v.tid	Mark och vatten-områden	Byggnader	Fasta konstr. och anordningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskottsbet. och påg. nyanläggn.	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	1 767	19 938	101 277	46 264	22 107	10 985	5 110	205 681
ökning under räkenskapsperioden	35	401	2 025	2 724	3 142	256	4 032	12 579
finans.andelar under räkenskapsper.	50	0	0	130	0	0	70	200
minskningar under räkenskapsperiode	2	201	839	0	14	4	50	1 109
överföringar mellan poster	219	-1	2 660	963	683	0	-4 511	-206
räkenskapsperiodens avskrivning	582	0	5 549	3 284	2 660	565	0	12 058
nedskrivningar och eliminering av bolagiseringsvinst	0	0	1	0	0	0	0	1
Oavskriven ansk.utgift 31.12.	1 387	20 137	99 572	46 536	23 257	10 673	4 511	204 686
Uppskrivningar								
Bokföringsvärde 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilläggsavskrivning i koncernbokslut	0	0	0	0	0	0	0	0
Koncernbokslut 31.12.	1 387	20 137	99 572	46 536	23 257	10 673	4 511	204 686

Placeringar

	Placeringar			Övriga lånefordringar och övriga fordringar		Totalt
	Sam-kommun-andelar	Aktier o. andelar i int. o. ägarsamf.	Övriga aktier o. andelar	Övriga lånefordringar	Övriga fordringar	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	0	472	5 646	498	8	6 624
ökning under räkenskapsperioden	0	41	833	0	20	894
finans.andelar under räkenskapsper.	0	0	0	0	0	0
minskningar under räkenskapsperioden	0	0	104	0	24	128
överföringar mellan poster	0	2	0	0	0	2
räkenskapsperiodens avskrivning	0	0	0	0	0	0
nedskrivningar och återföreningar av dem	0	0	0	0	0	0
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	0	515	6 375	498	4	7 392
Uppskrivningar						
Bokföringsvärde 31.12.	0	0	0	0	0	0
Bokföringsvärde 31.12.	0	515	6 375	498	4	7 392

Dottersamfund, samkommunandelar samt ägar intressesamfund

Namn	Hemort	Kommunens ägarandel	Koncer- nens ägarandel	Kommunkoncernens andel		
				av eget kapital	av främmande kapital	av räkensk. per. vinst/förlust
Dottersamfund						
FAb Karis hyresbostäder	Raseborg	100 %	100 %	1 262	2 053	0
FAb Dönsby	Raseborg	100 %	100 %	322	4 561	0
FAb Pojovägen	Raseborg	100 %	100 %	234	2 808	0
Raseborgs Hyresbostäder Ab	Raseborg	100 %	100 %	83	48	11
Karis Industrifastigheter Ab	Raseborg	100 %	100 %	71	0	9
BAb Karis Panorama	Raseborg	100 %	100 %	19	15	-3
Ekenäs Energi Ab	Raseborg	100 %	100 %	18 878	37 250	228
FAb Bäljarspark	Raseborg	86,2 %	86,2 %	16	197	0
FAb Knipnäs	Raseborg	84,57 %	84,57 %	778	4 418	0
Raseborgs Utveckling Ab	Raseborg	100 %	100 %	502	0	-1
		Totalt		22 165	51 348	245
Samkommuner						
HNS	Helsingfors	2,407 %	2,407 %	9 591	16 891	47
Kårkulla samkommun	Pargas	7,53 %	7,53 %	972	1 738	62
Nylands Förbund	Helsingfors	2,68 %	2,68 %	34	247	0
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	1,6 %	1,6 %	243	811	9
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Lojo	7,88 %	7,88 %	2 772	521	49
Västra Nylands Folkhögskola	Raseborg	56,255 %	56,255 %	716	178	4
		Totalt		14 327	20 386	171
Ägarintressesamfund						
FAb Jägarbacken	Raseborg	30 %	30 %	2	31	0
		Totalt		2	31	0
Övriga samägda samfund (icke sammanställd)						
Pojo servicebostadsstiftelse	Raseborg					

Specifikation över fordringar		BS 2017	BS 2016
Långfristiga fordringar totalt		818	964
Övriga fordringar			
	Raseborgs stad	319	478
	Samkommuner	19	6
	Ekenäs Energi + övriga bolag	480	480
Kortfristiga fordringar totalt		11 571	11 287
Kund- o övriga fordringar			
	Raseborgs stad	5 544	6 138
	Fastighetsbolag	41	67
	Samkommuner	2 190	1 575
	Ekenäs Energi + övriga bolag	3 026	3 314
Resultatregleringar		770	193
Totalt		12 389	12 251

Specifikation av väsentliga resultatregleringar inom kortfristiga fordringar	BS 2017	BS 2016
Kortfristiga fordringar totalt	11 571	11 287
varav aktiva resultatregleringar	770	193
varav Raseborgs stad	81	87
övriga väsentliga aktiva resultatregleringar i koncernen		
FPA ersättningar för arbetsplatshälsövård	115	188
Samkommuners projektfordringar (bl.a EU understöd)	43	44

Specifikation av eget kapital	BS 2017	BS 2016
Grundkapital 1.1.	71 556	71 672
Ökningar		
Minskningar		117
Grundkapital 31.12.	71 556	71 556
Uppskrivningsfond 1.1.	833	833
Ökningar	0	0
Minskningar	21	0
Uppskrivningsfond 31.12.	812	833
Övriga fonder 1.1.	2 250	2 250
Ökningar	44	3
Minskningar	11	3
Övriga fonder 31.12.	2 283	2 250
Överskott från tidigare verksamhetsperioder	-20 995	-24 473
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	12 256	3 493
Eget kapital totalt	65 912	53 659

Avsättningar	BS 2017	BS 2016
Avsättningar för pensioner		
Raseborgs stad (se närmare 7.9.)	103	171
Övriga, HUS	24	27
	127	198
Övriga avsättningar		
Raseborgs stad (se närmare 7.9.)	183	185
Övriga, HUS		
patientskadeförsäkring	1 152	1 235
övriga	116	72
	1 452	1 492
Avsättningar totalt	1 579	1 690

Specifikation över övriga skulder		BS 2017	BS 2016
Långfristiga totalt		84 331	89 009
Anslutningsavgifter			
	Raseborgs stad	4 115	3 749
	Samkommuner	0	35
	Ekenäs Energi Ab	5 062	4 919
Latent skatteskuld			
	Ekenäs Energi Ab	476	254
	Fastighetsbolag	692	623
	Samkommuner	41	0
Övriga skulder			
	Raseborgs stad	53 555	60 201
	Fastighetsbolag	11 413	12 168
	Samkommuner	8 977	7 060
	Ekenäs Energi Ab + övriga bolag		
Kortfristiga totalt		89 377	92 447
Totalt		173 708	181 456

Specifikation av väsentliga resultatregleringar inom kortfristigt främmande kapital		BS 2017	BS 2016
Kortfristigt främmande kapital totalt		89 377	92 447
varav passiva resultatregleringar		17 793	12 340
varav Raseborgs stad (se not 7.11.)		11 126	11 288
övriga väsentliga passiva resultatregleringar inom kortfristigt främmande kapital			
	periodisering av löner och lönebikostnader	6 170	5 855
	periodisering av räntor	69	72
	övriga resultatregleringar	361	356
	garantihyror	12	22

Specifikation av koncernbolagens ansvarsförbindelser samt leasingansvar		BS 2017	BS 2016
Ansvarsförbindelserna specificerade enligt specifikationer i bolagens egna bokslut.			
Intecknade pantbrev för			
	lån	6 499	6 866
	byggnader	3 823	3 827
	legorätt på byggnader	13 044	13 045
Hysesförbindelser		12 129	871
Leasinghyresavtalsansvar		801	720
Ospecificerade samt diverse andra ansvarsförbindelser		4 816	3 635
Raseborgs stads borgen till koncernbolag		6 499	6 866

Väsentliga förändringar i samkommunandelar 31.12.2017

Samkommun	Balansvärde 01.01.	%	Ökn. under räken- skaps- perioden	Minskn. under räken- skaps- perioden	Balans- värde 31.12.	Kommunens andel av sam- kommunens grundkap.	Skillnad
HNS	9 219 057,05	2,407 %			9 219 057,05	9 417 462,71	-198 405,66
Eteva kuntayhtymä	163 832,74	1,60 %			163 832,74	257 890,45	-94 057,71
Kårkulla samkommun	662 453,22	7,530 %			662 453,22	662 836,38	-383,16
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskeskus	976 026,12	7,88 %			976 026,12	1 034 916,48	-58 890,36
Västra Nylands Folkhögskola	379 018,88	56,255 %			379 018,88	379 018,01	0,87
Nylands Förbund	1 771,03	2,68 %			1 771,03	2 726,30	-955,27
	11 402 159,04				11 402 159,04	11 754 850,33	-352 691,29

9. Underskrifter och revisionsanteckningar

Stadsstyrelsen i Raseborgs stad den 26 mars 2018.

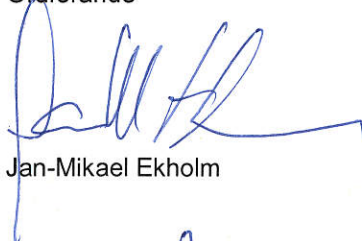
Anders Walls
Ordförande

Isabella Alén

Filip Björklöf

Jan-Mikael Ekholm

Maarit Feldt-Ranta

Camilla Grundström

Linnea Henriksson

Mats Lagerstam

Kati Sointukangas

Anita Westerholm

Harry Yltävä

Ragnar Lundqvist
stadsdirektör

Ovanstående bokslut är uppgjort enligt god bokföringssed.

Över utförd revision har idag avgivits revisionsberättelse.

Raseborg den 16 April 2018
BDO Auditor AB

Helge Vuoti
OFGR, GR

RASEBORGS VATTEN
RAASEPORIN VESI

BOKSLUT 2017

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsberättelse år 2017

1.1. Verksamhetsidé, vision	1
1.2. Vattenverksdirektörens översikt	2
1.3. Organisation och personal	3
1.4. Ekonomi och förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat	4
1.5. Vattenanskaffning	5
1.6. Vattendistribution och avloppsavledning	7
1.7. Dagvattenhantering	8
1.8. Avloppsvattenrening	9
1.9. Utbyggnad och saneringar	12

2. Resultaträkning 13

3. Balansräkning 14

4. Verksamhetssammandrag 15

5. Tablå över investeringar 18

6. Finansieringsanalys 19

7. Noter

7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	20
7.2. Verksamhetens intäkter	20
7.3. Bestående aktiva	21
7.4. Rörliga aktiva, fordringar	22
7.5. Eget kapital	22
7.6. Främmande kapital	22
7.7. Lån som förfaller till betalning senare än efter fem år enligt amorteringsplan	23
7.8. Passiva resultatregleringar	23
7.9. Antal anställda	23
7.10. Personalkostnader	23
7.11. Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat	24

8. Särredovisning av dagvatten

8.1. Särredovisad resultaträkning	25
8.2. Särredovisad balansräkning	26
8.3. Särredovisad finansieringsanalys	27

9. Noter till särredovisade bokslutskalkyler

9.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	28
9.2. Förändringar i bestående aktiva	28

10. Underskrifter 29

1. Verksamhetsberättelse år 2017

1.1 Verksamhetsidé, vision

Raseborgs Vatten sköter om vattentjänster inom de av fullmäktige fastslagna verksamhetsområdena.

Vår verksamhet grundar sig på:

- god service
- kunnig och motiverad personal
- tekniskt-ekonomiskt ändamålsenlig verksamhet

Vi utvecklar vår verksamhet enligt kundernas behov och utvecklingen i Raseborgs stad.

- Vi utvecklar vår yrkeskunnighet.
- Vi stöder en rättvis och motiverad lönepolitik.
- Vi tar initiativ beträffande vattentjänster i Raseborg.
- Vi förbättrar vår:
 - teknik
 - kostnadsmedvetenhet
 - lönsamhet

1.2 Vattenverksdirektörens översikt

Då det tionde verksamhetsåret för Raseborg och Raseborgs Vatten står för dörren kan vi med belåtenhet konstatera att de senaste årens förändringar och personalens berömvärda insats lett till att vi fått ordning på vår ekonomi.

Med en stabil ekonomi kan vi nu med tillförsikt ta oss an den betydande saneringsskuld vi har. Saneringsskulden, beräknad till ca 12 milj. €, kräver ett gediget åtgärdsprogram, vars grundläggande arbete redan inletts.

Vi har nu ett års erfarenhet av att ha hela vår verksamhet koncentrerad till en verksamhetspunkt. Den praktiska nyttan av detta arrangemang är betydande, men av förståeliga skäl har förändringen också väckt en del irritation.

Förändringens för och nackdelar diskuteras under kommande års utvecklingssamtal med personalen.

En ny utmaning att ta itu med var stadsdirektörens initiativ om att utreda ett effektivare samarbete med Ekenäs Energi Ab, alternativt att vattenverket skulle bli en del av bolaget.

Utredningsarbetet inleddes på senhösten och den första rapporten, för vidare beslut, skall stå färdig i början av 2018.

Trots att många av oss ifrågasätter initiativet och fast vi vet, med facit på hand, att förändringar alltid är på både gott och ont, bör vi med öppna ögon möta utmaningen. Innan beslut om fortsättning görs bör för och nackdelar avvägas.

Den gemensamma målsättningen bör väl vara en förbättrad helhets service för invånarna, men för att nå dit, borde hela tekniska sektorn vara involverad.

Ur teknisk synvinkel, har året i övrigt inte bjudit på några större överraskningar. Vattenanskaffning, vattendistribution, avloppsavledning och avloppsvattenhanteringen har skötts av personalen på ett förtjänstfullt sätt.

Personal och Direktion förtjänar ett stort Tack för välutfört arbete!

Raseborg den 29.1.2018

Tom Törnroos
vattenverkets direktör

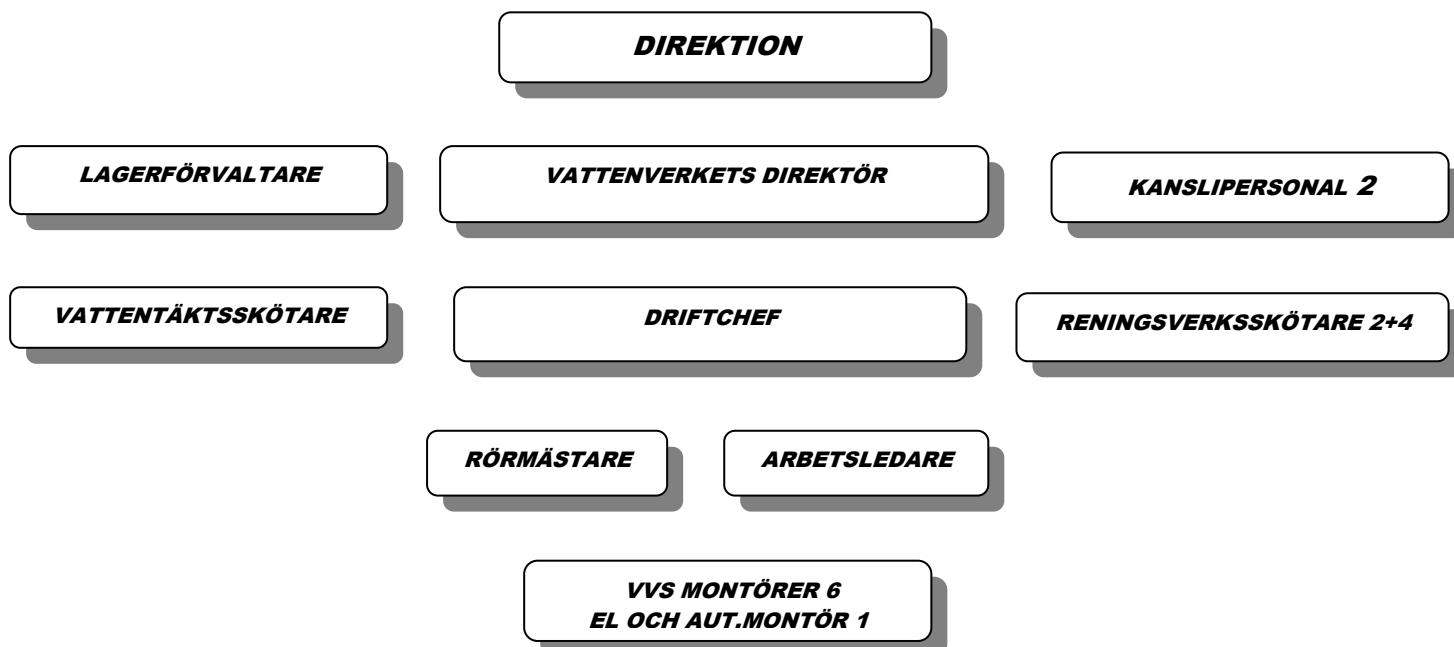
1.3 Organisation och personal

Raseborgs Vattens ordinarie personal bestod vid årets slut av 21 stycken heltidsanställda samt 2 deltidsanställda (5 %). Antalet anställda med månadslön är 13 stycken, medan 8 har timlön. Personalens medelålder är 47,6 år. I tabellen nedan illustreras ålders- och lönefördelningen mellan de anställda.

Åldersfördelning	Månadslön	Timlön	Totalt
20-29	3		3
30-34	1	1	2
35-39			
40-44		1	1
45-49	2	1	3
50-54	1	2	3
55-59	4	1	5
60-64	2	2	4
Totalt	13	8	21

De deltidsanställda (5 %) är inte beaktade i ovanstående åldersfördelning.

ORGANISATIONSSCHEMA

Två reningsverksskötare arbetar med arbetsledaransvar. Organisationen arbetade i ett skift och ytterom arbetstid fungerade dejoursberedskap.

Direktionens sammansättning 31.12.2017

Ordinarie	Ersättare
ordf. Mikael Borgman	Linnéa Henriksson
viceordf. Petri Palin	Veijo Kämppi
Tina Nykänen-Lindqvist	Mona Wickström
Per Falenius	Erik Munsterhjelm
Kerstin Gottberg	Lenita Vanhapelto
Tom Rehn	Rune Westerlund
Cynthia Moed-Ring	Dick Mannström

Linnéa Henriksson stadstyrelsens representant

Direktionen sammanträdde 8 gånger under året.

1.4 Ekonomi

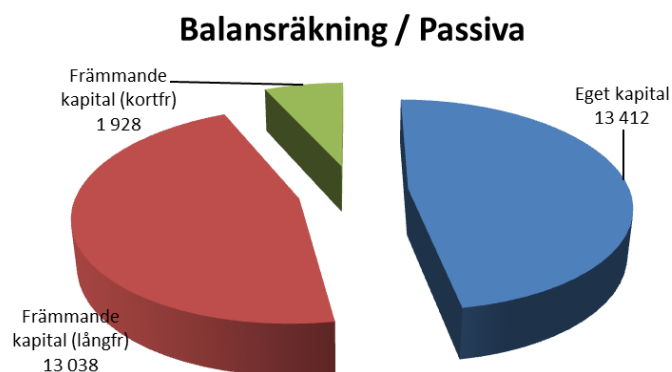
Vattenförsäljningen uppgick till 1 365 659 m³ och omsättningen till 6 139 287 €.

Årets överskott är 903 209 €.

Vid jämförelse med mätare i uppgjord budget kan det konstateras att intäkterna på 4,50 €/m³ är 10 cent över budget, medan utgifterna på 2,26 €/m³ är 17 cent under budget.

Överskottet om 903 209 € överförs till kontot räkenskapsperiodens över/underskott i affärsverkets balansräkning under eget kapital.

Raseborgs Vattens avkastning till staden	598 533 €
Räntekostnader	185 787 €
Långfristigt främmande kapital	13 038 403 €

(1000 €)

1.5 Vattenanskaffning

Kansjerf vattentäkt

Under året pumpades grundvatten från 12 st. vattentäkter, av vilka Ekerö, Björknäs, Landsbro, Mjölbolsta, Korsnäs och Brödtorp är de viktigaste. Den totala vattenpumpningen uppgick till 1 657 322 m³ (1 578 814 m³), vilket ger ett medeltal på 4 541 m³ (4 313 m³) per dygn. Söld vattenmängd 1 365 659 m³ (1 385 133 m³).

Skillnaden mellan pumpad och försöld vattenmängd, som uppgår till 291 663 m³ (193 681 m³) eller 17,5 % (12,3 %) består av vatten som använts vid underhåll av ledningsnätet, läckvatten samt vatten som använts vid brandtillbud.

Vid alla vattentäkter förutom Mjölmarby och Lindnäs justerades råvattnets pH med lut, soda eller kalksten. Mjölmarby råvatten pumpas genom aktivkolfilter för reduktion av bekämpningsmedel, medan vatten från Lindnäs vattentäkt används enbart som tekniskt vatten av vägförvaltningen. Vid Finnäs vattentäkt fortsatte skyddskloreringen för att säkerställa vattenkvaliteten.

Vid Nyby och Mjölbolsta vattentäkter installerades UV lampor.

I detta nu finns UV lampor installerade i Björknäs, Västervik, Landsbro, Brödtorp, Korsnäs, Nyby och Mjölbolsta vattentäkter.

Vattentäkt	Pumpad mängd m ³ /år	
	2016	2017
Ekerö	469 121	493 103
Landsbro	165 284	130 417
Mjölbolsta	195 558	302 915
Björknäs	318 906	314 820
Brödtorp	116 959	153 240
Nyby	64 790	53 101
Korsnäs	107 642	101 638
Mjölmarby	28 508	33 563
Västervik	90 261	52 642
Finnäs	3 767	4 262
Kansjerf	17 255	16 894
Manibacka	763	727
Totalt	1 578 814	1 657 322

Sammanställning av analysresultat:

Ekenäs området

		V=krav, S=rekommandation		Sammanställning av vattenresultat för Ekenäsområdet											
År 2017		Escherichia coli	Clostridium perfringens, titöt mukaankukien	koliforma bakterier	lukt	smak	grumlighet	färg	pH	elledningsförmåga	järn	mangan	aluminium	Ammonium	nitrit
		0 pmyl/ 100 ml	0 pmyl/ 100 ml	0 pmyl/ 100 ml	1=ingen förändring 2=förändring				6,5 - 9,5	2500 µS/cm	200 µg/l	50 µg/l	200 µg/l	0,50 mg/l	0,50 mg/l
		V	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
antal analyser (st)		27	0	27	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	3
analyser som uppfyller krav/rekommandationer(st)		27	0	27	16	#####	16	16	16	16	16	16	3	16	3
analyser som ej uppfyller krav/rekommandationer(st)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
analyser som ej uppfyller krav/rekommandation (%)		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
resultatens medeltal		0		0					7,7	211	2	1	8	0,00	0,00
medeltal för analyser som ej uppfyller krav/rekommandationer															
största analysresultat		0	0	0					8,0	358	32	10	24	0,01	0,00
minsta analysresultat		0	0	0					7,5	154	0	0	0	0,00	0,00
pH <6,5	antal resultat								0						
pH >9,5	antal resultat								0						
pH <6,5	summan av resultaten								0,0						
pH >9,5	summan av resultaten								0,0						
Summan av analysresultaten		0	0	0					122,7	3371	32	10	24	0,02	0,00
summan av resultat som ej uppfyller krav/rekommandationer		0	0	0					0,0	0	0	0	0	0,00	0,00

Karis området

V=krav, S= rekommendation		sammanställning av vattenresultat för Karis området														
år 2017		<i>Escherichia coli</i>	<i>Clostridium perfringens</i> , titrit mukamukien	koliforma bakterier	lukt	smak	grumlighet	färg	pH	elledningsförmåga	järn	mangan	aluminium	Ammonium	nitrit	
		0 pmyl/ 100 ml	0 pmyl/ 100 ml	0 pmyl/ 100 ml	1=ingen förändring, 2=förändring				6,5 - 9,5	2500 µS/cm	200 µg/l	50 µg/l	200 µg/l	0,50 mg/l	0,50 mg/l	
		V	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	V
analyser (st)		18	0	18	6	6	6	6	6	6	15	16	3	6	6	
analyser som uppfyller krav/rekommendation (st)		18	0	18	6	6	6	6	6	6	15	16	3	6	6	
analyser som ej uppfyller krav/rekommendation (st)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
analyser som ej uppfyller krav/rekommendation (%)		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
resultatens medeltal		0		0					7,8	233	5	1	0	0,00	0,00	
medeltal för analyser som ej uppfyller krav/rekommendation																
största analysresultat		0	0	0					8,3	246	49	11	0	0,01	0,00	
lägsta analysresultat		0	0	0					7,4	220	0	0	0	0,00	0,00	
pH <6,5	antal resultat								0							
pH >9,5	antal resultat								0							
pH <6,5	summan av resultaten								0,0							
pH >9,5	summan av resultaten								0,0							
summan av analysresultaten		0	0	0					46,7	1398	76	23	0	0,02	0,00	
summan av resultaten som ej uppfyller krav/rekommend.		0	0	0					0,0	0	0	0	0	0,00	0,00	

1.6 Vattendistribution och avloppsavledning

Nyinstallerad vattenmätare

Verksamhetsområdet omfattar med nuvarande indelning 6 st. separata områden. De största är centrumområdena i Karis, Pojo och Ekenäs. Dessa områden omfattar både vatten och avloppsvattenhantering. Avloppsvattnet renades centralt i Karis-Pojo eller Skeppsholmens reningsverk.

I Finnäs, Bromarv och Manibacka finns separata distributionsnät. I Bromarv renades avloppsvattnet i ett lokalt reningsverk, medan det i de två övriga områdena enbart distribuerades vatten.

Under året anslöts 21 nya kunder till vårt ledningsnät.

I slutet av året tog vattenverket ansvar för vattenförsörjningstekniken i Skogby som Fiskars- bolaget byggt. 30 st. läckage på huvudvattenledningar reparerades och 28 st. anslutningar förnyades.

Utbyggd teknik per 31.12 2017	
Vatten	397,6 km
Avlopp	420,1 km
Tryckförhöjningsstationer	8 st.
Vattentorn	3 st.
Avloppspumpstationer	138 st.
Reningsverk	3 st.

1.7 Dagvattenhantering

Stallörsparken

Med dagvatten avses smält- och regnvatten från fastigheter, gator och övriga allmänna områden, som leds in i stadens ledningsnät för dagvatten.

Enligt lagen om vattentjänster skall dagvattentjänsterna avskiljas från de övriga verksamheterna inom kommunens bokföring, likaledes bör överenskommelse fattas angående ansvarsfördelningen mellan staden och vattenverket angående det tekniska ansvaret för utbyggnad och underhåll.

Dagvattenhanteringen sköttes enligt överenskommelse av vattenverket under år 2017.

Under året investerades i nya dagvattenledningar totalt 222 454,81 € och för underhåll av befintliga ledningar användes 26 723,30 €.

Dagvattenledningsnätets bokföringsvärde per 31.12.2017 uppgick till 2 740 130,84 €.

Kostnaderna för dagvattenhanteringen fakturerades samhällstekniska avdelningen.

1.8 Avloppsvattenrening

Karis-Pojo reningsverk

Vid avloppsreningsverken renades under året 2 911 889 m³ avloppsvatten. Tekniken i reningsverken varierar, medan huvudprincipen för reningen är densamma. De två stora reningsverken fungerade ypperligt under året.

Avloppsvattnet renades mekaniskt, biologiskt och kemiskt.

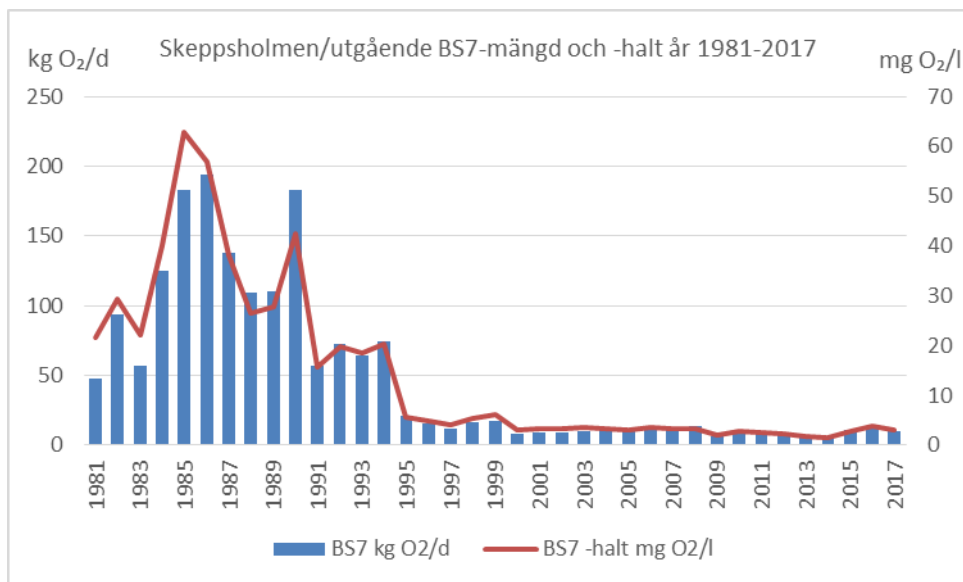
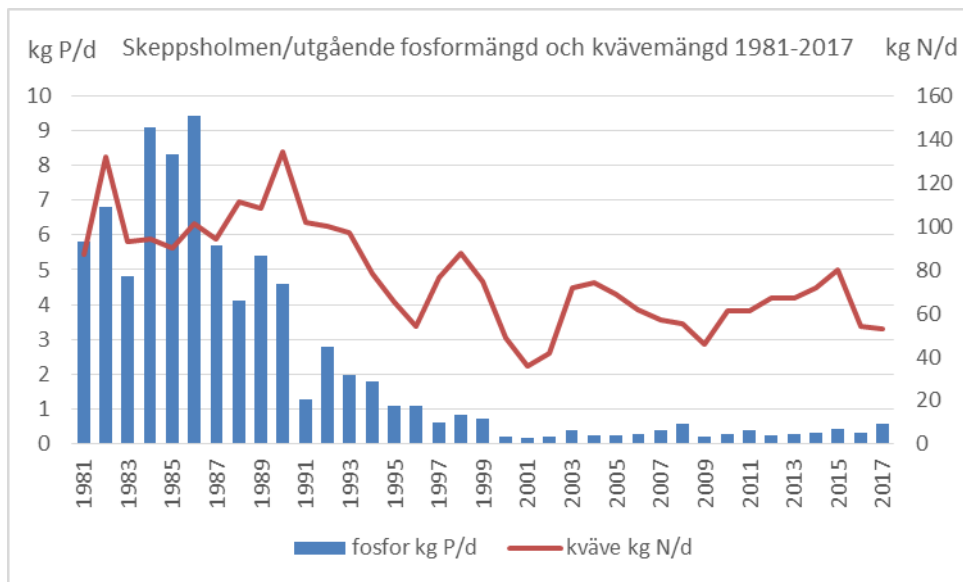
Totalt komposterades 3 101 ton slam från reningsverken.

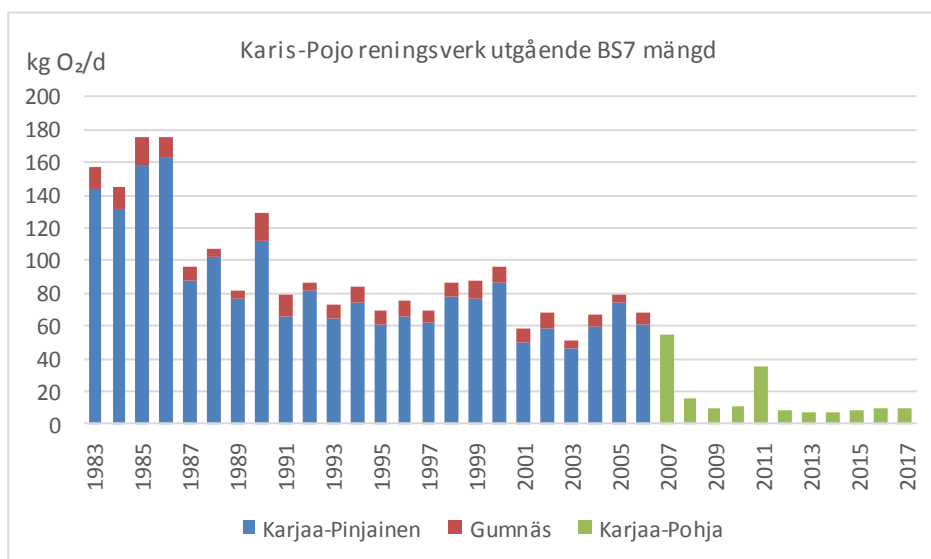
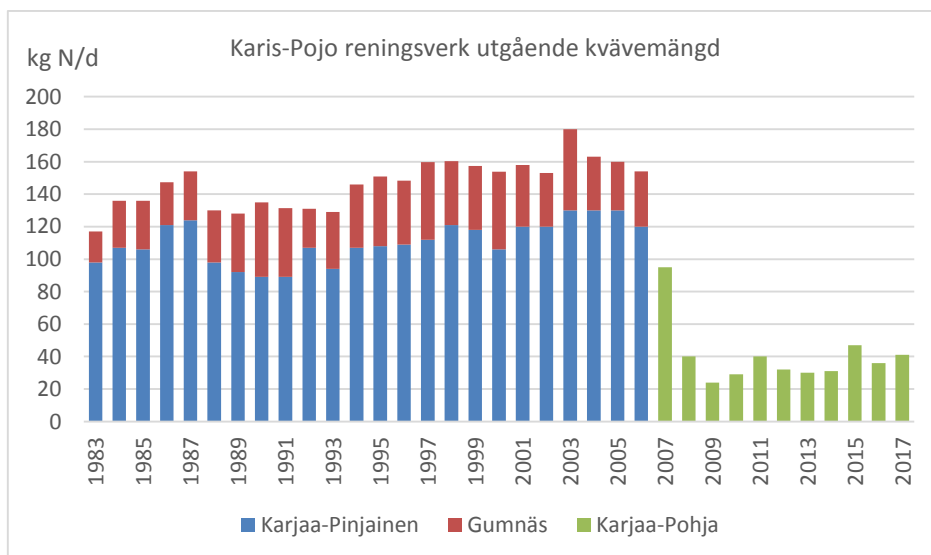
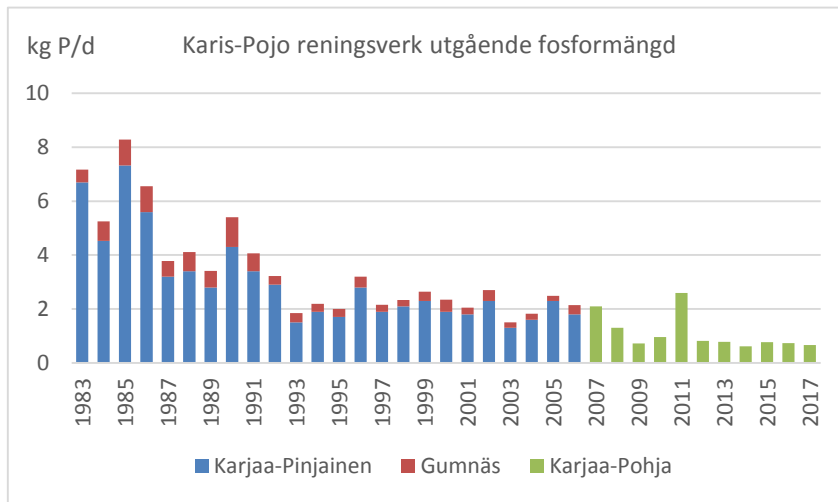
Reningsresultat som årsmedelvärden:

Reningsverk	Q _{med.} m ³	BS ₇ %	P %	N %	Q _{tot} m ³
Karis-Pojo	4400	98	97	76	1 606 430
Skeppsholmen	3 540	99	98	69	1 291 782
Bromarv	37,5	99	99	52	13 677

Reningskrav	BS ₇ %	P %	N %
Karis-Pojo	95	95	70
Skeppsholmen	95	95	60
Svartå	90	90	
Bromarv	90	90	40

I nedanstående diagram illustreras reningseffekten vid våra centralreningsverk och utvecklingen för fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen under de senaste årtiondena.

1.9 Utbyggnad och saneringar

Sanering vid Hermansgatan

Under året sanerades teknik vid Barkgränd, Hermansgatan, Löparegatan, Lidvägen, Brötesvägen, Carpelansvägen, Espingsgatan, Klockarsgatan, Reutersvägen och Rytta-regatan. Kompletteringar gjordes vid Skutvägen, Timmermansvägen, Dalgatan, Österbyvägen, Bergviksvägen, Sjöviksvägen, Flemingsgatan, Norra hamnen samt Genvägen. För att säkerställa vattendistribution till Bäljars industriområde byggdes en ny matarledning. Läckvattenundersökningen i Tenala, Österby och Trollböle området färdigställdes under året.

Totalt investerades under året 874 658 € av årets budget på 950 000 €.

Exkl. interna kostn. och intäkter

2. Resultaträkning

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Omsättning	6 110 641,86		6 170 955,89	
Övriga rörelseintäkter	122 074,00		77 951,71	
Material och tjänster				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden	-710 183,33		-677 362,61	
Ökning/minskning av lager				
Köp av tjänster	-1 070 903,41	-1 781 086,74	-964 610,41	-1 641 973,02
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-924 442,06		-899 123,74	
Lönebikostnader				
Pensionskostnader	-190 863,43		-231 128,38	
Övriga lönebikostnader	-37 288,79	-1 152 594,28	-53 387,07	-1 183 639,19
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-1 481 288,97		-1 502 298,31	
Övriga rörelsekostnader	-134 731,50		-191 929,93	
Rörelseöverskott	1 683 014,37		1 729 067,15	
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	0,00		0,00	
Övriga finansiella intäkter	4 621,27		7 886,02	
Till kommunen betalda räntekostnader	-66 840,36		-81 149,53	
Till övriga betalda räntekostnader	-118 947,44		-131 432,07	
Ersättning för grundkapitalet	-598 532,80		-598 532,80	
Övriga finansiella kostnader	-106,20	-779 805,53	-259,63	-803 488,01
Överskott (underskott) före extraordinära poster	903 208,84		925 579,14	
Extraordinära intäkter och kostnader				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott	903 208,84		925 579,14	
Resultaträkningens nyckeltal	2017		2016	
Avkastning på placerat kapital, %	7,08 %		7,15 %	
Avkastning på kommunens placerade kapital, %	9,48 %		10,27 %	
Vinst, %	14,78 %		15,00 %	

3. Balansräkning	31.12.2017	31.12.2016
Aktiva		
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	12 835,02	3 414,69
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	51 437,70	51 437,70
Anslutningsavgifter	71 448,12	71 448,12
Byggnader	6 718 569,13	7 122 041,77
Fasta konstruktioner och anläggningar	18 553 289,07	18 488 175,66
Maskiner och inventarier	0,00	0,00
Förskottsbetalning och pågående nyanläggningar	52 778,36	382 307,42
	25 447 522,38	26 115 410,67
Placeringar		
Anslutningsavgifter	18 333,29	18 333,29
Rörliga aktiva		
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	99 666,15	129 041,39
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	413 140,05	324 146,06
Fordringar hos kommunen	30 252,01	128,81
Övriga fordringar	30 389,11	169 584,73
Resultatregleringar	0,00	355,85
	473 781,17	494 215,45
Kassa och bank	2 326 346,36	1 963 515,45
	€ 28 378 484,37	€ 28 723 930,94
Passiva		
Eget kapital		
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	2 531 832,33	1 606 253,19
Räkenskapsperiodens överskott	903 208,84	925 579,14
	13 411 837,16	12 508 628,32
Främmande kapital		
Långfristigt		
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	5 676 866,48	6 743 004,82
Lån från kommunen	3 118 649,20	3 428 649,20
Erhållna förskott	469,00	469,00
Räntefria skulder till kommunen/ansl.avg.	152 657,25	133 547,25
Anslutningsavgifter och övriga skulder	4 089 760,92	3 724 022,92
	13 038 402,85	14 029 693,19
Kortfristigt		
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	1 066 138,34	1 066 138,34
Lån från kommunen	310 000,00	310 000,00
Erhållna förskott	0,00	605,90
Leverantörsskulder	250 486,50	236 164,88
Räntefria skulder till kommunen	45 946,45	335 375,20
Övriga skulder	31 069,50	0,00
Resultatregleringar	224 603,57	237 325,11
	1 928 244,36	2 185 609,43
	€ 28 378 484,37	€ 28 723 930,94
Balansräkningens nyckeltal		
Soliditetsgrad, %	47,26 %	43,55 %
Relativ skuldsättningsgrad, %	240,12 %	259,47 %
Akkumulerat överskott (underskott)	3 435 041,17	2 531 832,33
Länestock 31.12 €	10 171 654,02	11 547 792,36

Verksamhetsbeskrivning

Raseborgs Vatten producerar vattentjänster för invånare och företag i Raseborg.

Inom verksamhetsområdet, som godkänts i fullmäktige, är ca 6 700 fastigheter anslutna till vattenförsörjningen.

Verksamheten finansieras i helhet via avgifter från kunderna.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Koncentration av verksamheten till Ekenäs

Utredning för samkörning av vattenledningsnätet i Karis och Pojo

Utbyggnad av kommunalteknik på nya planeområden enligt behov.

För förbättrad vattenkvalitet fortsätter installationen av UV lampor vid vattentäkterna.

För minskning av läckvattenmängderna i avloppsvattnet och för förbättring av kvävereningen på avloppsreningsverken fortsätter läckvattenundersökningen i avloppsvattnet.

Fortsatt sanering av ledningsnätet med tyngdpunkt att minska läckvattenmängderna

Förenhetligad dejour.

Bindande mål 2017

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Vattenanskaffning	Energieffektiv teknik, förbättrad kvalitetssäkring. Desinficering Kemikaliematning
		UV lampor installerade i Mjölbolsta och Nyby.	
		Vattendistribution	Maximalt utnyttjande av förbindelseledningar. Minskad läckvattenmängd. Förbättrad info vid driftstörningar
		Utbyggnad och sanering enligt uppgjort och under året uppdaterat arbetsprogram.	
		Avledande av avlopp	Uppdaterad fjärrövervakning Fortsatt läckvattenundersökning med mål att minska läckvattenmängden Separering av dagvatten och avlopp
		Utbyggnad och sanering enligt uppgjort och under året uppdaterat arbetsprogram.	
		Avloppsvattenhantering	Fortsatt hög reningsnivå för kväve, fosfor och BS ₇ Uppdatering av teknik med satsning på energieffektivitet. Optimering av kemikaliematning.
		Process och slambehandlingslogik uppdaterad på Skeppsholmens reningsverk.	

Analys över åtgärder

Under året sanerades teknik vid Barkgränd, Hermansgatan, Löparegatan, Lidvägen, Brötesvägen, Carpelansvägen, Espingsgatan, Klockarsgatan, Reutersvägen och Ryttagatan.

Kompletteringar gjordes vid Skutvägen, Timmermansvägen, Dalgatan, Österbyvägen, Bergviksvägen, Sjöviksvägen, Flemingsgatan, Norra hamnen samt Genvägen.

För att säkerställa vattendistribution till Bäljars industriområde byggdes en ny matarledning.

Läckvattenundersökningen i Tenala, Österby och Trollböle området färdigställdes under året.

Vid Mjölbolsta och Nyby vattentäcker installerades UV-lampor.

Nyckeltal	BS 2016	BU 2017	BS 2017
antal anslutningar st	6 693	6 740	6 719
såld vattenmängd m ³	1 385 133	1 400 000	1 365 659
såld avloppsvattenmängd m ³	1 325 031	1 335 000	1 305 719
vattenledning km	393	395	397
avloppsledning km	414	418	420
vattentäcker st	12	12	12
avloppspumpstationer st	138	145	145
avloppsreningsverk st	3	3	3
Mätare:			
utgifter (€/m ³)	2,20	2,43	2,26
inkomster (€/m ³)	4,53	4,40	4,50

RASEBORGS VATTEN

Förtroendeorgan: Direktionen för Raseborgs Vatten

Ansvarsperson: Tom Törnroos

BOKSLUT 2017
VERKSAMHETSSAMMANDRAG

Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	6 196 843	6 162 170		6 139 287	-22 883	100 %
Övriga intäkter	77 952	64 100		122 074	57 974	190 %
Intäkter totalt	6 274 795	6 226 270	0	6 261 361	35 091	101 %
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-0,2 %		
Kostnader						
Material, förnödenheter och varor	-687 861	-811 040		-721 345	89 695	89 %
Köp av tjänster	-979 999	-1 104 580		-1 088 387	16 193	99 %
Löner och arvoden	-899 124	-1 035 150		-924 442	110 708	89 %
Lönebikostnader	-284 515	-293 890		-228 152	65 738	78 %
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 502 298	-1 502 300		-1 481 289	21 011	99 %
Övriga rörelsekostnader	-191 930	-158 150		-134 732	23 419	85 %
Kostnader totalt	-4 545 728	-4 905 110	0	-4 578 347	326 763	93 %
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				0,7 %		
Rörelseöverskott	1 729 067	1 321 160	0	1 683 014	361 854	127 %
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,7 %		
Ränteintäkter					0	0 %
Övriga finansiella intäkter	7 886			4 621	4 621	0 %
Till kommunen bet. räntekostn.	-81 150	-66 000		-66 840	-840	101 %
Till övriga bet. räntekostnader	-131 432	-155 000		-118 947	36 053	77 %
Ersättning för grundkapital	-598 533	-600 000		-598 533	1 467	100 %
Övriga finansiella kostnader	-260			-106	-106	0 %
Räkenskapsperiodens överskott	925 579	500 160	0	903 209	403 049	181 %
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-2,4 %		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Allmänt:

Vattenförsörjningen fungerade hyfsat under året. Mindre störningar förekom främst vid läckage eller i andra situationer där flödet i ledningsnätet av en eller annan orsak var på en avvikande nivå. Stora nederbördsmängder, under speciellt hösten, påminde oss ännu en gång om behovet av större och effektivare saneringsåtgärder.

Ekonomi:

Ekonomi står nu på en stabil grund, vilket ger oss möjlighet att minska på den överstora saneringsskulden, som är beräknad till ca 12 milj. €.

5. Investeringar 2017

Verksamhetsenhet	Nyanskaffningar	Budget inkl. ändringar	Utfall i %	Skillnad
Vattentag				
Komplettering av vattentäkter	0,00	-25 000	0,0	25 000,00
	0,00	-25 000	0,0	25 000,00
Ledningsnät (vatten, avlopp, ytvatten)				
Utbyggnad av bostads- och industriområden	-367 051,56	-400 000	91,8	32 948,44
Finansieringsbidrag	51 837,34			51 837,34
Sanering av ledningsnätet	-442 708,53	-460 000	96,2	17 291,47
Läckvattenundersökning i avl.vattennätet	-10 955,00			-10 955,00
Ekenäs-Karis förbindelseledning	-11 251,26	-15 000	75,0	3 748,74
	-780 129,01	-875 000	89,2	94 870,99
Pumpstationer, avlopp				
Komplettering av avloppspumpstationer	-17 700,00	-25 000	70,8	7 300,00
Reningsverk				
Komplettering av reningsverk	-24 992,00	-25 000	100,0	8,00
	-24 992,00	-25 000	100,0	8,00
Utgifter	-874 658,35	-950 000	92,1	75 341,65
Inkomster	51 837,34	0		51 837,34
Netto	-822 821,01	-950 000	86,6	127 178,99

6. Finansieringsanalys

	2017		2016	
Verksamhetens kassaflöde				
Rörelseöverskott	1 683 014,37		1 729 067,15	
Avskrivningar och nedskrivningar	1 481 288,97		1 502 298,31	
Finansiella intäkter och kostnader	-779 805,53		-803 488,01	
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	2 384 497,81	0,00	2 427 877,45
Investeringarnas kassaflöde				
Investeringsutgifter	-874 658,35		-1 009 230,30	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	51 837,34		215 111,46	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva		-822 821,01		-794 118,84
Verksamhetens och investeringsarnas kassaflöde		1 561 676,80		1 633 758,61
Finansieringens kassaflöde				
Förändring i utlåningen				
Ökning av övriga fordringar / anslutningsavgifter				
Förändringar i lånebeståndet				
Ökning av långfristiga lån från kommunen				
Ökning av långfristiga lån från övriga				
Minskning av långfristiga lån från kommunen	-310 000,00		-310 000,00	
Minskning av långfristiga lån från övriga	-1 066 138,34		-1 066 138,34	
Förändringar av kortfristiga lån från kommunen		-1 376 138,34		-1 376 138,34
Övriga förändringar av likviditeten				
Förändring av omsättningstillgångar	29 375,24		24 448,58	
Förändring av fordringar på övriga	50 557,48		-116 108,34	
Förändring av fordringar på kommunen	-30 123,20		10 234,48	
Förändr. av räntefria skulder till kommunen	-270 318,75		73 178,28	
Förändringar av räntefria skulder	397 801,68	177 292,45	514 825,99	506 578,99
Finansieringens kassaflöde		-1 198 845,89		-869 559,35
Förändring av likvida medel		362 830,91		764 199,26
Förändring av likvida medel				
Likvida medel 31.12	2 326 346,36		1 963 515,45	
Likvida medel 1.1	-1 963 515,45	362 830,91	-1 199 316,19	764 199,26
Finansieringsanalysens nyckeltal		2017		2016
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år		2 402 376,32		758 259,80
Intern finansiering av investeringar, %		291,68 %		305,73 %
Låneskötselbidrag		1,66		1,64
Likviditet, kassadagar		139		112
Quick ratio		1,45		1,12
Current ratio		1,50		1,18

NOTER TILL BOKSLUTET

7.1 Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

Principer och metoder för uppgörande av bokslutet

Jämförande uppgifter med tidigare år

Från och med bokslutet för år 2016 särredovisades dagvattenhanteringen i Raseborgs Vatten så att separat balans- och resultaträkning samt finansieringsanalys uppgjorts. Raseborgs Vatten fakturerar tekniska centralen för kostnaderna för hanteringen under året inklusive det årliga avskrivningsbeloppet.

En separat taxa för dagvattenhanteringen har inte införts.

Finansieringstillgångar

Hantering av derivatavtal

Med derivatavtal avses avtal om ränteväxling. Avtalen ingås i säkringssyfte. 31.7.2006 har för Karis Vatten (nu Raseborgs Vatten) ingåtts ett avtal om ränteväxling till ett belopp om 3 000 000 €. I avtalet har den rörliga räntan bundits till fast ränta. Avtalet gäller fram till och med 2.8.2021.

7.2 Verksamhetens intäkter

	2017	2016
Omsättning	6 139 297,06	6 196 843,15
Övriga rörelseintäkter	122 074,00	77 951,71
Intäkter inkl. interna	6 261 371,06	6 274 794,86
Interna intäkter	-28 645,20	-25 887,26
Intäkter av affärsverksamheten totalt	6 232 725,86	6 248 907,60

7.3 FÖRÄNDRINGAR I BESTÅENDE AKTIVA

Redogörelse för grunderna för avskrivningar enligt plan

Avskrivningarna på förslitning underkastade tillgångar bland bestående aktiva har fastställts på basis av en på förhand uppgjord avskrivningsplan. Avskrivningarna enligt plan har beräknats utgående från tillgången bland bestående aktivas anskaffningsutgift enligt beräknad ekonomisk användningstid.

De beräknade avskrivningstiderna vilka följer Raseborgs stads avskrivningsplan och de mot dessa svarande avskrivningsprocenterna samt avskrivningsmetoderna är:

Lineära avskrivningar	Mark- och vatten-områden	Byggnader		Fasta konstruktioner & anläggningar
		Ekonomi	Fabriks- och produktion	(Vattendist.nät, avloppsnät)
År	Ingen	18 år	25 år	35 år

Små anskaffningar av tillgångar, vilkas anskaffningsutgift är under 10.000 €, har upptagits som årskostnad.

Bestående aktiva

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar						Placeringar	Sammanlagt
	Immateriella rättigheter	Mark- och vattenområden	Byggnader	Fasta konstruktioner och anläggningar	Maskiner och inventarier	Förskottsbetal. och pågående nyanläggningar	Totalt	Övriga fordringar / anslutningsavgifter	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	3 414,69	122 885,82	7 122 041,77	18 488 175,66		382 307,42	26 115 410,67	18 333,29	26 137 158,65
Ökningar under räkenskapsperioden	10 955,00			824 752,09		38 951,26	863 703,35		874 658,35
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod				51 837,34			51 837,34		51 837,34
Minskningar under räkenskapsperiod									
Överföringar mellan poster	utg int			368 480,32		368 480,32	0,00		
Räkenskapsperiodens avskrivningar	1 534,67		403 472,64	1 076 281,66			1 479 754,30		1 481 288,97
Nedskrivningar och deras återf.									
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	12 835,02	122 885,82	6 718 569,13	18 553 289,07		52 778,36	25 447 522,38	18 333,29	25 478 690,69

7.4 Rörliga aktiva, fordringar

Specifikation över fordringar	2017	2016
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	413 140,05	324 146,06
Fordringar hos kommunen	30 252,01	128,81
Övriga fordringar	30 389,11	169 584,73
Resultatregleringar	0,00	355,85
Kortfristiga fordringar totalt	473 781,17	494 215,45

7.5 Eget kapital

Förändringar i eget kapital	2017	2016
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46
Överskott från tidigare räkenskapsår	1 606 253,19	909 542,97
Föregående års överskott	925 579,14	696 710,22
Överskott från tidigare räkenskapsår 31.12	2 531 832,33	1 606 253,19
Räkenskapsperiodens överskott	903 208,84	925 579,14
Eget kapital totalt	13 411 837,16	12 508 628,32

7.6 Främmande kapital

Långfristigt främmande kapital	2017	2016
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	5 676 866,48	6 743 004,82
Lån från kommunen	3 118 649,20	3 428 649,20
Erhållna förskott	469,00	469,00
Räntefria skulder från kommunen / ansl.avg.	152 657,25	133 547,25
Anslutningsavgifter och övriga skulder		
Anslutningsavgifter	4 089 760,92	3 724 022,92
Långfristigt främmande kapital totalt	13 038 402,85	14 029 693,19
Kortfristigt främmande kapital	2017	2016
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 066 138,34	1 066 138,34
Lån från kommunen / amortering	310 000,00	310 000,00
Erhållna förskott	0,00	605,90
Leverantörsskulder	250 486,50	236 164,88
Räntefria skulder från kommunen	45 946,45	335 375,20
Övriga skulder	31 069,50	0,00
Resultatregleringar	224 603,57	237 325,11
Kortfristigt främmande kapital totalt	1 928 244,36	2 185 609,43
Främmande kapital totalt:	14 966 647,21	16 215 302,62

7.7 Lån som förfaller till betalning senare än efter fem år enligt amorteringsplan

	2017 Saldo 31.12.2022	2016 Saldo 31.12.2021
Lån från finansiella institut o försäkringsanstalter	2 659 103,92	3 158 867,36
Lån från kommunen	2 188 649,20	2 188 649,20
	4 847 753,12	5 347 516,56

7.8 Passiva resultatregleringar

Specifikation av passiva resultatregleringar	2017	2016
Periodiserade räntor	34 646,61	36 504,19
Periodisering av löner och lönebikostnader	9 137,91	8 873,88
Periodisering av semesterlöneskuld och lönebikostnader	180 819,05	191 947,04
Passiva resultatregleringar totalt	224 603,57	237 325,11

7.9 Antal anställda

	2017	2016
Heltidsanställda	21	21
Deltidsanställda	2	2
Antal anställda totalt	23	23

7.10 Personalkostnader

Personalkostnader	2017	2016
Löner och arvoden	928 135,44	917 013,61
Till löner hörande ersättningar	3 693,38	17 889,87
	924 442,06	899 123,74
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	190 863,43	231 128,38
Övriga lönebikostnader	37 288,79	53 387,07
	228 152,22	284 515,45
Totalt enligt resultaträkningen	1 152 594,28	1 183 639,19
Aktiverade personalkostnader	67 835,78	98 202,15
Personalkostnader inkl aktiverade personalkostn. totalt:	1 220 430,06	1 281 841,34

7.11 Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat

DAGBOK
HUVUDBOK
RESULTATRÄKNING
BALANSRÄKNING
BOKSLUTSSPECIFIKATIONER

ANVÄNDA VERIFIKAT

Verifikationsslag	Verifikat nr
001 Ingående balans	
002 Memorialverifikat	2 001 - 2 107
009 Anläggningstillgångar	9 001 - 9 012
013 Sonet lager	13 060 - 13 098
015 Kontoutdragshändelser	15 001 - 15 319
030 Löneverifikat	30 001 - 30 045
047 Inköpsreskontra, prestationer R8	46 001 - 49 249
210 Inköpsreskontra, Rondo	210 001 - 212 635
601 Förs.reskontra, prestationer	600 001 - 600 552
800 Förs.reskontra, vattenfakt. Vesikanta	800 001 - 826 840
810 Förs.reskontra, övrig arbetsfakt.	860 001 - 860 388

Exkl. interna kostn. och intäkter

8.1 Särredovisad resultaträkning

	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	1.1-31.12.2017	1.1-31.12.2017	1.1-31.12.2017
Omsättning	6 110 641,86	6 083 918,56	26 723,30
Övriga rörelseintäkter	122 074,00	122 074,00	
Material och tjänster			
Material, förnödenheter och varor			
Inköp under räkenskapsperioden	-710 183,33	-710 147,01	-36,32
Ökning/minskning av lager			
Köp av tjänster	-1 070 903,41	-1 058 605,37	-12 298,04
	-1 781 086,74	-1 768 752,38	-12 334,36
Personalkostnader			
Löner och arvoden	-924 442,06	-924 080,47	-361,59
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	-190 863,43	-190 787,89	-75,54
Övriga lönebikostnader	-37 288,79	-37 271,91	-16,88
	-1 152 594,28	-1 152 140,27	-454,01
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan	-1 481 288,97	-1 467 354,04	-13 934,93
Övriga rörelsekostnader	-134 731,50	-134 731,50	
Rörelseöverskott	1 683 014,37	1 683 014,37	0,00
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	0,00	0,00	
Övriga finansiella intäkter	4 621,27	4 621,27	
Till kommunen betalda räntekostnader	-66 840,36	-66 840,36	
Till övriga betalda räntekostnader	-118 947,44	-118 947,44	
Ersättning för grundkapitalet	-598 532,80	-598 532,80	
Övriga finansiella kostnader	-106,20	-106,20	
	-779 805,53	-779 805,53	0,00
Överskott (underskott) före extraordinära poster	903 208,84	903 208,84	0,00
Extraordinära intäkter och kostnader			
Extraordinära intäkter			
Räkenskapsperiodens överskott	903 208,84	903 208,84	0,00

8.2 Särredovisad balansräkning	Raseborgs Vatten 31.12.2017	Vatten- försörjning 31.12.2017	Dagvatten 31.12.2017
Aktiva			
Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar			
Immateriella rättigheter	12 835,02	12 835,02	
Materiella tillgångar			
Mark- och vattenområden	51 437,70	51 437,70	
Anslutningsavgifter	71 448,12	71 448,12	
Byggnader	6 718 569,13	6 718 569,13	
Fasta konstruktioner och anläggningar	18 553 289,07	15 813 158,23	2 740 130,84
Maskiner och inventarier	0,00	0,00	
Förskottsbetalning och pågående nyanläggningar	52 778,36	52 778,36	
	<u>25 447 522,38</u>	<u>22 707 391,54</u>	<u>2 740 130,84</u>
Placeringar			
Anslutningsavgifter	18 333,29	18 333,29	
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar			
Material och förnödenheter	99 666,15	99 666,15	
Fordringar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	413 140,05	413 140,05	
Fordringar hos kommunen	30 252,01	30 252,01	
Övriga fordringar	30 389,11	30 389,11	
Resultatregleringar	0,00	0,00	
	<u>473 781,17</u>	<u>473 781,17</u>	<u>0,00</u>
Kassa och bank	2 326 346,36	2 326 346,36	
	<u>28 378 484,37</u>	<u>25 638 353,53</u>	<u>2 740 130,84</u>
Passiva			
Eget kapital			
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53	
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	2 531 832,33	-208 298,51	2 740 130,84
Räkenskapsperiodens överskott	903 208,84	903 208,84	0,00
	<u>13 411 837,16</u>	<u>10 671 706,32</u>	<u>2 740 130,84</u>
Främmande kapital			
Långfristigt			
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	5 676 866,48	5 676 866,48	
Lån från kommunen	3 118 649,20	3 118 649,20	
Erhållna förskott	469,00	469,00	
Räntefria skulder fr kommunen/ansl.avg.	152 657,25	152 657,25	
Anslutningsavgifter och övriga skulder	4 089 760,92	4 089 760,92	
	<u>13 038 402,85</u>	<u>13 038 402,85</u>	<u>0,00</u>
Kortfristigt			
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	1 066 138,34	1 066 138,34	
Lån från kommunen	310 000,00	310 000,00	
Erhållna förskott		0,00	
Leverantörsskulder	250 486,50	250 486,50	
Räntefria skulder från kommunen	45 946,45	45 946,45	
Övriga skulder	31 069,50	31 069,50	
Resultatregleringar	224 603,57	224 603,57	
	<u>1 928 244,36</u>	<u>1 928 244,36</u>	<u>0,00</u>
	<u>28 378 484,37</u>	<u>25 638 353,53</u>	<u>2 740 130,84</u>

8.3 Särredovisad finansieringsanalys

	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	1.1-31.12.2017	1.1-31.12.2017	1.1-31.12.2017
Verksamhetens kassaflöde			
Rörelseöverskott	1 683 014,37	1 683 014,37	0,00
Avskrivningar och nedskrivningar	1 481 288,97	1 467 354,04	13 934,93
Finansiella intäkter och kostnader	-779 805,53	-779 805,53	
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	0,00	
	<u>2 384 497,81</u>	<u>2 370 562,88</u>	<u>13 934,93</u>
Investeringskassaflöde			
Investeringsutgifter	-874 658,35	-652 203,54	-222 454,81
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	51 837,34	51 837,34	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva		0,00	
	<u>-822 821,01</u>	<u>-600 366,20</u>	<u>-222 454,81</u>
Verksamhetens och investeringskassaflöde	1 561 676,80	1 770 196,68	-208 519,88
Finansieringskassaflöde			
Förändring i utlåningen			
Ökning av övriga fordringar / anslutningsavgifter			
Förändringar i lånebeståndet			
Ökning av långfristiga lån från kommunen			
Ökning av långfristiga lån från övriga			
Minskning av långfristiga lån från kommunen	-310 000,00	-310 000,00	
Minskning av långfristiga lån från övriga	-1 066 138,34	-1 066 138,34	
Förändringar av kortfristiga lån från kommunen		0,00	
	<u>-1 376 138,34</u>	<u>-1 376 138,34</u>	<u>0,00</u>
Övriga förändringar av likviditeten			
Förändring av omsättningstillgångar	29 375,24		
Förändring av fordringar på övriga	50 557,48		
Förändring av fordringar på kommunen	-30 123,20		
Förändr. av räntefria skulder till kommunen	-270 318,75		
Förändringar av räntefria skulder	397 801,68		
	<u>177 292,45</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Finansieringskassaflöde	-1 198 845,89	-1 198 845,89	0,00
Förändring av likvida medel	362 830,91	394 058,34	-208 519,88
Förändring av likvida medel			
Likvida medel 31.12	2 326 346,36		
Likvida medel 1.1	<u>-1 963 515,45</u>		
	362 830,91		

NOTER TILL SÄRREDOVISADE BOKSLUTSKALKYLER

9.1 Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

Noter till resultaträkningen

Driftskostnaderna för dagvatten innehåller direkt bokade kostnader för materialanskaffning, köp av tjänster och lönekostnader. Avskrivningar enligt plan från och med år 2016.

Noter till balansräkningen

I den inledande balansen har värdet på dagvattennätet bestämts enligt en beräkning att dagvatten finns på 40% av området och dagvattnets andel är 33%. Ledningsnätets balansvärden per 31.12.2015 18 096 723,74 gav ett värde för dagvattenledningarna per 31.12.2015 på 2 412 655,21€.

9.2 Förändringar i bestående aktiva

Bestående aktiva

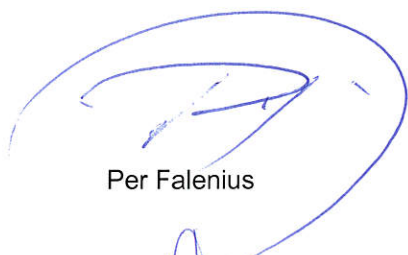
	Materiella tillgångar		
	Fasta konstr. och anläggningar	Förskottsbet. och pågående nyanläggningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	2 499 407,17	32 203,79	2 531 610,96
Ökningar under räkenskapsperioden	222 454,81		222 454,81
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod			
Minskningar under räkenskapsperiod			
Överföringar mellan poster	utg 32 203,79 int	-32 203,79	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	13 934,93		13 934,93
Nedskrivningar och deras återf.			
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	2 740 130,84	0,00	2 740 130,84

10 Underskrifter

Direktionen för Raseborgs Vatten den 6 mars 2018.

Mikael Borgman
ordförande

Per Falenius

Cynthia Moed-Ring

Veijo Kämppi

Tom Törnroos
Vattenverkets direktör